ಮದಿಪು ಲೇಖನೊಲು

(ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಲೇಖನೊಲೆ ಸಂಗ್ರಹ)

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

ಮದಿಪು ಲೇಖನೊಲು

(ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಲೇಖನೊಲೆ ಸಂಗ್ರಹ)

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಭಾಗ್,
ಮಂಗಳೂರು - 575 003.
ದೂರವಾಣಿ/ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 0824-2459389.
Email : tuluacademy@yahoo.co.in

Madipu Lekhanolu :

Articles Edited by Dr. Gananath Yekkar Published by Karnataka Tulu Sahithya Academy, City Corporation Building, Lalbhag, Mangalore - 575 003.

Price	:	*Rs. 35.00*
Pages	:	*IV + 116*
First Impression	:	*2008*
Chief Editor	:	*Sri M.K. Sitharam Kulal* *President,* *Karnataka Tulu Sahithya Academy,* *Mangalore - 575 003.*
Publisher	:	*Sri S.H. Shivarudrappa* *Registrar,* *Karnataka Tulu Sahithya Academy,* *Mangalore - 575 003.*
©	:	*Karnataka Tulu Sahithya Academy*
Printed by	:	*Fine Prints,* *Urva, Mangalore - 575 006.*

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಈ ಅವಧಿಡ್ ಒಂಜಿ ಲೇಖನೊಲೆ ಸಂಕಲನೊನು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಮದಿಪುಡು ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಪದಿಮೂಜಿ ಬರವುಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೂಲು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರೆರ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿದೆರ್.

ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಲಮಗ್ಗಿಲನ್ ಪರಿಚಯೊ ಮಲ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶ ದಿವೊಂದು ಈ ಸಂಕಲನೊನು ಸಂಪೊಲ್ತಿದೆರ್. ತುಳುಟು ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಕಬಿತೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಸೃಷ್ಟಿಲೆಗ್ ಮಹತ್ವ ಕೊರ್ತಿನಂಚ, ಸೃಜನೇತರ ಗದ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರ್ಪಿನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಈ ಉದ್ದೇಸೊದಾವರ ಈ ಸಂಕಲನೊನು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೆಂದುಲ್ಲ. ದುಂಬುಗು ಇಂಚಿ ಬರವುಲೆ ಸಂಕಲೊನೊಲು ತುಳುಟು ದಿಂಜ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆವೊಡು. ಆಪಗ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಡ್ ವೈವಿಧ್ಯವಾದ್ ಬುಲೆಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಈ ಸಂಕಲನ ಮಾದರಿಯಾವಡ್‌ಂದ್ ಎಂಕಲ್ನ ಆಸೆ

ಅಂಚನೆ, ಸಂಪೊಲ್ತಿನ ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರೆಗ್, ಪೊರ್ಲುಡು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಫೈನ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಕುಡ್ಲ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಕುಡ್ಲ
ತಾ. 28-03-2008

ಶ್ರೀ ಯಮ್. ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಕುಲಾಲ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

ಸಂಪಾದಕೆರ್ನ ಪಾತೆರೊ

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆನ್ ತೂಂಡ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಕಟ ಆತಿನಾತ್, ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಮರ್ಶೆದಂಚಿ ಬರವುಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಜಿ. ನೆಕ್ಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಪಂಡ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರಕವಾದ್ ನಡತಿನ ಕ್ರಿಯೆ. ಓದುಗೆರೆ ವಲಯ ಸೀಮಿತ ಇತ್ತಿನೆರ್ದಾವರ ಬರೆಪಿನಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುಗನ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಲೇಖನೊ ಬರೆನಗ ತುಳುಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಪೆರ್. ತುಳು ಒಂಜಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಷೆಂದ್ ಮನಪೂರ್ವಕವಾದ್ ಒಪ್ಪಿಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಯಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ದೂರವಾದ್ ಎಂಚಿನಲೊ ತುಳುಟ್ಟೆ ಬರೆಪಿನಿ ಪನ್ಪಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಸೃಜನೇತರ ಗದ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಲಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾದ್ ನಡಪುನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಇಂಚ ನಡತ್‌ಂಡ ತುಳುಟ್ಟು ಮಾತಾ ರೀತಿದ ಬರವುಲ್ಲಾ ಬರಿಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ. ತುಳು ಬಾಷೆ ಸಮರ್ಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷೆ ಆದ್ ಪಕ್ವ ಆಪುಂಡು. ವಿಮರ್ಶೆ, ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದೊಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಪುಂಡು. ಈ ಚಿಂತನೆಡ್ ಪುಟಿನ ಬೂಕು ಮದಿಪು ಲೇಖನೊಲು

ಸಂಕಲನ ರೂಪೊಡು ತುಳುಟ್ಟು ಸೃಜನೇತರ ಗದ್ಯ ಬರವಣಿಗೆ ಬೈದಿನಿ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡಲಾ, ಕರಿನ ಪದಿಮೂಜಿ ವರ್ಸೊರ್ದಿಂಚಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮದಿಪು ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಇಂಚಿ ಬರವುಲು ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ ಏತೋ ಗಟ್ಟಿ ಬರವುಲು ಉಂಡು. ಅಯಿಟ್ ಕೆಲವು ಬರವುಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂಕಲನ ರೂಪೊಡು ಒಂಜೆ ಕೊಡಿಡ್ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟ ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಡು ಮೂಲು ಪದಿಮೂಜಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸಂಪೊಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ.

ಬರಪಿನ ಬರಹಗಾರೆರೆಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರ್ಪಿನ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಒಂಜಿ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಬೊಕ್ಕ ಲೇಖನ ಸಂಕಲನ ಕನೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಡ್ ನಿರ್ಧಾರ ಆಂಡ್. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟನೆ ಕೊರುಂಡಲ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಲೇಖನೊಲು ಬತ್ತ್‌ಜಿ. ಅಯಿದ್ದಾವರ ಮದಿಪುದ ಲೇಖಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯೋಜನೆದ ಅಡಿಟ್ ಈ ಬೂಕು ಪ್ರಕಟ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಮದಿಪ್ಪುಡು ಕರಿನ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಜಿ ಬೈದಿನ ಪದಿಮೂಜಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮೂಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ. ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ಪುನಗ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುನಂಚಿ ಬರವುಲೆಗ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊರ್ತುಂಡು. ತುಳು ಭಾಷೆ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೂರೂಲೆಪ್ಪುದರ್, ಕಜಿತೆಲು, ಪದ್ದೆಯಿಬಂಗಾರ್, ತುಳುನಾಡ ತುದೆಕುಲು, ಕಲಾವಿದೆರ್‌ನಲಿಕೆದಕುಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅಪರೂಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್. ಕೌಡೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಬರೆತಿನ "ಬಾಸೆದಾಂತಿನ" ಒಂಜಿ ವಿಶಿಷ್ಟ, ನಮೂನೆದ ರಸಿಕ ಬರವು. ಪರಟೆದ ರೀತಿಡೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜೋಕ್ಮ ಬಾಸೆದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆನ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೇಖನೊ. ಅನಂತರಾಮು ಬಂಗಾಡಿಯೆರ್ನ "ಬಂಗಾಡಿದ ಇತಿ ಆದಿ" ಒಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬರವಣಿಗೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತೆರಾಯಿನ ಮಲಯಾಳಂ ಲೇಖಕೆ ಶ್ರೀ ಎಮ್.ಟಿ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸಮಾರಂಭೊಡು ಮಲ್ತಿನ ಭಾಷಣ, "ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಭವಿಷ್ಯ ಉಂಡು" ಲೇಖನೊನು ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆರ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಅನುವಾದ ಮಲ್ದೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಪ್ಪು ಪುಟಾವುನ ಶಕ್ತಿಯುತ್ತ ಬರವು ಅವು. ಚೌಟೆರ್ನ ಯಮುನಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತಿನ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರ್ನ "ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ದ ಬೂಲಯಿ ಓದಯಿ" ಬರವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನವು. ಇಂಚ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಚಯ ದೋಟ್ಟುಗು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗ್ಲಾ ಮಹತ್ವ ಕೊರ್ತುಂಡು.

ಸುರುಟು ಪಂಡಿಲೆಕನೆ ಈ ರೀತಿದ ಬರವುದ ಸಂಕಲೊನು ಬರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಈ ಸಂಕಲನದ ಆಶಯೊ. ಒರಿಯೆ ಲೇಖಕೆ ತುಳುಟ್ಟು, ಇಂಚಿ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ಪುನು ಆರ್ಥಿಕವಾದ್ ಕಷ್ಟ, ಆಂಡಲಾ ಸಂಪಾದನೆದ ರೂಪೊಡು ಕನೆರೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂಚ ತುಳುತ್ತ ಸೃಜನೇತರ ಗದ್ಯ ಬರವಣಿಗೆನ್ ಬುಲೆ ಪಾಡೆರ್ ಸಾಧ್ಯ.

ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟನೆಗ್ ಕಾರಣರಾಯಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲೆರೆಗ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪೆರೆಗ್, ಸ್ಥಾಯಿಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯೆರೆನ್, ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್, ಮುದ್ರಣ ಮಲ್ತಿನ ಫೈನ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಉರ್ವ. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಎನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಡಾ. ಗಣನಾಥ್ ಎಕ್ಕಾರ್
ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಉಳ್ಳ ತಿರ್ಲ್

ಲೇಖನದ ಪುದರ್	ಕವಿಕುಲು	ಪುಟ
1. ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಭವಿಷ್ಯ ಉಂಡು		
	ಡಾ. ಎಂ. ಟಿ. ವಾಸುದೇವ್ ನಾಯಕ್	1
2. ತುಳು ಭಾಷೆ	ಡಾ.ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ	8
3. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ	19
4. ಊರುಗೊಂಜಿ ಪುದರ್	ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು	29
5. ತುಳುವೆರ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್		
ಒಂಜಿ ವಿವೇಚನೆ	ಶ್ರೀಮತಿ ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳಾರು	36
6. ನಲಿಕೆದಕುಲು ಮಹಾನ್ ಕಲಾವಿದೆರ್	ಶ್ರೀನಾಥ್ ಮಂಗಲ್ಪಾಡಿ	44
7. ಓ ಬೇಲೆ ರಕಬಿತೆದ ಉಳಮರ್ಗಿಲ್	ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಮರಿಕೆ	53
8. ತುಳುನಾಡ್ದ ತುದೆಕ್ಲು	ಕಾವೂರು ಕೇಶವ ಮ್ಯೊಲಿ	60
9. ರಂಗ್ ಕರೆಯೋಂದಿ ರಂಗಭೂಮಿ	ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್	66
10. ಬಂಗಾಡಿದ ಬಂಗರಸೆರ್ ಇತಿ ಆದಿ	ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ	70
11. ಉತ್ತರ ನಿಕುಲು ಪನ್ಲೆ	ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ	83
12. ಮಿತ್ತ್ ಬೈಲ್‌ದ ಉಳಯಿ ಪಿದಯಿ	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ	87
13. ಬಾಸೆದಾಂತಿನ	ಕೌಡೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ	93

ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಭವಿಷ್ಯ ಉಂಡು

✍ ಡಾ. ಎಮ್.ಟಿ. ವಾಸುದೇವನ್ ನಾಯರ್

ನಾಡೊರ್ಮೆದ ತಥಾಕಥಿತ ಮಲ್ಲ ಬಾಸೆಲು (ಮಲ್ಲ ಬಾಸೆಲುಂದ್'ಂಡ ದಿಂಜ ಸಂಕೆದ ನರಮಾನಿ ಗಲಸುನ ಬಾಸೆಲು) ಎಲ್ಯ ಬಾಸೆಲೆನ (ಪಂಡ, ಕಮ್ಮಿ ಸಂಕೆದ ಜನ ಪಾತೆರುನ ಬಾಸೆಲು) ಮಿತ್ತ್ ಸವಾರಿ ಮಲ್ಪುನ ಸುಬಾವುದವು. ಆಂಡ ಮುಲ್ಪ ಎಂಕ್ ಬಾರಿ ಸಮಾಧಾನಂದ್ ಪಂಡ, ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರುನಕಲ್ನ ಜನಕ್ಲೆನ ಸಂಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ತುಳುಟ್ಟು ಬರೆಪಿನಕಲ್ನ ಸಂಕ್ಯೆ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ, ಈ ಬಾಸೆ ಕೇಂದ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನ್ಯತೆನ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಪಡೆಯಿಜಿಂದಾಂಡಲಾ, ತುಳುಕು ಉಪ್ಪುನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪೊರ್ಲುದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನವೇ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಂಗತಿ.

ತುಳುಕು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನ್ಯತೆ ತಿಕ್‌ದಿಪ್ಪಂದ್. ಆಂಡ, ಈ ದೇಶೊಡು ಅನೇಕ ಬಾಸೆಲು ಸಂವಿಧಾನ ಮಾನ್ಯತೆಗಾದ್ ಹೋರಾಟ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ. ಆವೆಟ್ ಒಂಜಿ ತುಳು, ನನೊಂಜಿ 'ಬೋಡೋ' ಬಾಸೆ. ನಮ ದೇಶೊಡು ಅನೇಕ ಬಾಸೆಲು ಉಲ್ಲ ಕೆಲವು ಒರ್ಸೊಡ್ದು ಪಿರಾವು ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಂತೆರ್, "ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೂರ ವಿವಿಧ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬರೆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಪೂರಲಾ ಒಂಜೇ (Indian literature is one though it is written in several languages') ಅಂಚ ತೂಂಡ ಈ ಪಾತೆರ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್'ದವು. ನಿಕುಲು ನನಲಾ ಅವೆತ ಗಾಂತ್ರಗಾಂತ್ರೊಗು ಪೋದು ಉಲಮರ್ಮ ತೆರಿಯಿಂಡ ಈ ಪಾತೆರದ ಅರ್ತ ನನಲಾತ್ ಪೊರ್ಲು ತೆರಿವು. ಅಂಡಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬಾಸೆ ಅವೆತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಐತ್ಯೆತ ಪರಂಪರೆ, ಭೌಗೋಳಿಕತೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ರೂಪಪಡೆಯಿನವುಂದ್ ತೆರಿಯು. ನಮ ದೇಶೊಡು ಏತೇತೋ ಸಂಕ್ಯೆದ ಬಾಸೆಲು ಇಪ್ಪುನೆಡ್ದಾವರ, ನಮ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಪ್ರದೇಶೊಡು ದಾದ ಆವೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ತೆರಿಯೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದುಪ್ಪುನ ಎನ್ನಂಚಿನಾಯಗ್ ದೂರದ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕೊಡು ದಾದ ಆವೊಂದುಂಡು, ಅತ್ತ್ಂಡ ಇಂಚಿನ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆಂದಿನ

ಚೀನಾದ ಕಾದಂಬರಿತ ಬಗ್ಗೆ ಎಡ್ಡೆ ತೆರಿದುಪ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ, ನಮ ಮರ್ಗಿಲ್ಡೇ ಉಪ್ಪುನ ಪ್ರದೇಶದ ಬಾಸೆಡ್ ದಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಕನ್ನಡೊಡು ಎಂಚಿನ ಕೆಲಸ ಆಪುಂಡು, ತುಳುಟು, ಕೊಂಕಣಿಡ್ ಎಂಚಿನ ಕೆಲಸ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತಾವೊಂದಿಜ್ಜಿ.

ಆಯಿನೆಡ್ಡಾವರ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಖಂಡಿತವಾದ್‌ಲಾ ತೀರ್ನಾತ್ ಕೊಳುಕೊಡುಗೆ ನಡತೊಂದು ಉಂಡು ಇಂದಾಂಡಲಾ, ಈ ಕೊರತೆ ನಮ ಎದುರು ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್, ಒಂಜಿ ಬಾಸೆದ ರಕ್ಷಣೆ ಪನ್ಪಿನವು - ಅವು ಒವ್ವಾ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ದ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ಅಪಿನವು ಅತ್ತ್. ಆ ಕೆಲಸ ಜನೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಆವೊಡು. ಸಂತೋಸ್‌ದ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ, ನಿಕುಲು - ತುಳುವೆರ್, ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಅಭಿಮಾನ ದೀಯೊಂದರ್. ನಿಕುಲೊಂಜಿ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಮಲ್ತೊಂದರ್. ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಸೊಂದ್‌ದಿನಕ್ಲೆನ್ ತೂದು ನಿಕುಲು ಒರ್ಸ - ಒರ್ಸಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲರ್. ನಿಕಲೆಗ್ ನಿಕಲ್ನ ಬಾಸೆದ ಮಿತ್ತ್ ಉಪ್ಪುನ ಮೋಕೆಗ್ ಈ ಮಾತ ಕೆಲಸೊಲು ಸಾಕಿಯೊದುಲ್ಲ. ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರುನಕುಲು ಒಂಜಿ ಮಿಲಿಯನಾ, ರಡ್ಡ್ ಮಿಲಿಯನಾ ಪನ್ಪಿನವು ನೇಲ್ಯ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತೇ ಅತ್ತ್.

ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಯಾನ್ ನಿಕಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆ. ನಿಕಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲಾ ದುಪ್ಪುನಕುಲು 'ಡೆರಿಕ್ ವಾಲ್ಕೋಟ್'ನ ಪುದರ್ ಕೇಂಡ್ದುಪ್ಪರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಬರೆಯೊಂದುಪ್ಪುನ ಈ ಕವಿ ವೆಸ್ಟಿಂಡೀಸ್‌ದಾಯೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಗು ಪಿರಾವುಡು ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯೊಂಡೆ ಜಗತ್ತ್‌ಡೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ವಾಲ್ಕೋಟೇ, ಇಂಚಿಪ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆ, "ಎಂಕ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಸೊಂತ ಬೇತೆನೇ ಬಾಸೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎನ್ನ ಕುಲತ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ಎಂಕಲೆನ್ ಆಳ್ಯರೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಕಲ್ನ ಬಾಸೆ ಎಂಕಲ್ನ ಕೈತತ್ತ್ ಪೋಂಡು ಆಂಡ... ಆಂಡ... ಎನ್ನ ಉಡಲ್ದ ಉಲತ್ತುಲಾಯಿ ಅಪಗಪಗ... ಆನಿ ಮರತ್ತ್ ಪೋಯಿ ಎನ್ನ ಬಾಸೆದ ಲಾಲಿ ಪದೊಕ್ಲೆನ ಜಾನಪದೀಯವಾಯಿಂಚಿ ಆತ್ಮೀಯ ಬಾಸೆದ ಪದೊಕ್ಲೆನ ಕೆಲವಂಶೊಲು ಎನ್ನ ಉಡಲ ಬರಿಕ್ ಬೀಜುವ !... ಎನ ಪ್ರಜ್ಞೆದ ಉಲಮೆಯಿಟ್ ಆ ಸಬ್ದೊಲು ಮೆಯಿ ಇರ್ಮೆನ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುವ...!

ಇಂಚೆನೆ ನನೊಂಜ ಉದಾರ್ಮೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದವು. ಅಲ್ಪದ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಳವಾತಿನ ಸಂತತಿ' ದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು, ಅಲ್ಪ ಬೊಲ್ದು

ಜನಾಂಗದಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತಿಯೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್, ಅದಮುಟ್ಟ ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿಂಚಿ ಕಂದುವರ್ಣದ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗೊಲು ಪ್ರೇಜನದಾಂತಿನಕುಲುಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್‌ಗೆ. ಅಕ್ಲೆನ್ ಪೊಸ ವಾತಾವರಣದ ಮಾತೆರೆನೊಟ್ಟುಗೆ ಕೊಣತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ವರ್ಣಭೇದದ ಸಮಸ್ಯೆಲು ಪರಿಹಾರ ಆವೊಂದ್ ನೆನೆತಿನ ಬೊಲ್ಲು ಜನಾಂಗದ ಐರೋಪ್ಯೆರ್ ಅಲ್ಪದ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಪೋದು ಆದಿವಾಸಿಲೆಡ "ನಿಕಲ್ನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬಂಜಿಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ರೆಲಾ, ಬರವುಸರವು ಕಲ್ಪಾವರೆಲಾ ನಿಕಲ್ಡ ಸಾಧ್ಯಯಿಜ್ಜಿ. ತೂಲೆ, ನಿಕಲ್ನ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಎಂಕಲೆಗ್ ಕೊರ್ಲೆ, ಎಂಕುಲು ಅಕಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುಮ ಇಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಒಪ್ಪಿಯೆರ, ಕೆಲವೆರ್ ಒಪ್ಪಿಜೆರ್. ಒಪ್ಪಂದಿನಕಲೆನ್ ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು ಕಂಡ್‌ದ್ ಕೊಣೊಯೆರ್. ಉಂದು ಚರಿತ್ರೆಡ್ ನಡತ್ತಿ ಸಂಗತಿ.

ಇತ್ತೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ಂದ್‌ಂಡ್. ಅಕುಲು ಆನಿ ಕಳವಾಯಿನ ಜನಾಂಗ. ಮೊಕುಲು ಏರ್, ಒಲ್ತ ಮೂಲದಕುಲು ಪನ್ಪಿ ಸಂಗತಿಯೇ ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ತೆರಿದ್ ಬೈದ್‌ಜಿ. ಅಕುಲು ಕೇಂಡ ಪಣ್ಪೆರ್ಗ್. ಎಂಕುಲು ಏರ್, ವಾ ಜನಾಂಗಲ ಎಂಕಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಎಂಕಲೆಗ್ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಕೆಲವು ಜೋಗುಳ ಪದತ ಸಾಲ್‌ಲು ಓಲೋ ಕೇಂಡಿಲೆಕ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಆವು ಕುಡ ಬೋಡುಂದಾಪುಂಡು. ಆ ಶಬ್ದೊಲು ಇಡಿಯಾದ್ ಎಂಕಲೆಗ್ ಬೋಡು, ಎಂಕಲ್ನ ಆ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಒವು! ಎಂಕಲೆಗ್ ಅವು ಬೋಡುಂದಾಪುಂಡು!... ಇನಿ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಕಂಡ್‌ದ್ ಕೊಣತಿನಕುಲು ಎಂಕಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ವಿದ್ಯೆ ಕೊರ್ದಿಪ್ಪರೆಗ್ಯಾವು, ಸಮಾಜೊಡು ಎಡ್ಡೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊರ್ದಿಪ್ಪರೆ ಯಾವು. ಆಂಡ, ಎಂಕುಲು ಎಂಕಲ್ನವೇ ಆದಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆನ್ ಅವೆತ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು, ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಕಳೆವೊಂದತ್ತಾ, ಈ ದುಃಖ ತಡೆವರೆ ಆವಂದಿನವು. ಇಂಚ ಆ ಜನೊಕುಲು ಪಣ್ಪೆರ್ಗೆ.

ಒಂಜಿ ವೆಸ್ಟಿಂಡೀಸ್‌ದ, ನನೊಂಜಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ರಡ್ಡ್ ಉದಾರ್ಮೆಲೆನ್ ಯಾನ್ ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ಕೆ ದಾಯೆಂದ್‌ಂಡ, ನಮ್ಮ ವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಉಂಡುಡಾ, ಅಯಿನ್ ಪಾತೆರುನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಒಂತೆ ಆದುಪ್ಪಡ್, ಅಯಿಟ್ ಬರೆಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಲು ಇನಿಕ್ ಮಾರಾಟ ಆವಂದೆ ಉಪ್ಪು. ಆಂಡಲಾ, ನಿಕುಲು ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಸಾಂಕೊಡು. ಒಂಜಿ ದಿನ ಅತ್ತ್‌ಡ ನನೊಂಜಿ ದಿನ ಈ ಬಾಸೆಗ್ ಮಾನ್ಯತೆ ತಿಕ್ಕು! ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯುನ ಪ್ರತಿಭಾವಂತೆರ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ದಿನ ತನಡ್ ತಾನೆ ಪುಟ್ಟುವೆರ್ ಕಾಲನೇ

ಅವೆನ್ ಬಯಕೊಂಡು! ಎಂಕ್ ತೆರಿದಿಲೆಕ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆ ಉಂಡು. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಇನಿ ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕ್ಲೆಗ್ ಇತ್ತೆಗಿತ್ತೆ ಓದುಗೆರ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಜೆರ್ ಇಂದಾಂಡ ಪೋಡ್ಯಡೆ, ದಿನ ಬರ್ಪುಂಡು, ನಿಕಲ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಓದುನ ದಿನ ಖಂಡಿತವಾದ್ಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು.

ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ನನೊರಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರೆ 'ಐಸಾಕ್ ಬೋಲ್ಸೆವಿಕ್'ನ್ ತೂಲೆ. ಅಮೇರಿಕೊಡು ಇತ್ತಿನ ಆಯೆ ಇದ್ದಿಶ್ ಪನ್ಪಿ ಕಮ್ಮಿ ಜನ ಪಾತೆರುನ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಯೊಂದಿತ್ತೆ. ತನ ಬೂಕುಲೆನ ಐನೂದು ಪ್ರತಿಕ್ಲೆನ್ ಮಾತ್ರಾ ಆಯೆ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ದಿಂಜ ಕಾಲೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಆಯನ ಕಾದಂಬರಿಲು ಅನುವಾದೊಡು ಬತ್ತ್ ಆಯೆ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಗ್ ಬತ್ತೆ. ಅಂಚಾದ್, ನಿಕಲ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ. ಇತ್ತೆನೆ ತರ್ಜುಮೆ ಆವಡ್, ಆವಂದೆ ಉಪ್ಪಡ್, ಬಾಸೆದ ಮಿತ್ತ್ ನಿಕಲೆಗ್ ಮೋಕೆ ಉಂಡುಂದಾಂಡ, ನಿಕಲ್ನ ಬಾಸೆಡ್ ಸಮರ್ಥವಾದ್ ಎಂಚಿನೆನ್ಲಾ ತೆರಿಪಾವೊಲಿಂದ್ ತೋಜೊಂಡಾಂದಾಂಡ, ನಿಕಲ್ನ ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಉಂಡುಂದಾಂಡ, ಅವೆಟ್ಟೇ ದಿಂಜ ಕೆಲಸ ಆಪುಂಡು ಬಾಸೆ ಬುಳೆಯುಂಡು.

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ನಡತೊಂದುಪ್ಪುನ ಸಾದಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದುಪ್ಪುನೆಕ್ ಎಂಕ್ ಕುಸಿ ಉಂಡು. ಇನಿ ತುಳುಟು ಬರೆಪಿನಕಲ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರಾಟ ಆವೊಂದಿಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ಬೇನೆ ನಿಕಲೆಡ ಉಂಡು. ಆ ಸಮಸ್ಯೆ ಇನಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದುಪ್ಪುನ ಏತೋ ಬಾಸೆಲೆಗ್‌ಲಾ ಇತ್ತಿನವು. ಇನಿ ಕಾಂಡೆ ಮುಲ್ಪ ಒರಿ ಪತ್ರಕರ್ತ ಜವಣೆ ಎನಡ ಪಂಡೆರ್, ಟಿ.ವಿ.ದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾದ್ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಓದುನ ಅಬ್ಬೇಸೊಗು ಬಾರೀ ಪೆಟ್ಟ್ ಬೂರ್ದುಂಡು ಇಂದ್. ಯಾನ್ ಪಂಡೆ. 'ಉಂದು ಇನಿ ಇಡೀ ಲೋಕದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಟಿ.ವಿ. ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪು ಆಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕ್ಲೆಗ್ ಸಾವಿಜ್ಜಿ'.

'ಬೂಕುಲೆಗ್ ಸಾವಿಜ್ಜಿ!' ಈ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ. ಟಿ.ವಿ.ದ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಕುಲು ತೂನಗ ತೂಪಿನಾಯೆ ಒಂಜಿ ಬಹುಕೋಟಿ ಕಂಪೆನಿದ ಪತ್ತ್ ರುಪಾಯಿದಾತ್ ಶೇರ್ ಹೋಲ್ಡರ್. ಆ ಮನರಂಜನೆದ ಒಟ್ಟುಡು ನಿಕಲ್ನ ಸಹಯೋಗ ಆತೇ. ಆಂಡ, ಒಂಜಿ ಬೂಕುನು ನಿಕುಲು ಓದೊಂದುಲ್ಲರಾ, ಅಪಗ ನಿಕುಲು ಅವೆತ 50%ಶೇರ್ ಹೋಲ್ಡರ್! ಮುಲ್ಪ ನಿಕುಲು ಲೇಖಕನೊಟ್ಟುಡು ಅತ್ತ್ಂಡ ಲೇಖಕೆನೇ ನಿಕಲ್ನೊಟ್ಟುಡು ನೇರವಾದ್ ಸಂವಹನೊಡುಪ್ಪುನ ಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಾಡಾಪುಂಡು. ಲೇಕಕೆ ಬರೆಯಿನೆನ್ ಓದುನಗಲಾ, ನಿಕಲ್ನ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ತರತ ಮನರುಂಜನೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು, ಅವೆನ್ ಪನರೆ ಸೋಲಬೊಡು ಸಬ್ದೊಲು

ತಿಕ್ಕಯ! ಅಂಚಾದ್, ಕಿನ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಯಿನ ಕೃತಿಕುಲ್ಲಾ, ಸಮಯ ಬನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆನ್ ಪಡೆಪ, ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ಡ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆನ್ ಮೆರೆವ. ಭಾರತದ ಮಾತಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಲೆಗ್ಲಾ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಉಂಡೇ ಉಂಡು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸರಾಯ್ 'ಲೋರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ' ಮುಲ್ಪ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ, 'ಮೆಕಾಲೆ' ನೊಟ್ಟುಡು ಸೇರೊಂದು ಮಾತಾ ಕಡೆಟ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಸೆನೇ ಕಲ್ಪಾಲೇ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಲು ಮಾತ ಪ್ರೇಜನ ಇಜ್ಜಿ. ಆಧುನಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆನ್, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆನ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಲೆಗ್ ತಡೆತೊನರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯ್ಕುಲು ಬೊಡ್ಚಿ "ಪಂಡ್‌ದ್ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರ್ಯೆ. ಮಾತಾ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ್ ಕಲ್ಪಾವರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ನಿಜವಾದ್ ದಾದಾಂಡ್ ಪಂಡ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಲ ಮಾಯಾ ಆಯಿಜ, ಅವೆಕ್ಲೆಡ್ ಸಾಮರ್ತ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್! ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಅಂಶೊಲೆನ್ ಉಲಕೈಗೆತೊಂಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಲು ಬೊಕ್ಕಲಾತ್ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ಪುಡ್ಕೆನ ಬುಳೆಯ!

'ತುಲಸೀದಾಸ ರಾಮಾಯಣ' ಹಿಂದಿ ಬಾಸೆದವುಂದ್ ದಿಂಜ ಜನ ಗ್ರಯಿಪುವೆರ್. ಆಂಡ ಅತ್ತ್. ಎನ್ನ ಹಿಂದಿ ಜೋಸ್ತ್ಯಾರ್ಲು ಪಂಡಿ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿಂದಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ನಕಲೆಗ್ ತುಲಸೀರಾಮಾಯಣ ಅರ್ತಾಪುಜಿ. ಅವೆನ್ ಬರೆತಿನಿ 'ಅವಧಿ' ಪನ್ಪಿ ಬಾಸೆಡ್. ಚಲಾವಣೆಡ್ ದಾಂತಿನ ಎಲ್ಯ ಒಂಜಿ-ಆ ಬಾಯಿ ಪಾತೆರದ-ಉಪಬಾಸೆಡ್-ಬಜೀ ಒಂತೆ ಜನ ಓದ್ಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತಿಂಚಿ 'ಅವಧಿ' ಬಾಸೆಡ್ ಆನಿ ಬರೆಯಿನ ಆ ಕಾವ್ಯ ಅವೆತ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವೊಡ್ಡಾದ್ ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಭಾರತೊಡು ಜನಮಾನಿಗ್ ಕೈತಲಾಂಡ್. ಇಂಚೆನೇ 'ಮೈಥಿಲಿ' ಬಾಸೆದ ಸೂರದಾಸೆರೆನ ಕೃತಿಕ್ಕುಲೆನ ಉದಾರ್ಮೆ ಉಂಡು.

ಅಂಚಾದ್ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆವಂದಿನ ಬಾಸೆಲುಲಾ, ಅವೆಕ್ಲ್‌ನ ಸೊಂತಿಕೆ, ಊಂಚಿಡ್ದಾದ್ ಕಂಡಿತ ಒರಿದ್ ಬರ್ಪ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುಂಡು. ದುಂಬೊಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶೊಡು ಟರ್ಕಿಸ್ ಬಾಸೆಗೇ ನಿರ್ಬಂಧ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಟರ್ಕಿಶದಕುಲು ಪೆಟ್ಟ್ ಪಿರ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್. ಅಕಲ್ನ ಊರುಡು ನನೊಂಜಿ 'ಕುರ್ದಿಶ್' ಬಾಸೆನ್ ಇನ್ನಾರ ಮಲ್ತೆರ್!

ಇಂಚ, ಈ ಬಾಸೆಲೆನ ಸಮಸ್ಯೆ ಪನ್ಪಿನವು ಯಾಪ ಒಂಜಿ ವಾಸ್ತವ ಸಮಸ್ಯೆನೇ ಅಂಡ ನೆಟ್ ರಾಜಕೀಯ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ಪರೆ ಆವಂದ್. ಬಾಸೆ ಒಂಜಿ ಬೆಸುಗೆದ ಪತ್ತ್ ಆವೊಡು. ಬಾಸೆಲು ನರಮಾನಿಲೆನ್ ಮುಟ್ಟ ಮಲ್ಪೊಡು.

ಒಂತೆ ಸಮಯೊಡ್ದು ಪಿರಾವು ಭಾರತದೇಶೊಡ್ದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ್ಕುಲಾದ್ ಎಂಕುಲು ಕೆಲವೆರ್ ಕಜಾಕಿಸ್ತಾನೊಗು ಪೋದಿತ್ತ. ಆ ಕೂಟೊಡು ಎನ ಸಂಗತೊಡು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎನ ಮಿತ್ರೆ ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಲಾ, ಬೇತೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ ಮೂವೆರ್ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಭಾರತದಾತೇ ಮಲ್ಲ ದೇಶ ಅವು. ಎಂಕುಲು ಅಲ್ಪ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗೆಲೆಗ್ ಪೋಯ, ಅಲ್ಪ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಲಮೆಯಿನ್ ತೆರಿಯರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಬತ್ತ. ಅಲ್ತ ಲೇಕಖಕರೆಡ ಪಾತೆರಕತೆ ಮಲ್ತ 'ಕರ್ಝಾಕ್' ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಮೋಸ್ಕೋದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ 'ಕರ್ಝಾಕ್' ದಕ್ಲೆನ ಬೇನೆ ಬೆಂಗ್ ಮಸ್ತ್ ಪೊತ್ತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ದಾಯೆನ್ನಗ ಮೋಸ್ಕೊ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಲು ಕರ್ಝಾಕ್‌ದಕಲ್ನ ಬಾಸೆನ್ ದಿಂಜ ಪೊಜೆಂಕಿಯೆರ್, ಅಕುಲು ನೆತ್ತ ಲಿಪಿನ್ ಮೂಜಿ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಬದಲ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಕರ್ಝಾಕ್‌ದಕಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾಯಿನ ಪರಂಪರೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. 'ಅಬಾಯಿ' ನಂಚಿನ ಏತೋ ಸೂಫಿ ಕವಿಕುಲು ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ ಕಟಿನಂಚಿನ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪತ್ತ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಬಾಸೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್, ಅವೆನ್ 'ಮಾಸ್ಕೋ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ನಾಶ ಮಲ್ತ್ಂಡ್!... ಉಂದು ಅಕಲ್ನ ಮಾತೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಅಸಹನೆಗ್ ಕಾರಣ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಅಂಚಾದ್ ಬಾಸೆನ್ ಜನೊಕುಲು ಅಭಿಮಾನ ದೀಯೊಂದು ಒರಿತೊನೊಡು ಇಜ್ಜಿಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಪಶ್ಚತ್ತಾಪ ಬುಡೊಡಾವು. ಎಂಕ್ ಮೂಲು ನಿಕಲ್ನ ತುಳು ಬಾಸೆ. ಅವೆತ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ತೂದು ಉಡಲ್ ತಲ್ಮೆನ ಆಂಡ್. ಇನಿ ಕಾಂಡೆ ಮುಲ್ಪ ನಿಕುಲು ತುಳು ಕೂಟದ ಕೂಡಾಟಿಕೆಡ್ ತುಳುಟು ಬರೆಪಿನಕಲ್ನ ಸಮಾವೇಶ ಮಲ್ತರ್. 'ಕೂಟ' ! ಆಹಾ ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಸಬ್ದ! ಎಂಕ್‌ಲೆ ಕೇರಳೊಡ್ಲಾ 'ಅಯಲ್ ಕೂಟಂ', ನಾಟ್ಯಕೂಟಂ ಇಂಚಿನ ಕೂಟೊಲು ಉಲ್ಲ. ಅವ್ವೊಂಜಿ ಸೋದರತ್ವ ಸೇರಿಗೆ, ಬಾಸೆನ್ ಒರಿತೊನರೆ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನು. ಇಂಚಿನ ಕೂಟ ಸೇರುನೆಟ್ ಸಾಜವಾದ್ ಸಾಯ ಆಪುಂಡು.

ಎಂಕ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ತೆರಿಯಂದಿನೆಕ್ಕ್ ಬೇಜಾರ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ಎಂಕ್ ತಮಿಳ್‌ದಂಚಿನ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಬಾಸೆಲು ಮಾತ್ರ ಬರ್ಪಿನಿ. ಏತೋ ಮಲಿಯಾಳಿಲೆಗ್ 3-4ಡ್ಡ್ಲಾ ದಿಂಜ ಬಾಸೆಲು ಗೊತ್ತುಂಡು. ಅಯಿಟ್ ದಾನಿ-ನಷ್ಟ ಉಂಡಾ? ಕನ್ನಡದ ಏತೋ ಮಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲು ಮಲಿಯಾಳಿಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಆದ್ ಎಂಕಲೆಗ್ ಓದರೆ ತಿಕ್‌ದ ಎಂಕುಲು ಕೇರಳೊಡು (ಯಾನ್ ಕೇರಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ). ಒರ್ಸೊರ್ಸಲಾ 'ಮಾಸ್ತಿ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ' ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುವ. ಬಾಸೆ ತಡೆಗೋಡೆ ಅವರೆ ಬಲ್ಲಿ; ಅವು ನಮನ್ ಕೊಣವೊಡು.

ಈ ತರೊಟ್ಟು, ತುಳುತ್ತ ವಿಶೇಷ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು ಕನ್ನಡೊಗು ಅನುವಾದ ಆವೊಡು ಕನ್ನಡೊಡ್ದು ಮಲಯಾಳೊಗ್ಲಾ ಬರಡ್ ಐಟಾತ್ರ ಏತೇತೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿನಿಮಯ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಂಡು ಕೇರಳೊಡು ಕೆಲವೆರ್ ತುಳುಡ್ದೇ ಸೀದಾ ಮಳಿಯಾಳಿ ಬಾಸೆಗ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ಪುರೆ ಆಪಿನಕುಲ್ಲಾ ಖಂಡಿತ ಉಪ್ಪೆರ್. ನಂಕ್ ಕೇರಳೊಗ್ಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಲಾ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್ಡ್ದ್ಂಚೇ ಮಸ್ತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಡು. ಎಂಕ್‌ಲೆನ ಜನಪದ ಲಾವಣಿಲೆನ ವಿಷಯೊಡು ಎಕಡ್ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ದ ಯಾನ್ ಪಣೊಂದಿತ್ತೆ. ತುಳುನಾಡ್ದ 'ಕಳರಿ' (ಗರೋಡಿ)ಲೆಗ್ ಎಂಕಲ್ನ (ಕೇರಳದ) ಮಾತಾ ಜನಪದ ವೀರೆರ್ ಯುದ್ಧ ವಿದ್ಯೆದ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಎಣ್ಮನ ಶೆಡ್ಯೂಲ್‌ಡ್ ಮಾನ್ಯತೆ ಖಂಡಿತವಾದ್ಲಾ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಅವೆಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುರೆ ಅರ್ಹತೆದ ಗಣ್ಯೆರ್ ಮುಲ್ಪ ಈ ವೇದಿಕೆಡ್ಲ ಉಲ್ಲೆರ್, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆ ತಿಕ್‌ಂಡ ಅಯ್ಟ್ ದಿಂಜ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಸೆದ ಮಾನ್ಯತೆಡ್ದ್ ಪಿರವುದ ಸ್ಥಿತಿನ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ದೆ. ಮಾನ್ಯತೆ ತಿಕಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ನ್ಲಾ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಅಕಲ್ನ ರಡ್ದ್ ಮೂಜಿ ಸಮ್ಮೇಲನೊಡ್ ಯಾನ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತ್ತೆ. ಅಂಚಾದ್, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಅಕಾಡೆಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ನಣೆ ತುಳುಕು ತಿಂಕ್‌ಡ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಪುಂಡು.

ಆ ಕೆಲಸ ಇನಿ ಆವಡ್, ಎಲ್ಲೆ ಆವಡ್, ಆಂಡ, ನಿಜವಾದ್ ಬಾಸೆನ್ ಬುಳೆಪಾವುನವು ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿಮಾನ ಆವು ಬಾಸೆನ್ ಬುಳೆಪಾವುನವು.

(ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ, ಮಾಲಯಾಳಿ ಲೇಖಕೆ ಡಾ. ಎಂ.ಟಿ. ವಾಸುದೇವನ್ ನಾಯರ್ 10 ಜೂನ್ 2001 ನಾನಿ ಒಡಿಪುಡು ನಡತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭೊಡು ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಭಾಷಣ)

[ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ದ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜಿಮೆ ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ]

ತುಳುಭಾಷೆ

✍ ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆ - ಆರ್ಯಭಾಷೆ

ಭಾರತೊದ ಭಾಷೆಲೆನ್ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಮುಖ್ಯವಾದ್ ರಡ್ಡ್ ವಿಭಾಗ ಮಳ್ಪುವೆರ್. ಒಂಜಿ 'ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆ'; ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ 'ಆರ್ಯಭಾಷೆ'. ಆರ್ಯಭಾಷಾ ಗುಂಪುಡು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಕೊಂಕಣಿ - ಇಂಚಿನ ಭಾಷೆಲು ಬರ್ಪೊ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಗುಂಪುಡು ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳ್, ಮಲಯಾಳ ಇಂಚಿನ ಭಾಷೆಲು ಬರ್ಪೊ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ಐನ್: ತುಳು, ತಮಿಳ್, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು ಬುಕ್ಕೊ ಮಲಯಾಳ. ಇಂಬೆನ್ ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲು ಪಣ್ಪೆರ್. ಇಂಬತ್ತಂದೆ ನನಲಾ ಸುಮಾರ್ ಇರ್ವ ಭಾಷೆಲು ಈ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾ ಗುಂಪುಡು ಸೇರ್‌ದುಲ್ಲೊ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಬುಕ್ಕೊ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಸೇರಿನ ನಾಡ್ 'ತುಳುನಾಡ್'. ತುಳು ಪುಟ್ಟುದು ಬಳತೊಂದಿಪ್ಪುನ ಊರು. ಮುಲ್ಪದ ಮೂಲಭಾಷೆ ತುಳು. ಪಂಚದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಲೆಡ್ ಬಾಕಿ ನಾಲ್ ಭಾಷೆಲೆಗ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಡ್ ಉಂಡಡಲ ತುಳುಭಾಷೆ ಕನ್ನಡನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಕರೆಟ್ - ಕಡಲ ಕರೆಟ್ - ಬದ್ಕೊಡಾಂಡ್. ಆಂಡ ಬೇತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಡ್ ತಿಕ್ಕಿಜಡಲಾ ಕಾರ್ ಊರಿಯರ ತಿಕ್ಕಿನ ಜಾಗೆಡೇ ಆಲದ ಮರತ್ತ ಲೆಕ್ಕ ಬೇರ್ ಊರುದು ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ನಾಡ್‌ಗ್ ಪಸೆರುನ ಶಕ್ತಿನ್ ಬುಳೆಪ್ಪಾವೊಂಡ್. ಅಂಚ ಬುಳೆಯಿನ ತುಳು ಕ್ರಮೇಣೊ ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಡೊಂಜಾದ್ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು.

ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್‌ನ ಪಾತೆರ

ಪಂಚದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಲೆಡ್ ತುಳುಲಾ ಒಂಜಿ ಪಣ್ಪುನೆನ್ ಗಮನೊಗ್ ದೆತ್ತೊಂಡ ನಮ ಭಾಷೆದ ಪೆರ್ಮೆ ತೆರಿಯು. ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಬತ್ತಿನ A Comparative

Grammar of the Dravidian or South Indian Family of Languages ಪಣ್ಪಿ ಬೂಕುಡು ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್ ಪಣ್ಪುನಾರ್ "Tulu is one of the most highly developed languages of the Dravidian family" ನ್ದ್ ಬರೆಯಿನೆನ್ ತೂಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಲೆ ಗಮನೊ ತುಳುತ್ತಂಚಿ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಆತ್‌ನೆ ಮುಟ್ಟ ತುಳುಟ್ಟ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಇಪ್ಪುನವು ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಂದಿನೆಡ್‌ಲ ತುಳು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಭಾಷೆ ಪಣ್ಪುನ ಅಂದಾಜಿ ಇಜ್ಜಂದಿನೆಡ್‌ಲಾ ತುಳುನ್ ಒಂಜಿ ಉಪಭಾಷೆಂದೇ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಲುಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕ್ಕುಲುಲ ತೆರಿಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್‌ನ ಪಾತೆರೊ, ಇಂಚಿಪ್ಪ ಬೊಳ್ಪುಗು ಬತ್ತಿನ ನಾಲೈನ್ ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಕ್ಕುಲು, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿ - ಸಯ್ಯೊಂದುಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ತುಳುಕ್ ದಾತ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಕೊರ್‌ಯೊ. ಅಂಚಾದ್ ಇನಿ ತುಳು ಒಂಜಿ ಪ್ರಬಲವಾಯಿನ ಭಾಷೆಯಾದ್ ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು.

ಪ್ರಾಚೀನತೆ -ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ

ಏತ್ ಮಲ್ಲ ತುದೆ ಆಂಡಲ ಅವು ಸುರುವಾಪುನೆ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಒರತೆಡ್ದ್. ಪರಿತೊಂದು ಪೋಯಿನಗ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತೋಡುಲು, ನೀರ ಕೈಕುಲು ಸೇರ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ತುದೆ ಆಪುನಂಚನೆ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಲೆ ಕೂಟೊಗೊಂಜಿ ಮೂಲಭಾಷೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅಯಿನ್ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಪಣ್ಪೆರ್. ಆ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡೊಡ್ದ್ ಇತ್ತೆ ಎಲ್ಪೊರ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ ಉಪ್ಪುನ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಲು ಬೇತೆಬೇತೆ ಕಾಲೊಡು ತೆಗ್‌ರ್‌ದ್ ಬುಳೆವೊಂದು ಬತ್ತೊ. ಆಂಡ ಸುರುಟು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆದ್ ಉಂತ್‌ನ ಭಾಷೆ ತುಳು. ಪಂಡ ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಈ ಘಟನೆ ನಡತ್ತ್ಂಡ್‌ಂದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ತಮಿಳ್, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು ಬೊಕ್ಕ ಅಕೇರಿ ಮಲಯಾಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆಲಾಯೊ. ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬೇ ತುಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಸಲು ಪಣ್ಪೆರ್.

ರಡ್ದ್ ರೂಪೊಲು : ಜನೊಕ್ಕುಲೆ ಭಾಷೆ - ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಷೆ

(Diglosia concept - Tamil)

ಇಂಚ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಯಿನ ತುಳುಭಾಷೆಗ್‌ಲ ಬಾಕಿ ಭಾಷೆದ ಲೆಕ್ಕನೆ ರಡ್ದ್ ಸ್ವರೂಪೊಲುಲ್ಲೊ. ಜನೊಕ್ಕುಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಲೆನ್ ಪಡೆವೊಂದು ನಲಿತ್ತೊಂದು ಉಪ್ಪುನ ರೂಪೊ ಒಂಜಿ; ಕವಿಕಲ್ಪನೆನ್ ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ

ಛಂದಸ್ಸ್, ವ್ಯಾಕರಣೊಲೆಗ್ ಇಂಬುಕೊರ್‍ದ್ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯಪರಂಪರೆದಂಚಿ ಪೋಯಿನ ರೂಪೊ, ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಈ ರಡ್ಡೆಟ್‍ಲ ಮೆರೆಯಿನ, ಮೆರೆವೊಂದುಪ್ಪುನ ಭಾಷೆ - ತುಳು.

ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಲು ಬರಿಯರೆ ಕಾರಣೊಲು

ಜನೊಕ್ಕ್‍ಲೆ ನಾಲಾಯಿಡ್ ನಲಿಪ್ಪುನ ಭಾಷೆಯಾಯಿನ ತುಳುಕ್ ಜನೊಕ್ಕುಲೆನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗನುಸಾರಾದ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಲುಲ್ಲೊ. ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನವರ್ಗೊದಕ್‍ಲೆನುಲಯಿ ಪಾತೆರೊಡುಪ್ಪುನ ತುಳುರೂಪೊ ಹೆಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ ಒಂಜೇ ರೀತಿಡಿತ್ತ್‍ಂಡ, ಬಾಕಿ ವರ್ಗೊದಕ್‍ಲೆನ ರೂಪೊಡ್ದು ಬೇತೆ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶೊ, ಸಾಮಾಜಿಕವರ್ಗೊ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಾಕಿ ಜನೊಕ್ಕುಲೆ ಸಂಪರ್ಕ - ಉಂದು ಮಾಂತ ಭಾಷಾರೂಪೊ ಬೇತೆಬೇತೆ ಆವರೆ ಕಾರಣಾದಿಪ್ಪುಂಡು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂಯಿನಗ ತುಳುಟ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಭೌಗೋಳಿಕ ಬುಕ್ಕೊ ಸಾಮಾಜಿಕಭೇದೊಲಿಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆ ತುಳು - ಬಾಕಿದಕ್‍ಲೆನ ತುಳು ಪನ್ಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ತುಳುಟ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆ ತುಳು ಬುಕ್ಕೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರತ್ತಂದಿನಕ್‍ಲೆನ ತುಳುಂದ್ ರಡ್ಡೇ ರೂಪೊಲಿಪ್ಪುನವುಂದ್ ಇಂಚಿಪ್ಪ ಮುಟ್ಟ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಲೆಡ, ಆಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯಜನೊಕ್ಕುಲೆಡ ಇತ್ತೆಲ ಇಪ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆ. ಆಂಡ ಸುಮಾರ್ ೧೫-೨೦ ವೊರ್ಸೊಗು ಪಿರಾವು ನಡತ್ತಿನ ಸಂಶೋಧನೆ, ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಯೋಜನೆಗಾದ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿನ ತುಳು ಶಬ್ದರೂಪೊಲೆ ಸುರ್ಪ ಮಾತ ತೂಯಿನಗ ತುಳುಟ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ರೂಪೊಲು ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್‍ಲ ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಲುಲ್ಲ ಪನ್ಪಿನವು ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್ ತುಳುತ್ತ ರೂಪಭೇದೊನ್ ತೂಪುನೆಡ್ದ್‍ಲ ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್ ತೂಪುನವು ಹೆಚ್ಚ ಸರಿಯಾಯಿನವು ಪನ್ಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡ್‍ದ್ ಬತ್ತ್‍ಂಡ್.

ಭೌಗೋಳಿಕ ರೂಪೊಲು

ರೂಪ -೧ : ತೆನ್ಕಾಯಿದ ತುಳು (ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆಡ್ದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮೆಯಿತ ತುಳು)

ರೂಪ - ೨ : ಬಡಕಾಯಿದ ತುಳು (ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆಡ್ದ್ ಬಡಕಾಯಿ ಮೆಯಿತ ತುಳು)

ನನಲಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ ತುಳುತ ರೂಪೊಲೆನ್ ತೂವೊಡಾಂಡ ರೂಪ - ಒಂಜೆಟ್:

೧.೧. ತೆನ್ಕಾಯಿ - ಪಡ್ಡಾಯಿದ ತುಳು (ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕ್‍ದ ತುಳು)

೧.೨ ತೆಣ್ಕಾಯಿ - ಮಧ್ಯಬಾಗೊದ ತುಳು (ಪುತ್ತೂರು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕ್‌ಲೆ ತುಳು)

೧.೩. ತೆಣ್ಕಾಯಿ - ಮೂಡಾಯಿದ ತುಳು (ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕ್‌ದ ತುಳು)

ರೂಪ - ರಡ್ಡ್‌ಟ್:

೨.೧. ಬಡಕಾಯಿ-ಪಡ್ಡಾಯಿದ ತುಳು (ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕ್‌ಲೆ ತುಳು)

೨.೨. ಬಡಕಾಯಿ-ಮೂಡಾಯಿದ ತುಳು (ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕ್‌ದ ತುಳು)

ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಪೊಲು

ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್ ಇಂಚ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್ಂಡಲ ತುಳುತ್ತ ಸ್ವರೂಪೊನ್ ಪೂರ ತುವೊಡುಂದಾಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್‌ಲ ಪಾಲ್ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್ ಪಾಲ್ ಮಲ್ಪುನವು ಸರಿಯಾಪುಂಡು.

೧. ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು : ಈ ತುಳುಟ್ಟ್ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬುಕ್ಕೊ ಸ್ಥಾನಿಕ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುರೂಪೊಲು ಬರ್ಪೊ.

೨. ಜೈನೆರೆ ತುಳು : ಜೈನೆರ್‌ನಕ್‌ಲೆನ ತುಳು ಈ ವಿಭಾಗೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು.

೩. ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು : ಬಂಟ, ಬಿಲ್ಲವ, ಗೌಡ, ಓಡಾರಿ - ಇಂಚಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿವರ್ಗೊದ ಬುಕ್ಕೊ ಬೇತೆ ವಿಭಾಗೊಡು ಸೇರಂದಿನ ತುಳು ಈ ವಿಭಾಗೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು.

೪. ಹರಿಜನ -ಗಿರಿಜನೊಕ್ಕುಲೆ ತುಳು : ಹರಿಜನ, ಗಿರಿಜನೊಕ್ಕುಲೆ ತುಳುರೂಪೊ ಈ ಪಾಲ್‌ಡ್ ಸೇರುಂಡು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ತುಳು ರೂಪೊಲು

೧. ಬ್ರಾಣೆರ್ ತುಳು :

ತುಳುನ್ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದುಪ್ಪುನ ಬ್ರಾಣೆರೆಡ್ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಣೆರೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚ ಇಪ್ಪುನೆಡ್ದಾವರ ಈ ರೂಪೊನ್ "ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳು"ನ್ಡ್‌ಲ ಪಣ್ಪೆರ್. ಈ ತುಳುತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಪ್ರಭಾವೊ ಬಾರಿ ಹೆಚ್ಚ. ಪರಂಪರೆದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮೊ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ

ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆದ ಪ್ರಭಾವೊ ಇಂಚಿನ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ದಾವರ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದೊಲು ದಿಂಜಿದುಪ್ಪುನ ರೂಪಾದ್ ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ, ಜಾತಿದ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆಡ್ದಾವರ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು ಬಾಕಿ ತುಳು ರೂಪುಲೆನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬೆರಕೆ ಆಪುನ ಸಂದರ್ಬೊ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್ತ್ಂಡ್.

ಈ ತುಳುಟ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದೊಲು ಲೆಕ್ಕೊದಾಂತಿನಾದ್ ಸೇರ್‌ದುಂಡು. ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ರೂಪೊಡೇ ಸೇರ್‌ಂಡ ಕೆಲವು ಒಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸರೂಪೊಡು ಬಳಕೆಡುಲ್ಲೊ. ಉದಾ: ಸಂಸ್ಕೃತೊದ 'ಪ್ರಸ್ತಾವ'ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟ್ 'ಪೋಸ್ರೊ' ಆದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್! ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಷಷ್ಠೀ ಇಂಚಿನ ಶಬ್ದೊಲು 'ಶಾರ್ದೊ''ಸ್ರಷ್ಟಿ'ಆಂಡ್. ಬ್ರಾಣೆರ್ ತುಳುಟ್ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಆ ಮೂಲರೂಪೊಡೇ ಉಚ್ಚಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ದೇಸಿ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಉಚ್ಚಾರ ಮಲ್ಪುನಗಲ ಲ-ಳ, ನ-ಣ, ಶ-ಷ-ಸ ಅಕ್ಷರೊಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ-ಮಹಾಪ್ರಾಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಪೂರ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುತ್ತ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶೊಲು.

ನನೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ ತುಳುಟ್ಟ್ ಈತ್‌ನೆಟ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಲು ಪೂರ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟ್ಟೇ - ಅಯಿಟ್‌ಲ ತೆಣ್ಕಾಯಿದ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುರೂಪೊ ಹೆಚ್ಚ ಇಪ್ಪುನ ತುಳು ಭಾಷೆಡೇ -ರಚನೆ ಆಯಿನವು.

೨. ಜೈನ ತುಳು :

ತುಳುವೆರೆ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಜೈನೆರೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ ಅಂದಡಲ ಆಕ್‌ಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣೊಲೆಡ್ದಾವರ ಆಕ್‌ಲೆ ತುಳು ಬಾಕಿದಕ್‌ಲೆನ ತುಲುಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಆದ್ ಉಂತುಂಡು. ಜೈನಮತೊಕ್ಕ್ ವಿಶೇಷವಾದುಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಲೆನ, ಉದಾ: ಬಾಕಿ ತುಳುರೂಪೊಡು 'ತ'ಕಾರ 'ಸ'ಕಾರೊಡ್ದು ಸುರುವಾಪುನ ಕೆಲವು ಶಬ್ದೊಲೆನ ಸುರುತ 'ತ/ಸ'ಕುಲು ಜೈನತುಳುಟ್ಟ್ 'ಹ'ಕಾರಾದುಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಉದಾ:

ತರೆ	-	ಹರೆ
ತಿಗಲೆ	-	ಹಿಗಲೆ
ತಡಮೆ	-	ಹಡಮೆ
ಸಾರ್	-	ಹಾರ್

ಇಂಚ ಮಾಂತ. ಆಂಡ ಈ ರೂಪವ್ಯತ್ಯಾಸೊ ಜೈನೆರೆ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ಡಾವರೊ ಅಕ್‌ಲಿಪ್ಪುನ ಊರುಡು, ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಮೂಡುಬಿದರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರದೇಶೊದ ಬಾಕಿ ತುಳುತ್ತ್‌ಕ್‌ಲೆಡ್‌ಲಾ ಉಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

೩. ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು:

ಈ ತುಳುರೂಪೊ ಬಂಟ, ಬಿಲ್ಲ, ಮೊಗವೀರ, ಗೌಡ, ಕುಂಬಾರ ಇಂಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗೊದಕ್‌ಲೆನ ತುಳುರೂಪೊಲೆ ಒಂಜಿ ಗುಂಪು. ಈ ವರ್ಗೊದಕ್‌ಲೆನ ತುಳುಟ್ ಹೆಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ ಸಮಾನರೀತಿದ ಲಕ್ಷಣೊಲಿಪ್ಪುನೆಡ್ಡಾವರ ಉಂದೆನ್ 'ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು'ನ್ದೇ ಪಣ್ಪೆರ್. ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಟಿ.ವಿ.ದಂಚಿನ ಮಾಧ್ಯಮೊಲೆಡಾವಡ್, ಬೂಕುಲೆಡಾವಡ್, ಪೇಂಟೆಡಾವಡ್ ಪೂರ ಕಡೆಟ್‌ಲ ಈ ತುಳುವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಉಪಯೋಗಾಪುನ ರೂಪೊ. ಬೇತೆ ಭಾಷೆಲೆನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಅವ್ವೇ ರೂಪೊಡು ಸ್ವೀಕಾರಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಈ ತುಳುರೂಪೊಡು ಕಡಮೆ. ತನ್ನ ಸುಭೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಆ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ಪುನವು ಈ ಉಪಭಾಷೆದ ವಿಶೇಷತೆ. ಉದಾ: ಸಂಸ್ಕೃತೊದ 'ಕಲಿಯುಗ'ಈ ರೂಪೊಡು 'ಕಲ್ಜಿಗ'ಆತ್ಂಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತೊದ 'ಅನುಭವ''ಅಲ್ಂಬವ'ಆತಂಡ್. ಕನ್ನಡೊದ 'ಸಿಹಿ-ಅನ್ನ'ಈ ತುಳುಟ್ಟ್ 'ಸೀಯನೊ'ಆತ್ಂಡ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಲ-ಳ, ನ-ಣ, ಶ-ಷ-ಸ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಗು ಹೆಚ್ಚ ಬಿಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲ ತೆಣ್ಕಾಯಿಡುಪ್ಪುನ ಸಾಮಾನ್ಯತುಳುಟ್ಟ್ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಒಂತೆ ಜಾಸ್ತಿ ತೋಜುಂಡು.

ಈ ತುಳುತ್ತ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ ಪಂಡ, ತುಳುತ್ತ ಕಬಿತೆ, ಉರಾಲ್ ಇಂಚಿನ ಬಾಯ್ದೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಕತೆಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕೊಲು ಇಂಚಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲು ಈ ತುಳುಟ್ಟೇ ರಚನೆ ಆವೊಂದುಲ್ಲೊ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ತುಳುನೇ ಜನಪ್ರಿಯ ತುಳುಂದ್ ಪನೊಲಿ.

೩. ಹರಿಜನ-ಗಿರಿಜನ ತುಳು:

ಈ ತುಳುರೂಪೊಡು ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷತೆ ಉಂಡು. ಬಡಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಹರಿಜನ-ಗಿರಿಜನೊಕ್ಕುಲು ಹೆಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುನೇ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ಪುವೆರ್‌ಡ, ತೆಣ್ಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಈ ವರ್ಗೊದಕ್‌ಲೆ ತುಳು ಒಂತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡುಂಡು. ಬಾಕಿ ತುಳುರೂಪೊಡು 'ತ'ಕಾರ 'ಸ'ಕಾರೊಡ್ಡು ಸುರುವಾಪುನ ಕೆಲವು ಶಬ್ದೊಲೆನ ಸುರುತ 'ತ/ಸ'

ಕುಲು ಮೆಕ್‌ಲೆ ತುಳುಟ್ಟ್ 'ಚ'ಕಾರಾದುಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ. ಉದಾ:

ತರೆ	-	ಚರೆ
ತಿಗಲೆ	-	ಚಿಗಲೆ
ತಡಮೆ	-	ಚಡಮೆ
ಸಾರಗೆ	-	ಚಾರಗೆ
ಸಮ್ಮಾನೊ	-	ಚಮ್ಮಾಣೊ
ಒಣಸ್	-	ಒಣಚ್ಚ್
ಜೋಕುಳು	-	ಜೇರ್ಕುಳು

ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಂಚನೇ, ಈ ವರ್ಗೊದಕ್‌ಲ್ ತುಳುತ್ತ ಬೇತೆ ರೂಪೊಲೆಡುಪ್ಪುನ 'ನ-ಲ'ಅಕ್ಷರೊಲೆನ ಬದಲ್‌ಗ್ 'ಣ-ಳ'ನ್‌ಲ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ಪುನವು ತೋಡುಂಡು. ಉದಾ:

ಎಲ್ಲೆ	-	ಎಳ್ಳೆ
ಕೋಲೊ	-	ಕೋಳೊ
ಆನಿ	-	ಆಣಿ

ಇತ್ಯಾದಿ. ಅತ್ತಂದೆ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ವಿಶೇಷವಾದುಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದೊಲೆನ್‌ಲ ತೂವೊಲಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುನ 'ಕಂಡನಿ'ಪನ್ಪುನೆಕ್ 'ದಿಕ್ಕೆ, ಮೇರೆ, ಕೊರಗೆ', 'ಬುಡೆದಿ'ಗ್ 'ದಿಕ್ಕಳ್, ಮೇರ್ತಿ, ಕೊರಪ್ಪೊಳು', 'ಮದಿಮೆ'ಗ್ 'ಚುಳ್ಳೆಲ್'ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ತೌಲನಿಕ ವಾಕ್ಯೊಲು

೧. ಬ.ಸಾ.	:	ಅಗುಲು ಕಂಡನಿ ಬೊಡೆದಿ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಉಲ್ಲೆರ್
ಬ.ಬ್ರಾ.	:	ಆಕುಳು ಪುರುಷೆ ರಾಮ್ಮಣಿ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಉಳ್ಳೆರ್
ತೆ.ಸಾ.	:	ಆಕ್‌ಲ್ ಕಂಡಾಣಿ ಬುಡೆದಿ ಎಡ್ಡೆಟ್ ಉಳ್ಳೆರ್
ತೆ.ಬ್ರಾ.	:	ಆಕುಳು ಮದಿಮಾಯೆ ಬುಡೆತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆಟ್ ಇಳ್ಳೆರ್
೨. ಬ.ಸಾ.	:	ಕಂಗ್‌ಗ್ ಮಿತೆರ್ಯರೆ ತೀರಂದಿನಾಯಗ್ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಕೊಯ್ಯರೆ ತೀರಾ?

ಬ.ಬ್ರಾ. : ಕಂಗ್‌ಗ್ ಮಿತ್ತೋವರೆ ತೀರಂತ್ನಾಯಗ್ ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯರೆ ತೀರಾ?

ತೆ.ಸಾ. : ಕಂಗ್‌ಗ್/ಕಮುಕ್ಕ್ ಬಡತ್ಯರ ಸೀರಂತ್ನಾಯಗ್ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಕೊಯ್ಯರ ಸೀರ್ವಾ?

ತೆ.ಬ್ರಾ. : ಕಮುಕ್ಕ್ ಬಡತ್ಯರ ತೀರಂತ್ನಾಯಗ್ ಕಾಯಿ ಕೊಯ್ಯರ ತೀರ್ವಾ?

೩. ಬ.ಸಾ. : ಆಯೆ ಕಾಂಡೆ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಪಿದಡಿನಾಯೆ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಮುಟ್ಯೆ

ಬ.ಬ್ರಾ. : ಆಯೆ ಬೊಕ್ಷಾಗೆ ಇಲ್ಲತ್ತ್ ಪಿದಾಡ್ನಾಯೆ ಕಸ್ತಲೆಗ್ ಮುಟ್ಯೆ

ತೆ.ಸಾ. : ಆಯೆ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಇಲ್ಲಡೆಟ್ತ್ ಪಿದಾಡ್ನಾಯೆ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಎತ್ಯೆ

ತೆ.ಬ್ರಾ. : ಆಯೆ ಬೊಳ್ಚಾಂಟ್ ಇಲ್ಲಡೆತ್ತ್ ಪಿದಾಡ್ನಾಯೆ ಕರ್ತಲೆಗ್ ಎತ್ಯೆ.

೪. ಬ.ಸಾ. : ಯನ ಮೈತಿದಿನ ಕಿನ್ಯ ಬಾಲೆ ವಾ ಅನ್ನೆಯ ಮಲ್ಪುಂಡು, ಗೊತ್ತುಂಡಾ?

ಬ.ಬ್ರಾ. : ಎನ್ನ ಮಯ್ತೆಂತಿನ ಕಿಂಞ ಬಾಲೆ ವಾ ಅನ್ಯಾಯ ಅಂಪುಣು, ಗೊತ್ತುಂಡಾ?

ತೆ.ಸಾ. : ಎನ್ನ ಮೈತ್ತೆದಿನ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆ ವಾ ಲೂಟಿ ಮಾಣ್ಪುಂಡು, ಗೊಂತುಂಡಾ/ಗೊತ್ತುಂಡಾ?

ತೆ.ಬ್ರಾ. : ಎನ್ನ ಮೈತ್ತೆತ್ತಿನ ಸಿದ್ಯ ಬಾಲೆ ವಾ ಲೂಟಿ ಮಾಂಪುಣು, ಗೊಂತಿಡಾ?

ಇನಿ ಎಲ್ಲೆದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತುಳುಭಾಷೆಡ್ ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್‌ಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್‌ಲ ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಲು ಸೃಷ್ಟಿಯಾವರೆ, ಬುಕ್ಕೊ ಬುಳೆವರೆ ಬೋಡಾಯಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕೊ, ವಾಹನಸೌಕರ್ಯೊ, ಸುದೆಕ್ ಸಂಕೊಲು ಆನಿ ಇತ್ತ್‌ಜಿ; ಜಾತಿಲೆ ನಡುತ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆ ರೀತಿವಾಜಿಡ್ದಾವರ ಪರಸ್ಪರ ಪೋಕ್‌ವರಕ್ಕ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಆಂಡ ಇನಿ ಒಂಜಿ ಕಡೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಕ್ ಬಾರೀ ಸುಲಬೊಡು ಪೋವರೆಗಾಪುಂಡು; ಜಾತಿಲೆ ನಡುತ ನಿರ್ಬಂಧೊಲು ಬಾರಿ ಕಡಮೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಯಿಟ್‌ಲ ಪೊಸ ಪೀಳಿಗೆಡ್ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಜ್ಜಂದಿನಾಡೆ ಮುಟ್ಟ

ಬರೊಂದುಂಡು. ಟಿ.ವಿ. ಆಕಾಸವಾಣಿದಂಚಿನ, ಪತ್ರಿಕೆ, ಬೂಕುದಂಚಿನ ಮಾಧ್ಯಮೊಲು ಭಾಷೆದ ರೂಪವ್ಯತ್ಯಾಸೊ ಕಡಮೆ ಆವರೆ ಎಡ್ಡೆ ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪುವೊ. ಅತ್ತಂದೆ, ತುಳುವೆರ್ ವಿದ್ಯಾವಂತೆರಾವೊಂದು ಬನ್ನಗ ಒಂಜಿ ಕಡೆಡ್ದ್ ತುಳುತ್ತ ಪರಿಷ್ಕಾರೊಲಾ ಆವೊಂದುಂಡು. ತುಳುಟ್‌ಲ ಒಂಜಿ 'ಶಿಷ್ಟತೆ' ತೋಜಿದ್ ಬರಿಯರೆ ಸುರುವಾತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆನ್ 'ಶಿಷ್ಟ ತುಳು'ಪಣ್ಬುನೆಡ್ದ್ 'ವಿಶಿಷ್ಟ ತುಳು'ನ್ದ್ ಪಣೊಲಿ! ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ, ಈ ವಿಶಿಷ್ಟತುಳುಟ್ಟ್ ತುಳುಭಾಷೆದ ಶಬ್ದೊಲೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ಶಬ್ದೊಲೆಗ್ ಒಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಅಯಿಟ್‌ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತೊಕ್ಕ್ ಸುರುತ ಸ್ಥಾನ; ಕನ್ನಡೊಗು ರಡ್ಡನೆ ಸ್ಥಾನ, ಮೂಜನೆದವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ! ಉದಾ: ಕನ್ನಡೊದ 'ಕುಣಿ''ತುಂಬು'ಇಂಚಿನ ಧಾತುಲೆಗ್ ತುಳುತ್ತ 'ಉನಿ'ಪ್ರತ್ಯಯೊ ಸೇರ್‌ದ್ 'ಕುಣಿಪುನಿ'(ನಲಿಪುನಿ)'ತುಂಬುನಿ'(ದಿಂಜಾವುನಿ)ಇಂಚಿನ ವಿಚಿತ್ರ ರೂಪೊಲು ಸೃಷ್ಟಿಯಾವೊಂದುಲ್ಲೊ . ಇತ್ತೆ ಏರೆಗ್‌ಲ 'ಟೈಮೇ'ಇಜ್ಜಿ. ಒಣಸ್ ಬಳಸೊಂದು ಪೋಯಿನಗ ಏರ್‌ಲ 'ನುಪ್ಪು'ಕೇನುಜ್ಜೆರ್; ಒಂತೆ 'ರೈಸ್'ಪಾಡ್ಲೆ ಪನ್ಪೆರ್! ಅಯಿಟ್‌ಲ 'ವೈಟ್ ರೈಸ್'ಇಜ್ಜಿಡ 'ಬಾಯಿಲ್‌ಡ್ ರೈಸ್'- ಅಲ್ಪ 'ಬೊಲಂತೆ'ಲ ಇಜ್ಜಿ; 'ಉರ್ಪೆಲ್'ಲ ಇಜ್ಜಿ! ಇತ್ತೆ 'ಸರ್ಬತ್ತ್'ಪರ್ಪುನಾಕ್‌ಲ್ ಏರ್ ಪನ್ಲೆ? ಪೂರ 'ಜ್ಯೂಸ್'ದಾಕ್‌ಲೇ! ಅಯಿಟ್‌ಲ 'ಲೆಮೆನ್'ಇಜ್ಜಿಡ 'ಆರೆಂಜ್'! ಲಿಂಬೆಲ ಬೊಡ್ಚಿ, ಚಿತ್ರುಪುಲಿ ಬೊಡ್ಚಿ. ಇತ್ತೆ ಆಣ್ಜೊವುನಕುಲು ಪಾಡುನವು 'ಅಂಗಿ'ಯತ್ತ್ 'ಶರ್ಟ್'; ಇತ್ತೆದ ಪೊಣ್ಜೊವುನಕುಲು ಏರ್‌ಲ 'ರವಕೆ'ಪಾಡುಜೆರ್, ಆಂಡ 'ಬ್ಲೌಸ್'ಪಾಡುವೆರ್. ಒರಲ ಅಯಿತ 'ಕೊಲಿಕೆ ತುಂಡು'ಆಪುಜಿ, ಒರೊರ 'ಹುಕ್ ಕಟ್'ಆಪುನಿ ಮಾತ್ರ!

Recently ಎನ್ನ Cousin brother Railway Stationಗ್ ಪೋದು three thirtyದ trainಗ್ ticket reserve ಮಲ್ಪರೆ queಟ್ join ಆದ್ two and half hours wait ಮಲ್ತೆರ್.

ಉಂದು -ತುಳುಭಾಷೆದ ನಡುಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊಲಾ? ಅತ್ತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆದ ನಡುಟು ತುಳು ಶಬ್ದೊಲಾ? ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ! ಬಹುಶಃ ಉಂದೆನ್ 'ಇಂಗ್-ತುಳು'ಪನೊಲಿ! ಇಂಗ್ ಪಾಡ್‌ದಿನ ಪಾಯಸೊದ ಲೆಕ್ಕ!

ಭಾಷಾಶೈಲಿದ ಪರಿವರ್ತನೆನ್ ತಡೆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅವುಲ ಅತ್ತಂದೆ ಭಾಷೆಡ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಮಿತಿತ್ತ ಉಲಾಯಿ ಆವೊಡಾಯಿನವೇ. ಕಾಲೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಕೋಲ ಕಟ್ಟೊಡೇ; ಆಂಡ ವಾ ಮಿತಿತ್ತ ಉಲಾಯಿ ಕೋಲ ಕಟ್ಟೊಡು ಪನ್ಪುನವು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು. ಮಿತಿ ಮೀರಿನ ಪರಿವರ್ತನೆ ತುಟಿ ಮೀರಿನ ಕೂಳಿದ ಲೆಕ್ಕ-ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ತುಳುಭಾಷೆದ

ಪೊರ್ಲುಗು ಕೇಡಾಂಡ, ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ತುಳುತ್ತ ಸಹಜವಾಯಿನ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊಲೇ ಕಣ್ಮಿದೆಯಾಪುನ ಅಪಾಯೊ ಉಂಡೇ ಉಂಡು.

ಮುಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಸಂಗತಿನ್ ತೂವೊಡು. ತುಳುಭಾಷೆ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪೊನು ಒರಿತೊಂಡಿನವು ತೆಣ್ಕಾಯಿದ ಮೆಯಿಟ್ಟ್. (ಬಹುಶಃ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆ ಆವಡ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶ ಆವಡ್ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪೊನು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಒರಿತೊಂಡಿನವು ತಾನ್ ಇತ್ತಿನ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ದು ತೆಣ್ಕಾಯಿ ಕಡೆಟ್ಟೇಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಇಡೀ ಭಾರತೊನೇ ಗವನೊಗ್ ದೆತ್ತೊಂಡಲ ಈ ವಿಚಾರೊಡು ಸತ್ಯಾಂಶೊ ಉಂಡುಂದು ತೆರಿದ್‌ಬರ್ಪುಂಡು.) ಅಂಚನೆ, ಬಡಕಾಯಿದ ತುಳು ಆಧುನಿಕತೆದ ಬಿರುಗಾಳಿಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ವಿಕಾರಾವೊಂದಿಪ್ಪುನಂಚನೆ ತೆಣ್ಕಾಯಿದ ತುಳು ವಿಕಾರಾಪುನವು ತೋಜುಜಿ. ತೆಣ್ಕಾಯಿದ ತುಳುಟ್ಟ್ ನನಲಾ ಕೆಲವು ಮೂಲ ಅಂಶೊಲು ಒರಿದ್‌ಂಡ್.

ತುಳು ಲಿಪಿ :

ತುಳು ಪಂಡಿ ಕೂಡಲೆ ಜನೊಕ್ಕುಲು ಸುರುಟು ಕೇನುನ ಪ್ರಶ್ನೆ - 'ಅಯಿಕ್ಕ್ ಲಿಪಿ ಉಂಡಾ?'ಸುಮಾರ್ ೨೦ ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಣ್ಣಗ ತೃಪ್ತಿಯಾಪುನಂಚಿನ ಉತ್ತರ ಕೊರಿಯರೆ ಒಂತೆ ಬಂಜ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಇನಿ, ನಾಲೈನ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಲು ಈ ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ತಿಕ್ಕ್‌ನೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ 'ತುಳುಕ್ಕ್ ಅಯಿತ್ತವೇ ಆಯಿನ ಲಿಪಿ ಉಂಡು'ನ್ದ್ ದಾಲ ಅಲ್ಕ್‌ಜ್ಜಂದೆ ಪಣ್ಯರೆ ಆಪುಂಡು. 'ಅವು ಮಲಯಾಳಲಿಪಿ ಅತ್ತಾ?'ನ್ದ್ ಕೇಂಡ 'ತೂಯಿನಗ ಅಂಚನೆ ತೋಜುಂಡು'ಆಂಡ 'ಅವು ಮಲಯಾಳಲಿಪಿ ಅತ್ತ್; ಮಲಯಾಳಲಿಪಿತ್ತ ಮೂಲಲಿಪಿ'ನ್ದ್ ಸಮಾದಾನ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಆಧಾರೊ ಇನಿ ನಮ್ಮೆದ್‌ರ್‌ಡುಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಬ್ರಾಣೆರ್ ಮಂತ್ರೊಲೆನ್ ಬರೆಯರೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ತೊಂದಿನ ಈ ತುಳುಲಿಪಿ ಬಾಕಿ ವರ್ಗೊದಕ್ಲೆಗ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ದಾವರ ಉಪಯೋಗೊಗ್ ಬೂರಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ಉಲಯಿದ ಅದೆಟ್ಟೇ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತವಂದೆ ಪೋಂಡ್. ಉಂದೆಡ್ದಾವರ ತುಳು ಭಾಷೆ ಉಂಡು - ತುಳುಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕ್ಕುಲು ಮುಟ್ಟ ತೆರಿಯೊಣುನ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಆಂಡ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಲು ಈ ತುಳುಲಿಪಿಟ್ಟೇ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಪುಗು ಬತ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಮಟ್ಟೊಡಾಂಡಲ ಈ ಲಿಪಿತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿವು ಮೂಡ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ

ಜನೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ಈ ವಿಚಾರೊ ಹೆಚ್ಚ ತೆರಿದ್‌ಜ್ಜಿ, ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ತುಳುತ್ತ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಲು ತುಳುಲಿಪಿಟ್ಟೆ ಬರೆದಿತ್ತ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕ್ಂಡಲ ಇತ್ತೆ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನಗ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಓದಿಯರೆ ಅನುಕೂಲಾವಡ್‌ಂದ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಆ ಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಓದುನಾಯಗ್ ಅವು ಮೂಲತಃ ತುಳುಲಿಪಿಟ್ಟ್ ಬರೆದಿತ್ತಿನವು ಪಣ್ಪೆ ವಿಷಯೊ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುಲಿಪಿ ಒರಿಯರಾವಡ್ ಚಾಲ್ತಿಗ್ ಬರಿಯರಾವಡ್ ಆ ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಲು ಪ್ರೇಜನೊಗ್ ಬೂರುಜ್ಜಿ. ಬಹುಶಃ ನನ ವಾ ರೀತಿಡ್‌ಲ ಅವು ಚಾಲ್ತಿಗ್ ಬರ್ಪುನ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳುಕ್ಕ್‌ಲ ಲಿಪಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಂದ್ ಇನಿ-ಎಲ್ಲೆದ ಜನೊಕ್‌ಲೆಗ್ ಪಂಡೊನಿಯರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡಾತೆ. ಇತ್ತೆ ಅವು ಚಾಲ್ತಿಡುಪ್ಪುನೆ ಪಂಡ ಉಡುಪಿದ ಅಷ್ಟಮಠೊತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಲು ಪಾಡುನ ದಸ್ಕತ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರ. ಬಹುಶಃ ತುಳು ಲಿಪಿತ್ತ ಆಕೇರಿದ ಒರ್ಕಟ್‌ದ ಜೂವ ಉಂದು. ಈ ಪರಂಪರೆ ಏತ್ ಕಾಲೊ ಒರಿಯು ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಪಣೆಯರೆಗಾಪುಜಿ.

ಇಂಚ ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷೊಗು ದುಂಬು ಪುಟ್ಟುದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಯಿನ ತುಳುಭಾಷೆ ಕಾಲಕಾಲೊಗು ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಲೆಡ್, ಜೀವಂತ ಭಾಷೆದ ಮಾತ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್‌ಲಾ ಪಡೆವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬರಿಯೊಂದುಂಡು. ಇತ್ತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸೀಮೆದ ಮಿತಿನ್ ಮೀರ್‌ದ್ ದೇಶವಿದೇಶೊಲೆಡ್ ತುಳುವೆರ್ ನಾಲಾಯಿಡ್ ನಲಿತೊಂದುಂಡು. ಬೇತೆ ಭಾ,ಎಲೆ ನಡುಟಿಪ್ಪುನಗ ಸಹಜವಾದ್ ಆ ಭಾಷೆಲೆ ಸುರ್ಪೊಸೊಬಗ್‌ದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅಂಶೊಲೆನ್ ತನ್ನುಡಲ್‌ಡ್ ಸೇರಾವೊಂದು ಮೆರೆವೊಂದುಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಬೇತೆ ಭಾಷೆಲೆ ಅಂಶೊಲು ಮಿತಿಮೀರಿನಂಚನೆ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಉಲಯಿದ ಸತ್ವೊ ತುಳುತ್ತಲೇ ಪಣ್ಪಿನ ಸಮಾದಾನೊ ನಂಕ್. ತುಳುಳು ದಾಂತಿ ಊರುಡು ತುಳುಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಕೇಣ್ಣಗ ಆಪಿನ ಕುಸಿ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪಣ್ಪುನವು ನಿಕ್‌ಲೆಗ್ ಮಾತ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಇಂಚಿನ ತುಳುಭಾಷೆಗ್ ಅರಿವಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲ ಬುಳೆಪಾವುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ ಮಾತೆರೆನಲಾ ಮಿತ್ತುಂಡು.

(ಮೂಡಬಿದ್ರೆದ ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ನಡತ್ತಿನ 'ತುಳುಸಿರಿ'ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಭಾಗೊಡು ಮಂಡಿತ್ತಿ ಪ್ರಬಂಧೊದ ಸಾರ ರೂಪ)

ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

✍ ಜಾನಕಿ ಎಮ್. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

"...ಸತ್ತಿಗೆದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ, ಪಣವುದಾತ್ ಪೊರ್ಲು, ಅರಿವಾಣೊದಾತ್ ಉರುಂಟು, ತಿರ್ತ ತುಳುನಾಡ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು ತೋಜುಂಡು..." ಉಂದು ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಣ್ಣನೆ. ಕಡಲ್‌ದ ಕರೆ, ಗಟ್ಟೊದ ಪುಡೆ, ಕಾಡ್‌ಗುಡ್ಡೆ, ಪಾಡಿ, ಅಡ್ಕ, ಪದವು, ಪಡ್ಪು, ಬಯ್ಲ್, ಕುಮೆರ್‌ದ ಈ ನಾಡ್ ಪೊರ್ಲು ತೋಜಿಂಡಲಾ ಮುಲ್ಪದ ಬದ್ಕ್ ಬಂಗದನೇ... ಏರೊಂದು, ಜತ್ತೊಂದು, ಕಂಡದ ಪುಣಿಟ್ ಜಾರಂದಿಲೆಕ ಪಜ್ಜೆ ದೀವೊಂಡು, ತುದೆ-ತೋಡು ದಾಂಟೊಡು... ಮರಿಯಾಲದ ಬರ್ಸದ ಬಿರ್ಸ್, ಮೆಂಚಿ-ತೆಡಿಲ್, ಗಾಳಿ-ಬೊಲ್ಲದ ಬಿರ್ದೊಲಿ, ಅರೆಗಾಲದ ಉರಿದೊಂಬು ತಡೆತೊನೊಡು. ಪ್ರಕೃತಿಡಪ್ಪ ಪೊರುಂಬುದೇ ಬೆನೊಡು. ಅಂಚಾದ್ ಮುಲ್ಪದ ತುಳುವೆರೆಡ ಬಂಗೊಗು ತರೆಕೊರ್ಪಿನ, ತಯಿರೊಂಬಿನ ತಾಕತ್ ಬುಳೇಂಡ್. ಪ್ರಕೃತಿ ಮುನಿೀಂಡ ಮರಣ, ಪ್ರಕೃತಿನ್ ದಂಟ್‌ಂಡ ಕೇಡ್ ಪಣ್ಪಿನ ಅಕಲ್‌ಡ್ ಬಯಬಗ್ತಿ ಮೂಡ್ದ್, ಅಂಸಾಣೆದ ಕುದ್ರೆಗ್ ಕಡ್ಯಾಣ ಆಂಡ್.

ಪ್ರಕೃತಿದ ಸುಬಾವು ತೆರಿಯೊಂದು, ಪ್ರಕೃತಿಗ್ ಮುಟ್ಟ ಆದ್ ಬದ್ಕುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತೊನ್ನಗದ ತುಳುವೆರ್ನ ಎಡ್ಡೆ ಆಚಾರ ಇಚಾರ, ರೀತಿರಿವಾಜಿ, ನೀತಿನೇಮ, ಜಾನಗೇನ, ನಂಬೊಳಿಗೆ, ನಡೊಳಿಗೆ, ಬಾಸೆ, ಬರವು, ಕಲೆ, ಗೊಬ್ಬು, ಧರ್ಮದಂಚಿನ ಸಂಗತಿಲ್ ಮಾತ ಸೇರ್ದ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಂಡ್. ನೀರ್, ನಿಲ, ಮರಮಟ್ಟ್, ಬುಳೆಸಲೆ, ಪಕ್ಕಿ ಮುರ್ಗ ಜಂತುಲು ಮಾತೆನ್ಲಾ ತರಕೊಂಬಿನ ಈ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳುವೆರ್ನ ಆರೋಗ್ಯ, ಉಲ್ಲಾಸ್, ಸುಕ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಾತೊಂದು ಪರಂಪರೆಡ್ದ್ ಪರತ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ... ಬುಳೇಂಡ್... ಕಾಲೊಡ್ದ್ ಕಾಲೊಗು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸಂಪರ್ಕೊಗು ಬತ್ತ್‌ದ್, ಪರಸ್ಪರ ಕೊರ್ದು ದೆತೊಂಬಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಡ್ ಒಂತೆ ಸಂಕೀರ್ಣಲಾ ಆಂಡ್.

ಪಿರಾಕ್ಡ್ದಿಂಚ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಸಾಗೊಳಿಯೇ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ಪಾಟ. ತಾರೆ, ಬಾರೆ, ಬಾರ್, ಕಂಗ್, ಗಿರೆಂಗ್... ಇಂಚಿತ್ತಿನನೇ ಮುಕ್ಯ ಬುಲೆ. ಬೆನ್ನಿದ ಬೆನ್ಪಾಟೊಡು 'ಕೈ ಕೆಸರಾಂಡನೇ ಬಾಯಿಗ್ ಬೆಂಜನ ತಿಕ್ಕುನು'. ಅಂಚ ತುಳುವೆರ್ನ ದಿನನಿಚ್ಚದ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಬೇಲೆಲೇ ದಿಂಜ. ಬೊಲ್ಪುಗು ಬೇಗ ಲಕ್ಕೊಡೇ.. ಉದಿಪುನ ನಿಸರ್ ದೇವೆರೆನ್ ಎದ್ರೊಂದು, ಸುಗಿತೊಂದು, ತಂಜನ ಉಂಡುದು, ಮನದೀದ್ ಬೆನೊಡು... ಬಯ್ಯದ ಸುಕನಿದ್ರೆಡೇ ಬಚ್ಚೆಲ್ ಅರತ್ದ್ ಪುಲ್ಯಾನಗ ಪೊಸ ಉಲ್ಲಾಸ ಉರ್ಕೊಡು... ಬಂಜರ ಉಣ್ಪಿನ, ದಿಂಜ ಬೆನ್ಪಿನ ತುಳುವೆರ್ನ ರೀತಿಗ್ ಉಣ್ಪಿನೆಟ್, ಬೆನ್ಪಿನೆಟ್ ರಡ್ಡ್ ಟ್ಲಾ ದಾಕಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣನ್ ನಿನೆತೊನೊಲಿ.. ಕಯಿ ಕಸುಬುಲೆಡ್ಲಾ ತುಳುವೆರ್ ಪಿರ ಒರಿದಿಜೆರ್-ಕಂಗ್‌ದ ಪಾಲೆಡೇ ಮಂಡೆಮುಚ್ಚುವ 'ಮುಟ್ಟಾಲೆ' ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತರೆತಂಪು ದೀವೊಂಬಿನ ಮಿಸ್ಮೆರಕುಲು.

ತುಳುವೆರ್ನ ಇಲ್ಲ್‌ಬಾಕಿಲ್ಗ್ ಅಯಿತನೇ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು. ಗಾಳಿ, ಬರ್ಸ, ಸಿಮ, ದೊಂಬುಗು ಅನ್ಕೂಲ ಆಪಿಲೆಕ, ಮನಸ್ ತಲ್ಮೆನ ದೀಪಿಲೆಕ, ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ ದೂರ ಮಲ್ಪುಲೆಕದ ವಾಸ್ತು ರೀತಿಡೇ ಕಟ್ಟುನ ಭದ್ರತೆದ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್, ಬಾಕಿಲ್ ದಾರಂದದ ಕುಸುರಿಕೆತ್ತನೆಲಾ ಭರ್ಜರಿಯೆ! ಬಡಪತ್ತ್-ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಗುಡ್ಡಿಲ್, ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲ್, ಬಾರಿಕೆದಿಲ್ಲ್, ಪರಾರಿದಿಲ್ಲ್, ಬೂಡು, ಆರಂತಡೆ ಇಂಚ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ಲಾ ತರಂತರ. ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಜಾಲ್, ಜಾಲ್‌ಡ್ ಗುವೆಲ್, ಪೊರ್ಲುದೊಂಜಿ ತೊಳಸಿಕಟ್ಟೆ ಉಪ್ಪುಂಡೇ... ತೊಳಸಿಗ್ ನೀರ್‌ದೀದ್, ಬೊಲ್ಪು ದೀದ್, ಸುತ್ತುಬತ್ತ್ ಪುಡಾಡುನವು ನಿಚ್ಚದ ರೂಢಿಯೇ. ಕೊಟ್ಯ, ಕಿದೆಕಿಲಾರ, ಅಸರ್‌ದಕ್ಲೆಗ್‌ಂದ್ ಪರಿಯೆರೆ ನೀರ್‌ದೀಪಿನ ಗೆಂದಸಾರ ಪದ್ಮಕಟ್ಟೆ, ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ನೀರ್ದ ಮಲ್ಲ ಕಲ್ಲಮರಾಯಿ, ಉಂದು ಮಾತಲಾ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬಾಗೊಲೇ. ತುಳುವೆರೆಗ್ ಇಲ್ಲ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಪವಿತ್ರ ಜಾಗೆನೇ. ಅಯಿಕಾತ್ರ ಅಮೆಸೂತಿಕ, ಮುಟ್ಟುಚಿಟ್ಟ್ ಸಮ್ಮಂದದ ಮೈಲಿಗೆಗ್ ನಿಷೇಧ-ಸುದ್ದೊದ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್‌ಲಿತ್ತ.

ತುಳುವೆರ್ನ ದುತ್ತೈತಲಾ ದಿಂಜ ದುನ್ನಬಣ್ಣದವತ್ತ್. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನೇ ಸಾದಾ ಸೀರೆ ತುತ್ತೊಂದು ಗುಣಗಾಂಬಿರ ಮೆರೆತಿನೆನ್ ವಿದೇಶೊದ ರಾಯಬಾರಿಲ್ ಪುಗರ್ದೆರ್. "ಪಿದಯಿಡ್ ಕೋಟೆ ಉಳಯಿಡ್ ಓಂಟೆ" ಪಣ್ಪಿನೆಕ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಮಿನ್ನತ್ ಕಮ್ಮಿ. ಮಾನಮರ್ಯಾದಿದ ಗಡುಮೀರಂದೆ, ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆಗ್ ಅರಕೆ ಆವಂದಿಲೆಕದ ದುತ್ತೈತೊಗೇ ದಿಂಜ ಗೌರವ. ಮೋನೆಗ್ ಮುಸುಕು, ಮೆಯಿಮಂಡೆಗ್ 'ಬುರ್ಕಾ'

ತುಳುವೆರೆಗ್ ಒರ್ದುಗಜಿ..

ತುಳುವರೆನ್ನ ಕೂಡುಕುಟುಮೊಲೆಡ್ ಏತೋ ಎಡ್ಡೆ ರಿವಾಜಿಲಿತ್ತ್. ಮಾತೆರ್ಲ ಒಟ್ಟುಡು ಕುಲ್ಲುದು ಪಟ್‌ಸೇರ್ದ್ ಉಣ್ಪಿನವು, ಗುರುಹಿರಿಯೆರೆಗ್ ಗೌರವೊ ಕೊರ್ಪಿನವು, ಕಾರ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ಆಸ್ರಾದ ಪಡೆತೊಂಬಿನವು, ಒರಿಯಗೊರಿ ಒಂದೊಂದು, ಸುಕದುಕ್ಕ ಇಚಾರ್ತೊಂದು, ಬೆರಿಸಾಯೊಗುಂತುನವು... ಇಂಚ ಮಾತದ ರೀತಿಡ್ ಕುಟುಮೊಡು ಬೊಡಿ ಬೆಸರ್ ಪೋಡಿಗೆ ದೂರನೇ. "ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬಿತ್ತನನೇ ಪಂಚಾಮೃತ" ಪಂಡ್‌ದೆಣ್ಣೊಂದು, ಎಕ್ಕಂದಿನೆಕ್ ಕಂಟೆ ಉದ್ದ ಮಲ್ಪಂದೆ, ಪಜೆ ಇತ್ತಿನಾತ್ ಕಾರ್ ನೀಡೊಂದು ಬದ್ಕುನಗ, ಅತಿ ಆಸೆಡ್ ಗತಿಸೆಟ್ಟುನ ಇರಸ್ತಿಗೆ ಬರಂದ್. ಕುಟುಮೊಡು ಮದ್ಮೆಮಸ್ರಿ, ಪೆರಸ್ತ, ಬಯಕೆ, ಪೆದ್ಮಿದಿ ಬಾಲೆ, ತೊಟ್ಲಾಲೆ. ಕಂಚಿಲ್‌ಬಾಲೆ, ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಬುರ್ಮೊಲು ಅಪಗಪಗ ಬನ್ನಗ, ಬಂದುಲೊಂಜಾದ್ ಸಂತೋಸು ಅನ್ಬೇಸುನಗ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ದ ತಿರ್ಲ್ ತೆರಿಲೆಕನೇ..

ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲಾದುಪ್ಪುನಗನೇ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನ ರೂಢಿ ದುಂಬು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ರಕ್ತಸಮ್ಮಂದೊಡು ಮದ್ಮೆ ಆಯಿರೆ ಬಲ್ಲಿನ್ಪಿನ ಕಟ್ಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒವ್ವೇ ಬೇಲೆ ಆವಡ್, ಒವ್ವೇ ಲೇಸ್ ಆವಡ್, ಸುರುಟು ಅರಿತಾರಾಯಿ ದೆತ್ತ್‌ದೀದ್ ಕುಲ, ತಲ ದೇವೆರೆನ್ ನಿನೆತೊನೆಡೇ... ಬುಳೆಯಿನ ಪೊಸಪಲೊನು ಸುರುಟು ದೇವೆರೆಗ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತೊನೊಡೇ.

ಕೈಕಂಜಿಲ್‌ಲಾ ಕುಟುಮೊದ ಪರಿವಾರನೇ... ಲಕ್ಕಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆ ಮೋನೆ ತೂಪಿನಿ, ಬೈಪಜಿರ ಬೈಪಣೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೆಯಿ ಪೂಜುನು, ಕಂಟಕ ಬರಂದಿಲೆಕ, ಸಂಕ್ರಾಂದಿದಾನಿ 'ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ದೀಪಿನಿ' ಗೋಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನು. ಉಂದು ಮಾತ ತುಳುವೆರ್ನ ರೂಢಿಯೇ... ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಆದ್, 'ಪತ್ತನಾಜೆ", "ಕಂಡಕೋರುನಿ", "ಕಡೆನಟ್ಟಿ" 'ಪೂಕರೆಪಾಡುನು", ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾವುನಿ", "ಪೊಲಿಕಟ್ಟುನಿ", ಬೂಮಿಗ್ ಬೊಲ್ಪು ದೀಪಿನಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಿರ್ಮೊಲು ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದ ನಡುಟು ಸಂಬುರ್ಮೊಗು ಇಂಬು ಕೊರ್ಪ..

ದಿನನಿಚ್ಚದ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆದ ಬೊಡಿಬಚ್ಚೆಲ್, ಉರು ಇತ್ತಿನನೇ.. ಅಯಿನ್ ಅರಪಾದ್, ಉಲ್ಲಾಸ್‌ಗ್ ಅವುಕಾಸ ಮಲ್ತೊನೆರೆಗಾದೇ ಏತೋ ಪರ್ಬಪಂಚಮಿಲ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡುಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಶೊಲೆನ್ಲಾ ಕೂಡಾವೊಂದು ನಡಪುನ ಈ

ಪರ್ಬೊಲೆಡ್, ಇಲ್ಲ್‌ಜಾಲ್, ಮೆಯಿಮುಂಡೆದ ಸುದ್ದೊಲಾ ಮುಕ್ಯನೇ... ವರ್ಸ ಇಡಿಲಾ ಬಿಂಜತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ ಪರ್ಬೊಲು... ಬಿಸು ಪರ್ಬ ಕಡೀರ್ದವಾಂಡ, ಬೊಕ್ಕ ಆಟಿದ ಅಮಾಸೆ, ನಾಗರ ಪಂಚೆಮಿ, ಸೋಣ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ, ಸೋಣ ಸುಕ್ರಾರ, ತಡ್ಡೆದಜ್ಜಿ, ಕುರಳ್ ಕಟ್ಟುನಿ, ಪೊದ್ವಾರ್, ದೀಪೊಲಿ, ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂದಿ, ಕೆಡ್ಡಸ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆತ ನಡುನಡುಟು ಅಸ್ಟೆಮಿ, ಚೌತಿ, ಮಾರ್ನೆಮಿ, ಶಿವರಾತ್ರೆದಂಚಿನೆನ್ನಾ, ಉಪ್ಪಾಸ, ಪೂಜೆ ಇಂಚಮಾತದ ಬೇರೆ ಬೇತೆ ಕಿರ್ಮೊಡು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪರ್ಬಗದ್ದಲೊಡು ವನಸ್‌ತಿನಸ್‌ಲಾ ಗಡ್ಡೇ.. ಸೀಪೆ ಕೈಪೆ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ತಿನ್ಪಿನೆತೊಟ್ಟುಡು. ಪಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್ ಬುಳೆಪಿನ ಚೇವು, ತೊಜಂಕ್, ಪದ್ಪೆ, ತಿಮರೆ, ಪೂಂಬೆ, ಕಣಿಲೆದಂಚಿನೆನ್ನಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂದರ್ಪುಡು ತಿಂದ್‌ದ್ ಜೀವೊದ ಸತು ಎಚ್ಚಾವೊಂಬೆರ್.. ತುಳು ಪೊಂಜೊಲು ಅಡ್ಡ್ ಬಳಸುನೆಟ್ ಬಿರ್ಸೆರ್. ಪುಳಿಕೂಟುದು ಮುನ್ನೂದು ಬಗೆ, ಅಳೆಕೂಟುದು ಐನೂದು ಬಗೆ ಅಡ್ಡ್ ಬಳಸೆರ್ಗೆ! ಆತೇ ಅತ್ತ್ ತುಳು ಪೊಂಜೊಲು ಅಡ್ತ್‌ಂಡ ಕಜವು ಒರಿಯಂದ್‌ಗೆ! ಬಳಸ್‌ಂಡ ಬಡವು ಒರಿಯಂದ್‌ಗೆ! ಇಲ್ಲಡ್ ಹೆರಿಪೊಂಜೊಲಿತ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ದಾಕ್‌ದಾಕ್ಷಿನ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿಣ್ಪಿನ ಪಾತೆರಲಾ ಉಂಡು.

ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್, ಪೊಂಜೊಲೆಗ್ ತಾನ-ಮಾನ ಯಾರು ಜಿಣ್ಪಿನ ಚರ್ಚೆಗ್ ಅವುಕಾಸ ಕಮ್ಮಿಯೆ. ಪೊಂಜೊಲಿಜ್ಜಂದಿ ಇಲ್ಲತ್ತ್ ಪಣ್ಪೆನೆಕ್ ಅಡ್ಡ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ. ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆ ಪುಟುಂಡಲಾ ಬಟ್ಟಲ್ ಬೊಟುದು, ಸೀಪೆ ಪಟ್ಟುನಾತ್ ಸಂಬುರ್ಮನೆ. ಪೊಂಜೊಲುಲಾ ಬೊಲ್ಪುಡ್ಡು ಬಯ್ಯಮುಟ್ಟ ಬೆರಿಬಗ್ಗಾದ್ ಬೆನುವೆರ್. ಇಲ್ಲ್‌ದ, ಬೆನ್ನಿದ ರಕೋಲೆಡ್ ಮಿಂಜೆಸೆರ್. ಒರೊರ ಕಂಡನಿಬೊಡೆದಿ ಕಂಟ್ಯೊಂಡಲಾ ಅವು ಉಂಡುತಿಂದ್ ಜೆಪ್ಪುನೆಟ ಮಾತ್ರ. ತುಳು ಸಂಸಾರೊಲೆಡ್ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಯಿತ ಚುರ್ಕು ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತೇ. ಅಂಚಾದ್ ಸಂಸಾರಸಾರ ಪೂರ ತೋರ್ದು ಪೋಪುಜಿ. ಕಂಡನಿನ ಪುದರ್ ಪಣೆಯೆರೆ ಬಲ್ಲಣ್ಪೆನೆಟ್ ನಂಬಿಕೆ, ಮುತ್ತೇಸಿ ಸಾವುದ ಬಯಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, 'ಪತಿಯೇ ಪರದೈವ' ಪಣ್ಪಿನ ಅತಿರೇಕ ಇಜ್ಜಿ. ಕಂಡನಿನ ಕಾಟೊಡೇ ಸೈಪಾವುನ ದುಸ್ಟ ವಾಡಿಕೆಗ್ ಇಡೆ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂಜೇಳ್ಯ ಕಂಡನಿಲ್ಲಡ್ ಬಗ್ಗಿನಡೆಗ್ ಗುದ್ದು ಮಿತಿಮೀರ್‌ಂಡ... ಮಾಮಿ ಮಿನಿ ಜಗತ್ತೂಟೆ ಆಂಡ, ಜೀವಪರವಾಯಿನ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪರಿಹಾರ ಉಂಡು. "ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್"ಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್ ಮಗಲೆಗ್ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದೀಪುಂಡು. ತಗೆನಕುಲು ತಂಗಡಿಗ್ ತಮೆರಿಲಾಪೆರ್. ಕಂಡನಿ ನನೊರ್ತಿನ ಸೆರಂಗ್ ಪತ್ತೆರೆ ಪೋಂಡ, ಪಂಡಿಪಾತೆರ ತತ್ತ್‌ಂಡ,

ಕಂಡನಿಗ್ ಬರಪಣ್ಡ್ ಪಿರ ಬರ್ಪಿನೆಕ್, ಪಿರ ಮದ್ಮೆ ಆಪಿನೆಕ್ ಅವುಕಾಸ ಇತ್ತಿನೆನ್.. ಸತ್ಯನಾಪುರೊತ ಸಿರಿನ ಉದಾರ್ಮೆ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತುಂಡು.

ಅಪ್ಪೆ ಕಲ್ಪಾಯಿ ಬುದ್ಧಿ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟ... ಅಪ್ಪೆನ ಮನಸ್ ಬೇನೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಬರ್ಕಾತಿಜ್ಜಿ... ಅಜ್ಜಿದಾಂತಿ ಇಲ್ಲ್ ಅಳೆದಾಂತಿ ವನಸ್.. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ದಿಂಜ ಪಾತೆರೊಲು ಪೊಂಜೊಲೆನ ಪೆರ್ಮೆಗ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದುಲ್ಲ. ತುಳು ಪೊಂಜೊಲುಲಾ ಮರ್ದ್‌ಮಾಯೊಡು ಬಲ್ಲಿದೆರ್, ಗುಣೊಟು ಮಲ್ಲಾಕುಲಿಣ್ಪನವು ದೇಯಿಬೈದೆತಿನ ಉದಾರ್ಮೆಡ್ ತೋಜಿ ಬರ್ಪುಂಡು.

ತುಳುವೆರ್ನ ಕುಟುಮೊಲೆಡ್ ಪರಬೆರ್ಲಾ ಮುಕ್ಯನೇ. ಒಂಜೇಳ್ಯ ಪರಬೆರೆನ ಪಿರಿಪಿರಿ ಇಪ್ರೀತ ಆಂಡ ಇಲ್ಲ್‌ಡೇ ಕೋಡಿಮುಲ್ಲೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾವೆರತ್ತಾಂದೆ, ಪಿದಯಿ ನೂಕಯೆರ್, ಪರಬಾರೆ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್... "ಹೆರಿಯೆರೆನ್ ದಂಕ್‌ಂಡ, ಕಾರ್ದ ಕಸ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಪೂರಿಬೂರ್ದು ಸೈಪನಾ?, ಎಲ್ಲೆ ನಮಗತಿಯೆಂಚಿನನಾ?" ಪಣ್ಪಿನ ಅಳ್ಕ್ ಧಿಮಾಕ್‌ಗ್ ತಡೆಪು ಪಾಡುಂಡು.

ತುಳುವೆರೆಗ್ಲಾ 'ಅತಿಥಿದೇವೋಭವ'ನೇ.. ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಜಾಲ್‌ಡೇ ಎದ್ರೊಂಡು, ಕಾರ್‌ದೆಕ್ಕೆರೆ ನೀರ್ ಕೊರ್ದು, ಚಾವಡಿಡ್ ಪಜೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಪರಿಯೆರೆ ಬೆಲ್ಲ ನೀರ್, ತಿನಿಯೆರೆ ಬಚ್ಚಿರೆಪೂಲು ಕೊರ್ದು ಸುಕದುಕ್ಕ ಪಾತೆರ್ಪವೆರ್. ಕಿದೆತ ಎರು ಮಾರ್‌ದಾಂಡಲಾ, ಅಟ್ಟದ ಅರಿತ ಮುಡಿ ದೆತ್ತ್‌ದಾಂಡಲಾ ಬತ್ತಿಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ಕೊರಾನ ತಮ್ಮನ ಆವೊಡೆ.. ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪಿನಿ, ಬಿನ್ನೆರ್ ಕಟ್ಟುನಿ, ಉಂದು ಮಾತ ತುಳುವೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ದಿಂಜಾವುನ ಸಂಗತಿಲೇ..

'ಅಂಬಡೆ ಕೊರಿನಾಯಗ್ ಕುಂಬುಡ ಕೊರು', ಉಂದು ನಿರೆಕರೆತಕುಲು, ಅಂದ್ ಬಂದುಲು ಒಪ್ಪತಪ್ಪೊಡುಪ್ಪುನೆಕ್ ಮೂಲ ಪಾಟ. 'ಸಾದಿಡ್ ಪೋವಂದಿಲೆಕ ಅಡ್ಡಿ ಮಲ್ತಿನಾಯೆ ಸಾದಿಡ್ ಬೂರ್ದು ಸೈಪೆ' ಪಣ್ಪಿನ ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ದ ಎಚ್ಚರೊಡಾದ್ ಊರುಡು ಬೇಲಿ, ಪಾಗಾರ ಕಮ್ಮಿ. ಗಡಿಕಲ್ಲ್‌ದ ಗಡಿಲಡಾಯಿಲಾ ಆತೆಕಾತೇ.. ಬೆನೊಡು, ತಿನೊಡು, ತೆಲ್ತ್‌ನಲ್ತ್‌ದ್ ಬದ್ಕೊಡು.. ಬದ್ಕ್ ಸಾಸಿತ ಅತ್ತ್. ವಾ ಕಾಲ ತತ್ತ್ಂಡಲಾ ಸೈಪಿಕಾಲ ತಪ್ಪುಂದ್. ಸೈಪಿನೆತ ಬಗ್ಗೆಡ್ಲಾ ದಿಂಜ ಸಿಂತೆ ಮಲ್ಪುಯೆರ್. "ಸಯ್ಯಮುಟ್ಟ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಬದ್ಕಲಾ.." ಪಣ್ಪೇದೆಯ್ಯದೇವೆರೆಡ ನಟೊಂಬಿನ ತುಳುವೆರ್, ಪಿರಪ ಪುಟ್ಟುನೆತ ಬಗ್ಗೆಡ್, ಸೊರ್ಗದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನೆತ ಬಗ್ಗೆಡ್ ಬೊಂಡುಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುಯೆರ್. ಕಲುಪಣಂದೆ,

ಕಬಟ ಬೆನಂದೆ, ಬದ್ಕುನೆಕೇ ಗೇನ ಕೊರುವೆರ್. ತಗ್ಗ್ ಕಂಡೊಡು ಬುಲೆ ಎಚ್ಚೆಂದ್ ತೆರಿಯೊನ್ವೆರ್. ಬರ್ಪೆ ಪನ್ನಾಡೆಗ್ ಬರುವೆರ್, ಕೊರ್ಪೆ ಪನ್ನಾಯಗ್ ಕೊರುವೆರ್. ಸತ್ಯೊಗು ತಿಗಲೆಡ್ ತಾದಿ ಕೊರುವೆರ್.

ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಟಗೂರುನು, ಚಟ್ಟಕಟ್ಟುನು, ಪುಣದೆಪ್ಪುನು, ದೂಪೆ, ಬೊಜ್ಜ ಬಾರೆನಡ್ಪಿನಿ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟುನು, ಕುಲೆಕ್ ಬಳಸುನು, ಕುಲೆಲೆಪ್ಪುನು, ನೀರ್‌ನಿಸೆಲ್ ದೀಪಿನಿ, ಸೈತಿನಕ್ಲೆನ ಪರ್ಬ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆನ್ ಅರ್ತಿಡೇ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸೈತಿನಕ್ಲೆನ ಕುಲೆ, ಪಂಡ ಆತ್ಮ, ಕುಟುಮೊದ ಹಿತೊನು ಕಾತೊಂಬುಂಡಿಣ್ಪೆನ ನಂಬಿಕೆ ತುಳುವೆರ್ನವು. ಕುಲೆ ಮದ್ಮೆ, ಕುಲೆ ಪತ್ತುವು, ಕುಲೆ ಪಾತೆರುನು, ಕುಲೆ ಬುಡ್ಪಾವುನು ಇಂಚಿತ್ತಿನೆನ್ಲಾ ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ತೂವೊಲಿ.

ತುಳುವೆರೆಗ್ ದೆಯ್ಯದೇವೆರ್ನ ಬಯಬಗ್ತಿ ನಂಬಿಕೆ ದಿಂಜ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ಕೊಡಿಕಡೆ, ಗುಡಿಗುಂಡೊಲು, ಸಾನ, ಆಲಡೆ, ಮಾಡ, ಗರೋಡಿಲ್. ಶಿಲ್ಪ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪೊಡು ಬಗೆತರೊಟುಪ್ಪುನ ಈ ಜಾಗಲೆಡ್ ನಡಪುನ ಪೂಜೊದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನೊಲೆಡ್ಲಾ ಬಗೆತರನೇ.. ತುಳುವೆರ್ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಆದ್ ಅತಿಮಾನುಷ ಸಗ್ತಿಲೆಂದ್ ಬೂತೊಲೆನ್ ನಂಬುವೆರ್.. ಬೊಬ್ಬರ್ಯ, ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯ, ಕುಜುಂಬಕಾಂಜ, ಕಾಂತಬಾರೆ-ಬೂದಾಬಾರೆ, ಮೈಸಂದಾಯೆ, ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬು, ಕೊಡಮಣಿತ್ತಾಯ, ಕೊರಗತನಿಯ, ಕಾಣದ-ಕಾಟದೆ, ಇಂಚ ಏತೋ ಸತ್ಯೊಲು ನಂಬಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪ. ನ್ಯಾಯ ನುಡಿ ಕೊರ್ಪ... "ನಂಬಿನ ಸತ್ಯೊಲು ದೀಯಿಲೆಕ ಆವಡ್"ಂದ್ ಎಣ್ಣ್‌ದ್ ಪಟ್ಟ-ಪರಕೆ, ಕೋಲ-ನೇಮ, ಅಗೆಲ್, ಬಂಡಿ, ಜಾಲಾಟ, ತಂಬಿಲದಂಚಿನ ವರ್ಸಾದಿ ಕಟ್ಟಲೆನ್ ತುಳುವೆರ್ ನಡಪಾವೆರ್. ಪತ್ತ್‌ಕೋಡಿದ ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲ್ ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆಲೆಕ ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಕೂಡ್ದು ಮಲ್ಪುನ ಈ ಆರಾಧನೆಲೆಡ್. ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಒಸಯೊ ಆಪಿನ ಸತ್ಯೊಲು, ಪಾರಿಕೇಣೊಂದು, ಮಾಣಿ ಎಚ್ಚಿಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಬಯ ಕೊರ್ಪ. ಮದಿಪು ಕೇಣ್ದ್ ನ್ಯಾಯನುಡಿ ಕೊರ್ಪ-

"ಅದ್ದೆರ್‌ಪೊದ್ದೆರ್ ಪತ್ತ್‌ಕುಟುಮ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಪುನ ಮಾಮಲ್ಲ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸಗ್ತಿಯಾನ್. ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಸತ್ಯ ಅತ್ತಂದೆ ಅಸತ್ಯೊನು ಕೊಡಿ ಎತ್ತೆರೆ ಬುಡಯೆ... ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊದ ಉಲ್ಲೆಸೊನು ಪೇರ್ ಉರ್ಕಾಯಿಲೆಕ ಉರ್ಕಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ... ನಾಲ್‌ಕಾರ್ ನಡೆದ್ಪ್ ರಡ್ಡ್‌ಕಾರ್ ನರಮಾನಿ ಮುಟ್ಟ... ಬತ್ತಿಂಚಿತ್ತೀ ಬುಲೆಟ್,

ಪತ್ತಿಂಚಿತ್ತೀ ಪಲೊಟು ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಸುಕಮುಕೊತ ತಾದಿನ್ ಉಂಡುಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಎನ ಮಿತ್ತ್ ಬಗ್ಗಿ ದೀನಾಕುಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಆದ್ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಸಮ್ಮಲೆ ಆದ್ ಬುದ್ಧಿ ಪಣ್ಪೆ. ನ್ಯಾಯೊಗು ಬೇಲಿಯಾದ್ ಉಂತುವೆ... ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ಈ ರಾಜ್ಯೊನು ಪೂತ ಬಿತ್ತಿಲ್ದಲೆಕ ಕಾತೊಂಬಿನ ಬಾರ ಎನ್ನವು..."

ಕೋಲನೇಮೊದ ಕಳೊಟು ಬೂತೊದ ಬಣ್ಣ, ಅಣಿ, ಅಲಂಕಾರ, ಜೀಟಿಗೆ, ಪಾಡ್ದನ, ನಲ್ಕೆ, ದರ್ಸನ, ಪಿಂಗಾರ ಪುರ್ಪ ಧೂಪ ದೀಪದ ಮಂಗಲ ಆವರ್‍ನೊಡು... ವಾದ್ಯ ತಂಬಡ, ಬೂತೊದ ಅಬ್ಬರ, ಅರೆಬಾಯಿದ ಗದ್ದಲೊಡು... ಸತ್ಯೊದ ಈ ಅಬಯನುಡಿಕ್ ಜನಮಂದೆದ ಅಳ್ಕ್, ಆತಂಕೊನು ಅರೆತ್‌ದ್ ದೈರ ದಿಂಜಾವುನ ಸಗ್ತಿ ಉಂಡು... 'ಅನ್ನೆಯದಕ್ಲೆನ್ ಅಳಿಯಂತರ ಮಲ್ಪುವೆ',... 'ನಂಬಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಂಬು' ಪಣ್ಪಿನ ಧರ್ಮದೈವೊಲೆನ ಪೋಡಿಗೆಡೇ ಉರುಡು ದೂರುದುರ್ಜನ, ಕಳುಕಬಟದ ಅತ್ರುವಾಣೊಲು ಕಮ್ಮಿ ಆಪ. ತ್ಯಾಗ, ದಾನದಂಚಿನ ನೀತಿ ನಿರ್ಮಲೊದ ತಾದಿ ಪತ್ತಾವೆರೆಗ್ ಸಾಯ ಆಪ. ಈ ಬೂತೊಲೆನ್ ಪೂಜಿಪುನೆಟ್‌ಲಾ ದಿಂಜ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶೊಲುಲ್ಲ... ಅಂಚನೇ ಬೂತೊಲೆಗ್, ಬೊಕ್ಕ ಮಾರಿಪರ್ಬದಾನಿ ಮಾರಿಯಪ್ಪೆಗ್, ಬಲಿಹಾರ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ರೂಢಿಲಾ ಉಂಡು. ಈ ರಕ್ತಾರೊದ ಈ ಸರಕೆನ್ ಸಮರ್ತನೆ ಮಲ್ಪುನವು ಬಂಗನೇ. ಆಂಡ ನರಮಾನಿ ತನ ಅಸಹಾಯಕತೆಟ್ ತನ ರಕ್ಷಣೆಗಾದ್ ನಾಡೊಂದಿನ ಒಂಜಿ ಪರಿಹಾರೊದ ಬಗೆ ಪಣ್ದ್ ಪಣೊಲಿ... ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಜಾತಿ ಭೇದೊದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೀಕ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ, ಇಂಚಿನ ವರ್ಸಾದಿ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆ ನಡಪುನಗ ಮಾತ ಜಾತಿ ವರ್ಗೊದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪನಿಪನಿ ಸೇವೆದ ಪಾಲ್ ತಿಕೊಂದಿತ್ತಿನೆ ಟಾತ್ರ ಮಿತ್ತ್‌ತಿರ್ತ್ ಇಣ್ಪಿನೆತ ದಂಡೆಲ್ ಮಾಜಿದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ದೈವೊದ ಬಗ್ತೆರಿಣ್ಪಿನ ಬಾಮೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಉಲ್ಲಾಯೆ, ದನಿ, ಒಕ್ಕಿಲ್, ಗೇಣಿದಾಯೆ ಪಣ್ಪಿನ ವರ್ಗಭೇದೊಲಿತ್ತ್ಂಡಲಾ, ಪರ್ಬದ ಪಂಚೆಮಿ, ಎಡ್ಡೆಮಿಲ್ಲಿದಾನಿ ಲೆತ್ತದ್, ಬಳಸ್‌ಕೊರ್ಪಿನ ರೀತಿರಿವಾಜಿಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಜಾತಿಭೇದೊನು ಮೀರ್ದ್ ಮಾನವೀಯತೆ ಮೆರೆತಿನೆಕ್ ಉಳ್ಳೂರುಗುತ್ತುದ ಉಳ್ಳ ಪೆರ್ಗಡಿತಿ 'ಆಚಿ ಪಣ್ಪೆ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಆಶ್ರಯ ಕೊರ್ತಿನಂಚಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲೇ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಜಾತೀಯತೆ, ವರ್ಗ ಭೇದ, ಶೋಷಣೆಲ್, ನೂದೆಕ್ ನೂದು ಇತ್ತ್‌ಜಿ... ಪಾಳೆಯಗಾರಿಕೆದ ದರ್ಪ ಮಿತಿಮೀರ್‌ಂಡ ಪಿರ್ಪಾವುನ ಸತ್ಯೊನು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಿಂಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ತುಳುವೆರ್ ನಡಪಾವುನ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ, ಆಯನೊಲೆಡ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವರೂಪೊಲು ದಿಂಜನೇ... ಬಜೀ 'ಜನಮರ್ಲಾ, ಜಾತ್ರೆ ಮರ್ಲಾ' ಪಣ್ಪಿಲೆಕ ಆವಂದೆ, ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಅಯಿಟ್ ಸೇವೆದ ಪಾಲ್ ತಿಕ್‌ದ್, ಊರೊರ್ಸಡಿ ಸಂಬುರ್ಮೊ ಪಸೆರ್ದ್, ಉಮೇದ್, ಉರ್ಬು, ಉಲ್ಲಾಸ್, ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕಣ್ಣ್‌ಮನಸ್‌ಗ್ ತಂಪು, ತಲ್ಮೆನ, ಕೊರ್ಪಿನತ್ತಂದೆ ದುಂಬುದ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತೆರ್ಪಾವುನೆಕ್ ಸಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಸಿರಿಜಾತ್ರೆಡ್ 'ಸಿರಿಯಾಳು'ನ ಒಂಜಿ ಇಚಿತ್ರೊರೀತಿಡ್ ಪೊಂಜೊಲೆಗ್, ಉಡಲ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕೊರ್ಪಿನ, ಮನಸ್‌ದ ಉಳಕೊದಿ ಅರಪಾವುನ ಮಾನಸಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆದ ಅಂಶ ಉಂಡುಣ್ಪೆನೆನ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಪಣ್ಪೆರ್...ಅ ಮಾಸೆ ಮೀಪಿನಿ, ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನುಲಾ ತುಳುವೆರ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಾಗೊನೇ... ತುಳುವೆರೆಡ್ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯೊಡು ವೀಳ್ಯ ಕೊರ್ಪಿನಿ, ವೀಳ್ಯದೆ ತೊಂಬಿನವುಲಾ 'ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ತಪ್ಪುಜ' ಪಣ್ಪಿನೆತ ಒಂಜಿ ಮುಕ್ಯ ರೀತಿ ಆದ್ ರೂಢಿಡುಂಡು.

ನರಮಾನಿನ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಬಲ, ಗೆಂದುನ ಚಲ ಕೊರ್ದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನೊಗು ಕಾರಣ ಆಪಿನ ಗೊಬ್ಬುಲು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಏತೋ ಉಲ್ಲ! ಆಯಾಯ ಕಾಲೊಗು, ಹವಾಮಾನೊಗು ಸರಿಯಾಯಿನ ಈ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್, ಚೆನ್ನೆಮಣೆ, ಪಗಡೆ, ಕಲ್ಲಾಟ, ಕುಂಟುಬಿಲ್ಲೆ, ಕಕ್ಕೆ-ಗಿಳಿ, ಕಬಡಿ, ಕಪ್ಪೆಲಾಗ, ಪಿಚ್ಚೆದಾಟ, ಕುಟ್ಟಿದೊಣ್ಣೆ, ಪಲ್ಲೆ, ಲಗೋರಿ, ಬೊಗೊರಿ, ಗಾಳಿಪಟ, ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ, ಕೆಸರ್‌ಕಂಡೊಡು ಪಾರುನ ಪಂತ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಏತ್ ಬೋಡು? ಗೋಣೆರೆನ್ ಗಿಡ್ಪುನ ಕಂಬುಲದಂಚಿನ ಪಂತೊಲೆಡ್ ಒಂತೆ ಶೋಷಣೆದಂಶ ಉಂಡುಡಲಾ, ಹಳ್ಳಿದಕ್ಲೆಗವು ಮನರಂಜನೆದ ಪೆರ್ಗ್. ಗಿಡ್ಪೆರ್ಲೆನ್ ತಾಂಕುನ, ಐತಸಿಂಗರ ಮಲ್ಪುನ, ಮೆರಣ್ಗೆ ಬರ್ಪಿನ, ಗಿಡ್ತ್‌ಗೆಂದುನ, ಪದಕ ಬಲ್ಮನ ಪಡೆತೊಂಬಿನ, ಕುಂಬುಲದ ಕಂಡ ಸರಿಸರ್ಕೆ ಮಲ್ಪುನ, 'ಪನಿಕ್ ಕುಲ್ಲು'ನ, ದೋಲು ಬೊಟುದು ನಲ್ಪುನ.. ಇಂಚ ಮಾತೆಟ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶೊಲುಲ್ಲ. ಅಂಚಾದ್ ಇನಿಕ್ಲಾ ಅವು ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬಾದ್, ನನಲಾತ್ ಗೌಜಿಗದ್ದಲ, ಗತ್ತ್‌ಗಮ್ಮತ್‌ಡ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. 'ಗೆಂದಿನ ಗೋಣನ ಬೀಲ ಪತ್ತುನಿ' ಪಣ್ಪಿನೊಂಜಿ ಗಾದೆಲಾ ಪುಟುದು ನರಮಾನಿನ ಸುಬಾವುದ ದೋಷೊನು ಲೆತ್ತ್ ಪಣ್ಪುಂಡು... 'ಕೋರ್ದಟ್ಟ'ಲಾ ಮನರಂಜನೆದ ಪಂತನೇ... ಆಂಡ ಅಯಿಟ್ ಹಿಂಸೆನೇ ದಿಂಜಿದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚುಜಿ. ಇಂಚಿಪ ದೂದು ಗೊಬ್ಬುಲಾ ಸೇರ್ದ್, ಒಂಜಿ ಚಟನೇ ಆವೊಂದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ದ್ ದೂರ ಪೋವೊಂದುಂಡು...

ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನನೊಂಜಿ ಮುಕ್ಯ ಅಂಶ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆ. ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಏಸ, ದುತ್ತೈತ, ಕುಣ್ಕೆ, ಪದ ಪರ್ಸಂಗ, ಪಾತೆರ, ತಾಳ, ಚಂಡೆ, ಮದ್ದೊಲಿ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾತಲಾ ಒಟ್ಟಾದುಪ್ಪುನ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲೆ, ಇರ್ಲ್ನಿಡೀ ನಿದ್ರೆಕಜೆರ್ದ್ ತೂಂಡಲಾ ಬೊಡಿಪತ್ತಾವುಜಿ... ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ಲಾ ಕೀರ್ತಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬರ್ಪಾವುನಂಚಿನ ಈ ಕಲೆ ತನ್ನ ಸತ್ವ ಸಾಮರ್ತಿಕೆಡ್ದಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದಾಪೆಲ್, ಕಡಲ್‌ದಾಪೆಲ್ ಏಪನೋ ಪೋದಾತ್ಂಡ್. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ, ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ, ಪಟ್ಟದ ಪದ್ಮಲೆ, ಬೊಳ್ಳಿಗಿಂಡೆ, ಪುತ್ತೂರ್ದ ಮುತ್ತುದಂಚಿನ ಏತೋ ಪರ್ಸಂಗೊಲು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಕಲೆತ ರೂಪೊಡು ತೆರ್ಪಾವ. ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ನಡಪುನ ತಾಳಮದ್ದೊಲಿಲಾ ಮನರಂಜನೆದೊಟ್ಟುಡು ನೀತಿದ ತಾದಿ ತೋಜಾವುಂಡು. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತೆರ್ಪಾವುನ ತುಳು ನಾಟಕೊಲೆಗ್ ಲೆಕ್ಕನೇ ಇಜ್ಜಿ. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ.. ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ತುಳುನಾಡ ಕಲ್ಕುಡೆ, ಪಿಲಿಪತ್ತಿಗಡಸ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ನಾಟಕೊಲು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿಲೆಟೇ ಪುಟುದು, ತುಳು ಬದ್ಕ್‌ದ ರೀತಿ ನೀತಿಗ್, ಕುಸಾಲ್ ಕುಸೆಲ್ಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಪತ್ತುವ.

ನರಮಾನಿನ ಆಂತರ್ಯೊದ ಅಗತ್ಯವಾಯಿನ ಕುಣ್ಕೆನಲ್ಕೆಡ್ಲಾ ತುಳುವೆರ್ ಪಿರ ಒರಿದಿಜೆರ್. ಆಟಿಕಳಂಜೆ, ಮಾಂಕಾಳಿ ನಲ್ಕೆ, ಮಾದಿರ, ಪುರ್ಸವೇಷ, ಸೋಣದ ಜೋಗಿ, ಪಿಲಿಪಂಜಿ ಕುಣ್ಕೆ, ಚೆನ್ನುಕುಣ್ಕೆ, ಕೊರಗುಕುಣ್ಕೆ, ದುಡಿಕುಣ್ಕೆ, ಕಂಗಿಲು, ಕರಂಗೋಲು, ಗೋಂದೊಲು... ಅಂಚೆನೇ ಭಜನೆ ಪಣೊಂದು ನಲ್ಪುನು ಉಂದು ಮಾತೆನ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿಟ್ಟೆಡ್ ತುಲಿತ್ ತೂವೊಲಿ...

ತುಳುಬಾಸೆ ತುಳುವೆರೆನ್ ಕಯಿತಲ್ ಕಣಪಿನೊಂಜಿ ಮುಕ್ಯ ಅಂಶ. ಪರರಾಜ್ಯ, ಪರದೇಶ, ಓಲೇ ಉಪ್ಪಡ್ -ತುಳುನಾಡ್‌ದಕುಲು ತಿಕಿಯೆರ್ಡ "ಈರ್ ಎಂಚ ಉಲ್ಲರ್?" ಪಣ್ದ್ ಕೇಂಡ ಯಾವು. ತುಳುವೆರ್ ನಮ ಒಂಚಿಣ್ಪನ ಬಾಮ ಉರ್ಕಾರುಂಡು. ತುಳುಬಾಸೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಮಲ್ಲ ಬಾಸೆದ ಪಟ್ಟಿಡ್ಲಾ ಸೇರ್ದ್ಂಡ್.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೊಪ್ಪರ್ಗೆ ಮಲ್ಲವೆ. ತುಳು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯೊಲಾಯಿನ ಸುಮಾರ್ ಮುನ್ನೂದೆಡ್ದೆಚ್ಚ.. ಪಾಡ್ದನೊಲು, ಸಂದಿ, ಕಬಿತೆ, ಉರಾಲ್, ಗಾದೆ, ಎದ್‌ರ್‌ಕತೆ, ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ ಪರ್ಚಯೊಗು ದಿನ ಯಾರಂದ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಈ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆನ್ ಅಜತ್ ತುಲಿತ್ ತೆರಿಯೊನೆರೆಗಾತ್ರ ಪರದೇಶೊಲೆಡ್ದ್ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಬರೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಡಾ. ಪೀಟರ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಡಾ. ಹೈಡ್ರನ್ ಬ್ರೂಕ್ನರ್, ಡಾ. ಮಾರ್ತಾ ಆಶ್ಟಿನ್, ಡಾ. ಲಾರಿ ಹೆಂಕೊ, ಡಾ. ಅನೇಲಿ ಹೆಂಕೊ... ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊದ ಪಲ ನಂಕ್ ತಿಕೊಂದುಂಡು... ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಬಾಸೆಗ್ಲಾ ತರ್ಜುಮೆ ಆದ್ ಲೋಕೊಡು ಪಸರೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್ ಬೂಕು ಬರೆಪಿನ, ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆಪಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನ ಪಟ್ಟಿ ವರ್ಸೊಡ್ದೊರ್ಸ ಬುಳೆವೊಂದುಂಡು. ಪಿರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಲತ್ತಾಂದೆ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೆನ್ನಿ ಮಾತ ಪ್ರಕಾರೊಡ್ಲಾ ನಡತೊಂದುಂಡು.

ಇಂಚ ಮಾತ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ಮಗ್ತೊಂದು ಕುಸಿಟ್, ಪೆರ್ಮೆಡ್ ಪಣೊಂದು ಪೋನಗ ಇಂಚಿಪದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬಾಯಿಕಟ್ಟಾವುಂಡು... ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮೊಲು, ಉಂದು ಮಾತ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ತೆರಿಯೊನೆರೆ, ಒರ್ತೊನೆರೆ ಸಾಯ ಆಂಡಲಾ... ಇಂಚಿಪದ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ನಾಗರಿಕತೆ ಒಂಜಾದ್ ತುಳುವೆರ್ನ ನಿಲೆ ತಪ್ಪಾವೊಂದುಂಡು. ಪರದೇಶೀ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಯ್ಪು, ಅನುಕರಣೆದ ಅಂಗಲ್ಪು, 'ಪಿತ್ತಿಲ್ದ ದೈ ಮರ್ದತ್ತ್' ಪಣ್ಪಿನ ಇನ್ನಾರ, ಮಜಾ ಮಲ್ಪುನ ಮರ್ಲ್‌ದ ಉರ್ಲ್ಲ ಮಾತ ಒಂಜಾದ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತುಳುವೆರೆಗೇ ಬೊಡ್ಚಾವೊಂದುಂಡು. ಅಜ್ಜೆರ್ ನಡ್ತಿನ ಗೋಳಿದ ಮರೊಕು ಬಲಿಬತ್ತ್ಂಡ ಯಾರುಜಿ ಅಂದ್. ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕ ಕೋಲ ಕಟ್ಟೊಡಾಪುಂಡು... ಆಂಡ ಆಧುನಿಕತೆನ್ ತರ್ಕೊನ್ನಗ ಜಾಗ್ರ್ತೆಲಾ ಬೋಡು... ಪರಂಗಂದಿನ ಪರತ್‌ನ್ ದೀವೊಂದು, ಪರಂಗುನ ಪೊಸತ್‌ನ್ ಬುಡ್ದು ಬದ್ಕುನನೇ ಬುದ್ಯಂತಿಕೆ. ಈ ಶಿಸ್ತ್ ತುಳುವೆರೆಡ ಇತ್ತ್ಂಡ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಿರಿಯುಂಡು.. ಅಯಿತ ಪೊರ್ಲ್ಲ ತಿರ್ಲ್ ತುಳುವೆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ನೆಮ್ಮದಿನ್ಲಾ ಒರಿಪುಂಡು...

ಊರುಗೊಂಜಿ ಪುದರ್

✍ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು.

ಒರ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಕಾರ್ಕಳಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆ. ಎನ್ನ ಕೈತಲ್ ಸುಮಾರ್ 70-75 ವರ್ಸದ ಒಂಜಿ ಅಜ್ಜೆರ್ ಕುಲ್ಲುದಿತ್ತೆರ್. ಪ್ರಾಯದಕ್ಲೆನ್ ಪಾತೆರ್ಪಾವುನೆಟ್ಟ್ ಎಂಕ್ ಬಾರೀ ಕುಸಿ. ಯಾನೇ ಅಜ್ಜೆರಡ ಪಾತೆರಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ.

"ಈರೆಗ್ ದೂರ ಪೋವೊಡು...?"ಅಜ್ಜ್‌ರೆಡ ಕೇಂಡೆ.

"ಎಂಕ್ ಕಾರ್ಲಗ್ ಪೋವೊಡ್...""ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂಡೆರ್.

"ಈರ್ನ ಇಲ್ಲ್ ಕಾರ್ಲಡೇ...?"

"ಅತ್ತ್ ಇಲ್ಲ್ ಬೆದ್ರಡ್. ಎನ್ನ ಮಗಳ್ ಗುಲಾಬಿನ್ ಅಜೆಕಾರಡ್ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಳೆಗ್ ಕೊರ್ತುನಿ.. ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂಡರೆ".

"ಎಣ್ಣೆ ಹೊಳೆ ಪಂಡ ಉಂದು ಊರುದ ಪುದರೇ"... ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ.

ಅಂದಂದ್ ಊರುದ ಪುದರೇ... ಐಕೊಂಜಿ ಕತೆ ಉಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಕಿಸೆಕ್ಕ್ ಕೈ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಪೊಡಿತ ಬುರ್ಡೆ ದೆತೊಂದು ಒಂಜಿ ದಮ್ಮು ಪೊಡಿ ಬ್ಯತ್‌ದ್ ಬೈರಾಸ್‌ಡ್ ಮೂಂಕು ಒಚ್ಚೊಂಡೆರ್ ಕತೆ ಪನಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ದುಂಬೊರಿ ಗಾಣದಾಯೆ ಇತ್ತೆ. ಆಯಗ್ ಎಣ್ಣೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಊರೂರು ಕೊನೊದು ಮಾರುನ ಬೇಲೆ. ಒರ ಈ ಗಾಣದಾಯೆ ಎಣ್ಣೆ ಮಾರೊಂದು ಬನ್ನಗ ಸಾದಿಡಿತ್ತಿನ ನೆಲ್ಲಿಕ್ಯಾದ ಮರಡ್ದ್ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಕ್ಯೊದ್ ತಿಂದೆ. ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಕೈತಲೇ ಇತ್ತಿನ ಎಣ್ಣೆನ್ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಪೋದು ನೀರ್ ಪರಿಯೆ. ನೀರ್ ಚೀಪೆ ಆಂಡ್...! ನೆಲ್ಲಿಕ್ಯಾ ತಿಂದ್‌ನೆಡ್ದಾದ್ ನೀರ್ ಚೀಪೆ ಆಂಡ್ಂದ್ ತೆರಿಯಂದೆ, ಈ ಸುದೆತ್ತ ನೀರೆ ಚೀಪೆ ಉಪ್ಪೊಡುಂದು ಕೊಡಪನೊಡು ಇತ್ತಿನ ಎಣ್ಣೆನ್ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಮೈತ್‌ದ್, ಕೊಡಪಾನ ನಿಲಿಕೆ ನೀರ್ ದಿಂಜದ್

ಇಲ್ಲಡೆ ಪತೊಂದು ಪೋಯೆಗೆ. ಆನಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ಸುದೆಕ್ಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಳೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಈ ಊರುಗ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಳೆಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಅಜ್ಜೆರ್ ಕತೆ ಪನೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್. ಪಾತೆರ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಕಾರ್ಕಳಗ್ ಎತ್ತನನೇ ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕಲ ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಳೆನೇ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಊರುಗೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಏತ್ ಅರ್ಥ ದಿಂಜಿನವು. ತರೆ ದೆರ್ತ್ ತೂನಗ ಕಾರ್ಕಳ ಪುದರ್‌ದ ಬೋರ್ಡು ಎನನ್ ಎದ್ರೊನುಂಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಕಾರ್ಕಳ ಪುದರ್‌ಗ್‌ಲ ಒಂಜಿ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಉಪ್ಪಡತ್ತ...? ಅಂದ್ ಈ ಪುದರ್‌ಗ್‌ಲ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಮೂಲು ಮಸ್ತ್ ಕರಿಕಲ್ಲ್ ಪಂಡ ಕಪ್ಪು ಕಲ್ಲ್ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆಲಾ ಕಾರ್ಕಳದ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಭಾರೀ ಪುದರ್. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕೆಲಸೊಲೆಗ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಕಾರ್ಲದ ಕಲ್ಲ್ ನೇ ಗಳಸುವೆರ್. ಮುಲ್ತ ಕರಿಕಲ್ಲೇ ಕರ್ಕಲ್ಲ್ ಆದ್ ಇತ್ತೆ ಕಾರ್ಕಳ ಆತ್‌ಂಡ್.

ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಊರುಗೊಂಜಿ ಪುದರ್ ದೀನಗ ಬಾಯಿಗ್ ಬತ್ತಿ ಪುದರ್ ದಿವೊಂದಿಜಂಡ್. ಈ ಪುದರ್‌ಗ್‌ಲ ಒಂಜಿ ಅರ್ಥ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಪಾತೆರುನ ಬಾಸೆ ಎಂಚ ನರಮಾನ್ಯೆರ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲನ ಅಂಚೆನೇ ಆ ಬಾಸೆಲೆಡುಪ್ಪುನ ಊರುದ ಪುದರುಲುಲಾ ಆಯೆ ಎಡ್ಡೇನೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀನವು. ಊರುದ ಇಸೇಸೊಲು, ಗುಡ್ಡೆಬೈಲ್ ತೋಡು ಒರುಂಕು, ಅವುಲುಪ್ಪುನ ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲು, ಎಚ್ಚಾದ್ ಬುಳೆಪುನ ಮರೊಕ್ಕುಲು, ಅವುಲು ನಡತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ನ ಪೌರಾಣಿಕ-ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಲು ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಒಂಜಿ ಊರುಗು ಪುದರ್ ದೀನಗ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಊರುದ ಪುದರ್‌ದ ದುಂಬು ಪಿರ ನಮ ನಾಡೊಂದು ಪೋಯಡ ಆ ಊರುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲಬು ನಂಕಾವು.

ಕಾಟಿಪಳ್ಳ ಪುದರ್ ಕೇನ್ನಗನೇ ಆ ಪುದರ್‌ದ ಅರ್ಥ ನಮ್ಮ ಗೇನೊಗು ಪೋಪುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಜವನೆರ್ ಇಸ್ಮಯೊಡು ಕೇನೆರ್ ಅವುಲು ಕಾಟಿಲುಪ್ಪುಂಡಾಂದ್. ಅಂದ್... ಅಂಡ ಇತ್ತೆ ಅತ್ತ್. ಸುಮಾರು ನೂದು ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬುದ ಸಂಗತಿ. ಅಪಗ ಸುತ್ತಲ ಕಾಡೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮೂಲಿತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪಲ್ಲೊಲೆಡ್ ಗುಂಪು ಗುಂಪು ಕಾಟಿಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಗೆ. ಅಂಚಾದೇ ಈ ಊರುಗು ಕಾಟಿಪಳ್ಳಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಉಂದು ಕಾಡ್ ಪೋದು ಎಲ್ಯ ಪೇಂಟೆನೇ ಆತ್‌ಂಡ್.

ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆ ಕುಡಲ ಪಂಡ ಕುಡ್ಲ. ಕುಡಲದ ಮೂಲ ರೂಪ

ಕುಡುಆಲ. ಕುಡುಪಂಡ ತುಳುಟ್ಟು ದಾನ ಧರ್ಮಂದ್‌ಲ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಅಲ ಪಂಡ ಜಾಗೆ. ಕುಡ್ಲಡ್ ಕೊಡಿಯಾಲಬೈಲ್ ಪನ್ಪಿ ಜಾಗೊ ಉಂಡು. ಒಂಜಿಕಾಲೊಡು ಈ ಊರುಡು ದಾನ ದರ್ಮ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಡ್‌ಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಕುಡು ಅಲ ಬೈಲ್‌ಂದ್ ಪುದರಾದ್ ಕ್ರಮೇಣ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಬೈಲಾಂಡ್, ಈ ಕೊಡಿಯಾಲನೇ ಕುಡಲ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಕೆಲವು ಸಂಶೋದಕೆರ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತುಳು ನಾಡ್‌ದ್ ಧರ್ಮದೈವ ನೆಲೆಯಾಯಿನ ಕ್ಷೇತ್ರನೇ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳಗ್ ತುಳುಟ್ಟು ಕುಡುಮ, ಕುಡುಮಪುರಂದ್ ಲ ಪನ್ಪೆರ್, ದಾನ ಧರ್ಮ ಮೂಲು ಆವೊಂದಿತ್ತ್ ನೆಡ್ಡಾದೆ ಈ ಊರುಗು ಕುಡುಮಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಲು ಊರುಗು ಪುದರ್ ದೀನಗ ಆ ಊರುಗು ಸಂಬಂದ ಇತ್ತಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಊರುಡು ಏರಾಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್ಡ ಅಕ್ಲೆ ನೆಂಪುಗಾದ್ ಅಕ್ಲೆ ಪುದರ್‌ನೇ ಊರುಗು ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಉಂದು ಸಮಾಜ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸಂದವುನ ಋಣಲ ಅಂದ್. ಕುಡ್ಲದ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆನೇ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಉದಾರ್ಮೆ. ಕುಡ್ಲಗ್ ಸಿಟಿ ಬಸ್ಸ್ ಸುರು ಆಯಿನೇ 1947ಟ್ಟ್. ಬಸ್ಸುತ ಸೌಕರ್ಯ ಆಪುನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತದ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ದ್ ಬೇರದಕ್ಲು, ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲು ಬೋರಿದ ಗಾಡಿಡ್, ನಡತೊಂದು ಪೇಂಟೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ್ಕ ಅವುಲವುಲು ಹೋಟೆಲ್‌ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಪ್ಪಣ್ಣೆ ಪನ್ಪುನಾರ್ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಕೆರೆಂಗ್‌ಲ, ಕಣ್ಣ ಚಾಲ ಮಾರೊಂದಿತ್ತಿರ್‌ಗೆ. ಆರ್ ಬೇರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಜಾಗೆಗ್ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ಕಟ್ಟೆಂದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದುವೇ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ಕಟ್ಟೆ ಜನೊಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ ಆಂಡ್.

ತೊಕ್ಕೊಟ್ಟುಡ್ದು ಒಂತೆ ದುಂಬು ಪೋದು ಕುತ್ತಾರ್ ಕಡತ್‌ಂಡ ದೇರಳಕಟ್ಟೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸುಮಾರ್ ನೂದು ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಬಾಕ್ರಬೈಲ್, ಮುಡಿಪು, ಮಂಜನಾಡಿ, ಅಸೈಗೋಳಿ ಈ ಪ್ರದೇಶೊಲೆಡ್ ಜನೊಕ್ಲು ನಡತೊಂದೇ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತಲ್ಲಂಗಡಿ ಬೂಡುದ ದೇರಾಳ್ವ ಪನ್ಪುನಾರ್ ಒಂಟಿ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆದ್ದ್ ರಾತ್ರೆ ಮುಟ್ಟ ಸಾದಿ ಪೋಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಅಲೆತ ನೀರ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬೆಲ್ಲ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗ್. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಊರುಗು ದೇರಾಳ್ವ ಕಟ್ಟೆಂದ್, ಪುದಾರಾಂಡ್. ಈ ದೇರಾಳ್ವ ಕಟ್ಟನೇ ಇತ್ತೆ ದೇರಳಕಟ್ಟೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮುದರಂಗಡಿ, ಚುಕ್ರನ ಮಕ್ಕಿ. ಗುರುವಾಯನಕೆರೆ, ತಂಕರಪಡ್ಪು, ಕಳೆಂಜಮಲೆ, ಕೇಳುಗುಡ್ಡೆ, ಬಾಬುಗುಡ್ಡೆ, ಬಟ್ರೆ ಗುಡ್ಡೆ ಉಂದು ಪೂರ ಒರ್ಯೊರ್ಯನ ಪುದುರುಡಿತ್ತಿನ ಊರುದ ಪುದರುಲು.

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತದಂಚಿನ ಪುರಾಣದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಲು ನಮ್ಮ ಊರುಡ್ಲಾ ನಡತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆಡ್ ಊರುಗು ಪುದರ್ ದೀತೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡುದ ಕೈತಲುಪ್ಪುನ ಪಂಜಿಕಲ್ಲ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಇಂಚಿನನೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆನ್ ಊರ್ದಕ್ಲು ಕೊರ್ಪೆರ್. ಒರ ಪಾಂಡವೆರೆಟ್ಟ್ ನಡುವನೆ ಅರ್ಜುನೆ ಈಸರ ದೇವೆರೆನ್ ತಪಸ್ಸು ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಆಯನ ಬೀರ, ಬಿರ್ಸಾತಿಗೆನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಈಸರ ದೇಬೆರ್ಲ ಪಾರ್ವತಿಲ ಬೋಂಟೆದಕ್ಲೆ ಏಸೊಡು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಪಂಜಿನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸ್‌ಗ್ ತೊಂದರೆ ಕೊರ್ಪಯೆರ್. ಅರ್ಜುನೆ ಕೋಪೊಡು ತಪಸ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಆ ಪಂಜಿಗ್ ಪಗರಿ ಬುಡ್ಪೆ. ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಡು ಈಸರ ದೇಬೆರ್ಲ ಪಂಜಿಗ್ ಪಗರಿ ಬುಡ್ಪೆರ್, ಪಗರಿದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಪಂಜಿ ಸಯ್ಯುಂಡು. ಆಂಡ ಪಂಜಿನ ಕೆರ್ನಯೆ ಯಾನ್ ಯಾನ್‌ಂದ್ ಇರ್ವೆರ್ಲ್ಲ ವಾಚಾಟೊಗು ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಲಡಯಿ ಆಪುಂಡು...! ಲಡಯಿಡ್ ಸೋತುನ ಅರ್ಜುನೆ ಅವುಲೇ ಒಂಜಿ ಶಿವಲಿಂಗೊನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಈಸರ ದೇಬೆರೆನ್ ಸುಗಿಪುವೆ. ಆಂಡ ಅಯೆ ಶಿವಲಿಂಗೊಗು ಪಾಡ್‌ನ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುರ್ಪಲ ಬೋಂಟೆದಾಯನ ತರೆಕ್ಕ್ ಬೂರ್ನಗ ಅಯೆನೇ ಈಸರ ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ತೆರಿದ್ ಮಾಪು ನಟ್ಟುವೆ. ಈಸರ ದೇಬೆರ್ ಅಯನ ತಂಕೊಗ್ ಒಲಿದ್ ಪಾಶುಪತ ಪನ್ಪಿ ಪಗರಿನ್ ಉಡಿಗಿರೆ ಆದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಮೊಕ್ಲೆನ ಪಗರಿಗ್ ಸೈತ್‌ನ ಪಂಜಿ ಮೂಲೇ ಕಲ್ಲಾತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಊರ್ದಕ್ಲು ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ತೋಜವೆರ್. ಈ ಊರೇ ಇತ್ತೇ ಪಂಜಿ ಕಲ್ಲಾತ್‌ಂಡ್. ಕೈತಲೇ ಉರುಡೂರು ಉಂಡು. ಪಂಜಿದ ಏತ್‌ಡ್ ಇರ್ವೆರ್ಲ್ಲ ಉರುಡುನ ಊರೇ ಉರುಡೂರು. ಈ ಉರುಡೂರೇ ಇತ್ತೆದ ಅಡೂರು. ಇಂಚನೇ ಪಾಂಡವೆರೆ ಕೆರೆ, ಪಾಂಡವೆರೆ ಗುಹೆ, ಅಮೇದಿಕಲ್ಲ್ ಉಂದು ಪೂರಾ ಪುರಾಣೊಗು ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ನ ಊರ್ದ ಪುದರ್ಲು. ಶಿಶಿಲ ಕೈತಲ್ದ ಅಮೇದಿಕಲ್ಲ್‌ದ ಸರಿಯಾಯಿನ ರೂಪ ಅಮೆ ದಿಕ್ಕೆಲ್. ದ್ರೌಪದಿ ಪೆದ್ಮೆದಿಯಾದುಪ್ಪುನಗ ಅಲೆಗ್ ಅಮೆ ನೀರ್ ಮೀಯರೆ ಬೀಮೆ ಪಾಡ್ದ್‌ನ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಂದ್ ಅಲ್ತ ಮಲ್ಲ ಪಾದೆನ್ ತೋಜವೆರ್. ಉಂದುವೇ ಊರ್ದಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಅಮೇದಿಕಲ್ಲ್ ಆತ್‌ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ದೇವಸ್ಥಾನ ದೈವಸ್ಥಾನಲೆಗ್ ದಾಲ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಿ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪುದರೇ ಊರುದ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ನಲ ಉಂಡು. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಕಟೀಲ್, ಕಾಂತಾವರ, ಶಿಶಿಲ, ಮದವೂರು, ಸುರ್ಯ, ಕೋಟೇಸ್ವರ, ಸೋಮೇಶ್ವರ ಉಂದು ಪೂರಾ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪುದರ್ಲ ಅಂದ್, ಆ ಊರುದ ಪುದರ್ಲ ಅಂದ್. ಈ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುದರ್ದ ಪಿರವುಲಾ

ಒಂಜೊಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯ ಉಂಡು. ಕಾಸರಗೊಂಡು ಕೈತಲ್ದ ಮದೂರುಗು ಈ ಪುದರ್ ಬರಿಯೆರೆ ಮದರು ಪನ್ಪುನ ಕಾಡ್‌ದಾಲ್ ಕಾರಣಾಂದ್ ಮುಲ್ತ ಐತಿಹ್ಯ ಪನ್ಪುಂಡು. ಒರ ಮದರು ಪನ್ಪುನಾಲ್ ನರೆ ಒಕ್ಕೆರೆ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಪಲ್. ಕಾಡ್‌ಡ್ ಅಲೆನ ಕತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಕಲ್‌ಗ್ ತಾಗ್‌ದ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ನೆತ್ತೆರ್ ರಟ್ಟುಂಡು. ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ಮದರು ಪೋಡಿದ್ ಅರಸುಲೆಡ ಪೋದು ಪನ್ಪಲ್. ಅರಸುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್‌ತೂನಗ ಅವುಲೊಂಜಿ ಶಿವಲಿಂಗ ತೋಜುಂಡು. ಈ ಶಿವಲಿಂಗೊನು ಎಡ್ಡೆ ಜಾಗೆಡ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಎನ್ನಿನ ಅರಸುಲು ಮದರುದ ಕತ್ತಿನ್ ಬೀಜಿದ ದಕ್ಕಿಯೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮದರು ದಕ್ಕ್‌ನ ಕತ್ತಿ ಒಂತೆ ದೂರ ಪೋದು ಬೂರುಂಡು. ಉಂದುವೇ ಸರಿಯಾಯಿನ ಜಾಗೆಂದ್ ಶಿವಲಿಂಗೊನು ಅವುಲು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇಂಚ ಮದರುಡ್ದಾಡ್ ಈ ಊರುಗು ಮದರೂರುಂದು ಪುದರಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಮಧೂರು, ಮದವೂರು, ಮರೂರುಂದುಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಾಂತಾವರ, ಶಿಶಿಲ, ಸುರ್ಯ, ನೆಟ್ಟಣಿಗೆ, ಕಟೀಲ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಗ್ಲ ಉಂದುವೇ ರೀತಿದ ಐತಿಹ್ಯ ಎಲ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲೆಡ್ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಕೆಲವು ಊರುದ ಪುದರೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯದವು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಬಾರೆಪುಣಿ ಗ್ರಾಮೊಡು ಪೂಪಾಡಿಕಲ್ಲ್ ಪನ್ಪುನ ಊರುಂಡು. ಕನ್ನಡೋಡು ಈ ಊರುನು ಹೂ ಹಾಕುವ ಕಲ್ಲುಂದು ಪನ್ಪೆರ್. ಕನಂದೂರುಡು ನಿಲೆಯಾಯಿನ ತೋಡಕ್ಕಿನಾರ್ ದೈವ, ಘಟ್ಟ ಜಪ್ಪೊಡು, ತುಳುವೆರೆನ್ ತುವೊಡುಂದು ಘಟ್ಟ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ನಡತ್‌ನ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ಮೂಲಿತ್ತಿನ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬೊಳಿಗೆ. ಅಂಚಾದೇ ಊರ್ದಕುಲ್ಲ ಈ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೂಪಾಡ್ದ್ ಸುಗಿಪು ಸಂದವೆರ್, ಪ್ರಾರ್‌ದ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೂಪಾಡ್ದ್ ಸುಗಿಪು ಸಂದವುನೆಡ್ದಾದೇ ಈ ಊರುಗು ಪೂಪಾಡಿ ಕಲ್ಲ್ಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್.

ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಮೂಲು ಊರ್ದ ಪುದರ್‌ಲೆಗ್ ದಾಲ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಿ. ಎರುಕಡಪು, ನಾಯ್ಕಾಪು, ಪುಚ್ಚೆ ಮೊಗರು, ನರಿಕೊಂಬು, ನಂದಿಕೂರು ಉಂದು ಪೂರಾ ಮುರ್ಗೊಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತಿನ ಊರುದ ಪುದರುಲು, ಅಂಚೆನೇ ಕಕ್ಕೆಪದವು, ಕೊರಂಗ್ರಪಾಡಿ, ಕೋಳ್ಯೂರು, ಗಿಳಿಯಾಲ ಇಂಚ ಪಕ್ಕಿದ ಪುದರ್‌ಡ್ಲ

ಊರುಲುಂಡು. ಈ ಮಾತ ಪುದರ್ದ ಪಿರವುಲ ಒಂಜೊಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯ ಉಂಡು.

ನರಮಾನ್ಯರೆ ಅಂಗ ಅಂಗೊಲುಲಾ ಊರ್ದ ಪುದರ್ಲೆಗ್ ಸೊತ್ತುಲಾತ್‌ಂಡ್. ಕೈಕಂಬ, ಕೈರಂಗಳ, ಕೈಯಾರ್, ಕೋಟೆಕಾರ್, ಬಾಯಾರ್, ಕಣ್ಣೂರು ಉಂದು ನರಮಾನ್ಯರೆ

ಅಂಗೊಲಿತ್ತಿನ ಊರ್ದ ಪುದರುಲು.

ಮರತ್ತ ಪುದುರುಲಿತ್ತಿನ ನೇರಳಕಟ್ಟೆ, ಬೆದ್ರಡ್ಕ, ಪೆಲತ್ತಡ್ಕ, ಕಾಪಿಕಾಡ್, ದೈಗೋಳಿ, ಕುಂಟಂಗೇರಡ್ಕ, ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ, ತಾರಿ ಪಡ್ಪು, ಬಾರೆಪುಣಿ, ಕುಕ್ಕುದ ಕಟ್ಟೆ, ಕಾಯೇರ್, ಪುಳಿತ್ತಡಿ ರೆಂಜಾಡಿ ಇಂಚ ಆ ಊರುಡು ಎಚ್ಚಾದ್ ವಾ ಮರ ಬುಳೆವುಂಡ ಆ ಮರನೆ ಊರುದ ಪುದರ್ನ್ಲ ಆಪುಂಡು. ಮರಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಒಂತೆ ವರ್ಸೊಡು ಅವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಊರುದ ಪುದರಾಪುಂಡು.

ಅಂಕೆ, ಸಂಖ್ಯೆಲುಲಾ ಊರುದ ಪುದರಾತ್‌ಂಡ ಎಣ್ಮಕಜೆ, ಎಣ್ಮೂರು, ಒಂರ್ಬಕೆದು, ನಾಕೂರುಕಯ, ಪತ್ತ್‌ಮುಡಿ, ಏಳಿಂಜೆ ಅಂಕೆಲು ಇತ್ತ್‌ನ ಊರುಲಾಂಡ, ಕರಿಯಂಗಳ, ಬಿಳಿಯೂರು, ಪಚ್ಚನಾಡಿ, ಮಜಲ್ಪಾದೆ, ಕೆಂಪಲ್ಲ ಬಣ್ಣೊಲು ಇತ್ತಿನ ಊರುದ ಪುದರುಲು.

ಕೆಲವೊಂಜಿ ಊರುದ ಪುದುರುಲು ಕ್ರಮೇಣ ಅವೆತ ಮೂಲ ರೂಪೆನು ಕಳೆವೊಂದು ಅರ್ಥೊನೇ ಇಜ್ಜಂದಿ ಶಬ್ದೊಲಾತ್‌ಂಡ್. ಬಿಕ್ರು ನಾಯ್ಕನ ಕಟ್ಟೆ ಪೋದು ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮದ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್ ಪೋಯಿನೆಡ್ಚಾವರ ಯತಿಯಡ್ಕಂದ್ ಇತ್ತಿನ ಆ ಊರುದ ಪುದರ್ ಇತ್ತೆ ಯೇತಡ್ಕ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಕುತ್ತಿಕಳ ಪೋದು ಕುತ್ಯಾಳ, ಇಡೆಕಿದು - ಇಡ್ಕಿದು, ಶಣ್ಮೂರು - ಶಂಭೂರು ಉಂದು ಪೂರ ಮೂಲ ರೂಪ ಕಳೆವೊಂದಿನ ಊರುದ ಪುದರುಲು.

ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆ ಆಡೊಳ್ತೆದ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾದ್ ಕೆಲವು ಜಾಗೆಲೆಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪುದರ್ನ್ಲ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಮೋರ್ಗನ್ಸ್ ಗೇಟ್, ಸಿಲ್ವರ್‌ಗೇಟ್, ಐಲ್ಯಾಂಡ್, ಕಾರ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಹ್ಯಾಟ್‌ಹಿಲ್ ಉಂದು ಪೂರಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದೊಲಿತ್ತಿನ ಊರ್ದ ಪುದರುಲು.

ಇತ್ತೆ ತುಳುವೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪದ್ದತಿ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಮಿತಿ ಮೀರ್ನ ಸುದಾರ್ನೆಡ್ದಾದ್ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಲಾ ಪ್ರಭಾವ ಆತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಲು ಒಂಜಿ ಊರುಗು ಪುದರ್ ದೀನಗ ಅಲ್ತ ಪರಿಸರ, ತುದೆತೋಡು, ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪೊತ್ತುಲು, ನಡತಿ ಸಂಗತಿಲು ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಗೇನೊಡು ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಉಂದು ಒವುಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಏರ್ನಾಂಡ ಪುದರ್ದ ಎದುರು ನಗರ ಸೇರಂದ ಊರ್ದ ಪುದರಾಪುಂಡು. ವಿವೇಕ ನಗರ, ಗಾಂಧಿನಗರ, ವಸಂತ ನಗರ, ರಾಮನಗರ, ಶಾಂತಿ ನಗರ, ಮರಿಯ ನಗರ, ಶಾಫಿ ನಗರ ಉಂದು ಪೂರಾ ಇತ್ತೆದ ಊರ್ದ ಪುದರುಲು. ಗುಡ್ಡೆದ ಕೊಡಿಟ್ ನಾಲ್

ಇಲ್ಲಾಂಡಲ ಅವು ಪ್ರಗತಿ ನಗರ ಆಪುಂಡು.

ದುಂಬುದ ಊರ್ದ ಪುದರ್ಲೆನ್ ಬದಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಪುದರ್ ದೀಪುನ ಸೀಕ್‌ಲ ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜೊಡುಂಡು. ಕುಡ್ಪುಲ್ತಾಯಿ ಪನ್ಪಿ ದೈವ ನಿಲೆಯಾಯಿನ ಊರು ಕನ್ಯಾನ ಕೈತಲ್ದ ಕುಡ್ಪುಲ್ತಡ್ಕ. ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಉಂದುವೇ ಪುದರ್ದ ಇಸಯೊಡು ಪೆಟ್ಟ್. ಲಡಯಿ ಆದ್ ಆ ಊರುಗು ವಿಜಯಡ್ಕಂದ್ ಪುದರ್ ದೀಯೆರ್. ಸುಣ್ಣದ ಕೆರೆ ಪನ್ಪಿ ಜಾಗೆನ್ ಸುನ್ನತ್ ಕೆರೆ ಮಲ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನಲಾ ನಡತೊಂದುಂಡು.

ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಲು ಎಡೇನ ಗೇನ ದೀದ್ ದೀನ ಊರ್ದ ಪುದರ್ಲೆಗ್ ಏತೊಂಜಿ ಅರ್ತ ಉಂಡು. ಡಾ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಅರೆನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಪನ್ಪಿನ ಬೂಕುಡು ಇಂಚ ಬರೆತೆರ್ "ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳ ನಾಮವೂ ಏನಾದರೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಮಾನವನ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ಸ್ಥಳನಾಮ ಕೂಡ ಆತ ಬುದ್ದಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಂಡುದು ಭಾಷೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಥವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೊರಟರೆ ಈ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರಿವಾಗದಿರದು". ಅಂಚಾದ್ ಹಿರಿಯಕ್ಲು ದೀನ ಊರ್ದ ಪುದರ್ಲೆನ್ ಅಂಚನೇ ಒರಿತೊಂದು, ಪೊಸ ಪುದರ್ ದೀಪುನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಊರ್ದ ಇಸೇಸೊಲೆನ್ ಪಿಂದೊಂದು ಅರ್ಥ ದಿಂಜಿನ ಪುದರ್ ದೀಕ... ಆವಂದೆ?

"ತುಳುವೆರ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್" ಒಂಜಿ ವಿವೇಚನೆ.

✍ ಶ್ರೀಮತಿ ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು

ಜನಕುಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಎಚ್ಚಾದ್ ಎಂಕ್ಲು ತೂಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಆಲೋಚನೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಉಂದೆಡ್ದಾತ್ರನೆ ನರಮಾನಿಯಗ್ ತನನ್ ತಾನೆ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತೊನುಡುಂದು ಗೇನೆ ಸುರುವಾದುಪ್ಪುಂಡು. ಅವ್ವೇ ಇನಿತ ದಿನಮಾನಿಡ್ ತುತ್ತೊನುನ-ತೊಟ್ಯೊನುನೆಡ್ದಾತ್ರ 'ಫ್ಯಾಶನ್' ಆದ್ ಬುಲೆದ್‌ಪೊ್ವಡು. ಆಂಡಲಾ ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ ತನ್ಕುಲೆನ ಜುವೊನು ಐತ ಬಲ್ಮನೊಡು ಪೊರ್ಲು ಮಲ್ತೊಡುನ್ಪಿನನೆ ಸಿಂಗಾರದ ತಿರ್ಲ್. ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ಲಾ ಸಿಂಗಾರದ ಒಂಜಿ ಮಾದ್ಯಮ.

ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ನ್ ಪಾಡೊನುನ ದೀವೊನುನ ಇಚಾರೊನು ಗೇನ ಕೊರ್ದು ತೂಂಡ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಕಾಡ್‌ನರಮಾನಿ ತನ್ನ ಮಾನ ಮುಚ್ಚೆರಾತ್ರ ಸುರುಟು ತುತ್ತೊಂದು ಬಕ್ಕ ತೊಟ್ಯೊನ್ದು ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರಡ ಕಾಲ ಕರಿನಗ ಅವ್ವೇ ಸಿರಿವಂತಿಕೆನ್ ತೋಜಿಪಾವುನ ಆಡಂಬರ ಅಂಶೊಲಾದ್‌ಲಾ ಬುಲೆದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಇಂಚಿಪಗದ ದಿನಮಾನಿಡ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ಲಾ 'ಫ್ಯಾಷನ್' ಪನ್ಪಿ ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಪಾಂಪ್ರವಾದೇ ಉಂಡು.

ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ (ಆಭರಣ) ಪಂಡ ದೀವೊನೆರೆ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿನ ವಸ್ತ್. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬರವುಲಾಯಿನ ಕಾವ್ಯೆಲೆಡ್ ಆಭರಣೊಗು 'ಆಭಾಯನ' ಪಂದ್ ಲ್ಯೆದಿನ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. 'ಆಭ' ಪಂಡ ಬೊಲ್ಪುಡು ದಿಂಜಿದಿನ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥಲಾ ಉಂಡು. ಆಭ+ಆವರಣ->ಆಭಾವರಣ->ಆಭವರಣ->ಆಭರಣ ಆದುಪ್ಪುನ ಸಾಧ್ಯತೆಲಾ ಉಂಡು. ಬೊಲ್ಪುಡು ಕೂಡಿನ ಆಭರಣ ಆಪುಂಡು. ತುಳುವೆರೆಡ್ ಅಯಿನೇ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. "ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್" ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಗು ಬಂಗಾರ್‌ಡ್ ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಆಭರಣೊಲು. ಭೂತದ ಆಭರಣ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಆಭರಣ ಪನ್ಪಿ ವಿವರಣೆನ್ ಜನಪದೆರ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಈ ಮಾತಾ ವಿವರೊಲೆನ್ ತೂನಗ ಈ ಶಬ್ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊಡು

ಬಳಸುದುಪ್ಪೆಡುಂಡು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಈ ಶಬ್ದದ ರಚನೆ ಗಮನಿಸಾದ್ ಇಂಚ ಪನೊಲಿ:

ಅವುಲು ರಡ್ಡ್ ಶಬ್ದೊ ಉಲ್ಲ. ಪದ್ದೆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರ್. ಬಂಗಾರ್ ಪಂಡ ಬಂಗಾರ್ (ಚಿನ್ನ). ಪದ್ದೆಯಿ ಪಂಡ ಆಭರಣ. ಈ ಪದ್ದಿಯಿನ್‌ಲಾ ಬಂಗಾರ್ದ ಇಜಿಂಡ ಬೇತೆ ಒವುಲಾ ಲೋಹೊಡು ಮಲ್ತಿನ ಪದ್ದೆಯಿ ಎಂದೊಪ್ಪುಡು. ಇನಿಕ್‌ಲಾ ನರಮಾನಿ ಕಾಲಿ ಬಂಗಾರ್ದತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಲೋಹದಲಾ ಪದ್ದೆಯಿನ್‌ಲಾ ದೀವೊಂದುಲ್ಲೇರೆಂದ್ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಅತ್ತಂದೆ ಇತ್ತೆ ಭೂತ ದೈವೊಲೆಗ್ ಬಂಗಾರ್, ಬೊಳ್ಳಿ, ಪಿತ್ತಾಳೆ, ತಾಮ್ರದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪಿನೆನ್ ತೂಪ. "ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್" ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದ ಆಭರಣೊಲೆಗ್ ಕುರಿತಾದ್ ಬಳಕೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ತೀರಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಪದ. ಅತ್ತಂದೆ ಭಾರಿ ಅರ್ಥ ದಿಂಜಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ಪದಲಾ ಅಂದ್.

ತುಳು ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದ್ ಬದ್‌ಕಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ತುಳುವೆರ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೆಡ್ದಾತ್ರನೆ ತುಳುನಾಡ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಪರಂಪರೆನ್ ಹೊಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯುಂಡು. ತುಳುವೆರೆಡ್ ದುಂಬುಡ್ದಂಚಿ ದೀವೊಂದಿತ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ತೂವೆರ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿದ ವಿವರದೊಟ್ಟುಗು ಒಂಜಿ ಮಿತಿತ್ತ ಉಲಯಿ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪೊರ್ಲುದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ತೆರಿಪಾವುನನೇ ಈ ಬರವುದ ಉದ್ದೇಶ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ನರಮಾನಿ ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗೊಲೆಗ್ ದೀಪೆರ್. ಕೈ, ಕೈಬಿರೆಲ್, ರಟ್ಟೆ, ಕಾರ್, ಕಾರ್‌ಬಿರೆಲ್, ಸೊಂಟ, ಕೆಬಿ, ಮೂಂಕು, ಕೆಕ್ಕಿಲ್, ಇಂಚ ಒಯಿಟೆ ಪೂರಾ ಜುವೊದ ಭಾಗೊಲು ತೋಜುಂಡು ಅಡೆಗ್ ಈ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ಲೆನ್ ದೀವೊನುವೆರ್. ಪೊರ್ಲುಗಾತ್ರ, ಅಲಂಕಾರೊಗಾತ್ರ ರೂಪಿಸಾವೊನ್ನ ಪದ್ದೆಯಿಲು ತುಳು ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಕಟ್ಟಕಟ್ಟಳೆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶೊಲಾದ್ ಬುಲೆದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಆಂಜೊವೊಲೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಪೊಂಜೊವೊಲು ಪದ್ದೆಯಿ ದೀವೊನ್ನಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್‌ನ್ ಪಡೆವೊನುವೆರ್. ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಮರ್ಯಾದೆದ ನಿಲೆಟ್‌ಲಾ ದೀವೊನುವೆರ್. ಪದ್ದೆಯಿ ದೀವೊನುನ ರೀತಿ ಬಕ್ಕ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ್‌ಲಾ ಗಮನಿಸಾದ್ ತೂನಗ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ನ್ ಸ್ಥೂಲವಾದ್ ನಾಲ್ ರೀತಿಡ್ ವಿಭಾಗಿಸಾವೊಲಿ.

1. ಪೊಂಜೊವು ಬಕ್ಕ ಆಂಜೊವು ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್.
2. ಕೆಲವು ವಿಧಿಡ್ದ್ ಬಕ್ಕ ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

3. ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಮಾತ್ರ ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

4. ಜಾತ್ರೆ ಭೂತಕೋಲದ ಸಮಯೊಡು ದೇವೆರೆಗ್ ಭೂತೊಗು ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್.

ಅಂಜೊವುಲು ಬಕ್ಕ ಪೊಂಜೊವುಲು ದೀಪಿನ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲು ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಲಾ ಕೆಲವು ಬೇತೆ ನಮೂನೆದಲಾ ಉಲ್ಲ. ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಜುವೊದ ಅಂಗಾಂಗೊಲೆಗ್ ದೀಪಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಐನ್ ಇಂಚ ವಿಭಾಗ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

1. ತರೆಕ್ ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

2. ಕೆಬಿಕ್ ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

3. ಮೂಂಕುದು ಪದ್ದೆಯಿಲು.

4. ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

5. ಕೈತ್ತ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

6. ಸೊಂಟದ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

7. ಕಾರ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲು...... ಇತ್ಯಾದಿ.

ತರೆತ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ತರೆಕ್ ಬಕ್ಕ ಪುಚ್ಚೆಗ್ ದೀಪೆರ್. ತರೆತ ಎದುರು, ಪಿರವು ಬಕ್ಕ ತರೆಕುಜಲೆನ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ತರೆತ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಐನ್ ಇಂಚ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

1. ಮುಂದಲೆ. 2. ರಾಕೋಟಿ. 3. ಅಡ್ಡಕೇದಗೆ. 4. ಕುತ್ತ ಕೇದಿಗೆ. 5. ಗುಲಾಬಿದಳ. 6. ಸಣ್ಣ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಮುಕ್ಕ. 7. ದೊಡ್ಡ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಮುಕ್ಕ. 8. ಸೇವಂತಿಗೆದ ಅಳಿ. 9. ಪುಚ್ಚೆ ಬಂಗಾರ್. 10. ಉದುರಿ ದಂಡೆ. 11. ಚೂಡಾಮಣಿ. 12. ತಿರುಪುದ ಪೂ..... ಇಂಚ.

ಕೆಬಿತ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಕೆಬಿತ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬಕ್ಕ ತಿರ್ತ್‌ಗ್ ದೀಪೆರ್. ಕೆಬಿಡ್ದ್ ತರೆಕ್ಕೈಲಾ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಈ ಕೆಬಿತ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಪಿರವುಡು ಮಲ್ಲ ಗಾತ್ರವಾದ್ ಕೆಬಿಟ್ ನೇಲೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಪದ್ದೆಯಿ ದುನ್ನೊಗು ಕೆಬಿ ಜಗ್ಗಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕೆನ್ನೆ ಸರಪಳಿ ತಾಂಗ್‌ಲೆನ್ ದೀಪೆರ್.

1. ವಾಲೆ 2. ವಾಲೆ ಸರಪೊಲಿ 3. ಕೊಪ್ಪು 4.ಕೊಪ್ಪು ಸರಪಲಿ 5. ಬುಗುಡಿ 6.

ಬುಗುಡಿದ ಸರಪೊಲಿ 7. ಚಂದ್ರಮುರು 8. ಮಾಗಾಯಿ 9. ಲಾಂಗ್‌ದ ಕಡ್ಡಿ 10. ಕೆಬಿ ಪೂ 11. ಟಿಕ್ಕಿ 12. ಒಂಟಿ 12. ಅಂಬುಲೆ.... ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹಿಂದೂ ಪೊಂಜೊವೊಲು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ್ ಮೂಂಕ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಪೊಂಜೊವಾವೊಡ್ಡನೇ ಮೂಂಕುತಿನ್ ದೀವೊಂಡೆರ್ಡ್‌ಲಾ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಭಾಗದ ತುಳುವೆರ್‌ಲಾ ಮೂಂಕುತಿನ್ ಮುತ್ತೈಸನದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾದ್ ದೀಪೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಮೂಂಕುಗು ದೀಪಿ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಪಂಡ-1. ನತ್ತ್ 2. ಮೂಂಕುತಿ 3. ಬೊಟ್ಟು ಬುಲಕ್.

ಮಾತೆಡ್ಡ ಎಚ್ಚ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ದೀಪೆರ್. ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲು ದೆರ್ತ್ ತೋಜುನೆಡ್ಡಾತ್ರ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಭಾರೀ ನಮೂನೆದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀವೊನುವೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬಕ್ಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಯಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ ತೋಜುಂಡು.

1. ಬೊಟ್ಟು ಮಾಲಕ್ 2. ಗುಂಡಂತಿಗೆ 3. ಗೆಜೆತಿಕ್ 4. ಮಿಸಿರಿದ ಮಾಲೆ 5. ಕರಿಮಣಿ ತಾಳಿ 6. ಏಳಿಲೆತ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಸರ 7. ಕಾಸ್‌ದಳ 8. ಬೇಲಾಣಿ 9. ಒರುವರ್‌ದಣಿ 10. ಬ್ಲೂಸರ 11. ಗುಂಡುಸರ 12. ಚಕ್ರಸರ 13. ಮಿಸಿರಿದ ಸರ 14. ಬಂದಿ 15. ಚಾನೂಲು..... ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜುವೊದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ ಕೈ. ಈ ಕೈಕ್ ಕೂಡಾ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಕೈಟ್ಟ್‌ಲಾ ಬಿರೆಲ್, ಲಟ್ಟೆ, ಕೈ, ತಟ್ಟ್‌ಲೆಗ್ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಪದ್ದಿಯಿದ ಒಟ್ಟುಗು ಪೊಸ ಪೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರೊಲೆನ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೈಕ್ಕೆ ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಡ್‌ಲಾ ಲಟ್ಟೆಗ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಉರ್ಕು ಸರಿಯ, ಒಂಕಿ ದೀಪೆರ್. ಈ ಉರ್ಕ್ ಸರಿಯ ಒಂಕಿದೊಟ್ಟುಗು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿನ್ಯಾಸಲೊಡು ಮುಂಗೈಗ್ ದುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಪದ್ದೆಯಿಲಾ ಅತ್ತಂದೆ ಕೈ, ಕೈತಟ್ಟ್‌ಲೆಗ್ ದೋರೆ, ಪಕಲ್‌ದ ಕಟ್ಟೆ, ಉಗುರು ಕಾಜಿ, ಚಲಾಕಿ, ಕಡವು ವಜ್ರ, ಚೂಡ. ಅಂಗೈ ಬಲೆ, ಮುಂಗೈ ಸರಪೊಲಿ, ಕಡಗ, ಕಂಕಣ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಉಂಗಿಲ ದೀಪೆರ್. ಐಟ್ಟ್‌ಲಾ ಮದ್ಮೆ ನಿಗಂಟಾಯಿನ ಇಜಿಂಡ ಮದ್ಮೆದಾನಿ 'ದೆಕ್ಕಯಿ' ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಒಡ್ಡಿಂಗಿಲ ಪಾಡುವೆರ್. ದುಂಬು ಮದ್ಮೆದಾನಿ ಒಡ್ಡಿಂಗಿಲ ಪಾಡೊಂತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಕೆಲವು ಜಾತಿಲೆಡ್ ಮದ್ಮಾದಾನಿ ದಾರೆದುಂಗಿಲ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮಲಾ ಉಂಡು.

ಜುವೊದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಯಿನ ಸೊಂಟೊಗು ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿನ್ ದೀಪೆರ್.

ಅತ್ತ್‌ಂದೆ ನಡುಕು ದೀಪಿನ ನಡುತ ಒಡ್ಯಾಣ ಪಲ್ಲೆದ ನೇವಲೊನು ಪಾಡುವೆರ್. ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿ ಇಜಿಂಡ ಒಡ್ಯಾಣ ದೀಪಿನಾಡ್ದಾತ್ರ ಜುವೊದ ಮೈಕಟ್ಟ್ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲಾದ್ ತೋಜುಂಡು. ಒಕ್ಕನೂಲು ಇಜಿಂಡ ನೂಲುಗು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಬೊಳ್ಳಿದ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಸೊಂಟೊಗು ನೂಲು ಪಾಡುನಿ ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲೆನ ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲಾವಂದೆ ಐಕೊಂಜಿ ರೂಪ ಕೊರೆರೆ ಪಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಜೋಕುಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮಲ್ಲಕುಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕನೂಲು ಪಾಡುವೆರ್. ಈ ವಿಚಾರೊನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ ಗಮನಿಸಾನಗ ಒಂಜಿ ವಿಚಾರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು. ದುಂಬುದ ಕಾಲದ ಜನಕುಲು ಮಾನ ಮುಚ್ಚೆರೆ ಕೋವಣ ಕಟ್ಟೊಣೊಂದಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಒಕ್ಕನೂಲು ಪಾಡುನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್‌ತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಲ್ಲಿದತ್ತ್‌ಂಡ ಪಚ್ಚೆನೂಲಾಂಡಲಾ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವೆನ್ ಇತ್ತೆದ ಜನಕುಲು ಅಂಧಾನುಕರಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಕಾರ್‌ಗ್ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತ್‌ದ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತಿನಿ ಬೊಲ್ಲಿದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್. ಬಂಗಾರ್ದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ದೀಪಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬುಲೆದ್ ಬೈಜಿ. ಬಿಲೆ ಬಾಳುನ ಪದ್ದೆಯಿಲೆಗ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ದೀಂಡ ದಕ್‌ಡ್ ಪೋಂಡಲಾ ತೆರಿಯಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಎಚ್ಚರಡ್ದಾತ್ರ ಐಕೆಲೆನ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ದೀವಂದೆ ಉಪ್ಪೊಡು. ಐತ ಪಿರವುಡು ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಲು ಬುಲೆದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಮದ್ಮೆದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ದೀಪಿನ ಕಾರುಂಗಿಲ ಏತೇ ಕಾಸ್‌ದಾಯೆಲಾ ಬಂಗಾರ್ದ ದೀಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚ ದೀಂಡ ಸೈತ್ ಪೋಪೆರ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ದೇವಿ ಅತ್‌ಂಡ ಜಗನ್ಮಾತೆ ಅತ್‌ಂಡ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಬಂಗಾರ್ದ ಕಾರುಂಗಿಲನ್ ದೀವೊನ್ನಾರ್. ಈ ರೀತಿದ ನಂಬಿಕೆಗ್ ಕಾರಣದಾಂತೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ದೇವೆರೆನ್ ನರಮಾನ್ಯಡ್ದ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಾದ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೇರಾಯೆರೆ ಈ ರೀತಿದ ನಂಬಿಕೆಲು ಚಾಲ್ತಿದುಂಡು. ಅಂಚಾದೇ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬೊಲ್ಲಿದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ದೀವೊನುವೆರ್.

1. ಕಾರಸರಪೊಲಿ 2. ಪೈಜಾಣೆ 3. ಒಂಕಿ 4. ಪಾಡಗ 5. ತೋಡ. ಕಾರ್‌ದ ಬಿರೆಲೆಗ್ ಕಾರುಂಗಿಲ ಬಕ್ಕ ಪಿಲಿಮಿಂಚಿನ್ ದೀಪೆರ್. ಕೊಂಬಬಿರೆಲ್ದ ಕೈತಲ್ದ ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಕಾರುಂಗಿಲಲಾ ಐತ ಕೈತಲ್ದ ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಪಿಲ್ಲಿಮಿಂಚಿನ್‌ಲ್ ದೀಪೆರ್.

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ತರೆಕುಜಲ್ ಬುಲೆಪಾವೊಂದಿತ್ತಿ ಅಂಜೊವೊಲು ತರೆಸೂಡಿಗ್ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಂಜೆಯೆಲೆಕ್ಕನೆ ತಲೆಸೂಡಿಗ್ ಪೂ ದೀದ್ ಐತ ಬಲ್ಮನ ಆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಂಜೊವೊಲು ಅಂಗ್ಯೆ, ಮುಂಗ್ಯೆಲೆಗ್ ದೀಪಿಂಚಿ ಪದ್ದೆಯಿದ ವಿವರ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು. ತರೆಕ್ ಕೂರಿ ಕುತ್ತರಿ, ಬಾವೊರಿ, ಬಪ್ಪರಿಯತ್ತ್‌ಂದೆ ಅಂಗ್ಯೆ ಬಲೆ, ಮುಂಗ್ಯೆ ಸರಪೊಲಿ, ಬಕ್ಕ ಮುತ್ತು ರತ್ನದ ಉಂಗಿಲೊಲು

ಕೈಕ್ ದಂಡೆಕಾಜಿ ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಡಗೊಲೆನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಭೂತದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಎಣ್ಣೆ ದೊತೊನಕುಲು ಕೈಕ್ ಬಲೆಕ್‌ಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಈ ಬಲೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಇಚಿಂಡ ಬಂಗಾರ್ದ ಕೋಟಿಂಗ್‌ದ ಆದುಪ್ಪುಂಡು. ಕೆಲವೆರ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಕ್‌ಲಾ ಬಲೆಕ್‌ಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಭೂತೊಗು ಎಣ್ಣೆ ಕೊರಿನಕಲೆನ್ ಕೈಕ್ ದೀಪಿನ ಬಲೆಡ್ಡಾತ್ರ ಗುರುತಿಸಾವೆರ್. ಉಂದು ಸಮಾಜೊಡು ಘನಸ್ತಿಕೆದ ಅಂಶವಾದ್‌ತ್ತ್‌ದ್ ಅಕಲೆಗ್ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಲ್ಲುಂಡು. ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಸರಿಯ ದೀಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಪೊಂಜೊವೊಲುಲಾ ದೀವೊನುವೆರ್. ಈ ಸರಿಯ ಪಾಡುನೆಟ್ಟ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲುಂಡು.

ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಲಕ್ಷಣೊಲಾಯಿನ ಕರಿಮಣಿ ತಾಳಿ, ಕಾಲುಂಗರ, ಮೂಂಕುತಿ, ಕೈಕಾಜಿ, ಕೆಬಿತ್ತ ಬೆಂಡೋಲೆ ನೆಟ್ಟ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಎಲ್ಯ ಉಪ್ಪುನಗಾನೇ ಮೂಂಕುತಿ, ಕಾಜಿ, ಬೆಂಡೋಲೆಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಕರಿಮಣಿ ತಾಳಿ ಬಕ್ಕ ಕಾಲುಂಗುರೊನು ಮದ್ಮೆದಾನಿ ದೀಪೆರ್. ಪಡ್ಡಾಯಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪ್ರಭಾವಡ್ಡಾತ್ರ ಮದ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಯದಾನಿ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಪಗತೊನುನ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ಡ್‌ಲಾ ಕೈಕ್ ಪಾಡುನ ಉಂಗಿಲ ಎಚ್ಚ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಇಂಚಪ್ಪೊಗು ನಿಶ್ಚಯದ ಉಂಗಿಲೊನು ಎಚ್ಚಾದ್ ಕೈಟ್ಟ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಕಂಡನಿ ಸೈತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಮಾತಾ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ಲಾ ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೊಂಜಿ ಕ್ರೂರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅತ್ತ್‌ಂದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ವಿಕೃತ ಮೋನೆಲಾ ಅಂದ್.

ದಿನ ನಿತ್ಯಲಾ ದೀಪಿನ ಕೆಬಿತ ಬೆಂಡಲೆ ಕೈತ ಕಾಜಿ, ಮೂಂಕುತಿ, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದ ಸರಕುಲತ್ತ್‌ಂದೆ ಮದ್ಮಾದಾನಿ ಮದ್ಮಲೆಗ್ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ್ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಮುಂದಲೆ, ಒಂಕಿ, ಕೆನ್ನೆ ಸರಪಳಿ ಕೊಪ್ಪು, ಕೊಪ್ಪು ಸರಪೊಳಿ, ಬುಗುಡಿ ಸರಪೊಳಿ, ಪುಚ್ಚೆ ಬಂಗಾರ್, ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿ ಒಡ್ಯಾಣ ಅತ್ತ್‌ಂದೆ ಕಂಠಾಭರಣೊಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಈ ರೀತಿದ ಐತಬಲ್ಮನ ಪೊಣ್ಣು ಪೋದೆ ಪೊಂಜೊವಾನಗ, ಬಾಯಿಕೆದಾನಿ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೊಣ್ಣಗ್, ಐತದ ಐಸಿರಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಾರಂಭ ಬಕ್ಕ ಮದಿಮೆದ ಸಮಾರಂಭೊಗು ಪೋಪಿನ ಜನಕುಲಾ ದಿನನಿತ್ಯದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆಡ್ದ್ ವಂತೆ ಎಚ್ಚಿರತೆದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್.

ಜಾತ್ರೆ, ಭೂತಕೋಲದ ದಿನ, ದೇವೆರ್ ಮೂರ್ತಿ ಬಕ್ಕ ಭೂತೊಲೆಗು ನರಮಾನಿಲು ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲೆಡ್ದ್ ಭಿನ್ನವಾದ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಒಂಜಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ, ಪರಿಸರಡ್ ಆವಾಹನೆಗ್ ಒಳಗಾಪಿನ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯೇ ಭೂತ. ಭೂತದ

ಪರಿಕಲ್ಪನೆನ್ ಅಲೌಕಿಕತೆ ಗೇರಿಸಾಯೆರೆ ಈ ಪದ್ದಿಯಿದ ಪರಂಪರೆಲಾ ಒಂಜಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ್‌ತ್ತ್ಂಡ್. ಐನ್ ಇಂಚ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಕದುರ್ ಮುಡಿ ಪ್ರಭೇದೊಲು, ಅಣಿ ಪ್ರಭೇದೊಲು, ಜಕ್ಕೆಲಣಿ, ತಲೆಪಟ್ಟ, ತಲೆಮಣಿ, ಅಪ್ಪರೊಂಬು, ತಿರುಗುಬ್ಬೆ ಮಣಿ, ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ, ಕೆಬಿತ ಪದ್ದೆಯಿಲು, ತರೆತ ಪೂ, ಎದೆತ ಹಾರ, ದಂಡೆ, ಕಾಜಿ, ಭುಜರಾಳ, ಮೊಲೆಕಟ್ಟು, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ದ ಸರಕೊಲು, ಮುಂದಲೆ ಬೊಟ್ಟು, ಕರ್ಜನ, ಮುಂದಲೆ ಪ್ರಭೇದೊಲು, ಗಗ್ಗರ..... ಇತ್ಯಾದಿ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ ದೀಪಿ ಪದ್ದೆಯಿಲೆಡ್ದ್ ಭಿನ್ನವಾದ್ ಭೂತೊಲೆಗ್ ಆಣಾ ಪೊಣ್ಣಾಂದ್ ತೆರಿಯರೆ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಲೊಗನುಗುಣವಾದ್ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀವೊನುವೆರ್. ಭೂತೊನು ಅಲೌಕಿಕತೆಗೇರಿಸಾದ್ ಮಧ್ಯಂತರ ಜಗತ್‌ದ ನಿರ್ಮಾಣನೇ ಉಂದೆತ ಉದ್ದೇಶ.

ತುತ್ತುನ ಕುಂಟು-ಪಾಡೊನಿ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ನಿಶಾನಿಲು. ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಂಚಿ ಜನಕುಲೆ ಜೀವನಾಡಿನ್ ತೆರಿಯೊನುನ ಒಂಜಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂಶವಾಯಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಐತ ಮೂಲಕ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬೇರಲೆನಾ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೆರೆ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಇತ್ತೆ ಕಮ್ಮಿಯಾವೊಂದುಲ್ಲ. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಇತ್ತೆ ಮಾಯವಾವೊಂದುಪ್ಪೆರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಫ್ಯಾಷನ್ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಯಿನ ವಿಘಟನೆ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಗಮನಿಸಾಂಡ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಬಕ್ಕ ಐಕ್‌ಲೆನ್ ದೀವೊನುನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನೊಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಭಾಗವಾದ್ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಮೌಲ್ಯೊಲೆನ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಾವುಂಡು ಪಂದ್ ತೆರಿಯುಂಡು. ಈ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಪರಂಪರೆನ್ ಗಮನಿಸಾದ್ ಕೆಲವು ಅಂಶಲೆನ್ ಪನೊಲಿ.

1. ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ಲೆನ ರಚನೆ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸೊಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಪ್ರಕೃತಿನೇ ಹೋಲುಂಡು.
2. ಭೂತೊಲೆನ್ ನರಮಾನ್ಯಡ್ದ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಾಯೆರೆ ಅತಿಮಾನುಷವಾದ್ ದೀವೊನುನ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

   ಉದಾ : ಅಣಿ ಪ್ರಭೇದ, ತಲೆಪಟ್ಟ, ಭುಜಪಾಳೆ, ಗಗ್ಗರ ಇತ್ಯಾದಿ.
3. ಕೆಲವು ಜನಾಂಗದಕುಲು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ್ ದೀವೊನಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು.

   ಉದಾ : ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್ ದೀವೊನುನ ಪದ್ದೆಯಿ.

4. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆನ್ ಬೆಂಬಲಿಸಾಯೆರೆ ಕೆಲವು ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ದೀಪೆರ್.

ಉದಾ : ತಾಳಿ ಕಟ್ಟುನು, ಕಾರುಂಗಿಲ ದೀಪಿನಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

5. ನಿಷೇಧೊಲ್ನ (ನಿಷೇಧಗಳ) ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟೆನ್ ಚಿತ್ರಿಸಾವುಂಡು.

ಉದಾ : ಕಂಡನಿ ಸೈತಿ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಮುತ್ತೈದೆ ಭಾಗ್ಯೊನು ದೆಪ್ಪುನ ಮೂಲಕ.

6. ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ ಪುದರೆನ ಸೂಚಿಸಾವುನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಮನಿಸಾಂಡ ಐಕಲ್ನ ರಚನೆ ಬಕ್ಕ ದೀಪಿನ ಅಂಗೊಲೆನ್ ಗಮನಿಸಾದ್ ಪದ್ದೆಯಿಲೆಗ್ ಪುದರ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ ಶಬ್ದೊಲು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ್ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊಡುಗೆಯಾದ್‌ಲಾ ಉಂಡು.

7. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ಜುವ್ವೊದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಭಾಗೊಗು ಬಂಗಾರ್, ಸೊಂಟದ ತಿರ್ತ್‌ಗ್ ಬೊಳ್ಳಿದ ಪದ್ದೆಯಿಲು ಇಡೀ ಜುವ್ವೊಗು ಸಮತೂಕ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಪದ್ದೆಯಿಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಅಂಗವಾದ್ ಐನೆ ಅರ್ಥೈಸಾರೆ ಒಂಜಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾತ್‌ಂಡ್. ಪದ್ದೆಯಿಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾತ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವು ಜನಾಂಗದಕುಲು ದೀಪಿನ ಪದ್ದೆಯಿಲು, ದೀಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಕಟ್ಟೆಕಟ್ಲೆ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಲು, ಪದ್ದೆಯ್ದ ಪಿರವುಡುಪ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯೊಲು, ಪದ್ದೆಯಿ ದೀಪಿಂಚಿ ವಿಧಿ ವಿಧಾನೊಲು-ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಾಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಪಾರ್ಶ್ವ, ಸ್ವರೂಪ, ಅಧ್ಯಯನ, ಅರ್ಥೈಸಾವುನ ರೀತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಪುಂಡು. ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಅಧ್ಯೆಯನದ ಮೂಲಕ ನರಮಾನಿ, ನರಮಾನಿಯನ ಮನಸ್ಸ್‌ನ್, ಆಲೋಚನೆನ್ ಅರ್ಥೈಸಾಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಪುಂಡು.

ಮಾತಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಲಾ ಅವ್ವೇ.

ನಲಿಕೆದಕುಲು ಮಹಾನ್ ಕಲಾವಿದೆರ್

✍ ಶ್ರೀನಾಥ್ ಮಂಗಲ್ಪಾಡಿ

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪುಟ್ಟೊಂದಿನಿ ಬೇಲೆದ ಆಧಾರೊಡು. ಈ ಬೇಲೆಲೆಡ್ ಕೈಕುಸುರಿದವು, ಬೆನ್ನಿ, ಬೇರಾ, - ಇಂಚ ಮಾತಾ ವಿಂಗಡನೆ ಮಲ್ತೊಲಿ. ಒಂಜಿ ಜಾತಿದ ಬೇಲೆಗ್‌ಲಾ ಆ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಜಾತಿಗ್‌ಲಾ ಒವ್ವೇ ರೀತಿದ ಸಮ್ಮಂದ ಉಪ್ಪುಜಿ. ಪಂಡಾ ಜಾತಿದ ಪುದರ್ ಬೇಲೆಗ್ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಆದುಪ್ಪುಜಿ. ಬಿರನೆ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವೆ. ಕೊರಗೆ ಬಟ್ಟಿ ಮುಡೆಪೆ. ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಬಿರನೆರೆಗ್ ಬಿರನೆ ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಅಂಚನೇ ಬಟ್ಟಿ ಮುಡೆಪುನ ಕೊರಗೆರೆಗ್ಲಾ ಆ ಪುದರ್ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಆಪುಜಿ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಾತಿನ್ ವಿಂಗಡನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪೆರೆ ಅವೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಮಾತ್ರ. ಆಂಡಾ ಜಾತಿದ ಪುದರ್‌ಗ್ಲಾ ಬೇಲೆದ ಪುದರ್‌ಗ್ಲಾ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಆದಿತ್ತಿನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಜನಾಂಗ ಪಂಡಾ ಅವು ನಲಿಕೆಗೆ ಜನಾಂಗ. ನಲಿಪುನಕುಲು = ನಲಿಕೆದಕುಲು. 'ನಲಿಕೆ' ಪನ್ಪಿನವು ಬೇಲೆದ ಪುದರ್‌ಲಾ ಅಂದ್ ಜಾತಿದ ಪುದರ್‌ಲಾ ಅಂದ್. ಬೂತ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನಲಿಪುನ ನಲಿಕೆದಕುಲೆನ ಬೇಲೆ ಬೇತೆ ಮಾತಾ ಜಾತಿದಕುಲೆನ ಬೇಲೆಡ್ದ್ ಭಿನ್ನವಾದುಪ್ಪುನವೊಂಜಿ ಇಸೇಸ. ಬೂತ ನಲಿಕೆ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದುಂಡು. ಆರಾಧನಾ ಬಾವೊಡು ಕೂಡ್ದುಂಡು. ಮಾತವೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಬೂತ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಡು ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲೆನ ಒಟ್ಟು ಪರತಿರಿ (ಇತಿಹಾಸ) ಬೊಕ್ಕ ಪರಪೋಕು (ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ಸೇರ್‌ದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಮಾತಾ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗದಕ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಬೇತೆ ಧರ್ಮದುಕುಲ್ಲಾ ಈ ನಲಿಕೆದಕುಲ್ನ ಬೂತ ನರ್ತನ ಕಲೆನ್ ಗೌರವಿಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆರಾದನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಬೂತ ಪಂಡಾ ಬೂತ ಕಾಲೊಡು ಬದ್‌ಕ್‌ದಿತ್ತ್‌ದ್ ಅನ್ಯಾಯ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುತಂತ್ರೊಗು ಬಲಿಯಾದ್ ತೈತ್‌ದ್ ಇನಿತ ದಿನೊಟು ಪರತಿರಿಟ್ ಒರಿನಕುಲುಂದು ಅರ್ಥ. ಬೂತೊಲಾಯಿನಕ್ಲು ಪೂರಾ ಎಬ್ಬಾದ್ ದಲಿತ ಬಕ್ಕ ಪಿರ ಬೂರಿ ಜಾತಿ ದಕುಲಾದುಲ್ಲೆರ್. ಕಲ್ಕುಡೆ, ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ಕೊರಗ ತನಿಯೆ, ಕೊಡ್ದಬ್ಬು, ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಕಾನದ ಕಾಟದೆ, ಮುಗೇರ್ ದೈವೊಲು, ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ -

ಇಂಚಾ ಬೂತೊಲಾಯಿನ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಬುಲೆವೊಂದೇ ಪೋಪುಂಡು. ಮಾತಾ ಬೂತೊಲ್ನ ಕತೆಟ್ಲಾ ಕರುವಾದಿಲು (ಅವರ್ಣೀಯರು) ಬೋಲ್ಪಾದಿನಕ್‌ಲೆನ (ಸವರ್ಣೀಯರು) ಶೋಷಣೆಗ್ ಬಲಿಯಾಯಿನ ಸಂಗತಿ ನೆಗತ್ ತೋಜುಂಡು. ಬೂತದ ಸಂದಿ ಪಾಡ್ದನೊಲು ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಲೆನ ಪರಿತಿರಿನ್ ಸಾರುನ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯೊಲಾದುಲ್ಲ. ಈ ಪರತಿರಿನ್ ರಂಜನೀಯವಾದ್, ತಾಳಲಯ ಬದ್ಧವಾದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಲಿಪುನ ನಲಿಕೆದಕುಲು ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಮಹಾನ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್.

ನಲಿಕೆದಕುಲು ಪುಟ್ಟು ಕಲಾವಿದೆರ್. ಕಲೆಪನ್ಪುನವು ಅಕ್ಲೆಗ್ ರಕ್ತಗತವಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬೂತ ನಲಿಕೆದ ವಿದ್ಯೆನ್ ಕಲ್ಪಾವದ್‌ಕೊರ್ಪುನ ಒವ್ವೇ ಪಾಠಶಾಲೆಲು ಇಜ್ಜಿ. ಗುರುಕುಲಿಜ್ಜಿ. ಬೂತ ನಲಿಕೆದ ತಾಳ ಬಕ್ಕ ಪಾಡ್ದನದ ರಾಗೊಲೆಗ್ ಒವ್ವೇ ಪುದರುಲು ಇಜ್ಜಿ. ಈ ಮಹಾನ್ ಕಲೆ ನಲಿಕೆದಕುಲ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಡ್ ಪುಟ್ಟೊನ್ನವು. ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾದ್ ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತಿನವು. ಅಮ್ಮಡ್ದ್ ಮಗಕ್, ಮಗಡ್ದ್ ಪುಳ್ಳಿಗ್ - ಇಂಚ ಈ ಕಲೆನ್ ತೂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ತೊನ್ನವು. ಬೂತದ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ಒವ್ವೇ ಮಾತ್ರ ಗಣೊಕುಲು ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಾ ಪೊರ್ಲುದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಆದಿಪ್ರಾಸ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಲಾ ಉಂಡು. ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚಾದ್ ಜನಕುಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಮಾನಾವುನಂಚಿತ್ತಿ ಇಂಪಾಯಿ ರಾಗವುಂಡು. ಬೂತದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಲುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಸಲೆಡ್ದ್ ಕೂಡ್ದುಂಡು. ಮೋನೆದ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಡ್ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಉಂಡು. ತಾರೆದ ತಿರಿಟ್ ಸ್ವತಃ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಬೂತದ ದುತ್ತೈತೊಡು ಕೈಕುಸುರಿದ ಕುಸೆಲ್‌ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಇಡೀ ರಾತ್ರೆ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್ - ಶಕ್ತಿಯಾದ್ ಸರಾಗವಾದ್ ಪಾಡ್ದನ ಪಂದ್ ನಲಿತ್‌ದ್, ದರಿತ್‌ದ್ ನಂಬಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಡ್ ಪನೆರೆಗಾವಂದಿನಾತ್ ಮಹತ್ವ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಬೂತೊಲೆಡ್ ಧಗಧಗ ಪೊತ್ತುನ ತೂಕು ಬೂರುನಿ (ಮುಕಾಂಬಿ ಗುಳಿಗೆ) ಕೆಂಪಾಯಿ ತೂತ ಗೆಂಡದ ಮಿತ್ತ್ ನಡಪುನಿ (ಗುಳಿಗೆ) ದೊಂದಿಡ್ ಮೈಕೈ ಸುಡೊನ್ನಿ, ಕರ್ಪೂರೊನು ನಾಲೈಡ್ ಪೊತ್ತಾವುನಿ (ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ) ತಾರಾಯಿ, ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬಬ್ಬೆರೆನ್ ಪಾರಾದ್ ಪರಿಕೆ ತೋಜಾವುನಿ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ಸಾಹಸೊಲೆಡ್ ಬೂತ ಕಟ್ಟುನಾಯನ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಅಡಕವಾದುಂಡು. ಬೂತ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಗು ತನ್ನವೇ ಆಯಿನ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಯಮೊಲು ಉಲ್ಲ. ಪಂಡಾ ಬೂತ ಕಟ್ಟುನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ಶುದ್ಧಾಚಾರ, ವೃತಾಚರಣೆ, ಬೂತಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊಲು - ಇಂಚಾ ಇಂಬೆತ್ತಿ ನಿಯಮೊಲು ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರನೇ ನೆಕ್ಕ್ 'ನೇಮ'

ಪನ್ಪುನ ನನೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪೊಡು.

ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ನಿಜವಾಯಿನ ಕಲಾವಿದೆರ್. ಭೂತ ನೃತ್ಯ ಕಲೆ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಾತಾ ಜಾನಪದ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಲೆಕುಲೆಗ್ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೇಯಾದುಪ್ಪೊಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡಾ ಬೇತೆ ಮಾತಾ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಬೇರ, ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿಲೆನ್ ತನ್ಕ್‌ಲೆ ಬೇಲೆ ಆದ್ ಕೈಕ್ ದೆತೊನ್ನ ಕಾಲೊಡು ನಲಿಕೆದಕುಲು ನೃತ್ಯ ಕಲೆನೇ ತನ್ನ ಬೇಲೆ ಆದ್ ಗೆತೊಂದೆರ್. ಕಾಲಾನುಬಾಗೊಡು ದಲಿತ ವರ್ಗೊಗು ಸೇರಿನ ಬಾಕಿ ಜಾತಿದಕುಲೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ಕಲೆಕುಲು ಪುಟ್ಟೊಂಡ. ದುಂಬುಗು ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕ್ಲುಂದು ಪಂಡೊನ್ನಕ್ಲು ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆ ಭೂತ ನಲಿಕೆ ದಂಬಿ ಬಾಕಿ ಜಾನಪದ ಕಲೆಕುಲೆನ್ ಆಧರಿಸಿದ್, ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅವೆಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಯಿನ ಒಪ್ಪ ಕೊರ್ದು ಭರತ ನಾಟ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತೊಲೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮಾತಾ ಕಲೆತ ಮೂಲ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತೆರ್ ನಲಿಕೆದಕುಲುಂದು ಪಂಡಾ ತಪ್ಪಾವಂದ್. ಭರತ ನಾಟ್ಯೊಗು ಭೂತ ನೃತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಉಂಡುಂದು ಪನ್ಪುವೆರ್. ಉದಾರ್ನೆ ಭೂತ ನೃತ್ಯೊಡು ಬರ್ಪಿನ ತಿತ್ತಿತ್ತೈ ಬಕ್ಕ ತಕದಿಮಿ ತನಕಜನು ಪನ್ಪುನ ಕಾರ್‌ದ ಪಜ್ಜೆಗಾರಿಕೆ ಭರತ ನಾಟ್ಯೊಡ್ಲಾ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನವು. ಇತ್ತೆ ಈ ಭಾರತ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಭೂತ ನೃತ್ಯ ಕಲೆ ದುಂಬು ಪುಟ್ಟುನೆ ಅತ್ತ್ ಭರತ ನಾಟ್ಯನೋ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ನ ಉಡಲ್ದ್ ಮೂಡು. ಭೂತೊ ನೃತ್ಯೋನು ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ನಿ ನಲಿಕೆದಕುಲು. ಭರತ ನಾಟ್ಯೋನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ನಿ ಬಿರನೆರ್. ಬಿರನೆರ್ನ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಈ ದೇಶೊಗು ಬರ್ಪಿನೆಕ್ ದುಂಬೇ ಮುಲ್ತ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿ ದ್ರಾವಿಡೆರ್ ನೃತ್ಯಗಾರೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಪದಪನ್ಪುನಕ್ಲಾದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಈ ನೃತ್ಯ ಕಲೆ ದಲಿತ ಬಕ್ಕ ಪಿರಬೂರಿ ಜನಾಂಗದಕ್ಲೆನ ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಸೆರ್ನ ಸಾಹಸ ಕತೆಲೆನ್ ಪದ್ಯ ರೂಪೊಡು ಪಂಡೊಂದು ನಲಿಪುನ ಒಂಜಿ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೆಡ್ದ್ ಈ ಕಲೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿನಂಚೆನೆ ಆಯಾಯ ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಸೆರ್ನ ಏಸ (ಭೂತ) ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ನಲಿಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಸುರುವಾಂಡ್. ಉಂದೆಡ್ದಾದ್ ಭೂತೊಗು ಆರಾಧನಾ ಶೈಲಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಭರತ ನಾಟ್ಯ ಕಲೆ ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡೇ ಉಂಡು ಪಂದ್ ಕೆಲವೆರ್ ತರ್ಕ ಮಲ್ಪೆರ್. ಆಂಡಾ ಈ ಪುರಾಣೊಲು ಪುಟ್ಟಿನ್ನೇ ಬಿರನೆರ್ ಭಾರತೊಗು ಬತ್ತಿನೆಡ್ದ್ ಬಕ್ಕ. ದ್ರಾವಿಡೆರ್ ಅವೆಕ್ ದುಂಬೇ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪದ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಲಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಭೂತ ನೃತ್ಯ ಕಲೆತ ಪರಿಷ್ಕೃತ ರೂಪ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಉದಾರ್ನೆನ್ ಕೊರೊಲಿ. ಭೂತ ನೃತ್ಯೊಡು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕತೆನ್ ಪಾಡ್ದನವಾದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡಾ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಪುರಾಣದ ಕತೆನ್ ಬಾಗವತಿಕೆಯಾದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಭೂತ

ನೃತ್ಯೊಗು ಹಿಮ್ಮೇಳಾದ್ ಚೆಂಡೆ, ಡೋಲು, ಟಾಸೆಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತ್ಂಡಾ, ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಚೆಂಡೆ, ಮದ್ದಳೆನ್ ಬಾರಿಸಾವೆರ್. ಭೂತೊಗ್ಲಾಯಕ್ಷಗಾನದ ಏಸೊಗ್ಲಾ ಪಾಡುನ ಬಣ್ಣೊಲು ಒಂಜೆ. ಭೂತೊಲ್ನ ಮೋನೆಡ್ ಉಗ್ರತೆನ್‌ತೋಜಾವೆರೆ ಕಂಗ್‌ದ ಪಾಲೆಡ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಮುಗ(ಮುಖವಾಡ)ನ್ ಕಟ್ಟ್ಂಡಾ, ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಟ್ಟಿ ದೀಪಿನೆಟ್ ಮೋನೆನ್ ಉಗ್ರಮಲ್ಪವೆರ್. ಭೂತದ ಏಸೊಗ್ಲಾ ಆಟದ ಏಸೊಗ್ಲಾ ಕಾರ್‌ಡ್ದ್ ತರೆಮುಟ್ಟ ಪಾಡುನ ಮಾತಾ ದುತ್ತೈತೂಡ್ಲಾ, ಪದ್ದೈಡ್‌ಲಾ ಉಪ್ಪುನ ಹೋಲಿಕೆದ ಪಟ್ಟಿನ್ ತೂಲೆ.

ಭೂತ	ಆಟ (ಯಕ್ಷಗಾನ)
ಇಜಾರ್	ಇಜಾರ್
ಮೈ ಅಂಗಿ	ದಗಲೆ
ಗೆಜ್ಜೆ	ಗೆಜ್ಜೆ
ಕಾರಪಾಳೆ	ಪಟ್ಟೀಸ್
ಜಟ್ಟಿ	ಜಟ್ಟಿ
ತಿರಿ	ನೆರಿ
ಪುಂಡಯ	ಕೈಕಟ್ಟು, ತೋಳು ಕಟ್ಟು
ತಿಗಲೆ ಜವುರಿ	ಎದೆ ಪದಕ
ಕೆಬಿಯಾಣಿ	ಕರ್ಣಪತ್ರ
ತಲೆ ಪಟ್ಟ	ಕಿರೀಟ
ಖಡ್ತಲೆ	ಖಡ್ಗ
ಬಿರುಪಗರಿ	ಬಿಲ್ಲುಬಾಣ
ಕದಿರ್ ಮುಡಿ(ಕುಪ್ಪೆ ಪಂಜುರ್ಲಿಗ್)	ಭೀಮ ಮುಡಿ

ಭೂತ ಬಕ್ಕ ಆಟೊಗು ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಪುದರ್‌ದ ಹೋಲಿಕೆ

ಬೂಳ್ಯ	ವೀಳ್ಯ
ಬಾರಣೆ	ಪಾರಣೆ
ಅಣಿ (ನುಡಿಗಟ್ಟ್)	ಅರ್ಥ
ಪಾಡ್ದನ (ಸಂದಿ)	ಭಾಗವತಿಕೆ

ತೆರೆ ಪಾರ್ಪಟ	ತೆರೆಕುಣಿತ
ಸಿಂಗದನ	ಸಿಂಹಾಸನ
ಅಮ್ಮತ	ಅಮೃತ
ಅಚ್ಚನೆ	ರಂಗಸ್ಥಳ

ಆಟದ ನಟ್ಯೊಡು ಬರ್ಪಿನ ತಿತ್ತಿತ್ತೈ, ತಕದಿಮಿ ತಕಜನು, ಬೊಕ್ಕ ತೈತ ತಕತ್ತೈ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಜ್ಜೊಲು ಮಾತಾ ಭೂತ ನಲಿಕೆಡ್ದೇ ಬತ್ತಿನವು. ಭೂತದ ಎಚ್ಚಿನ ದುತ್ತೈತೊನು ಕುಂಟು ಬಕ್ಕ ತಾರೆದ ತಿರಿಟ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ಂಡಾ, ಆಟದ ವಿಸಭೂಷಣೊನು ಕುಂಟು, ಮರತ ಪೀಸ್, ಮಣಿ, ಬೇಗಡೆ, ಬೊಕ್ಕ ಗ್ಲಾಸ್ ಪೀಸುಲೆಡ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬೂತ ಬೊಕ್ಕ ಆಟ ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡೇ ಪದರ್ಶನ ಆಪುನ ಕಲಾಪ್ರಕಾರೊಲು. ಈ ಮಾತಾಕಾರಣೊಡ್ದು ಆಟೊಗು ಮೂಲ ಬೂತ ನಲಿಕೆ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ಪಿದಯಿ ಬೂರುಂಡು. ಬೂತ ನೃತ್ಯ ಕಲೆಡ್ದ್ ಆಕರ್ಷಿತೆರಾಯಿನ ಕೆಲವು ಕಲಾಸಕ್ತ ಸವರ್ಣೀಯೆರ್ ಈ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರೊನು ಬೊಡಾಯಿನಾತ್ ಮಾರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತ್ದ್ ತನ್ಕ್ಲೆ ಸ್ವಾಧೀನೊಗು ಗೆತೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನಂದ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮೂಲರೂಪ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆಡ್ದೇ ಪುಟ್ಟುಂಡಲಾ ಇನಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆ ಸವರ್ಣೀಯೆರ್ನ ಸೊತ್ತು ಪನ್ಪಿನ ತಪ್ಪಭಿಪ್ರಾಯ ಎಚ್ಚಿನಕುಲ್ಲ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದೇ ಇನಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ವೃತ್ತಿ ಪರ ಮೇಳೊಲೆಡ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಕಲಾವಿದೆರೇ ರೈಸೊಂದು ದಲಿತ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಉಂದೆಡ್ದ್ ದೂರಾದುಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡಾ ಮೇಲ್ವರ್ಗದಕ್ಲು ಸಾಧನೆಡ್, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ತ್ದ್ ರಂಗೊಡು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ಪುನ ನಾಟ್ಯೊನಾವಡ್, ಭಾಗವತಿಕೆನಾವಡ್, ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದಳೆನಾವಡ್, ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆನಾವಡ್, ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಕೇವಲ ತೂದೇ ಮಲನವರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಕಲ್ತೊನ್ನಂಚಿನ ತಾಕತ್ತ್ನ್ ಪಡೆವೊಂದೆರ್. ಬೂತ ಕಟ್ಟುನ ನಲಿಕೆದಕುಲ್ನ ತಂಡ ಏತೋ ಕಡೆಟ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊನು ಸಮರ್ಥವಾದ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ತಿನ ಉದಾರ್ನೆಲು ಮಸ್ತ್ ಉಲ್ಲ. 1964ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕಾಸರಗೋಡುಡು ಪುಟ್ಟಿನ ನಲಿಕೆದಕುಲ್ನ ಆಟದ ಮೇಳವೊಂಜಿ 1982ನೇ ಇಸವಿ ಮುಟ್ಟ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಮಸ್ತ್ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಆಟೊಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬುದುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೂತ ನಲಿಕೆಗ್ ಆರಾಧನಾ ಶೈಲಿ ಬತ್ತಿನೆಡ್ದ್ ದೈವೊಲೆನ್ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನೊಕುಲ್ಲಾ ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನಕುಲೆಡ್ದೇ ಭೂತ ನಲಿಕೆಗ್ ಆರಾಧನಾ ಶೈಲಿ ಬತ್ತ್ಂಡ್ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ ತೈತಿನೆಡ್ದ್ ಬಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಗರಡಿನ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ದೈವೊಲುಂದು

ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಕಾರಣ ಆಯಿನಕ್ಲು ಬಲ್ಲಾಳಜನಾಂಗದಕ್ಲು. ಕೊರಗ ತನಿಯೆ, ಬೊಕ್ಕ ಮುಗೇರ ದೈವೊಲೆನ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಬಿಲ್ಲವ ಜನಾಂಗದಕ್ಲು ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಕೊರಗ ತನಿಯೆ, ಮುಗೇರ ದೈವೊಲು, ಕಾನದ ಕಾಟದೆರ್ ಬಿರುವೆರ್ನ, ಬಬ್ಬು ದೈವ ಬಂಟೆರ್ನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಿನವೆನ್ ಆಯಾಯ ಬೂತೊಲ್ನ ಪಾಡ್ದನೊಲೆಡ್ ನಮ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ತುಳುವೆರೆಗ್ ದೈವೊಲ್ದ ಆಪಾರವಾಯಿನ ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಉಂಡು. ಬಲವಾಯಿನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ತನ್ಕ್‌ಲೆಗಾಯಿನ ಅನ್ಯಾಯ, ಕಷ್ಟೊಲ್ನ ಬಗ್ಗೆ ದೈವೊಲ್ನ ಎದುರು ಅರಿಕೆ ಮಲ್ಪೊನ್ನ ಕ್ರಮ ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೋರ್ಟುದ ಕಛೇರಿಡ್ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ನಡತ್‌ದ್ ಪರಿಹಾರ ಆವಂದಿನಂಚಿನ ಏತೋ ಸಮಸ್ಯೆಲು ದೈವ ಸನ್ನಿಧಿಡ್ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಯಿನ ಉದಾರ್ನೆಲು ಏತೋ ಉಲ್ಲ. ನೆಕ್ಕ್ ಮಾತಾ ಕಾರಣ ಜನಕುಲೆಗ್ ದೈವೊಲ್ದ ಉಪ್ಪುನ ಭಯ, ಭಕ್ತಿ, ನಂಬಿಕೆಲೇ ಆದುಂಡು. ಇಲ್ಲಲ್ ಒವ್ವೇ ಶುಭಕಾರ್ಯ ನಡಪೊಡುಂದಾಂಡಾ ದುಂಬು ಅಕ್ಲು ನಂಬಿನ ದೈವೊಲೆನ್ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸವುನ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಅನಾದಿ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಲಾ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನವು. ದೈವೊಲು ತುಳುವೆರ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಏತ್ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರ್ದ್ಂಡ ಪಂಡಾ ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಎಚ್ಚಿನ ಇಲ್ಲುಲೆಡ್ ಬೂತದ ಭಂಡಾರ, ಗುಂಡ, ತಾಣೊಲು ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಲಕಾಲೊಗು ದೈವೊಲೆಗ್ ನೇಮ ತಂಬಿಲ ನಡತೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು.

ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಬೂತ ಕಟ್ಟ್‌ದಿಪ್ಪುನಗ ಆ ಶಕ್ತಿಗ್ ತಗ್ಗ್‌ದ್ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಗೌರವ ಕೊರ್ಪುನ ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕ್ಲು ಭೂತ ಪಿರಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಭೂತ ಕಟ್ಟಿನ ಆ ನಲಿಕೆದಾಯಗ್ ಗೌರವ ಕೊರ್ಪುಜೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ನೇಮ ಕೊರ್ಪುನ ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕ್ಲು ಮುಟ್ಯೆರ್ಲಾ ಪಿರಜಾರುವೆರ್. ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕುಲ್ನ ಜೋಕ್ಲು ಪ್ರಾಯೊಡು ಏತೇ ಎಲ್ಯಕುಲಾಂಡಲಾ ಪ್ರಾಯೊಡು ಹಿರಿಯೆರಾಯಿನ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆನ್ ಏಕವಚನೊಡೇ ಸಂಬೋದನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಂಡ ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮಾತ್ರಾ ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಬಹುವಚನೊಡೇ ಪಾತೆರ್ಪಾವೊಡುಂದು ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕ್ಲು ಬಯಕುವೆರ್. ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆನ್ ಕೀಲಾದ್ ತೂಪುನಿ, ಕೀಲ್ ಶಬ್ದೊಲೆಡ್ ಪಾತೆರುನಿ, ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಲ್ಪುನಿ, ಕೆಲವು ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕ್ಲೆಗ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಸಮಾಜೊಡು ಭೂತ ನರಮನಿಡ್ದ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ನಂಬುವೆರ್. ಭೂತೊಗು ನೇಮ ಕೊರ್ಪುನಾಯೆ ನಲಿಕೆದಾಯಡ್ದ್ ಮೇಲ್ಜಾತಿದಾಯೆಂದ್ ಪಂಡೊಂಡೆಡಲಾ ಆಯೆ ನಂಬುನ ಭೂತೊಡ್ದು ಮೇಲತ್ತ್. ಅಂಚಾಂಡಾ ನೇಮೋತ್ಸವೊಡು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಯಿನ ಭೂತ ಕನಿಷ್ಟ ಆಯಿನ ಭೂತೊಗು ನೇಮ ಕೊರ್ಪಿನಾಯಿನ್ ಬಹುವಚನೊಡು ಸಂಬೋದನೆ ಮಲ್ಪುನಿದಾಯೆ? ನೇಮಕೊರ್ಪುನಾಯೆ ಭೂತೊನು ಏಕವಚನೊಡು ಸಂಬೋದನೆ ಮಲ್ಪುನಿ

ದಾಯೆ? ಮೇಲ್ಜಾತಿದಾಯಗ್ ವ್ಯಕ್ತಿ (ನಲಿಕೆದಾಯೆ) ಬೊಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ (ಭೂತ)ದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ದಾಯೆ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ? ಕೆಲವು ಮನಸುಲೆಡ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಭಾವನೆದ ಬೇರ್ ಏತ್ ನಾಟ್‌ದ್ ಪೋತುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನೆಟ್ಟ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಅಂಚೆಂದ್ ನಲಿಕೆರ್ದಕ್ಲೆನ್ ತನ್ನ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಅಟಿಲ್ದ ಕೋಣೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಒನಸ್ ಪಾಡುನಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಲವು ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್‌ದ ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕುಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪನ್ಪುನೇನ್ ಮದಪೆರಾಪುಜಿ. ಆಂಡಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆನ್ ನನಲಾತ್ ಬುಲೆಪಾವುನಂಚಿತ್ತಿ ಮನೋಭಾವದಕ್ಲು ಇನಿಕ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್‌ಂದಾಂಡಾ ನೆಕ್ಕ್ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆನ ಮೌಢ್ಯಲಾ ಒಂಜಿ ಕಾರಣವಾದುಂಡು.

ಬಗ್ಗ್‌ನಾಯಗ್ ಒಂಜಿ ಗುದ್ದು ಎಚ್ಚಿಗೆ. ಪೋಡ್ಯುನಕ್ಲಿತ್‌ಂಡಾ ಪೋಡಿಪಾವುನಕಲುಲಾ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ನಲಿಕೆದಕುಲ್ನ ಇಚಾರೊಡ್ಲಾ ಆತ್‌ನಿ ಈತೆ. ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಮಿತಿ ಮೀರ್ದ್ ಬಗ್ಗ್‌ಯೆರ್. ಪೋಡ್ಯೆರ್. ಮೇಲ್ಜಾತಿದ ಕೆಲವು ಜನ ಬೊಡಾಯಿನಾತ್ ಗುದ್ಯೆರ್. ಪೋಡಿಪಾಯೆರ್. ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಬಗ್ಗುನೇನ್ಲಾ ಪೋಡ್ಯುನೆನ್ಲಾ ಬುಡೆಯೆರ್‌ಂದಾಂಡಾ ಬಾಕಿದಕ್ಲು ಗುದ್ದುನೆಲ್ಲಾ ಪೋಡಿಪಾವುನೆನ್ಲಾ ಉಂತಾವೆರ್. ಏರೆಗೇ ಆವಡ್ ಸಲ್ಲುನ ಗೌರವ ಆಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊನು ಹೊಂದುದುಂಡು. ಪರಿನ ಕುರೆ ಕುಂಟುನು ತುತ್ತಿನ ಒರಿ ಬಿಕಾರಿಗ್ ಏರ್ಲಾ ಗೌರವ ಕೊರ್ಪಜೆರ್. ನೀಟಾದ್ ಡ್ರೆಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗಂಭೀರೊಡು ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ಪುನ ಶಿಸ್ತ್‌ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಗೌರವ ಕೊರ್ಪೆರ್. ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ತನ್ನ ದುತ್ತೈತ, ಬೊಕ್ಕ ಪಾತೆರುವ ಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ದೀವೊನೊಡು. ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆಡ್ ಶಿಸ್ತ್‌ನ್ ದೀವೊನೊಡು. ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪಿನಂಚಿನ ದುಷ್ಟಟೊಕು ಬಲಿಯಾಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಗಂಗಸರ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ್, ಆರ್ಥಿಕವಾದ್, ಶಾರೀರಿಕವಾದ್ ನಾಶ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಭೀಕರವಾಯಿನ ಪಿಡುಗು. ಎಚ್ಚಿನ ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪುನ ಚಟೊಕ್ಕು ಬಲಿಯಾದ್ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಹಾಳ್ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ನಲಿಕಾದಯೆ ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪುನತ್ತಂದೆ ಆಯೆ ಕಟ್ಟುನ ಭೂತೊಗ್ಲಾ ಗಂಗಸರ ಪರ್ಪಾವುನ ಕ್ರಮ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನವೊಂಜಿ ದುರಂತ. ಭೂತೊಲು (ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲದ ಬೀರ ಪುರುಷೆರ್, ಪೊಣ್ಣುಲು) ಗಂಗಸರ ಪರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ತಾರೆ, ತಾರಿ, ಬಕ್ಕ ಈಂದ್‌ದ ಮರಡ್ದ್ ಗೆಪ್ಪುನ 'ನೀರಾ' ಪನ್ಪಿನ ಪಾನೀಯೊನು ದುಂಬುದಕ್ಲು ಪರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುಣ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡಾವರ ಈ ಪಾನೀಯ ಆರೋಗ್ಯೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಅಕ್ಲೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಾ ಇನಿ ಅವ್ವೇ ನೀರಾಗ್ ದಾದ ಮಾತಾ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್‌ನ್ ಮಿಶ್ರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಮೆಟ್ ಅಮಲ್‌ನ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ ಆರೋಗ್ಯೊಗು ಹಾಳಾಯಿನ ಕಳಿನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದುಂಬುದಕ್ಲು ಪರೊಂದಿತ್ತಿನ ನೀರಾಡ್ ಅಮಲ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಂಚಾಂಡಾ

ಇನಿ ಆರೋಗ್ಯೊಗು ಹಾಳಾಯಿನ ಕಳಿಗಂಗಸರೊನು ಭೂತೊಲೆಗ್ ಪರ್ಪಾವುನ ಅಗತ್ಯ ದಾನೆ? ಉಂದು ನೇಮ ಕೊರ್ಪುನ ಮೇಲ್ಜಾತಿದಕ್ಲು ಮಲ್ತಿ ಕ್ರಮನಾ? ಅತ್ತ್ ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಮಲ್ತಿನ ಕ್ರಮನಾ? ಉಂದು ಏರೇ ಮಲ್ತಿನ ಕ್ರಮ ಆಂಡಲಾ ಭೂತೊಗು ಕೊರ್ಪುನ ಗಂಗಸರ ಭೂತ ಕಟ್ಟಿನ ನಲಿಕೆದಾಯನ ಬಂಜಿಗೇ ಪೋಪಿನೆಡ್ದಾವರ ಭೂತಲಾ ಗಂಗಸರೊನು ನಿಷೇದ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯವುಂಡು.

ಭೂತೊಲೆಡ್ ಅಸುರ ಕಿರಿಯ ಬಕ್ಕ ದೇವಕಿರಿಯ ಪನ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರಬೇದ ಉಂಡು. ಅಸುರ ಕಿರಿಯದ ಭೂತ ಗಂಗಸರ ಬಕ್ಕ ಮಾಸೊನು ಗೊತೊಂಡಡಾ ದೇವಕಿರಿಯದ ಭೂತೊಗು ಉಂದು ರಡ್ಡ್ಲಾ ನಿಷಿದ್ಧ. ಭೂತೊಲೆಡ್ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎಂಚ ಪುಟ್ಟೊಂಡು? ಅಸುರ ಕಿರಿಯಾಂದ್ ಪನ್ಪುನಿ ಗಂಗಸರ ಬಕ್ಕ ಮಾಸೊನು ಗೆತೊನ್ನ ಇಚಾರೊಡು ಮಾತ್ರ. ಅಂಚಾಂಡಾ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ರಕ್ಕಸೆರ್ (ಅಸುರೆರ್) ಮಾತ್ರ ಗಂಗಸರ ಬಕ್ಕ ಮಾಸೊನು ಗೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನೆನಾ? ಖಂಡಿತಾ ಅತ್ತ್. ದೇವತೆಲುಲಾ ಗಂಗಸರ ಬಕ್ಕ ಮಾಸೊನು ಸೇವನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ಪುರಾಣನೇ ಪನ್ಪುಂಡು. ಅಂಚ ತೂಂಡಾ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಮಾಂಸಹಾರಿಲಾದಿತ್ತೆರೇ ವಿನಃ ಗಂಗಸರ ಪರೊಂದಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಸುರೆನ್ (ಅಮಲ್) ಪರಂದಿನಕ್ಲಾಯಿನೆಡ್ದಾವರನೆ ರಕ್ಕಸೆರೆಗ್ ಅಸುರೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಸುರೆರ್ (ದೇವತೆಲು) ಸುರೆನ್ ಪರೊಂದಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರನೇ ದೇವತೆಲೆಗ್ ಸುರೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದುಪ್ಪುನಗ ಈ ಭೂತೊಲೆಡ್ ದೇವ ಬಕ್ಕ ಅಸುರ ಪನ್ಪಿನ ಭಿನ್ನತೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನಕ್ಲು ಏರ್? ಬೊಕ್ಕ ಉಂದೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಉದ್ದೇಶ ದಾನೆ? ಈ ಇಚಾರೊಡು ನಲಿಕೆದಕುಲು ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯವುಂಡು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಇಚಾರ ದಾದ ಪಂಡಾ ಬಿರನೆರ್ ಕೊರ್ಪುನ ನೇಮೊಡು ಭೂತ ದೇವಕಿರಿಯೊನು ಪಾಲಿಸೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಕ್ರಮವುಂಡು. ಉಂದು ದಾಯೆಗಾತ್ರ? ಬಿರನೆರ್ ಕೋರಿ ತಿಂದ್‌ಜಿಡ ದಾನೆ? ಭೂತಲಾ ಕೋರಿ ತಿನ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿಯಾ? ಭೂತೊನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುನವ್ಲು ಪ್ರದಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸುನಿ ಬಾರಣೆ. ಬೇತೆ ವಾತಾ ಸರಿಯಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಬಾರಣೆ ಸರಿಯಾಯಿಜಿಂದಾಂಡಾ ಭೂತೊಗು ಅತೃಪ್ತಿ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು. ಐಟ್‌ಲಾ ಕೋರಿ ಭೂತೊಗು ಬಾರೀ ಪ್ರಿಯವಾಯಿನ ಆವರ. ಅಂಚಾದ್ ಬಿರನೆರ್ ಕೋರಿ ಕೊರುಜಿಂದಾಂಡಾ ಭೂತೊಗು ಅತೃಪ್ತಿ ಆಪುಜಾ? ಬಾಕಿ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಆವೊರೊಗು ಕೊರ್ನ ಕೋರಿ ಪನಿ ಎಲ್ಯವಾಯಿಸಾತ್‌ಗ್ ನೇಮ ಕೊರ್ನಕ್ಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್ ಪುರೆಲ್ತ್ದ್ ಪೊಡಿಪಾವುನ ಭೂತ ಬಿರನೆರ್ ಕೋರಿ ಕೊರ್‌ಜಿಂದಾಂಡಲಾ ಮನಿಪಂದೆ ಆಪುನಿ ದಾಯೆ? ಭೂತದ ನೇಮೊಲೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನ ಇಂಚಿನ ಏತೋ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲ್ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆಡ್ದೇ

ಪರಿಹಾರ ಆವೊಡು.

ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪುನ ಸಂಬಳೊಡ್ಲಾ ಮೋಸ ನಡಪುಂಡು. ಶ್ರಮೊಕ್ಕು ಸರಿಯಾಯಿನ ಪ್ರತಿಫಲ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಮೂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದ ಕಾಸ್‌ನೇ ಇತ್ತೆಲಾ ಕೊರ್ದು ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಾವುನಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಮಾತಾ ಸಾಮಾನ್‌ದ ಬಿಲೆ ವರ್ಷೊಡ್ದು ವರ್ಷೊಗು ಎಚ್ಚೊಂದೇ ಪೋನಗಾ ಈ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆನ ಶ್ರಮದ ಬಿಲೆ ದಾನೆ ಎಚ್ಚಾಪುಜಿ? ದಿನ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ ಪೊಸ ಪೊಸ ದೈವಸ್ಥಾನೊಲು ನಿರ್ಮಾಣ ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ಅಜೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಟತ್ತಿನ ದೈವಸ್ಥಾನೊಲು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಆವೊಂದುಲ್ಲ. ವರ್ಷಾವದಿ ನೇಮೋತ್ಸವೊಲು ಬಾರೀ ಗೌಜಿಡ್ ನಡತೊಂದುಂಡು. ನೇಮೋತ್ಸವದ ಲೆಪ್ಪೋಲೆಡ್ ದೈವಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿದಕ್ಲೆನ ಪುದರ್, ದರ್ಸನದ ಪಾತ್ರಿನ ಪುದರ್, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಭೆ ಇತ್ತ್ಂಡಾ ವೇದಿಕೆಗ್ ಬರಿ ಗಣ್ಯೆರ್ನ ಪುದರ್, ಉತ್ಸವೊಗು ಧನ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತಿನಕುಲ್ನ ಪುದರ್, ಜಾಹೀರಾತುದಾರೆರ್ನ ಪುದರ್ - ಇಂಚ ನೇಮೋತ್ಸವೊಗಾದ್ ಪುನೆಯಿನಕುಲ್ನ ಮಾತೆರ್ನಾ ಪುದರ್‌ಲಾ ಪ್ರಿಂಟಾದುಪ್ಪುಂಡು. ಆಂಡಾ ಭೂತ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಇಡೀ ರಾತ್ರೆ ಶರ್‍ರೊನು ದಂಡಿತ್‌ದ್ ಬೆಸ್ಪುನ ನೇಮೋತ್ಸವದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಯಿನ ನಲಿಕೆದಾಯನ ಪುದರ್ನ್ ದಾಯೆ ಲೆಪ್ಪೋಲೆಡ್ ಪಾಡುಜೆರ್? ಉಂದು ಮಾತಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆದ ಪರೋಕ್ಷವಾಯಿನ ಮೋನೆಲು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಲಿಕೆದಕ್ಲು ಜಾಗೃತೆರಾವೊಡಾಯಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆವುಂಡು.

ಪ್ರತಿವೊರಿ ಆಣನ ಗೊಂದೊಲಿಗೆದ ಪಿರವು ಪೊಣ್ಣನ ಶ್ರಮ ದೆಂಗ್‌ದುಪ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ನಲಿಕೆದಕಲೆನ ಕಲೆತ ಪಿರವುಡ್ಲಾ ತೂವೊಲಿ.

ಓ ಬೇಲೆ ಕಬಿತೆದ ಉಳ ಮರ್ಗಿಲ್

✍ ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಮರಿಕೆ

ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಎಗ್ಗೆ ಕಬಿತೊಲು. ಬೆನ್ನಿದ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲ್ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಸಾಧಾರಣವಾದ್ ನೇಜಿದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಪೊಂಜೆನಕುಲು. ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲೆ ಗುಂಪುಡು ಒರ್ತಿ ಕಬಿತೊದ ಒಂಜೊಂಜೇ ಸಾಲ್ ಪನೊಂದು ಪೋಪಳ್. ಕಂಡೊಡಿತ್ತಿ ಬಾಕಿದ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಕಬಿತೆದ ಪಲ್ಲವಿನ್ ಮಾತ್ರ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಬಿತೆದ ಪೂರಾಪಾಠ ತಿಕುನೆ ಒರ್ತಿಡ್ದೇ. ಪೊಣ್ಣುಮನಸ್‌ದ ಬೇನೆ-ಬೇಸರ್, ಸುಕೊ-ದುಕ್ಕೊ, ವಿನೋದ-ವಿಡಂಬನೆ, ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇಂಚ ಪಾಕ ವಿಷಯೊಳು ಕಬಿತೆಲೆ ಉಳ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಸೇರ್ದ್‌ಂಡು.

ಕಬಿತೆಲು ಏತ್ ಉಲ್ಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ್ ಪನ್ಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಆಂಡ ತುಳುತ್ತ ಪಾಡ್ದನೊದ ತುಪ್ಪೆ ತೂದ್ ಕಬಿತೆಲೆಗ್ ಹೊಲಿಸಂಡ-ಕಬಿತೆಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಆತ್‌ನೇಲ್ಯವತ್ತ್. ಪಾಡ್ದನೊದ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಲ ಕಬಿತೆಲೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಬಂಜದ ಬೇಲೆದ ನಡುಟು ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಪಂನೊಂದು ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ತೋಜವುನ ತುಳುವೆರೆ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲೆ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಯಿನವು.

ಕಬಿತೆಲೆ ಪ್ರೇಜನೊನು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಇಂಚ ಪಟ್ಟಿಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

೧. ಎಚ್ಚೆಲ್ ಮದಪುಂಡು

೨. ಬೆನ್ಪಿನ ಬೇಲೆಡ್ ದಕ್ಷತೆ ಎಚ್ಚುಂಡು.

೩. ಬೆನ್ಪಿನಕ್ಲೆ ಮನಸ್‌ಗ್ ಕುಸಿ ಆಪುಂಡು.

೪. ಒಂಜೇ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉರು ಆಪಿನವು ತಪ್ಪುಂಡು

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ 'ಪಠ್ಯ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ಇಂಚಿಪದ ದಿನೊಕ್ಲೆಡ್ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ಒಂತೆ ವಿಚಾರ ಮಲ್ಪೊಡು. ಬೆನ್ನಿದ ಕಂಡೊಡು ಕಬಿತ ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಸ್ಥೂಲವಾಯಿನ ವಿನ್ಯಾಸ ಉಂಡು. ಸುರುಕು 'ಓ ಬೇಲೆ' ಪನೊಡು, ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಬಾಕಿತ್ತಿ ಕಬಿತೊಲೆನ್ ಪನೊಡು. ಅಕೇರಿಗ್ 'ಓಯ್ಯಾ' ಪನೊಡು. ಕಂಡ ಆಡತ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುನಗ ಪಂಡ ಎರ್ಲು ಕಂಡೊಡಿಪ್ಪುನಗ 'ದೂಜಿಕೆಮ್ಮೆರಾ' ನಾವಡ್, ಈಜೋ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ ಗೋಣನಾವಡ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಬಲ್ಲಿ. ಇಂಚ ಕಬಿತೆಲು ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ಅಂದ್‌ಂಡಲ - ಅವೆಕ್ ಮಾತೆಕ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಒಳಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಕಂಡೊಡು ಪನ್ಪಿ ಪೂರಾ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಒಂಜಿ 'ಅಖಂಡ ಪಠ್ಯಂದ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಆಂಡ ಇಂಚ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ಪಿನೆತ ಮಲ್ಲ ಮಿತಿ ಪಂಡ್‌ಂಡ-ಒಂಜೋ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಸ್ಥೂಲವಾದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಒಂಜಿ ಲೇಖನದ ಮಿತಿತ್ತ ಉಳಯಿಡ್ ಮಾತ ವಿಷಯೊನು ಪನ್ಪೆರೆ ಆವಂದೆ ಪೋಪುಂಡು. ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನುಕೂಲತೆಗಾದ್, ಕಬಿತೆಲ್ನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಲೆನ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ್ ತೂಯೆರೆ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರೇಜನೊ ಜಾಸ್ತಿ. ಈ ಲೇಖನೊಡು ಕಂಡೊಡು ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಸುರುಕು ಪನ್ಪಿ 'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೆದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೆದ ಮೂಜಿ ಪ್ರಕಟಿತ ಪಾಠೊಲು ನಮೊಕು ತಿಕುವ - 'ಟಿ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆನ, 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು' (1996) ಪನ್ಪಿಬೂಕುಡು 'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೆದ ಒಂತೆ ಪಾಠ ಉಂಡು. ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲ್ನ 'ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಡ್ (1985) ಓ ಬೇಲೆ ಕಬಿತೆದ ಒಂಜಿ ಪಠ್ಯ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜಶ್ರೀ - ಮೊಕುಲು ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತಿನ 'ತುಳು ಕಬಿತೆಗಳು' (1996) ಬೂಕುಡು 'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೊದ ಒಂಜಿ ಪಠ್ಯ ಉಂಡು.

ಡಾ. ವಿವೇಕ ರೈ ಕುಲ್ನ 'ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಬೂಕುಡಿಪ್ಪುನ ಕಬಿತೆದ ಸಾರಾಂಶ ಇಂಚ ಕೊರೊಲಿ. ಕಂಡೊಡು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಬತ್ತಿ ಬುಳೆ ಪಕ್ಕಿಲೆರ್ದ್, ಪಂಜಿಲೆರ್ದ್ ಲಗಾಡಿ ಪೋಪುಂಡು. ಮೂಜನೇ ಸರ್ತಿ ಬಿತ್ತಿ ಬುಳೆನ್ ನಡಿಯೆರ್ ಜನ

ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಬೇಲೆದ ದಿಕ್ಕನ್ ಆಪೆದ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬೇಲೆಗ್ ಜನೊ ಕೊಂಡೊದು ಬರಿಯೆರೆ ಉಲ್ಲಾಯಿ ಕಡಪುಡುವೆರ್. ತರೆಕ್ ಮುಟ್ಟಾಳೆ, ನಿರೆಲ್‌ಗ್ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ, ಕಾರ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಾಯನ ಜೋಡು, ಉಲ್ಲಾಯೆಪಾಡುನ ಕುಂಟು, ಉಲ್ಲಾಯೆ ಪತ್ತುನ ನಾಗರ ಬೆತ್ತ ಕೊರ್ದುಕ ದಿಕ್ಕನ್ ಆಪೆದ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಕಡಪುಡುವೆರ್. ಅವುಲು ಬೈರೆರೆ ಪೊಣ್ಣುಲು ರಾಗ ಒಯಿತೊಂದು, ರಾಗಿ ಬೀಸೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ನಾಟಿ ಕೆಲಸೊಗು ಬರೊಡುಂದು ದಿಕ್ಕೆ ಪನ್ನಗ 'ಬರ್ಪುಜಿಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. 'ಎಂಕ್ಲೆ ಕಂಡನ್ನಾಯಲ್ಲು ಮುಪ್ಪ ರೂಪ್ಯಾದ ಮಣ್ಣ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋತೆರ್. ಅಕ್ಲ್ ಬನ್ನಗ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಕಾಯ್ಲ್ತ ದೀವೋಡು. ಅಡಿಗೆ ಮಲ್ಪೊಡು'ಂದು ಪನ್ಪೆರ್ ಅಪಗ ದಿಕ್ಕೆ ಕೆಂಚಿ ಮೀಸೆ ಅಲೆಗ್ಗದ್, ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪಿಸ್‌ರ್ ಉರ್ಕವೆ. ನೋಪ್ಪೆರೆಂದ್ ನಾಗರ ಬೆತ್ತೊ ಪತ್ತ್‌ಬೆ. ಅಪಗ ಪೊಣ್ಣುಲು ಪೋಡಿದ್ ಪಿದಡುವೆರ್. ಸಾದಿಡೇ ಬನ್ನಗ ಮುಪ್ಪ ಕರ್ಪತಿಲು, ಮುಪ್ಪ ಬೊಳುವದಿಲು ಇತ್ತೊ. ಬಾಜೆಲಾದ್ ಕಲಿ ಪರ್ಯೆರೆ ಪೋಯಿನ ದಿಕ್ಕೆ ಒಂಜಾಳ್‌ನ್ ಗಡಂಗ್‌ಡ್ ಅಡವು ದೀಪೆ. ಬಚ್ಚಿರೆ ತಿನೊಡುಂದಾನಾಗ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಆಳ್‌ನ್ ಅಂಗಡಿಡ್ ಅಡುವು ದೀಪೆ. ಉಲ್ಲಾಯಿ ಗೆಣಿಪುನಗ ಕರ್ಪಲೆಟ್ ಒಂಜಿ, ಬೊಳುವದಿಲೆಡ್ ಒಂಜಿ - ಒಟ್ಟು ರಡ್ಡ್ ಆಳ್ ಕಡಮೆ ತೋಜುಂಡು. ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್ ನೋಪ್ಪೆರೆ ಬನ್ನಗ ದಿಕ್ಕೆ 'ದಮ್ಮಯ್ಯ' 'ದಕ್ಕಯ್ಯ' ಪಾಡುವೆ. ಉಲ್ಲಾಯಿ ಕಂಡೊಗು ಪೋನಗ ಬೇಲೆ ದಕ್ಲೆಡ, ಇಲ್ಲಡೆ ಬನ್ನಗ ಬುಡೆದಿಡ ಕೋಪಿಪುವೆರ್ ಕೋಪಿತ್-ಲಾಗಿದ್ ಬುಡೆದಿಗ್ ಬಂಜಿ ಆಪುಂಡು! ಬಾಲೆ ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬೇಲೆಡ್ ಉಪಕಾರ. ಆಣಾಂಡ ಅಮ್ಮನ ಬೇಲೆಡ್ ಉಪಕಾರ. ಆ ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲಾಯ ಪಾತೆರ ಪಾತೆರಂದೆ, ಪಾಪದಕ್ಲೆಗ್ ಕೇನ್ಡ್ ಕೊರುವೆ - ಈತ್ ಡಾ. ರೈಕುಲು ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿನ ಕಬಿತೊದ ಸಾರ.

ಟಿ. ಕೇಶವ ಭಟ್ ಆರೆನ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಬೂಕುಡು 'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೆದ 'ಅರ್ಧರ್ಧ' ಪಠ್ಯ ಉಂಡು ಧನಿ ನೇಜಿ ಪಾಡಾದಿನಿ, ಪೊಂಜೊವುಲೆ ಸಿಂಗಾರೊ,- ಇಂಚಕೆಲವು ವಿಚಾರ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊಡು ಉಂಡು. ಕಬಿತೆದ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಭಾಗೊಡು ಧನಿಕ್ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆಡ ಪಿಸ್‌ರ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋನಗ ತನ್ನ ಬುಡೆದಿಡ ಪಿಸ್‌ರ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಬುಡೆದಿ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪಿನಿ. ಆಣ್ ಬಾಲೆ ಆಂಡ ಅಮ್ಮಗ್ ಸಾಯೊ. ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆ ಆಂಡ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಸಾಯೊ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿವರ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಡಾ. ವಿವೇಕ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜಶ್ರೀ ಮೊಕುಲು ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿದಿನ 'ತುಳು ಕಬಿತಗಳು' ಬೂಕುಡು 'ಓ ಬೇಲೆ' ಉಂಡು ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲಾಯಿ ನಮ್ಮ 'ಓ ಬೇಲೆ'ದ ಸೊರದನಿ ಸಾದಿ ಪೋಪಿ ಮಂದೆಗ್ ಕೇನೊಡು. ಕಲೆಂಬಿಗ್ ರೂಪಾಯಿ ಪಾಡುನಲೆಕೊ, ಕದಿಕೆಗ್ ಬಾರ್ ಪಾಡಿಲೆಕೊ ಕೇನೊಡು ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊ ಕಬಿತೆದ ಸುರುಕೇ ಉಂಡು. ಮೂಲುಲ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಬಿತ್ತಿ ಬುಳೆ ಆಳಾದ್, ಮೂಜಿನೇ ಸರ್ತಿ ಬಿತ್ತಿ ಬುಳೆ - ನೇಜಿ ಆದ್ ನಡ್ಯೆರೆ ಜನ ತಿಕುಜಿ ದಿಕ್ಕನ್ ಪಡ್ಡಾಯಿಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಮುಪ್ಪ ಆಳ್, ಮೂಡಾಯಿ ಪೋದು ಅಜಿಪಾಳ್ ಲೆತೊಂದು ಬರಿಯೆರೆ ಧನಿಕಡಪುಡ್ವೆರ್. ಆ ದಿಕ್ಕನ ಕೈಟ್ ಪತ್ಯೆರೆ ಬೊಳ್ಳಿಕಟ್ಟಿಬೆತ್ತೊ, ಬೊಳ್ಳಿಕಟ್ಟಿ ಬೀಸತ್ತಿ, ಸೊಂಟೊಗು ಸನ್ನೆಲ್‌ಕಾಂಗ್, ಎದೆಕ್ಕಾಪಿ ಅಂಗಿ, ಸಾದಿಕರ್ಚಿ ಕೊರ್ದು ದಿಕ್ಕನ್ ಕಡಪುಡ್ವೆರ್. ಸುದೆಕಡತ್ ಬನ್ನಗ ಮಂದೆ ಪರಬ್ಬುಲು ರಾಗಿ ಬೀಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೇಲೆಗ್ ಲೆಪ್ಪುನಗ ಪರಬ್ಬುಲು- 'ನೋಪುನ ಕಂಡನ್ಯಲ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಬುಲ್ಪುನ ಬಾಲೆ ಉಂಡುಂದು ಪನ್ಪೆರ್. ಆಯಿಕ್ ಪರಿಹಾರ ಪಂಡ್‌ದ್, ಆಕ್ಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪೆ ದಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ತ್ ಮೂಡಾಯಿ ಪೋಪೆ. ಅಲ್ಪ ಕೊರಗುಲೆನ ಪೊಣ್ಣುಲು ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗಿತ್ತಿ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಪರಿಹಾರ ಪಂಡ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆ ಅಕ್ಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ಧನಿ ಲೆಕ್ಕಮಲ್ತ್ ತೂನಗ ಒಂಜೊಂಜಿ ಆಳ್ ಕಡಿಮೆ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಧನಿ ಪುಣಿಕೇದ ಅಡರ್, ಮುಂಚಿದ ಗಟ್ಟಿ ಕೊಂಡ್ರುವೆರ್. ದಿಕ್ಕೆ 'ದಮ್ಮಯ್ಯ' 'ದಕ್ಕಯ್ಯ' ಪಾಡ್ವೆ - ಉಲ್ಲಾಯನ ಬುಡೆದಿ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆಗ್ ನಮುನೆ ನಮುನೆದ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತ್ ಪಾಡ್ವೆರ್ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿವರ ಮೂಲುಂಡು. ಬೇಲೆದ ದಿಕ್ಕನ ಮಿತ್ತ್ - ಉಲ್ಲಾಯಗ್ ಕೋಪ ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ - ಬೇಲೆದ ಜನೊಕುಲೆಡ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಸೊಣ್ಪ ಆಳ್ ಕೊಂಡತ್ತಿನೆಟ್ ಓಲು ಬೇಲೆದಕ್ಲ್ ತತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯಿನಿಂದ್ ಈ ಕಬಿತ ಪನ್ಪುಜಿ.

ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು, ಆರ್ಯಪು ಗ್ರಾಮದ, ಸುಮಾರ್ 66ವರ್ಷದ ಅಮುಣಿ ಪನ್ಪಿನ ಪೊಂಚೊವೆಡ ಯಾನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿನ 'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೆದ ಸಾರಾಂಶ ಈತ್ ಎಲ್ಲಾಯಗ್ ಬೈಲ್‌ಡ್ ಸಾರಮುಡಿ, ಮಜಲ್‌ಡ್ ಮುನ್ನೂದು ಮುಡಿ ಕಂಡ ಉಂಡು. ಒರಪಾಡಿ ನೇಜಿ ಬೊಳ್ಳದ ಬಾಯಿಗ್ ಇರ್ವೊರ ಪಾಡಿ ನೇಜಿ ಪಕ್ಕಿಮಯಿರ್‌ದ ಬಾಯಿಗಾದ್ ಪೋಪುಂಡು. 'ಮುಕ್ಕೋಲು'- ಮೂಜಿನೇ ಸರ್ತಿ ಪಾಡಿ ನೇಜಿ ಬುಳೆಪುಂಡು. ನೇಜಿ ನಡ್ಯೆರೆ ಮೂಡಾಯಿಗ್ ಜನಕೊರ್ದು ಕಡಪುಡ್ವೆರ್ ಜನಕಡಪುಡುನಗ ಆಯಗ್ ಉಳ್ಳಾಯೆ ತುತ್ತುನ ಮುಂಡು, ಅಂಗಿ ಕೊರ್ಪೆರ್, ಉಳ್ಳಾಯನ ರುಮಾಲ್, ಉಳ್ಳಾಯೆ

ಪತ್ತುನ ಬೊಳ್ಳಿಕಟ್ಟೆ ಬೀಸತ್ತಿ, ಉಳ್ಳಾಯನ ಮುಂಡಾಸ್ ಕೊರ್ಪೆರ್, ಮುನ್ನೂದು ಆಳ್ ಕೊಂಡಲಪನ್ಡ್ ಮುನ್ನೂದು ರೂಪಾಯಿ, ಸಾರಾಳ್ ಕೊಂಡಲ ಪನ್ಡ್ ಸಾರೊ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರ್ಪೆರ್. ದಿಕ್ಕೆ ಮೂಡಾಯಿ ಪೋಪೆ. ಮನ್ಸೆರೆ ಬೊಟ್ಟುಗು ಪೋದು ಬೇಲೆಗ್ ಲೆಪ್ಪುವೆ. 'ಬುಲ್ಪುನ ಬಾಲೆ -ನೆರ್ಪುನ ಮಾಮಿ ಪರೆಂಬುನ ಸಮ್ಮಲೆ - ನೋಪುನ ಕಂಡನಿ ಉಂಡುಂದು ಪನ್ಪೆರ್ ಮನ್ಸೆರೆ ಪೊಣ್ಣುಲು. ಅಯಿಕ್ ಪರಿಹಾರ ಪನ್ಪೆ ದಿಕ್ಕೆ, ಆಂಡಲ ಅಕುಲ್ 'ಎಂಕ್ಲೆ ಬರಿಯೆರೆ ಆಪುಜಿ ಉಳ್ಳಾಯ' ಪನ್ಪೆರ್ (ಉಳ್ಳಾಯನ ದುಸ್ಸೈತೊಡು ಇತ್ತಿನ್‌ಡ್ದಾದ್ - ದಿಕ್ಕನ್ ಉಳ್ಳಾಯೆಂದೇ ಎನಿವೆರ್‌ಂದ್ ವಕ್ಕೃತೆರಿಪಾಬೆರ್) ಅಪಗ ದಿಕ್ಕೆ ಕುಪ್ಪುಲು ಕಣ್ಣ್, ಕೆಂಚಿ ಮೀಸೆ, ತಿರ್ಗಾದ್ 'ಬರೊಡು'ಂದ ಪನ್ಪೆ ಪೊಣ್ಣುಲು ಪಿದಡುವ, ಅಲ್ತ್ ಬೈರೆರೆ ಕೊಪ್ಪೊಗು ಪೋದು ಅಕ್ಲೆನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆ. ಅಕುಲ್ನಾ ಸಮಸ್ಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ 'ಬರಿಯೆರೆ ಆಪುಜಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ದಿಕ್ಕೆ ರೌದ್ರಾವತಾರ ತೋಜವೆ. ಪೊಣ್ಣುಲು ಪಿದಾಡೊಡಾಪುಂಡು. ಸಾದಿಡ್ ಬಚ್ಚಿರೆತಿನಿಯೆರೆ, ಕಲಿಪರ್ಯೆರೆ, ಗಂಗಸರೊ ಪರ್ಯೆರೆ-ಒಂಜೊಂಜಿ ಆಳ್ ಅಡವುದೀದ್ ಬರ್ಪೆ. ಉಳ್ಳಾಯೆ ಜನ ದಾನೆ ಕಮ್ಮಿ'ಂದ್ ಕೇನ್ನಗ 'ಮಲ್ಲೊಂಜಿ ಕಾಡ್‌ಡೆ ಬತ್ತೊ-ಪಿಲಿಪತ್ತ್‌ಂಡ್, ತೋಡು ಕಡತ್ತ್ ಬನ್ನಗ ಬೊಲ್ಲೊಗು ಪೋತ್‌ಂಡ್' ಪನ್ಡ್ ತಪ್ಪಾಯೆರ್ ತೂಪೆ. ಉಳ್ಳಾಯೆ ಪಿಸ್‌ರ್‌ಡ್ ಲಾಗಿವೆರ್. ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋನಗ ದೆತ್ತಿಡ, ಕಂಡೊಗು ಪೋನಗ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆಡ ಕೋಪಿಪುವೆರ್. ಕೋಪಿತ್-ಲಾಗಿದ್ ದೆತ್ತಿಗ್ ಬಂಜಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಣ್ ಬಾಲೆ ಆಂಡ ಅಮ್ಮಗ್ ಆಧಾರೊ, ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆ ಆಂಡ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಆಧಾರೊ - ಇಂಚ ಕಬಿತೊ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಕುತೂಹಲ ಇಪ್ಪುನಿ ವಾ ವಿಷಯೊಡು ಪಂಡ್‌ಂಡ, ನಿಜೊಟ್ಟು ಇಜ್ಜಂದಿ ಉಪ್ಪಂದಿ ಇಸಯೊನು ಕಬಿತೊ ಪನ್ಪುಂಡು. ಮೇಲ್ವರ್ಗದಕ್ಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆದ ದುಸ್ಸೈತೊ, ಅತ್ತ್ಯಾರ್, ತಿರ್ತ ವರ್ಗೊಗು ಕೊರ್ಪಿನ ವಿಚಾರ ಇಪ್ಪಡ್... ಅಕುಲಾದೆ ದುಸ್ಸೈತೊ ಆಯೆರೆಬಲ್ಲಿ, ಅಕ್ಲೆ ಅತ್ತ್ಯಾರ್ ಪತ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ಕಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಡ್ ಉಂಡು. ಅಂಚ ಇಪ್ಪುನಗ ಕಬಿತೆದ ದಿಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳಾಯನ ದುಸ್ಸೈತೊ ಆತಿನಿ, ಉಳ್ಳಾಯನ ಬೊಳ್ಳುಗಡೆ, ಬೊಳ್ಳಿಕಟ್ಟೆ ಬೆತ್ತ, ಬೀಸತ್ತಿ ಪತ್ತುನಿ ಎಂಚ?

ಉಂದು ತಿರ್ತ ವರ್ಗೊದ ಜನೊಕುಲೆನ ಕನಸುಂದು ಪನೊಲಿ. ನಿಜೊಟ್ಟು ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ವೇಷಭೂಷಣ, ಅತ್ತ್ಯಾರ್‌ನ್ ಕಬಿತೆದ ಮೂಲಕ ಆಂಡಲ ಪತ್ಯೆರೆ. ಪಾಡೊನ್ಯೆರೆ ತುಡಿಪುನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಉಂದು 'ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ದ ವಿಡಂಬನೆಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ವಾ ಧನಿನ್ಲಾ ಎದುರೆದುರೇ ಡೋಂಗಿ ಮಲ್ಪಿ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಜನೊಕ್ಲೆಗಿಪ್ಪುನೆ ಕಡಮೆ. ಪಂಪನಂಚಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಬರೆತಿ ಕವಿಯೇ ಸೀದಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ತೋಜದ್‌ಜೆ! 'ನಿಜದೊಳೆ ಭೂಪರೆಂಬರ್ ಅವಿವೇಕಿಗಳಪ್ಪರ್' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತೆರೊ, ಪಂಪನ ಸೃಷ್ಟಿದ ಪಾತ್ರೊಲೆನ ಬಾಯಿಡ್ ಬರೊಡಾಂಡ, ಉಂದು ಆಯನ ಉಳಮನಸ್‌ದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪನ್ಡ್ ತೆರಿಪುಂಡು. ನಮ್ಮ ಕಬಿತದ ಕವಿಕುಲ್ಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜೆರ್. ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ತೋಜಾದಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮೂಲು ಉಂಡು.

ದಿಕ್ಕಗೊರ್ಯಗ್, ಉಲ್ಲಾಯನ ದುಸ್ಥಿತೊ ಆಯಿಕೂಡ್ದೆ ಒಂಜಿ 'ಅಣಕು ಯಜಮಾನೆ' ತಯಾರಾಯೆ. ಪ್ರದರ್ಶನ ಅಣಕು ಆಂಡಲ ಐತ ಉದ್ದೇಶ ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು ಕೂಲಿಯಾಳುಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಬರ್ಪಿನಿ. 'ಕುಪ್ಪುಲುಕಣ್ಣ್', 'ನಾಗರಬೆತ್ತ', 'ಕೆಂಚಿ ಮೀಸೆ' ಉಂದು ಪೂರಾ ಯಜಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪ್ರತೀಕೊಲು. ಅಯಿತ ಪ್ರಯೋಗ ಮಸ್ತ್ ತಿರ್ತ ವರ್ಗದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಆತ್‌ಂಡ್ ಒಂಜಿ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಯಾಜಮಾನನ ವರ್ತನೆನ್ ಕಬಿತೆ ಡೋಂಗಿ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು ಬೆನ್ಪವುನಿ, ಬೇಲೆದಕ್ಲೆನ್ ಅಡವುದೀದ್ ಚಲ್ಲ್ ಆಸೆ ತೀರಿಸವೊನಿ, ಇಂಚ ನಿಜಯಜಮಾನ್ಯೆ ಐತ್ ಲಾಗ್ಯೆಂಡಲ ಮೂಲಾಯ ಬುಡೆದಿಗ್ ಬಂಜಿ! - ಅಯಿಟ್ ಮಾತ್ರ ಉಳ್ಳಾಯನ ಸಾಧನೆ ಗೆಲ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಬರ್ಪಿ ಸಂತಾನ ಆಂಡಲ ಎಡ್ಡೆ ಇಪ್ಪಡ್‌ಂದ್ ಜನಪದೆರ್ ಬಯಕುವೆರ್.

'ಓ ಬೇಲೆ'ನ್ ಎಚ್ಚ ಪನ್ಪುನಿ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲ್. ನೇಜಿ ನಡ್ನಗ ಸುರುಕು, ಪನ್ಪಿ ಕಬಿತೊ ಉಂದು. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಕಂಡೊಡು ಆಂಜೆನಕ್ಲ್ ಒಂಜಿ ಮೈಟ್ ಅಡತ್ತೊಂದುಲ ಉಪ್ಪುವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಪೂರಾ ಗೇನೊಗು ದೆತೊಂಡ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆ ಒಂತೆ ಬದಲುಂಡು.

ದಿಕ್ಕೆ ಪಾಪದಾಯೆ ಅಂದ್‌ಂಡಲ, ಆಯನ ಬುಡೆದಿಗ್, ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ಆಯೆ ಜೋರೇ...ಯಜಮಾನ್ಯನೇ! ಅಂಚಿನ ದಿಕ್ಕೆ 'ಉಳ್ಳಾಯೆ' ಆದ್ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ಪಿ ಅಧಿಕಾರದ ವರ್ತನೆ - ನಿಜೊದ ಉಳ್ಳಾಯನೆದುರು ಆಯನ ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವೈರುಧ್ಯಲೆನ್ ಈ ಕಬಿತೆ ಮೋನೆ - ಮೋನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ನಡಿನೇಜಿ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಬರಡ್ ಪನ್ಪಿ ಆಶಯದ ಲೆಕೆನೆ ಉಳ್ಳಾಯನ ಬೊಡೆದಿಗಾಪಿ

ಸಂತಾನ ಪೊಣ್ಣಾವಡ್ - ಆಣಾವಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ದನಿಕ್ ಓಕೊನಡ್ ಪನ್ಪಿ ಆಸೆ ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಉಂಡು. ಒಟ್ಟಾದ್ ಅಧಿಕಾರೊದ ನೆಲೆಕುಲೆನ್ ಪ್ರಶ್ನಿಸವುನ ಈ ಕಬಿತೆ ತುಳು ಕಬಿತೆಲೆ ಗೊಂಜಿಲ್‍ಡ್ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುನ ಒಂಜಿ ಕುರಳ್.

ಸಹಾಯಕ ಗ್ರಂಥೊಲು

ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ - ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ (1985)
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ.ವಿವೇಕ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜಶ್ರೀ - ತುಳು ಕಬಿತಗಳು (1996)
ಶ್ರೀ ಧ.ಮಂ. ತುಳು ಪೀಠ,
ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ.

ವಿದ್ವಾನ್ ಕೇಶವ ಭಟ್.ಟಿ. - ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು (1996)
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್ - ಕಣಜ ವಿಟ್ಲ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ (2001)
ಸು.ಮ. ಸಮಿತಿ, ವಿಟ್ಲ

ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಆರ್ಯಾಪು ಗ್ರಾಮದ 66 ವರ್ಷದ ಅಮುಣಿ ಪನ್ಪುನಾರ್ ಕಬಿತೊ ಪನ್ಪಿನೆಟ್ - ಊರುಡು ಮಲ್ಲಪುದರ್. ಆರ್ ಪಂಡಿನ 'ಓ ಬೇಲೆ' ಕಬಿತೊದ ಆಧಾರೊಡು ಈ ಲೇಖನ ಸಿದ್ಧ ಆತ್‍ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ದ ತುದೆಕ್ಲು

✍ ಕಾವೂರು ಕೇಶವ ಮ್ಯೊಲಿ

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಾಬುಕಳ (ಅಥ್‌ಡ ಸೀತಾ) ಸುದೆ (ತುದೆ)ತ್ತ ತೆನ್ಕಾಯ್ ದಿಕ್ಕ್‌ದ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಕಾಸರಗೋಡು ಮುಟ್ಟ ತುಳು ಭಾಷೆ ಪಾತೆರ್‌ನಕ್ಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಉಪ್ಪಿನೆದಾತ್ರ ಈ ಪ್ರದೇಶೊಗ್ ತುಳುನಾಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಮಾಬುಕಳ ತುದೆರ್ದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಗಡಿಮುಟ್ಟ ಈ ತಿರ್ತ ಪನ್ಪಿನ ತುದೆಕ್ಲು ಪರತೊಂದುಲ್ಲ :

(1) ಸೀತಾ ಅತ್‌ಡ ಮಾಬುಕಳ ತುದೆ, (2) ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಅತ್‌ಡ ಸ್ವರ್ಣಾ ತುದೆ, (3) ಉದ್ಯಾವರ ತುದೆ, (4) ಶಾಂಭವಿ ತುದೆ (5) ನಂದಿನಿ ಅತ್‌ಡ ಪಾವಂಜೆ ತುದೆ (6) ಫಲ್ಗುಣಿ ಅತ್‌ಡ ಗುರುಪುರ ತುದೆ (7) ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ. ಈ ತುದೆಕ್ಲೆನ ಪೈಕ್ ಈ ತಿರ್ತ್ ಪನ್ಪಿನ ತುದೆಕ್ಲು ಭಾರೀ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನವು.

(1) ಶಾಂಭವಿ ತುದೆ : ಈ ತುದೆ ಮುಲ್ಕಿದ ಕೈತಲ್ಡ್ ಪರತೊಂದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಬಪ್ಪನಾಡು ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬರಿಟ್ಟೆ ಪೋದ್ ಅರಬಿ ಸಮುದ್ರೊನು ಸೇರುಂಡ್.

(2) ನಂದಿನಿ ತುದೆ : ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಕಟೀಲು ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬರಿಟ್ಟೆ ಈ ತುದೆ ಪರಪ್ಪುಂಡ್.

(3) ಫಲ್ಗುಣಿ ತುದೆ : ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಪುರಾಲ್‌ದ ಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬರಿಟ್ಟೆ ಈ ತುದೆ ಪರಪ್ಪುಂಡ್..

(4) ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆ : ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆದ ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲೂಕ್‌ದ ಸಂತೆ ಪನ್ಪಿನ ಗ್ರಾಮದ ಗಂಗಾಮೂಲ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಕಡಲ ಮಟ್ಟೊರ್ದ್ 4781 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಜಾಗೆಡ್ ನೇತ್ರಾವತಿ, ಭಧ್ರಾ, ತುಂಗಾ ಈ ಮೂಜಿ ತುದೆಕ್ಲು ಒಂಜಿ ಮಾಟೆ (ಗುಹೆ)ದ

ಉಲಯಿ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಏರೆಗ್ಲಾ ತೋಜಂದೆ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾದ್ ಪುಟ್ಟುದ್ ಭೂಮಿದಡಿಯೆನೇ ಶಿಲೆಕಲ್ಲ್‌ದ ಎಲ್ಯ ಕುಡೆ-ತೋಡುಡೆ ಪರತೊಂದು ಪೋದ್, ಕೆಲವು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರೊಡ್ ಎಳನೀರು ಘಟ್ಟ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ತುದೆತ್ತ ಆಕಾರೊಗ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಇಂದಕ್ಕೆ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್. ಈ ತುದೆ ಬಂಗಾಡಿ ಕಣಿವೆಗ್ ತಿಗ್‌ತ್ತೊಂದೆ ಪೋದ್, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕೈತಲ್ಡ್ ಪರತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಈ ತುದೆಕ್, ಕುಮಾರ ಪರ್ವತೊಡ್ ಪುಟ್ಟುನ ಕುಮಾರಧಾರ ತುದೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕೈತಲ್ಡ್ ಪರತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೇರುಂಡ್. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಕಲೇಶಪುರ ತಾಲೂಕ್‌ದ ಹೆಗ್ಗದ್ದೆ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಕೆಂಪೊಳೆ ಪನ್ಪಿನ ಕೈತುದೆ ಪುಟ್ಟದ್ ಕುಮಾರದಾರ ತುದೆನ್ ಸೇರುಂಡ್. ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆಡ್ ಫಲ್ಗುಣಿ ತುದೆನ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ಸೇರ್‌ದ್ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರೊಗ್ ಸೇರುಂಡ್. ನೇತ್ರವಾತಿ ತುದೆತ ನೀರ್‌ನ್ ತುಂಬೆ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪರ್ದ್ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆದ ಜನೆಕ್ಲೆಗ್ ಪರ್ಯೆರೆ ಒದಗುವುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲುಂಡು.

ದುಷ್ಟೆರೆನ್ ಶಿಕ್ಷಿಸಾದ್ ಶಿಷ್ಟೆರೆಗ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಭಗವಂತೆ ಪತ್ತ್ ಅಬತಾರೋನ್ ದೆತ್ತೊಂದಿನ ನನ್ಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಈ ದಶಾವತಾರದ ಪೈಕ್ ವರಾಹ ಅಬತಾರೊಡ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ಪುಟ್ಟುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ಒಂಜಿ ದಂತಕಥೆಯಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಗಜೆಟಿಯರ್ಡ್ ದಾಖಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ ಆಧಾರೊಡ್ ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಈ ತಿರ್ತ ಒದಗಾದ್‌ಂಡ್ :

ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷೆ ಪನ್ಪಿನ ರಕ್ಕಸೆ, ಭೂಮಿನ್ ತನ್ನ ವಶೊಕ್ಕ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಅವೆನ್ ಕಡಲ ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕ್ಯಾಯೆ. ಅಪಗ ವಿಷ್ಣು ದೇವೆರೆಗ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮೊರೆ ಪೋಯೆರ್. ವಿಷ್ಣು ದೇವೆರ್ ವರಾಹ (ಕಾಡಪಂಜಿ) ಅಬತಾರ ತಾಳ್ದ್ ಪಾತಾಳೊಗ್ ಪೋದ್ ರಕ್ಕಸೆರೆನ್ ಪೂರಾ ಕೆರ್‌ದ್, ಭೂಮಿನ್ ಪಾತಾಳೊರ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಕಡಲ ಮಟ್ಟೊದ್ ಕುದುರೆಮುಖ ಶಿಖರ 6173 ಅಡಿ ಎತ್ತರೊಡ್ ಉಂಡು. ಇಂದೆತ್ತ ಬರಿಟ್ಟೆ ಭಗವತಿ ಪನ್ಪಿನ ಕಾಡ್‌ಡೆ ವರಾಹ ಪರ್ವತ ಉಂಡು. ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡ್ ಭಗವಂತೆ ವರಾಹ ಅಬತಾರ ತಾಳ್ದ್ ಕೋಪೊಡ್ ತನ್ನ ಬಲತ್ತ ದಾಡೆಡ್ ಭದ್ರವಾದ್ ಭೂಮಿಗ್ ಕುಟ್ಟಿನೆದಾತ್ರ ನೀರ್ ಒಸರ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ತುದೆತ್ತ ಆಕಾರೊಡೆ ಪರಪ್ಪರೆ ಸುರುವಾಯಿನೆದಾತ್ರ ಐಕ್ ಭದ್ರಾ ತುದೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಆಂಡ್. ಅಂಚೆನೇ ಉತ್ತುಂಗೊಡ್ (ಎತ್ತರೊಡ್) ತನ್ನ ಹಸ್ತ ಕೊಂಬುಡ್ ಭೂಮಿಗ್ ಕುಟ್ಟಿನೆದಾತ್ರ ಅಲ್ಪಲಾ

ನೀರ್ದ್ ಒಸರ್ ಪರತ್ತಿನೆದಾತ್ರ ಲ್ಯಾಕ್ ತುಂಗಾ ತುದೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಈ ಜಾಗೆಗ್ ಗಂಗಾಮೂಲ ಪನ್ಪೆರ್. ಈ ಜಾಗೆದ ಕೆಲವು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರೊಡ್ ತೆನ್ಕಾಯ್ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಏಳನೀರು ಘಟ್ಟ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ವರಾಹ (ಕಾಡಪಂಜಿ) ಕಣ್ಣ್ ಒರೆಸ್‌ದ್ ಕಣನೀರ್ ಜಪುಡಾಯಿನೆದಾತ್ರ ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ತುದೆ ಪರತ್ತ್ಂಡ್. ಕಣ್ಣಗ್ ನೇತ್ರ ಪನ್ಪಿನೆದಾತ್ರ ಐಕ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ಪನ್ಪಿನ ಪುದರಾಂಡ್.

ಗಂಗಾ ತುದೆಟ್ ಮೀಯೊಡ್, ತುಂಗಾ ತುದೆಟ್ ನೀರ್ ಪರೋಡ್ ("ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ, ತುಂಗಾಪಾನ") ಪನ್ಪಿನ ನಾಣ್ನುಡಿ ಒಂಜಾನೊಂಜಿ ಕಾಲೊಡ್ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಇತ್ತೆ ಅವು ಪುದರ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಉಂಡು. ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆತ್ತ ನೀರ್ (ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್) ಮೀಯರೆ, ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಪರ್ಯೆರೆ ಪಂಡ ಐಟ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜಿ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಎತ್ತರದ ಪರ್ವತ ಆಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಕೊಡಚಾದ್ರಿದ ಕೈತಲ್ಡ್ ಸೌಪರ್ಣಿಕಾ ತುದೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ್. ಈ ತುದೆತ್ತ ಬರಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಕೊಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀ ಮುಕಾಂಬಿಕಾ ದೇವಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಈ ತುದೆ ಮರವಂತೆ ಕಡಲ ಬರಿಟ್ಟ್ ಪರತೊಂದ್ ಪೋದ್ ತ್ರಾಸಿ ಪನ್ಪಿನ ಊರ್ದ್ ಕೈತಲ್ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ತುದೆಕ್ ಸೇರುಂಡ್. ಹಾಲಾಡಿ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಸೌಪರ್ಣಿಕಾ ತುದೆಕ್ಲು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡುದ್ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಭಾರೀ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಅಳಿವೆಡ್ ಕಡಲ್ ಸೇರುಂಡ್.

ಇತನೆತ್ತ್ ಪಂಡಿನ ತುದೆಕ್ಲೆನ ಬರಿಟ್ಟ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಕೊಲ್ಲೂರು ಕಟೀಲು, ಪುರಾಲ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ-ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಾರ್ಣಿಕದ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲ್ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಈ ತುದೆಕ್ಲೆನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಮಹತ್ವ ಉಂಡ್. ತುಳುವೆರ್‌ನಕ್ಲು ಈ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಗ್ ಪೋದ್ ಭಯಭಕ್ತಿಡ್ ತನ್ನಲೆನ ಕಲ್ಯಾಣೊಗಾತ್ರ ದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಟುವೆರ್. "ಸಪ್ತಸಿಂಧು"ದ್ ಸೇರ್‌ದಿನ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸರಸ್ವತಿ, ಸಿಂಧು, ಗೋದಾವರಿ, ನರ್ಮದಾ, ಕಾವೇರಿ-ಈ ಪರ ಪವಿತ್ರ ತುದೆಕ್ಲೆನ ಪುದರ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಡು. ತುದೆಕ್ಲು ಎತ್ತರದ ಪದಟೊಡೆ ಪುಟ್ಟುದ್ ಶಿಖರಸ್ಥವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣೊ ಮಲ್ಪುನೆದಾತ್ರ ದೇವೆರೆನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಅಕ್ಲೆನ ಈ ಪುಣ್ಯ ಕೆಲಸೊನ್ ನೆನಪು ಮಲ್ಪುನ ಪದ್ಧತಿ.

ಉಡುಪಿ ಬೊಕ್ಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲೆಡ್ 14 ಮಲ್ಲ ತುದೆಕ್ಲು ಇತ್ತಂಡಲಾ

ಮರಿಯಲೊಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ವರ್ಸ ಅಪರೂಪಗ್ ಭಾರೀ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತದ್ ಅಪಾರ ನೀರ್ ವ್ಯರ್ಥವಾದ್ ಕಡಲ್ ಸೇರುಂಡ್. ಅರೆಗಲೊಡ್ ಕುಡ್ಲ ನಗರೊಡ್ ಪರಿಯೆರೆ ನೀರ್‌ಗ್ ತೊಂದರೆ ಆಪುಂಡ್. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಯಲುಸೀಮೆಡ್ ಇಡೀ ವರ್ಸೊಡೆ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ತಿಂಗಲ್ಡೊರ ಬರ್ಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಯಾವುಂಡ್. ಪಂಡ ಬಯಲು ಸೀಮೆಡ್ ಭೂಮಿಡ್ ಪಸೆ ಒರಿಯುವುಂಡ್. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್ದ ಮಣ್ಣ್... ಸ್ವಭಾವದ ಮಣ್ಣ್ ... ಏತ್ ಜೋರುಡೆ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಂಡಲಾ ಕೂಡ್ಲೇ ಭೂಮಿದುಲಯಿ ಇಂಗ್‌ದ್ ಪೋಪುಂಡ್. ಉಡುಪಿ ಬೊಕ್ಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲೆಡ್ ಸುಮಾರು ರಡ್ಡ್ ಲಕ್ಷ ಎಕ್ರೆ ಕೃಷಿ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಭೂಮಿ ಅರೆಗೊಲೆಡ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿನೆದಾತ್ರ ಬೊಕ್ಕ ಭೂಮಿದ ಧನಿಕುಲು ಪರವೂರ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನೆದಾತ್ರ ಪಡೀಲು ಬೂರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕಾರಣ ಬೆನ್ನಿ ಬೇನ್‌ಪಿನ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾದ್ ಇಜ್ಜಿ. ಕೃಷಿಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿಲೆನ್ ತರೆಟ್ ತುಂಬ್‌ದೇ ಕೊನೊವೊಡ್. ಇಂಚಾದ್ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪುನ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪುಂಡ್. ಆಂಡ ನೀರಾವರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನಿಪಿಲೆನಲಾ ಒಂಜಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗ ಆದ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಇಂದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ : ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಗ್ರಾಮಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ!

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಬಡಕ್ಯಾದ ಗಡಿಪ್ರದೇಶ ಆದಿತ್ತಿನ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕುದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಪರ್ವತೊಡೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಲೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟೊಡ್ ತೆನ್ಕ್ಯಾ ದಿಕ್ಕಿಡ್ ಹಾಲಾಡಿ ತುದೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಗಜೆಟಿಯರ್‌ಡ್ ದಾಖಲಾತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅತ್ತಾಂದೆ, ಆ ಪರ್ವತದ ಬಡಕ್ಯಾಡ್ ಪಂಡ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆದ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕುಲೆಡ್ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ ಆತಿನ ಹುಂಚ ಪನ್ಪಿನ ಊರ್ದ್ ಕೈತಲ್ದೆ ಒಂಜಿ ಕೆರೆಟ್ ಕುಮುದ್ವೈತಿ (ಕುಮುದಾವತಿ) ಪನ್ಪಿನ ತುದೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ್. ಈ ಬಾಗೆಗ್ ಜೈನಕಾರೆ (ಹೊಂಬುಜ(ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕುಮುದ್ವೈತಿ ತುದೆ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ರಿಪ್ಪನ್ ಪೇಟೆ ರಸ್ತೆ ಕಡೆತ್ತ್‌ದ್ ಆಪೆದ ಮೈಟೆ ಕಾಡ್‌ದ ನಡುಟೆ ಪರತ್ತೊಂದು, ಪೋದ್ ಅರಸಾಳು-ಶಿಕಾರಿಪುರ-ಮಾಸೂರು ಪನ್ಪಿನ ಜಾಗ್‌ಲೆಡ್ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ಪರತ್‌ದ್ ತುಂಗಭದ್ರಾ ತುದೆಕ್ಕ್ ಹರಿಹರದ ಕೈತಲ್ ಸೇರುಂಡ್.

ತಾರೀಕ್ 20-09-2005, ಬೊಕ್ಕ 20-08-1994 ದಾನಿ ಶರಾವತಿ ತುದೆಕ್ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟದಿನ್ ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಜಲಾಶಯ ಎಂ.ಎಸ್.ಎಲ್. 1819 ಅಡಿ ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ್‌ದ್ ನೀರ್‌ದಿಂಜಿಂಡ್. ಇಂದೆಕ್ಕೆ ದುಂಬು 1970ನೇ ಇಸವಿಡೆಲಾ ಪೂರ್ತಿ

ನೀರ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಪಂಡ ಪತ್ತ್- ವರ್ಸೊಗ್ ಒರ ಭಾರೀ ಬರ್ಸ್ ಬತ್ತ್ದ್ ಶರಾವತಿ ತುದೆಟ್ ನೀರ್ ಭರ್ತಿ ಆಪುಂಡ್. ಕೆಲವು ವರ್ಸೊಗ್ ದುಂಬು ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಿನ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿನೆದಾತ್ರ ಕೃತಕವಾದ ಬರ್ಸ ಬರ್ಪಾಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಕಾಡ್‌ಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುಬಿರ್ಕಾದ್ ಪ್ರಯೋಗ ಆತ್ಂಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಓದುದಿನ ನೆನಪು. ಪಂಡ ಬರ್ಸ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆ ಆದ್ ನಷ್ಟ ಆಪುಂಡ್. ಈ ವರ್ಷ ಭಾರೀ ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿನೆದಾತ್ರ ಸುಮಾರ್ 300ಕೋಟಿ ರೂಪ್ಯಾ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಡ್ ಲಾಭ ಆತ್ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಪ್ರಕಟಾತ್ಂಡ್. ಪಂಡ ಕರಿನ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡೆ ಬರ್ಸ ಕಮ್ಮಿ ಬತ್ತಿನೆದಾತ್ರ ಸುಮಾರು ಒಟ್ಟು 3,000 ಕೋಟಿ ರೂಪ್ಯಾ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆದ ನಷ್ಟ ಆತ್ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೋಲಿ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯೊಡೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗ್ ಭಾರೀ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಡು. ಈ ರೀತಿ ನಷ್ಟ ಭರ್ತಿ ಮಲ್ಪುನ ಮಾರ್ಗೊಲೆಪಾಯೊನ್ ನಮ ಮಾತಾ ನಾಡಪತ್ಯೆರೆ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕಾಲ ಉಂದ್ ಆತ್ಂಡ್!

ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಪ್ರಕಟವಾಯಿಂಚಿತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿದ ಪ್ರಕಾರ ಕುಡ್ಲದ ಕೈತಲ್ಡ್ ಸುಮಾರು 20,000 ಕೋಟಿ ರೂಪ್ಯಾ ಬಂಡವಾಳೊಡು ತೈಲ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸ್ಥಾವರ ಆಪುಂಡ್‌ಗೆ. ಈ ಸ್ಥಾವರದ ಕಾರ್ಯಾರಚಣೆಗ್ ಸಾರಗಟ್ಟಲೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಆದ್, ಸಾರಗಟ್ಟಲೆ ವಸತಿ ಗೃಹಕ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿ ಆದ್ ಭವಿಷ್ಯೊಡ್ ನೀರ್‌ದ ಬೇಡಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಪಿನ ಸಾಧ್ಯತೆಲುಂಡು. ಇಂಚ ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಉಪ್ಪುನ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆತ ನೀರ್‌ಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವಂದ್, ಕೊಳವೆಬಾವಿಲೆನ್ ಕೊರೆಂಡ ಕಡಲ ಮಟ್ಟದ್‌ಲಾ ಅಡಿದ್ದ್ ನೀರ್ ದೆತ್ತ್ಂಡ ಉಪ್ಪುನೀರ್ (osmasis) ಚಪ್ಪೆನೀರ್‌ಗ್ ಬೆರಕೆ ಆದ್ ತರೆಗ್ಲಾ ತೆರಿಯಂದಿಲೆಕ್ಕ ತೊಂದರೆ ಆಪಿನ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಉಪ್ಪುನೀರ್ ಪರ್ಪಿನ ನರಮಾನ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯಗ್ ಹಾನಿಕಾರಕ.

ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಲ್ತಿನ ಶೇಕಡಾ 35 ಜವಣ್ಣೆರೆಡ ಉದ್ಯೋಗ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ ಪ್ರಕಟವಾತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚೆನೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಿನಕ್ಲು ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕಂದೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಆದುಲ್ಲೆರ್. ಕಲ್ತಿನ ಜವಣ್ಣೆರ್ ಊರ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪರದೇಶೊಗ್, ಪರವೂರ್ಗ್ ಕೆಲಸ ನಾಡೊಂದು ಪೋಪೆರ್. ಇಂಚಾದ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೊಂಜೊವುಲ್ ಮೂಲೇ ಒರಿವೆರ್. ಇಂಚಾದ್ ಸಂಸಾರ ಸುಖ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಮನಶ್ಯಾಂತಿ ಕಡಿಮೆ ಆತ್ಂಡ್. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಲೆಗ್ ಹೋಗಲಾಡಿಸ್ಯಾಯೆರೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಪಿನ ಯೋಜನೆಲು ಕಾರ್ಯಗತ ಆವೊಡ್!

ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕ್‌ದ ಹಾಲಾಡಿ ತುದೆಕ್ ವೆಂಟೆಡ್ ಡ್ಯಾಂ ಕಟ್ಟದ್ ಅರೆಗಾಲೊಡ್ ನೀರ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆ ನೀರ್‌ನ್ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಪೈಪುಲೆಡ್ ಬಾಳೆಬರೆ ಘಟಿದ ಬರಿಟ್ಟೆ ಪಂಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಾಗಾದ್ ಗಟ್ಟದ ಎತ್ತರ ಜಾಗೆಡ್ ಬುಡ್‌ದ್ ನೀರ್ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆದ ಮೂಲಕ ಶರಾವತಿ ಸುದೆಕ್ ಸೇರ್‌ಂಡ್, ಬರ್ಸ ಕಮ್ಮಿ ಬತ್ತಿನ ವರ್ಸಲಾ ತುದೆ ದಿಂಜಿದ್ ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿಡ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕೊರತೆ ಆವಂದ್. ಇಂದತ್ತಂದೆ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಪೈಪು ಜೋಡಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಮುದ್ವತಿಡು ಸೇರಾಂಡ ಅರೆಗೊಲೆಡ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಬುಳೆ ನುಂಗುನ ಪ್ರದೇಶ ಆದಿತ್ತಿನ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಇತರ ಭೂಮಿಲು ನೀರಾವರಿಗ್ ಒಳಪಡ್‌ದ್ ಅಲ್ಪದ ರೈತರೆನ ಬದ್‌ಕ್ ಎಡ್ಡೆ ಆಪಿನೆಡ್ಡೆ ಸಂಶಯ ಇಜ್ಜಿ. ಈ ಯೋಜನೆ ಸಾಧ್ಯವಾವಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪಿನಕ್ಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್, ಆಂಡ ಕುಡ್ಲದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ್ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂದಕ್ಲು ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಪೈಪುಲೆಡ್ ಶಿರಾಡಿಗಟ್ಟದ ಮುಖಾಂತರ ಮಂಗಳೂರ್‌ದ್ ಬೆಂಗಳೂರ್‌ಗ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಸಾಗಾಟ ಮಲ್ಪುನ ಯಶಸ್ವೀ ಯೋಜನೆನ ತೂನಗ, ಉಂದು ಆವಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಪೊಕ್ಕಡೆ!

ಅಂಚೆನೆ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆತ್ತ ನೀರ್‌ಗಾತ್ರ ಮಲ್ಲ ವೆಟೆಂಡ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಕಟ್ಟದ್ ನೀರ್‌ನ್ ಅರೆಗಲೊಡ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಡ್ಲದ ಪೇಂಟೆಗೆ ಪರ್ಯೆರೆ ನೀರ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ ಯೊಜನೆದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಲ್ಪುನಲಾ ಅಗತ್ಯವುಂಡ್!

ತುಳುನಾಡ ತುದೆಕ್ಲು ಮರಿಯಾಲೊಡ್ ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣೆಕೊಡ್ ನೀರ್‌ನ್ ಕಡಲ್‌ಗೆ ಸೇರಾವುಂಡ್ "ಕಡಲ್ ನಿಲಿಕೆ" ಆದ್ ತಮೆಲ್‌ದ್ ಕಡಲ ಬರಿಟ್ಟೆತ್ತಿನ ಭೂಮಿಲೆಗ್ ಕೊರೆವುಂಡ್. ಇಂದೆರ್ದಾತ್ರ ಭಾರೀ ಕಷ್ಟನಷ್ಟೊಲೆಗ್ ಅನುಭವಿಸೊಡಾತ್‌ಂಡ್. ಈ ತುದೆಕ್ಲೆನ ನೀರ್ ಸದ್ಬಳಕೆ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯವುಂಡು!

ರಂಗ್ ಕಳೆಯೋಂದಿ ರಂಗಭೂಮಿ!

✍ ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್

ಈ ಭೂಮಿಡ್ ನರಮಾನಿಯಾದ್ ಪುಟ್ಟಿಬೊಕ್ಕ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್ ಎಂಚ ರೂಪು ಪಡೆಯೊಡೂಂದ್ ವಿದ್ಯೆ-ಬುದ್ಧಿನ್ ಪಡೆಯೊಂದ್, ಬುಲೆದ್ ಬನ್ನಗನೇ ಚಿಂತನೆ ಮೂಡಾದ್, ತಾನ್ ಮಲ್ಲೆಯಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಚ ಆಪೇಂದ್ ನಿರ್ದಾರೊಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಕೇಂಡ್ದ್. ಮಲ್ಲೆಯಾದ್, ತನ್ನ ಕಾರ್ದ ಮಿತ್ತ್ ಉಂತುದು, ಸಂಸಾರಿಯಾಯಿಬೊಕ್ಕ, ತನ್ನ ಇಲ್ಲ್, ಸಮಾಜಗಾದ್ ದಾನಾಂಡಲ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪೊಡ್, ನಾಟಕ, ಸಿನೇಮ ತೂನಗ ತಾನಲ್ಪಾ ಕಲಾವಿದ ಆವೊಡ್, ತಿಕ್ಕಂದಿ ಅವಕಾಶಗಾದ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ತಿಕ್ಕಿ ಅವಕಾಶೊಡ್ ನಾಲ್ ಜನ ಗುರುತಿಸ್‌ದ್. ಅಭಿನಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪುಗಾರ್‌ಂಡ, ತನಡ್ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಇತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಭೆ, ಬೊಲ್ಪುಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ವೆರ್ಮೆ ತನ್ನಾತಿಗೆ ಮೂಡ್ದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್.

ಹೆಚ್ಚಿನಾಕ್ಲು, ತನ್ನ ಬದ್ಕುಗಾದ್, ಸೇರೋಂದಿನ ಕೋಡಿಡ್ ಪಂಡಿ ಬೇಲೆ ಮುಗಿಪಾದ್ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರ್ದ್, ಸಂಸಾರ ದೊಟ್‌ಗ್, ಊರುಡು ನಡತಿನ ಸಂಗತಿ, ಸಂಬಂಧದಾಕ್ಲು ಮಲ್ತಿ ಎಡ್ಡೆ-ಹಾಳ್‌ನ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ದಿನತ ಅವಧಿನ್ ಪರಡಿ-ಪಟ್ಯಾಂಗಡ್ ಮುಗಿದಾತ್ ಆರಾಮೊಡ್ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತನ್ನ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆದ್ ದಿನದೆಪ್ಪುವೆರ್. ತನ್ನ ಸಂಸಾರದನೇ ಎಡ್ಡೆವುಗಾದ್ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಎಂಚಿನ, ಓಲು, ಎಂಚಾವೊಡ್‌ಂದ್ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ರೂಪಿಸುವೆರ್. ಅಂಚನೆ ಕೆಲವೆರ್, ತಾನ್ ಎನ್ನಿಲೆಕ್ಕ ಆವೊಡ್‌ಂದ್, ತನ್ನ ಬೇಲೆ ಮುಗಿಬೊಕ್ಕ, ಇಲ್ಲ್ ಸೇರಂದೆ ದೋಸ್ತಿನಾಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ದ್, ಬೋಡ್ಚಾಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸಲೆಡ್ ಬೂರ್ದ್, ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ್ ಬೊಡಿದೆತ್ತ್‌ದ್, ಕುಶಿ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ನಡತ್‌ದ್, ಮಾತೆನ್ಲಾ ನರಕ ಮಲ್ಪಾದ್, ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ್ ಸೋಪಾವೆರ್. ಉಂದು ಬದ್ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ರೂಪು.

ಇಡೀ ದಿನ ಬೆಂದಿ ಜೀವನ್ ಮನರಂಜನೆ ಬೋಡು. ಉಂದೆನ್ ಪಡೆಯೆರೆ ಸಿನೇಮಾ, ನಾಟಕ, ಭಜನೆ, ಕ್ರೀಡೆ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಜಾಗಗ್ ಪೋದು, ಬೈಯದ ಪೊರ್ತು ಕಳೆವುನ ಕೆಲವೆರ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ. ಅಯಿಟ್ ಮುಖ್ಯ ನಾಟಕ! ಕೆಲವು ವರ್ಷದ ಪಿರಾವ್‌ಡ್,

ಕುಡ್ಲಡ್ ನಾಟಕ ರಂಗ ಬಾರೀ ಬಿರ್ಸ್‌ಡ್, ಪರ್ಮಡ್, ಮೆರೆಯೋಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಮ್ಮ ಜವಾನೆರೆಡ ಪ್ರತಿಭೆ ದೆಂಗ್‌ದ್‌ಂಡ್. ನಾನಾ ವಿಭಾಗೊಡ್ ಮೆರೆಯೇಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಂಚನೆ, ಬೇತಾಕ್ಲೆ ರೀತಿ-ರಿವಾಜಿನ್‌ತಾನ್. ಅಭಿನಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಸಮಾಜಗ್ ಉಪಕಾರ ಆಪಿನಂಚಿ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ಜನಕುಲೆಗ್ ಮನೋರಂಜನೆ ತಮ್ಮ ಕೂಟದಾಕ್ಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕೊಡ್‌ಂದ್, ನಾಟಕ ಕೃತಿಗ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ರ್, ತರಬೇತಿ ಕೊರ್ದು, ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಯೋಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಕುಡ್ಲಡ್ ಮಸ್ತ್ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಲು ಇತ್ತ್‌ದ್, ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಯೋಂದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಉಂದೆತ್ತ ತರಬೇತಿಗಾದ್, ನಿಯಮಿತ ಸಮಯಡ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್, ನಾಟಕ ರಚನೆಮಲ್ತಿನಾಯೆ ಪಾತ್ರಲೆನ್ ಎಂಚ ನಿರೂಪಿಸಿದೇಂದ್ ತೆರಿಯೇಂದ್, ರಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆನ್ ಸಿಯಾದ್ ತೆರಿಯೇಂದಿನಾಯೆ ಪಂಡ್ದ್ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕ ಅಭಿನಯನ್ ತೆರಿದ್ ಮಲ್ತೋಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಡಿಮೆಡ್ ಒಂಜಿ ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗನ್, ತಿಂಗಳ್ ಕಾಲ ತರಬೇತಿ ನಡತ್ತ್‌ದ್, ಅಭಿನಯಗ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿ ತಿಕ್ಕಿಬೊಕ್ಕನೇ ಪ್ರಯೋಗ ನಡತೋಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವುಲು ಸೇರುನಾಕ್ಲು ಒಂಜೇ ಕುಟುಂಬದಾಕ್ಲೆಲೆಕ್ಕ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸೊಡ್ ನಡತ್‌ದ್, ಊರುಡು ನಡಪುನ ಬೇಧೆ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ದ್ ನಮ್ಮ ಎಡ್ಡೆ ಕೈಸ್‌ದ್, ಪುಗಾರಿಕೆಡ್ ಮೆರೆಯೊಡ್‌ಂದ್ ಮನಸ್ಸ್ ಕೊರ್ದು, ತರಬೇತಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೋಂದಿತ್ತೆರ್ ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನಾಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್, ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲು ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನಾಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್, ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುನಾಕ್ಲು ಇತ್ತ್‌ರ್, ರಂಗಭೂಮಿಡ ಮೆರೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ನಾಟಕೂಡ್, ತನಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಪಾತ್ರ ತಿಕ್ಕಿಜ್ಜೆರ್ ಬೆಂಗ್‌ಡ್ ಪೊಸ ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಲೂ ರೂಪು ಪಡೆಯೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ತಾನು ಬರೆವುನ ಕೃತಿ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಅಭಿನಯ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ತಾನ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೊಸ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತಿಕ್ಕೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಸ್ವರ್ಗಸಂದಿ ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ, ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಉಳ್ಳಾಲ್ ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯಾನ್, ಮಚ್ಛೇಂದ್ರನಾಥ್ ಇಂಚ ಕೆಲವರ್ ಬರೆಯಿ ನಾಟಕಲು ಏಪಲಾ ನೆಂಪುಡು ಒರಿಯುನಂಚಿನಾದ್, ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಮೆಚ್ಚಾವು ಬೇಧವ್ರದ ವಾರಿತ್ತ್‌ದ್, ಅಕುಲು ಮಲ್ತಿ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ ವಾಯಿನಾಂದ್ ನೆಂಪು ಒರಿಪಾರ್‌ಂಡ್ ಅಂಚನೆ ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಯಿನ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಮಚ್ಛೇಂದ್ರನಾಥ ಪಾಂಡೇಶ್ವರ ಸಂಜೀವ ದಂಡಕೇರಿ, ಎಂ.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕಾಲಾಲ್, ಕೆ.ಎನ್. ಟೇಲರ್, ಗಂಗಾಧರ ಕಿದಿಯೂರ್ ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ, ಶಾರದ ಆರ್. ರಾವ್, ಶಕುಂತಳ ಭಟ್, ರತ್ನಾಕರ ರಾವ್ ಕಾವೂರು,

ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೈಕಂಪಾಡಿ, ಸಂಜೀವ ಅಡ್ಯಾರ್, ಈಶ್ವರ ಭಟ್ ಪುತ್ತಿಗೆ, ಗಂಗಾಧರ ಎಂ. ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರ ಬೊಕ್ಕ ಯಾನ್ ಬರೆಯಿನ ಅತ್ತಂದೆ ಕೆಲವೆರ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ನಾಟಕಲು ರಂಗಪ್ರಯೋಗಡ್ ಉಡಾಲ್ ಉರ್ಕ್ಯಾದ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವು ನಾಟಕಡ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ತಿನಾಕ್ಲೆ ಪ್ರತಿಭೆನ್ ಗುರುತಿಸ್‌ದ್, ಇತರ ನಾಟಕ ತಂಡದಾಕ್ಲು ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ತಿನತ್ತಂದೆ ಸಿನೇಮಡ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪೆರೆ ಲೆಪ್ಪು ಬತ್ತಿನ ಊರ್ದಾಕ್ಲೆಗ್ ಪೆರ್ಮೆ ಕೊರ್ತ್ತುಂಡು. ಅಂಚನೇ ನಾಟಕ ಬರೇಪಿನಾಕ್ಲೆನ ಸಂಖ್ಯೆಲಾ ಹೆಚ್ಯಾದ್, ತಾನ್ ಬರೆಯಿನ ನಾಟಕ ಅಭಿನಯ ಆಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನಲಾ ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವು ಸಮಯ ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನ, ಗೊಬ್ಬುನ ಸಂಖ್ಯೆಲು ಮಸ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಅವುಲವುಲು ನಾಟಕ ನಡತ್ತ್‌ದ್, ಮನರಂಜನೆ ತಿಕ್ಕೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ನಾಟಕೊಡ್ ಸಮಾಜಡ್ ನಡಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಹಾಳ್ ಬರೊಡ್, ತೂತಿನಾಕ್ಲು ಬುದ್ಧಿ ತಿದ್ದೊನುಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪೊಡ್, ಸಮಾಜ ಬದಲಾದನೆಯಾವೊಡ್ ಪನ್ಪಿ ಚಿಂತನೆಡ್ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಆವೊಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಟಕ ನಡತ್‌ದ್, ಅಯಿತ ಸಾರಾಂಶನ್ ಏಂಡ್‌ದ್ ಅಭಿನಯಲಾ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಆತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ತೃಪ್ತಿ ತಂಡದಾಕ್ಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ, ಅಯಿಡಾ ಬಗಿತ ನಾಟಕ ಬರೆದ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಬತ್ತಾಯಿ ಬನ್ನಗ ಬರೆಪಿನಾಯೆಗ್ಲಾ ಉಮೇದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ನಾಟಕ ಬರೆಯೆರೆ ಚಿಂತನೆ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾಮಾಜಿಕದೊಟ್ಟುಗ್, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದ ನಾಟಕೊಲುಲಾ ನಡತ್‌ದ್, ಪಿರಾಕ್‌ಡ್‌ದಾದ ನಡತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ನೆಂಪು ಮೂಡಾವೊದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕಾಲ ಬದಲಾಯಿಲೆಕ್ಕ ನೂತನ ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಯಾದ್ ಟಿ.ವಿ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಸೇರಿಬೊಕ್ಕ ರಂಗಭೂಮಿ ರಂಗ್ ಕಳೆಯೊಂದುಂಡು ಪಂಡ ಸುಳ್ಳಾವಂದ್. ನಾಟಕಡ್ ರಂಗ್ ಪಾಡೊಂದು ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಸಮಯದ ಅಭಾವದ ಸ್ವರಕೇನೊಂದು ಬರೋಂದುಂಡು. ಒತ್ತಾಯಡ್ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುನ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್‌ಂಡಲ, ಅಭ್ಯಾಸಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಬರಂದೆ, ನಾಟಕದಾನಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರನ್ ನಿರೂಪಿಸುವೇಂದ್, ದಿನನಿತ್ಯದ ತರಬೇತಿನ್ ತಪ್ಪಾದ್, ತೊಂದರೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಹೆಚ್ಚಾಂದ್ ಕೇನ್ದ್ ಬನ್ನಗ 'ನಾಟಕ ದಾಯೇಂದ್' ಸಂಸ್ಥೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುನಲಾ ತಪ್ಪತ್ತ್. ಒಪ್ಪಿ, ಬೊಕ್ಕ, ಕೊರ್ತಿ ಭಾಷೆದ ಲೆಕ್ಕ ನಡಪೊಡು. ಉಂದು ಹೆಚ್ಚಾದಾಕ್ಲೆಗ್ ಮದಪಾದ್‌ಂಡ್ ಒರಿ ಒಂಜಿ ದಿನ, ನನೊರಿ ನನೊಂಜಿ ದಿನ ಬರಂದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ಆಪಿ ತೊಂದರೆ ಅರ್ಥ ಆವಂದೆ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುನನೇ ಕಡಿಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಡಿಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಇತ್ತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲು, ನಾಟಕ ತಂಡ ಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಗೊಬ್ಬುನಾಕ್ಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್, ಮನರಂಜನೆ ಕೊರ್ದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಪಾವೆರ್. ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ತಂಡಲೂ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ಮುಕುಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪಾವುನಿ ಪನ್ಪಿನತ್. ಅಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಅವಕಾಶ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಆಂಡ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇತ್ತಿನ ಕಲಾವಿದೆರ್, ಎಡ್ಡೆ, ಎಡ್ಡೆ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತಿ ಸಾಹಿತಿನಾಕ್ಲು, ಅವಕಾಶ ಕಳೆಯೊನೊಡಾ?

ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬುಳೆಬೆಲ್ಲ್ ಪಾತೆರ ಬನ್ನಗ ಉದಾರಣೆ ಕೊರ್ಪಿನಿ, ತುಳು ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸೋತುದು, ಊರು ಬುಡ್ದ್ ಪಾರ್ದಿನ ಪಣೆಯಾಡಿಯೆರೆನ ಉದಾರಣೆ. ಅಂಚಿನ ಅನುಭವ, ತುಳುಟು ಪ್ರಾರಂಭಮಲ್ತಿನ ಪತ್ರಿಕೆ, ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಆತಿನ ಸಿನೇಮಾ, ಅಂಗಲಾಪುಡು ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ ಬರೆದ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಡ ಊರು ಬುಡ್ದ್ ಪಾರಂದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ, ತುಳುತ ಸಹವಾಸ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್, ಮಲ್ತಿ ಸಾಲನ್ ಎಂಚಾಂಡಲ ಉರ್ದ್‌ದ್ ತೀರ್ಪಾದೆರ್. ಕೆಲವೆರೆನ ಬಾಕಿ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಭಂಗಬರೇಂದ್ ಉಪ್ಪೆರೆಲಾ ಯಾವು!

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತುಳುಕು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಇತ್ತಿನ ಬಾರೀ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ತುಳುವೆರೆನ ಅಸಡ್ಡೆನಾ, ಆಲಕ್ಷ್ಯನಾ ತೆರಿಯೇನೆರೆ ಬಾರೀ ಭಂಗ ಆತ್‌ಂಡ್. ಓದೆರೆ ಕಷ್ಟ-ಕೇನೆರೆ ಕುಶಿ ಅತ್ತೆ? ನಾಲ್ ದಿನ ಬಾಲ್ಯಡ್ ಕಲ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸದ್ ಹಟ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ, ತುಳು ತೆರಿಯೇನೆರೆ, ಓದೆರೆ, ಬರೆಯೆರೆ ದಾಲಾ ಕಷ್ಟ ಇಜ್ಜಿ.

ರಂಗಭೂಮಿ ರಂಗ್ ಕಳೆಯೊಂದುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ನಮ ಶ್ರಮದೆತೊನಿಯೆರೆ ಪಿರಜಾರಿನನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ ಮಸ್ತ್ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ನಮ್ಮ ಮಲ್ಪುನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಡ್ ನಮಾಕ್ಲೆ ಅಭಿನಯಮಲ್ಪೊಡ್, ಇಂಚಿನ ಕುಡ ಪ್ರಾರಂಭ ಆವೊಡ್. ಉಂತುದು ಪೋತಿ ಸಿನೇಮಾ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಾರಂಭ ಆತ್‌ಂಡ್. ಎಡ್ಡೆ ನಾಟಕ ಬರೆಪಿನಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ತಿಕ್ಕಡ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂವೃದವಾದ್ ಮೆರೊಯಡು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತುಳುವೆರ್, ತುಳುಕಾದ್ ಬೆನ್ನಿ, ಬೇಸಾಯ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಬೆರಿ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಅಭಿನಯಡ್ ಆಸೆ ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರೊಡು. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಡ್, ನಮಾಕ್ಲೆ ರಂಗಭೂಮಿ ಮೆರೆಂಡ, ರಂಗ್ ಖಂಡಿತಾ ಕಳೆಯೇರಿಂಡಯೆರೆ ರಂಗಭೂಮಿ ರೈಸುಂಡು. ಇತ್ತೆ ನಾಟಕ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆನ್ ಮದಪಡೆ. ಕಲಾರಂಗಡ್ ನಮ್ಮಾಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬುನ ಅವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚ ಮೂಡಾದ್ ಕೊರ್ಲೆ.

ಬಂಗಾಡಿದ ಬಂಗರಸೆರ್ ಇತಿ ಆದಿ

✍ ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ

ಕುದುರೆಮುಖೊತ ಗಂಗಾಮೂಲೆಡು ಉದಿತ್‌ದ್, ತೆನ್ಕಾಯಿ ಘಾಟಿದ ಒಲ್ಪೆಡ್ ಪರಿವುಡು ದುಂಬರಿದ್, ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್ ಸೇರುವ ತುದೆನೇ, ನೇತ್ರಾವತಿ, ತನ್ನೆಡತ್ತ್ ಬಲತ್ತ್‌ಡ್ ಪಚ್ಚೇರಿ ಕಾಡಪೊರ್ಲುಡು, ಕಂಗ್, ಬಾರೆ ತಾರೆ, ಕೆಯಿತ ಸಿಂಗಾರ್ದ ಸಿರಿಸಂಪೊತ್ತ್‌ಗು, ತಂಪುಕೊರ್ದು ಎಳನೀರ ಘಾಟಿಡ್ದ್ ದುಂಬರಿದ್ ತಿರ್ತಗಂಗವಾಡಿಂದ್ ಪುದರಿತ್ತಿ, ಬಂಗಾಡಿದ ಅರಂತಲ್ತ್ ಗಿಟ್ಟೊಡೆ ಪರಪಿನ ಬಂಗಸೀಮೆದ ಜೀವ ವಾಹಿನಿ ಮೋಳು. ಮರ್ಯಾಲೊಡು ಉರ್ಕುದು, ಅರೆಗಾಲೊಡು ಸಿರ್ಕ್‌ದ್, ಕುಮಾರ ಧಾರಗ್ ಮುತ್ತು ಕೊರ್ದು, ಕಡಲರಾಯನ ತೋಳ ಬಂಧನೊಗು ಸೇರೊಂದುಳ್ಳೊಳು.

ಈಸರದೇವೆರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಉದಿತ್‌ದ್ ಗಟ್ಟದ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು, ತುಳುವಪಪ್ಪೆನ ಮೈಲಿಗೆ ಕಳೆವರೆ, ದೇವಗಂಗೆಲೆಕ್ಕ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಮಖೊಪತ್ತಿ ನೇತರಾವತಿ ಪುಣ್ಯತ್ಮೆದಿ ಕಳಸೊಡು ಪುಟ್ಟು ರುಸಿ ಮನ್ತಿನ ಸೋಮಯಾಗೊಡು ಉರ್ಕಿಸೋಮರಸ, ಓಣೆಬಂರ್ಕುಡೆ ತನ್ನೆ ತೋಡಾದ್ ಪರಿತ್, ಈ ನೇತ್ರಾವತಿನ್ ಸೇರಿನೆಡ್ದಾವರೆ ಈ ತುದೆ ಪುಣ್ಯ ತುದೆ ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಜನೊಕುಳೆ ಪಾಪೊಕುರೆನ್ ಕುಡುಮೊಡು ಕುಂದಾದ್, ಉಬಾರ್‌ಡ್ ಒಂದಾದ್, ಸಾರಲೀಂಗೇಶ್ವರನ ಪಾದೊದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೈಲಿಗೆ ಕಳೆವೊಂದು. ಕುಮಾರನ್‌ಕೂಡೊಂದು, ಮಲ್ಲಹೆಗ್ಗಡ್ಡಿ ಪೊಂಜೊವೆ ಲೆಕ್ಕ. ಯಾನೆ, ಪನ್ನಿ ಅಹಂಕಾರೊಡು. ಕಡಲ್ ರಾಜನ್ ಅರಂಟ್‌ಪತ್ತಿ ಬಂಗಸೀಮೆದ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆ ಈ ನೇತ್ರಾವತಿ, ಭಂಡಾಜೆದ ದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಡ್ದ್, ತ್ರನ್ನ ತೋಡೊಂಜಿ ಚರ್ಬಿಡ್‌ಲಾಗಿದ್, ನೀರನಿಧಿತ ಅರ್ಬಿಯಾದ್, ಕಿನ್ನಿಮಜಲ್‌ಡ್ ಕನ್ಯ ನೇತ್ರಾವತಿನ್ ಸೇರುಂಡು. ಆನೆಲು ತಿರ್ಗ್ನ ಕಾಡಬರಿಟ್, ಆನಡ್ಕದ ಆರ್ಬಿಯಾಯಿ ಮಿತ್ತ್ಯಾವುತುದೆ, ಪೆರ್ಮರಿಗುಪ್ಪೆಡ್, ಬೊಳ್ಳದ ಅರ್ಬಿಯಾದ್ ಪರತ್ ಬತ್ತಿಕಿಲ್ಲೂರು ತುದ್ದೆ, ಮಲೆನೀರ್‌ನ್ ಕೊನೊ ಮುಟ್ಟನ್ವುನ ಎಲ್ಯಮಲ್ಲ ತೋಡುಲು ಸೇರ್ದ್, ನೇತ್ರಾವತಿ ಗರ್ಭದ ಪೊಂಜೊವೆಲ್ಲೆಕ್ಕ ಸಾಗಿನ ಆಳ್, ಸತ್ಯದ ಬುಳೆ ಆತ್ಯಾರಬಿದೆ, ಗಂಧಸಾಲೆ, ರಾಜಕಾಯಮೆ, ಸುಗ್ಗಿ ಕಾಯಮೆ, ಕಾಯಮೆ ಪನ್ಪಿ ಬಿತ್ತ್ ಬಿತ್ತಿನ ಕಂಡೊಲೆನ್ ನೀರುಣ್ಪಾದ್ ತನ್ನ ಬಿರ್ದ್‌ಬಿಸ್‌ಗ್ ಎದ್‌ರೇಂದ್ ದುಂಬರಿದ್ ಕೀರ್ತಿಪಡೆಯೊಲು.

ಬಂಗಸೀಮೆಡ್ ಪುಣ್ಯತುದೆ ಉಂದು. ಬಂಗವಾಡಿಡ್ ನೆಲಸಮ ಆದ್ ಬೂರ್ದಿ ಬಸ್ತಿ, ಅರಂತಲ್ತ ಕುರು, ಗುರ್ತೊಲು, ಜರಿದಿ ಕೋಟೆ, ಬೇರೊಗು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ಬಂಗಾಡಿ ಪೇಟೆದ ಚುತುಸಂಗಪೇಂಟೆದ ಅವಶೇಷಲು, ದುಂಬುದ ಇತಿ ಆದಿನ್ ನೆನಪು ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು.

ಇನಿಕ್ ಒಂಬೊರ್ನೂದು ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬುಡ್ದೇ ರಾಜರಾಜ್ಯದ ನೆಂಪುಡು? ಮೆರೆಯಿನ ಬಂಗಸೀಮೆದ, ಬಂಗ ಅರಸುಲುನಕುಳು. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಒಂಜಿನೇ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಮರ್ಯಾದಿ ಪಡೆಯಿನಕಳು. ಈ ತುಳುಸೀಮೆದ ತುಂಡುಭೂಮಿಡ್ ಬಾಳೊಂದಿತ್ತಿ ಜೈನಬಲ್ಲಾಳಕುಳು ಬಂಗರಸುಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕಾಲೊಡೇ ಬಂಗಸೀಮೆ ಚೌಟಸೀಮೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಕಟ್ಟ್, ಕಟ್ಟಲೆದ ಕತೆಟ್, ಕಡೆಮುದೆಲ್‌ದಾಂತೆ ಬರೆದುಂಡು, ಆಂಡ, ಬಂಗವಂಶೊದಕುಳೆ, ವಿವರೊನು ತಲಾಸ್ ಮನ್ತಿ, ಇತಿಹಾಸೊಡು ಒಂತೆ ಸತ್ಯತೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರೆ, ಮೂಲಚರಿತ್ರೆದ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಚರ್ಚೆಗ್ ಗೆತೊನಂದೆ, ಆ ಇತಿಹಾಸೊದ ಪುಟೊ ಬುಡ್ಪಾಗ. ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ (ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ) 1157ನೇ ಇಸವಿಡ್ದ್‌ದುಂಬುದ ಬಂಗರಸುಲೆನ ಮೂಲ ಚರಿತ್ರೆ ಸಿಕ್ಕೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಇಸವಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಿಂಚಿ, ಕೈಪೆತ್ತ್ ದಾಕಲೆನ್ ತೂದು ಬರೆತಿ, ಈ ಚರಿತ್ರೆನೇ ಇತಿ ಆದಿ ಆವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಈ ಬಂಗರಸುನಕುಳು ಏರ್? ಅಕ್ಲೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ವಾ ಕಾಲೊಡು ಸುರುಆಂಡ್? ಎಂಚ ಸುರು ಆಂಡ್! ಇಂದೆನ್ ತೆರಿಯೊನುಗೊ.

ದುಂಬುಡು ಬಂಗಾಡಿಗ್, ಗಂಗವಾಡಿ ಪಂದ್ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿರ್ತ ಬಂಗವಾಡಿ (ಗಂಗವಾಡಿ)ಡ್ ಗಂಗವಂಶೊಗು ಸೇರಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರೆ ಪನ್ಪುನಾಯೆ, ಗಟ್ಟದ ಬರಿತ ಎಲ್ಯ ಸೀಮೆನ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ. ಜೈನಕ್ಷತ್ರಿಯೆ ಆಯಿನ ಚಂದ್ರಶೇಖರಗ್, ಗಟ್ಟಸೀಮೆದ ಈ ವೂರುಡು ಎಲ್ಯ ಒಂಜಿ ದಂಡ್, ಎಲ್ಯೊಂಜಿ ಆರಂತಿಲ್ಲ್, ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟ್‌ದ ಸಿರಿಸಂಪೊತ್ತು, ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಹೊಯ್ಸಳ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಕಾಲೊಡು, ತಲಕಾಡ್‌ದ ಗಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊದಕ್ಲೆಡ, ಭಾರೀ ಪಗೆ. ಈ ಚಂದ್ರಶೇಖರೆ ಗಂಗವಂಶೊದಾಯೆ ಪನ್ಪಿ ಪಗೆಟ್, ತುಳುನಾಡ ಸೀಮೆಗ್ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರೊಗು ಬತ್ತಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್ ಲಡಾಯಿಡ್ ಕೆರ್ಪೆ. ಅಂಚನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಲೂಪ ಅರಸುಲೆನ್ ಸೋಪಾಬೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರೆ ದಂಡ್‌ದ ಕಲಟ್ ತೀರ್ಯೆ ಪನ್ಪಿ ಸುದ್ದಿ ತಿಕ್ಕಿ ಬುಕ್ಕ, ಅರಸುವಂಶೊನು ಒರಿಪೊಂದು, ಅರಸುನ ಪ್ರಧಾನಿ ಕಿಲ್ಲೂರುದ ಕಿಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಪತ್ತ್‌ವರ್ಸೊದ ರಾಜಕುಮಾರೆ ಕಾಮರಾಯನ್ ಲೆತೊಂದು, ಅರಸುಲು ಪೂಜೆ ಮನ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಶಾಂತಿನಾಥ ಜಿನ ಬಿಂಬ,

ಕುಲದೇವೆರ್ನಾಯಿನ ಸೋಮನಾಥನ ಮೂರ್ತಿನ್ ಪತ್ತೊಂದು, ಸೇನವೆರ್ ವೆಂಕಪಯ್ಯೆ. ಪತ್ತ್‌ವರ್ಸೊದ ರಾಜಕುವಮಾರೆ ಕಾವುರಾಯನ್ ಲೆತೊಂದು, ಅರಸುಲು ಪೂಜೆಮನ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಶಾಂತಿನಾಥ ಜಿನ ಬಿಂಬ, ಕುಲದೇವೆರಾಯಿನ ಸೊಮನಾಥನ ಮೂರ್ತಿನ್ ಪತ್ತೊಂದು, ಸೇನವೆರ್ ವೆಂಕಪಯ್ಯೆ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಜೈನೆರಾಯಿನ, ಮಟ್ಟೂರ ಉಲ್ಲಯೆ, ಕುಪ್ಪಣ್ಣ ಭಟ್, ಈ ನಾಲ್ವೆರ್, ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ್ ಕೂಡೊಂದು ಗಟ್ಟ ಬಡತ್‌ದ್ ಇರುವ್ಯೆಲ್, ದುರ್ಗದ ಬಳ್ಳಿಡ್, ಮಯ್ಯೊಡು ಹೊಯ್ಸಳೆರೆಗ್ ತೆರಿಯಂದಿನಂಗೆ, ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕರೀಂಡ್, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನರಾಯೆ, ಸೊಗ್ರೋಸಂದಿಯೆ. ಆಯನಮಗೆ, ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲ ಭುಜಬಲ ವೀರ ನರಸಿಂಹೆ ಗೋರಸಂದ್ರೊ (ದ್ವಾರಸಮುದ್ರೊ) ಡು ಪಟ್ಟೊ ಏರ್ಯೆ. ಆಯೆ, ಭಾರಿ ಗುಣವಂತೆ, ಘನತಿಕೆದಾಯೆ. ಆಯನ ಕೀರ್ತಿನ್ ತೆರಿನ ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯೆ, ತನ್ನ ಒಟ್ಟುಗಿತ್ತಿ ಹಿರಿಯೆರೆನೊಟ್ಟು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮನ್ತ್‌ದ್, ರಾಜಕುಮಾರನ್ ಲೆತೊಂದು, ಘಟ್ಟಸೀಮೆಗ್ ಪ್ರೋವ್ರೊಡುಂದ್ ಗಟ್ಟಜತ್ತೆರ್ ಅ ಪ್ರೊರ್ತುಡು ಆಕ್ಲೆಗ್ ಆಶ್ರಯಕೊರ್ದಿ ಕಷ್ಟಸುಕೊಟು ಸಕಾಯಮನ್ತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆರಣೆ ಮರಿಯಪ್ಪಯ್ಯೆ, ಬಂಗಾರ್ದಬೇಲೆದ ದೇವು ಆಚಾರಿ, ಭಂಡಾರಿ ರುದ್ರೆ, ಬೋವಿ ಗುರುವೆ, ಸೈಬೆ ಜಾಂಗ್ ಖಾನ್, ನೇಮಿಖಾನ್, ಕುಂಟುಪೊಲ್ಲುನ ದಾದೆಬಾಯಿ, ಬೇರೂದ ಬಿರ್ಸೆ ಯಾಕೂಬು, ಮಾಳವ ಕನಡೆ ಚಂದ್ರನಾಯಕೆ, ಅಪ್ಪಯ್ಯನಾಯಕ, ಬೇರೊದ ಬಿರ್ಸೆ ಪಾರಪ್ಪಸೆಟ್ಟಿ, ಮಡ್ಯೊಳೆ ತಿಮಪ್ಪೆ, ಬೈರುಪೂಜಾರಿ, ರಜಪೂತ ಬೀರೆ ದೇವು ಮಾಣಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಿಂಗೆ, ಮೊಕ್ಲು ಅಕ್ಲೆ ಬೆರಿಯೆನೆ ಬತ್ತೆರ್. ಅರಸುವಂಶೊದ ರಚ್ಚಣೆಗಾತ್‌ರ ಜೀವಕೊರ್ಯರೆಲ ಪಿರಜಾರಂದಿ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕೆರ್, ಅರಸು ಪರಿವಾರೊದಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟು ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲ ಘಾಟಿಡೆಜತ್ತ್‌ದ್, ಬನ್ನಗ, ಮಿತ್ಯಾವುದ ಬರ್ಕೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದು, ತಿರ್ತ ಬಂಗವಾಡಿ (ಗಂಗವಾಡಿ) ಗ್ ಪೋವೊಡ್‌ಂದ್, ಅಲೋಚನೆಮನ್ಸ್‌ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒಂಜೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಡು ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ಮಿತ್ತಗಂಗವಾಡಿ, ಬಂಗವಾಡಿ, ಕೊಮಿನಡ್ಕದ, ಅಡ್ಕದ್, ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆ ಬರಿಟ್ ಬಿಡಾರ ಮಲ್ತೆರ್.

ಕೆಲವು ದಿನ ಈ ಜಾಗೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್, ಈ ಸೀಮೆದ ಜನೊಕುಳೆ ಮನಸ್ ತೆರಿಕೊ, ಪಂದ್ ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯೆ ಪನ್ಪೆ. ಅಂಚನೆ ಅಕುಳು ಅಲ್ಪ ಬುಡಾರ ಮಲ್ತಿ ಯಿಸಯ ಕೇನ್ದ್, ಅಕ್ಲೆನಡೆ. ಅರಿ, ಸಾಮಾನ್, ಬುಳೆಕಾಣಿಕೆಲೆನ್ ಕೊನದ್ ಊರ್ದಕುಳು ಕೊರ್ಯರೆ ಶುರುಮಲ್ತೆರ್. ಅರುಸುವಂಶೊದ ಕೊಡಿ ಒರಿದುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸಂತೇಸ ಬಂಗವಾಡಿದ ಜನೊಕುಳೆನ. ಮೊಕ್ಲೆ ಅಭಿಮಾನೊಗು ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯನ ಮನಸ್ ತಲ್ಮೆನ ಆಂಡ್. ಜನೊಕುಳು

ಅರಸುವಂಶೊನು ಮದತ್‌ಜೆರಂದ್, ಮನಸ್‌ಡೇ ಸಂತೇಸ ಪಡೆವೊಂಡೆ.

ಒಂಜಿದಿನ, ಭಂಡಾರಿ ರುದ್ರೆ ಅರುಸುಕುಮಾರೆ ಕಾಮರಾಯನ ತರೆಕುಜಲ್ ಕತ್ತೆರ್ತ್‌ದ್, ಕುಜಲ್‌ನ್ ತುದೆತ ನೀರ್‌ಗ್ ದಕ್ಯೆರೆಂದ್ ಪೋಪೆ. ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯೆರ್, ಅರುಸುಮಗನ್ ಲೆತೊಂದು ತುದೆಕ್ ಪೋಯೆರ್. ರುದ್ರೆ ತಾನ್ ಮದತ್ ಬುಡಿನ ಉಗುರು ಗೆಪ್ಪುನ ಕೊಲ್ಲಿನ್ ಕೊನವರೆ, ಕುಜಲ್‌ಗೆತ್ತಿ ಜಾಗೆಗ್ ಬನ್ನಗ, ಅಲ್ಪ ಕೊಲ್ಲಿ ಮಾಯ ಆದ್, ಒಂಜಿ ಮರಿ ಮಡಿಕೆಪಾಡ್ದ್ ಜಿಡೆದೆತ್ ಉಂತುದುನ ತೂಯೆ, ಒರಾನೆ ಪಿರ ಪಾರ್ ಪೋದು, ಪ್ರಧಾನಿ ಕಿಷ್ಣಪ್ಪಯ್ಯನ್ ಲೆತ್ತ್‌ಬನ್ನಗ ಕೊಲ್ಲಿಲಾ ಮಾಯಾ ಮರಿಲಾ ಮಾಯಾ. ಅಲ್ಪ ಜನಮಾನಿ ಕೂಡ್ಯೆರ್. ಈ ಜಾಗೆಡ್ ದಾದನಾ ಯಿಶೇಷತೆ ಉಂಡುಂದು, ಅಲ್ಪನೆ ಬರಿಟ್, ಆನಿದ ಯಿರ್ಲ್ಲಡ್ ಕೃಷ್ಣಪಯ್ಯೆ ಜೆತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಪುಲ್ಯಾಗ್ ಒಂಜಿನೇ ಜಾಮೊಡು ದುರ್ಗಾದೇವಿ, ಕನ್ನಿಕೆನ ಒರುವಾದ್ ಕನಟ್ ತೋಜಿದ್, "ಆಯ್ಯಾ ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯಾ ಯೆತೆಗೆಪ್ಪಡ, ಬೇನೆ ಬೇಸಾರ ಬುಡ್ಲ. ಕೊಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಿಮಾಯದ ನಿಲೆಟ್ ಕೊಲ್ಲಿದುರ್ಗೆ ಅಯಿನ ಎಂಕೊಂಜಿ ದೇವಳ ಕಟ್ಟಾವುನ ಸಂಕಲ್ಪಮನ್ಪು, ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಕಳೆಯಿರಾಜ್ಯ ಕೈಸೇರು" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಯ ಆಯೊಳು. ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯಗ್ ಎಚ್ಚೆರಿಗೆ ಆನಗ, ಈ ಕನತಬಗ್ಗೆ ಬಲ್ಯಾಯಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ನಿರ್ದಾರ ಮನ್ತ್‌ದ್ ಮನದಾನಿ, ಊರ್ದ್ದಕುಳು ಮಾತೆರೆನ್‌ಲ ಕೂಡಾದ್, ಮಟ್ಟೊರ ಬೀರು ಬಲ್ಯಾಡ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಣುವೆರ್, 108 ಎಕ್ಕಡಿಲೆನ್ ದೀದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮನ್ತ್‌ದ್, ಒಂಜಿಪುಂಡಿ ಎಕ್ಕಡಿನ್ ಗೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಣೆಟ್ ದೀದ್ ಪದ್ರಾಡ್, ರಾಶಿಕಳೆದ್ ಆರೂಢ ಶೋಧನೆ ಮನ್ಪುನಗ, ಎಲ್ಲಿನ ಲಗ್ನೊಡು ಶುಕ್ರನ ಉದಯ. ಕರ್ಕಿಡ್ ಗುರು ಎಡ್ಡೆ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲ ಉಂಡು. ಜಗತ್‌ದಪ್ಪೆ ದುರ್ಗೆನ್ ಈ ತಲೊಟು, ದೇವಳ ಕಟ್ಟಾದ್ ತಾಪನೆ ಮನ್ಪಾಯರ್‌ಡ, ನಿಕ್ಲೆ ಕಳೆಯಿರಾಜ್ಯ ಕೈಸೇರು. ಬರ್ಪಿ ಅರಸುಡ, ನಿಕ್ಲೆ ಕಟ್ಟೊನು ಪಣ್ಣೆ. ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಅರಸುನ ಸಹಾಯ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಅಪ್ಪೆದುರ್ಗೆಗ್ ನಿಕ್ಲ್ ಗುಡಿಕಟ್ಟಾವು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಲ್ಪಿ ಪಂದ್, ನಿವೃತಿ ರಾಶಿ ತೋಜಾಯೆ. ಬಲ್ಯಾಯನ ಬಲಿಮೆ ಕೇನ್ದ್ ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯೆ ಹಿರಿಯಾಕುಳೆಗ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಆ ಕಾರ್ಣಿಕದ ಜಾಗೆಡ್ ಸಂಕಲ್ಪ ಮನ್ತೊಂಡೆ. ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರನ್ ಕಾತೊಂದು ರಾಜಪರಿವಾರ, ಮಿತ್ಯಾವು ಬರ್ಕಡ್ ಇತ್ತೆರ್.

ಕೆಲವು ಸಮಯ ಕರಿಂಡ್. ದೋರಸಂದ್ರೊದ ಅರಸು ಒಂಜಿನೇ ವೀರನರಸಿಂಹರಾಯೆ ತನ್ನ ಪಾಳ್ಯದೊಟ್ಟುಗು ತುಳುನಾಡ ಸೀಮೆದ ತಿತಿಗತಿ ತೆರ್ಯೆರೆಗಾಸ್‌ರ, ಆನಿದ ದಿನೊಟು ಕತ್ತಿ ಕಲ್ಲಘಾಟಿ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ಯಾವು ಬರ್ಕದಡೆ ಬತ್ತೆಗೆ. ನೇತ್ರಾವತಿ

ತುದೆದಡ್ಡ್‌ಡ್ ತನ್ನ ಪಾಳ್ಯೊನು ಬುಡಿಯೆ. ಮನದಾನಿ ಅರಸು ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆಟ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮೀದ್ ನಿತ್ಯ ಕುರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನೊಲೆನ್ ಪೂರೈತೊಂದು ದಡ್ಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್, ದೀತಿ ಮುಕ್ಕಾಳಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲುಪ್ಪುನಗ, ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯೆ ಅರಸುಕುಮಾರನ್ ಲೆತೊಪೋದು ಹೊಯ್ಸಳೇಸ್ವರನ ಪಾದೊಗು ನೀಟಪ್ಪಾ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಪಾಯೆ. ಕೈಮುಗಿದ್ ಉಂತಿಯೆ. ಅರಸುಲು ಅಕ್ಲೆನೇ ಅಚ್ಚರಿಡ್ ತೂಪೆರ್! ಅಪಗ ಕೆಷ್ಣಪಯ್ಯೆ ಅರಸುವಂಶೊದ ಕರುಣ ಕತೆನ್ ಪಣ್ಪೆ.

ಈ ಬಾಲೆ ಕಾಮರಾಯನ್ ಈರ್ನ ಪಾದೊಗು ಒಪ್ಪಾದೆ. ಇಂಬ್ಯನ್ ಕಾಪುನ ಹಾರಭಾರ ಈರೆನವು "ಪಂದ್ ಭಿನ್ನಯಮನ್ತೊಂಡೆ. ಮೊಕ್ಲೆನ ಕರುಣ ಕತೆ ಕೇನ್ದ್ ವೀರನರಸಿಂಹನ ಮನಸ್ ಕರೆಗ್ಂಡ್. ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್ ಲಕ್ಕಾಯೆ. ಪಾಳ್ಯೋಡ್ದು ಬೊಳ್ಳಿದ ಗಿಂಡೆಡ್ ತರ್ಪುಡಿಯೆ. ತನ್ನ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳಾವೊಂದು ತನ್ನ ಕೈಟೇ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾಯೆ.

ಅರಸುಕುಮಾರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ನಗ ಕಡೆಬಾಯಿಡೆ ಜತ್ತಿ ಪೇರ್, ಪರಿದ್ ನೇತ್ರಾವತೀ, ಸುದೆಸೇರುಂಡು. ಈ ಕುಮಾರಡ ಉಪ್ಪುನ ರಾಜಲಕ್ಷಣ, ವಿಶೇಷತೆ ಅರಸುಗು ತೆರಿದ್ ಸಂತೇಸ ಆಂಡ್. "ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯ ನನ ವಾ ರೀತಿದ ಬೇನೆ ಬೇಸರಲಾ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಬೊರ್ಚಿ. ಈ ರಾಜಕುಮಾರಗ್, ಪರಪಿ ನೇತ್ರಾವತಿ. ಒಲ್ಪ ಪುಟ್ಟುದು ಒಲು ಕಡಲ್ ಸೇರುಂಡಾ ಆಡೆ ಮುಟ್ಟದ ತುದೆತ್ತ ದತ್ತ್ ಬಳತ್ತ್‌ದ್ ಪದ್‌ನೈನ್ ಮಾಗಣೆ, ಇರ್ವಸೀಮೆನ್ ಬುಡ್ದು ಈ ಗಂಗವಾಡಿದಪಟ್ಟಕಟ್ಟುವೆ. ತಿರ್ತ ಗಂಗವಾಡಿಡ್ ಆರಂತಿಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಎಡ್ಡೆದಿನೊತಾನಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟ್‌ದ ಪೋಪೆಂದ್ ಪನ್ಪೆ. ಇನಿಯೆ ಅರಂತಿಲ್ಲ್‌ದ ಕೆಲಸೊಗು ಪತ್ತಾಬೆ ಪಂದ್. ಶಿಲ್ಪಿಲೆನ್, ಮೇಸ್ತ್ರಿಲೆನ್ ತರ್ಪುಡ್ದು ಎಡ್ಡೆ ಮೂರ್ತೊಡು ಕೆಸರ್‌ಕಲ್ದ್ ಪಾಡೆಯೆ. ಅರಂತಡೆ ಕಟ್ಟಿದ್ ಅಂಡ್. ಕಾಮರಾಯಗ್ ಪಟ್ಟೊಕಟ್ಟುನದಿನ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಬಂಗವಾಡಿದ ಜನಮಾನಿಲು ಸಂತೇಸೊಡು ನಲಿತೆರ್. ಶಾಲಿ ವಾಹನೆರೆ ಶಕ 107ನೇ ಬಹು ಧಾನ್ಯ ನಾಮ ಸಂ।ರದ ಪಾಲ್ಗುನ ಕಪ್ಪುದಶಮಿದಾನಿ ಕಾಮಪ್ಪಗ್ ಪಟ್ಟಕಟ್‌ದ್ ತನ್ನ ಪುದರ್‌ನೇ ಆಯಗ್ ದೀದ್, ದುಂಬುಗು "ವೀರನಸಿಂಹ ಬಂಗ" ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್‌ಡ್‌ಯಾನ್ ಬುಡ್ಪು ಕೊರಿಸೀಮೆನ್ ಆಳೊಂದು ಬಲ ಪಂದ್, ಧಾರಪೂರ್ವಕ, ಸೀಮೆನ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ಪೆ. ಗಂಗವಾಡಿ ಬಂಗಾವಾಡಿಯಾಂಡ್, ಗಂಗವಂಶದ ಅರಸುಲು ಬಂಗಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮನ್ಪೊಡಂದ್ ಶಾಸನ ಬರೆಪಾಯೆ. ವೀರನಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳ ಅರಸುಲು, ಈ ರಾಜಬಿರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಬಂಗರಸುಗು ಒಪ್ಪಾಯೆರ್. 1. ಪಾಲಕಿ, 1 ರತ್ನಕಂಬೊಳಿ, 1 ಆನೆ, 1 ಬೊಳ್ಳಕುದುರೆ, 1 ರಣಹಳೆ, 1 ಮುದಲೆಬಾಯಿ, 2 ಚವಲ, 2 ಪಂಚದೀಟಿಗೆ, 1 ಬಂಗಾರ್ದಗಿಂಡ್ಯೆ, 1 ರುಮಾಲ್ ರಡ್‌ಪಕ್ಕೆ ನಿಶಾನಿ, 1 ಮುದ್ರೆಉಂಗಿಲ, 1 ಪಟ್ಟದಕತ್ತಿ,

ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟೆನಿರ್ಸಾನಿ, ರಡ್ಡ್ ಸತ್ತಿಗೆ, 2 ಈಟಿಗಗ್ಗರ, 2 ಪಾರಕ, ಬೆತ್ತ (ಬೊಳ್ಳಿಕಟ್ಟಿಸುರೇಲ್ ಬೆತ್ತ) ಈತೆ ಅತ್ತಂದೆ, ಅರಸುಗು ಬುಡ್ಡು ಕೊರಿ, ಸೀಮೆದ ವಿವರ, 1 ಮಲವಂತಿಗೆ, 2 ಕಳಿಯ, 3 ಪಾಡ್ಯಾರು, 4 ಬುಳೆಕ್ಕಾರು, 5 ಬಳ್ಳುಂಜ, 6 ಬಂಡಾಡಿ, 7 ಮದಗ, 8 ಪುತ್ತೂರು, 9 ಕೆಜೆಕಾರ್, 10 ಬಾಲ್ತಿಲ, 11 ಅಮ್ಟಾಡಿ, 12 ಮಣಿನಾಕೂರು, 13 ಪೆರೊಡಿ, 14 ನೀರ್ಮಾರ್ಗ 15 ಸಜಿಪ, 16 ಇರಾ, 17 ಇರ್ನೊಳಿ, 18 ವರ್ಕಾಡಿ, 20 ಮಂಜೇಶ್ವರ ಈ 20 ಸೀಮೆದ ಬಲ್ಲಾಕುಳೆನ ಸೀಮೆಲೆನ್, ಅತ್ತಾಂದೆ 15 ಮಾಗಣೆದ ಅಧಿಕಾರೊನುಲಾ ಧಾರೆಮೈತ್ ಬುಡ್ಡು ಕೊರ್ದು, ದುಬುಂಗು ಬಂಗವಂಶೊದಕ್ಲೆಗ್ ಪಟ್ಟ ಆನಗಗುತ್ತು ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದಕ್ಲೆ ಕರ್ತವ್ಯೊನು, ಶಾಸನ ಬರೆಪಾದ್ ಪೋಯೆ.

ಬಂಗಾಡಿ ಮಾಗಣೆ ನಡಗುತ್ತು ಮಾಣಿನಾಲ್ಕೂರು ಸೀಮೆ ನಾಲೂರು ಗುತ್ತು ಸಜಿಪ ಸೀಮೆದ ಸಜಿಪಗುತ್ತು. ರೆಕಳ ಮಾಗಣೆದ ಹರೆಕಳಗುತ್ತು ಈ ನಾಲ್‌ಗುತ್ತುಲೇ ರಾಜಗುತ್ತಲು. ಉಂಗಿಲೊ ದೀವೊಡು ಹರೆಕಳಗುತ್ತುದಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಅವ್ವೇಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರೊಡು. ಸಜಿಪ ನಡುಗತ್ತುದಕುಳು ಪಟ್ಟೊದ ಪುದರ್ ಪುರಪುಡು ಲೆಪ್ಪೊಡು. ಉಂದು ಸಂತಾನ ಪಾರಂಪರ್ಯ ಅದೇ ನಡತ್ ಬರೊಡುಂದ್ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆ ಮನ್ತೆ. ಸಜಿಪ ಗ್ರಾಮದ ಮುನ್ನೂರು ಭಟ್ರೆನ ಇಲ್ಲಾದಕುಳು ರಾಜಪುರೋಹಿತಿಗೆ ಮನ್ಪೆರ ನೇಮಕ ಮನ್ತೆ.

ಇಂಚ ವೀರನರಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳೆ ವೀರಸಿಂಹ ಬಂಗಗ್ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಸೀಮೆದ ಅಧಿಕಾರಿ ಕೊರ್ದು ತುಳುವನಾಡ್‌ಡ್ ಒಂಜಿನೇ ಮರ್ಯಾದಿದ ರಾಜವಂಶೊ ಪಂದ್ ಸಾರಿಯೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒರಿನ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ದಕ್ಲೆನ್ ತೂದು ಅಲ್ಪದ ತಿತಿ ತೆರಿದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಸಹಾಯಕೊರ್ದು, ಬೋಲ್ತೆರ್ದ ಬರಿಟ್ ಎರುಮಲೆ ತುದೆಗಿಟ್ಟೊಡು ಉಪ್ಪಿ ಗಡೊನು ತೂದು, ಅಲ್ಪ ಆ ಗಡೊನು ಒಂಜಿ ಪ್ರವಾಸೀ ದಾಮ ಪಂದ್, ಅಯಿಮೊಟ್ಟುಕಟ್ಟಾದ್, ಅಯಿತ ತರೆಟ್ ಬಂಗ್ಲೆ ಕಟ್ಟಾಯೆರ್ ವೀರನರಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಕಟ್ಟಾಯಿ ಆ ಗಡೊಕು ನರಸಿಂಹಗಡ ಪಂದ್ ಪುದಾರ್‌ದೀಯೆ. ಕೆಲ ಸಮಯ ಕರಿದ್ ವೀರನರಸಿಂಹ ಬಂಗರಸು ಕೊಲ್ಲಿಮಾಯಕ ಅಯಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಕಾಲ್ಲಿದುರ್ಗೆಗ್ ದೇವಳಕಟ್ಟಾಯೆ. ಕುಲದೇವೆರಾಯಿನ ಸೊಮನಾಥಗ್ ಪೂಜಾರಿಬೆಟ್ಟುದಲ್ಪ ದೆವಳೊಲ, ಬಂಗಾಡಿದ ಗಿಟ್ಟ, ಒಂಜಿ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ, ವೀರಭದ್ರ ದೇವಸ್ಥಾನ, ನಾಗಬೆಮ್ಮೆರೆಗ್ ಕಲಾಯಿಬಲ, ಕಟ್ಟಾಯಿನತ್ತಂದೆ ಸ್ಯಾಬೆರೆನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿಪಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ರಾಜ್ಯಾಳುವಿಕೆ ಮನ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಈ ಕಾಲೊಡು ಬಂಗಾಡಿ ಸೀಮೆಗ್ ಧರ್ಮೊದ್ಯೆಯ್ಯಾಂಕುಳು ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಯಿಕ್ ಒಂಜಿ ಕತೆ ಉಂಡು.

ಗಂಗನಾಡ್ ಕೊಂಗದೇಸೊಡು ಬಂಗಾರಿನ್ನ ಅರಂತಡೆಟ್ ತೂಂಕಿನುಜ್ಜಾಲ್ ಪರಂಗಿ ಮಂಚೊಡು ತಗೆತಂಗಡಿದ್ಯೆಯಾಂಕುಳು ಎದ್‌ರೆದ್‌ರ್ ಒಲಗ ಆಯೆರ್. ಈ ದೈಯ್ಯೊಂಕುಳು ಎಳ್ವೆರ್ ಕನಡೆರೆ ಪೊಂಜೊವು ಮಾನ ಮಚ್ಚರ ಮನ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಗಟ್ಟಸೀಮೆ ಬುಡ್ಡು ತುಳುರಾಜ್ಯ ಪತ್ತ್‌ಗಪಂದ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಉರ್ಕಿನಡೆ, ದಂಬೆದಂಗಡಿ, ಜಂಕಿಬುಡಾರ, ದಾಂಟ್ಯೆರ್. ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲ ಘಾಟಿದಡೆ ಬನ್ನಗ ಭೈರವ ದೇವೆರೆ ದೇವಳೊ ತೋಜುಂಡು. ಮೂಜಿಸುತ್ತು ಬತ್ತೆರ್, ಗಂಧಪ್ರಸಾದ ಪತ್ಯೆರ್. ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್ ಕುಳ್ಯೆರ್. ಸಂಚಿ ಬುಡಿಎರ್ (ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲು ತಿನ್ಪುನ) ಅಲ್ಪಡ್ದ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲ ಘಾಟಿಡೆ ಜತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ಮಿತ್ಯಾವುದ ತುದೆ, ಮಿತ್ಯಾವುದ ಬರ್ಕೆ ಪಿರ ಬುಡಿಯೆರ್. ಜಂಗಮಕಿರೆ ದಾಂಟ್ಯೆರ್. ಕಮ್ಮಿನಡ್ಕ ಬರ್ಕೆದಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ದೂರೊಡು ಕೊಲ್ಲಿದೇವಳೊ, ಕೊಲ್ಲಿದ ಬನೋ ತೋಜಿಂಡ್. ಭಕ್ತಿಡ್ ಆಡೆ ಪೋಯೆರ್ ದೇವಳೊಗು ಮುಜುಸುತ್ತು ಬತ್ತೆರ್. ವರ್ಸೊಗೊರೊ ಪಯಣ ಬೋಡಂದ್ ದೇವಿಡ ಅಪ್ಪಣೆಕೇಂಡೆರ್. ದೇವಿನ ಮದಿಪಾಂಡ್. ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್ ಕೊಲ್ಲಿದೇವೆರೆ ಬನೊಕು ಪೊಗ್ಯೆರ್. ಚಂಚಿಬುಡಿಯೆರ್. ಕೊಮ್ಮಿನಡ್ಕ ಬರ್ಕೆಡ್ ಜಾಡುಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮಾಡ ಕಟ್ಟಾವೊಂಡೆರ್. ಅಲ್ಪಡ್ದ್ ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲ್, ಮರಣ ಭೂಮಿ ದಾಂಟ್ಯೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮದೇವೆರೆ ಪಾದ ಪತ್ಯೆರ್. ಅಲ್ಪಡ್ಕ್ ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲ್ ಮರಣಭೂಮಿ ದಾಂಟ್ಯೆರ್. ಬಂಗವಾಡಿ ಅರಂತೆದ್‌ರ್ ಉಪ್ಪಿನ, ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸ್ತಿಗ್ ಪೊಗ್ಯೆರ್. ಸುತ್ತುಬತ್ತೆರ್ ಕೊಡಿಮರಕ್ ಬೆರಿಪಾಡ್ಬ್ ಉಂತ್ಯೆರ್. ಗಂಧ ಪ್ರಸಾದ ಪತ್ಯೆರ್. ಒರ್ಸೊಗೊರ ಭೇಟಿ ಬೋಡಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯೆರ್, ಬಸ್ತಿ ತಿರ್ತ್‌ಜತ್ತೆರ್. ಮುಖ, ಸಾಲೆಡ್ ಉಂತ್ಯೆರ್. ಪಟ್ಟದ ಆನೆ ಅರೆದ್‌ಂಡ್. ಗುತ್ತು ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಗ್ ಜನಪೋಂಡು. ಮೈಂದಪಾಂಡಿ, ಮತ್ತನ ಪಾಂಡಿ, ಸಾಯನ ಪಾಂಡಿ, ಬೊಳ್ಳೂರಗುತ್ತು ಬೊಳ್ಯಗರಡೆರ್ ಅರಂತಿಲ್ಲ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಬೊಳ್ಳುರುಗುತ್ತುದಕುಳು ಸಿರಿಗಿಂಡೆಡ್ ನೀರ್ ಪತ್ಯೆರ್. ಮತ್ತನ ಪಾಂಡಿ ಮುತ್ತು ಮುದ್ರೆದ ಉಂಗಿಲೊನು ಪತ್ಯೆರ್. ಬತ್ತಿ ಪಾರ ದೂರೊ ಅವರೆ ಚಿತ್ತೊಗು ಪಾರಿಪಂಡೆರ್. ಒತ್ತಿಕಟ್ಟ್ ದೀಯೆರ್. ಅರಸುಲೆಗ್, ಪಟ್ಟದ ಆನೆಗ್ ಬತ್ತಿಪಾರ ದೂರ ಆಂಡ್. ಮಟ್ಟೂರು ಬಲ್ಯಾಯನ್ ಲೆಪುಡಿಯೆರ್. ಸಾರಿ ಪಾಡ್ಪಾಯೆರ್. ಬಂಗಾಡಿ ತಲೆಪಾಯಿ ದೈಯೊಂಕುಳೆ ಪಾರಂಪಂದ್ ತೆರಿವುಂಡು. ದೈಯೊಂಕುಳೆನ್ ನಂಬುನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮನ್ತೆರ್. ದೈಯೊಂಕುಳು ಅಲ್ಪಡ್ಬ್ ದುಂಬುಬತ್ತೆರ್. ವೀರಭದ್ರಮಾಡೊ, ಪಿಚಲಾರ್, ಕೊಂಗೆರ್ ಕುಕ್ಕು ಪನ್ಪಿ ಜಾಗ್ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಮೀನಂತೆರೆ ಪರಿಪು ಬತ್ತೆರ್.

ದೂರೊಡು ಬಂಗಾಡಿಗುತ್ತು ಜನನ ಬಲ್ಲಾಕುಳೆ ಬೂಡು ತೋಜುಂಡು. ಸೀದ ಅಡೆಗ್ ಪೊಗ್ಯೆರ್. ಜನನ ಬಲ್ಲಾಳೆರ್ ಅಕ್ಲೆನ್ ಎದ್ರೊಂದು ಚಾವಡಿಡ್

ತೂಂಕಿನುಜ್ಞಾಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳಾಯೆರ್. ನಿಕುಳು ಏರ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಯಾನ್ ಉಳ್ಳಾಯೆ, ಮೋಳು ಉಳ್ಳಾಳ್ತಿ ಪಂದ್ ದೈಯೊಂಕುಳು ಪಂಡೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಅಸರ್ ಕನವರೆ ಬಲ್ಲಾಳೆರ್ ಉಳಾಯಿ ಪೋದು ಪಿದಯಿಬನ್ನಗ ಅಕುಳು ಮಾಯಕ ಅಯೆರ್. ಆನಿದ ಇರ್‌ಲ್ಡ್ ಜನನ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆಗ್ ಕನಟ್ ತೋಜಿದ್ ಎಂಕ್ಲೆ ತರೆಬೂರಿನಲ್ಪ ಕರುವಲ್ಲ ಕಲ್ಲಗುಂಡ, ತಿಗಲೆ ಬೂರಿನಲ್ಪ ಕುತ್ರೊಟ್ಟು ಮಾಡ ಕಟ್ಪಾಲೆ, ಪಂದ್ ಪಂಡೆರ್, ಕರುವಲ್ಲ ಕಲ್ಲಗುಂಡೊಡು ಸೋಣ ನಡಾವರಿ ಕೊರ್ಲೆ. ಕುತ್ರೊಟ್ಟು ಮಾಡೊಡು ಮಾಯಿನಡಾವರಿ ಕೊರ್ಲೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಮನದಾನಿ ಬಲ್ಯಾಯ ಬಲಿಮೆಡ್ ಯಿಸಯುತೆರಿದ್, ಬಂಗವಾಡಿದರಸು ವೀರನರಸಿಂಹ ಬಂಗರಸಡ ಪನ್ಪೆರ್. ಧರ್ಮದೈಯೊಂಕುಳಾಯಿನ ಉಳ್ಳಾಯೆ ಉಲ್ಲಾಳ್ದಿ ನಕ್ಲೆನ್ ನಂಬ್ಯೆರ್. ಅರಸುಲೆಗ್ ಐವೆರ್ ಅಬ್ಬೆಯಡಿಕುಳು ಇತ್ತೆರ್. ಮೂವೆರೆಗ್ ಜೋಕುಳಿದ್ದಿ. ಪರಿಯಬ್ಬೆ ಚಾರುಮಲೆಗ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರೆ ಪನ್ಪಿ ಒರಿಕುಮಾರೆ, ಕಿರಿಯಬ್ಬೆ ಅಮೃತಮಲೆಕ್ ಪಾಂಡ್ಯಪ್ಪೆ ಬುಕ್ಕ ವಿಠಲದೇವಿ ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಬಾಲೆಲು, ಒಟ್ಟು ಮೂವರೇ ಜೋಕುಳು.

ವೀರನರಸಿಂಹ ಬಂಗನ ಕಾಲೊಡು ದೇವನಾರಿಡ್ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಪಾದ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೇ ಬರಿಟ್ ಮಾರಿ ಶಿವರಾಯೆ (ರುಂಡಮಾಲ) ಸ್ಥಾನೊನುಲಾ ಕಟ್ಪಾಯೆ. ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸೊ 120ಡು ವೀರ ನರಸಿಂಹ ಬಂಗೆ ತೀರಿಬುಕ್ಕ 2ನೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂಗಗ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂಗರಸು ತರಾವುದ ಈಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನೊದ ಮೂಡಾಯಿದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಅರಮನೆಕಟ್ಪಾಯೆ. ಒಂಜಿದಿನ ಕುಡಲದ ಅರಂತಲ್ತ ಕಡೆಕಟ್ಟೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದುಪ್ಪುನಗ, ಅಳುವೆದ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಏಳ್ ಪಡವುಲು ತೋಜಿಯೊ. ಆವು ಚೀನಾದೇಶೊದಕ್ಲೆನ ಬೇರೊದ ಪಡವುಲು ಪಂದ್ ತೆರಿಂಡ್. ಈ ಪಡವುದಿತ್ತಿನ ಸಂಪೊತ್ತು ತನ್ನ ಕೈಕ್ ಸೇರೊಡುಂದ್, ಕುಡಲ ಪೊಯ್ಯೆ ವಸುಪುರೊಡ್ ಗಣಪತಿದೇವೆರೆ ಭಕ್ತೆ ಕೇಶವ ತಂತ್ರಿಲೆನ್ ಅರಸುಲು ಅರಮನೆಗ್ ಲೆಪುಡಿಯೆರ್. ಕೇಶವ ತಂತ್ರಿಲೆಡ ತನ್ನ ಮನಸ್‌ನ್ ಅರಸುಪನ್ನಗ ಗಣಪತಿಗ್ ಪರಕೆ ಪಣೆ, ಆ ಸಂಪೊತ್ತು ಈರೆಗಾಪುಂಡು ಪಂದ್ ತಾನ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ದೆವಸ್ಥಾನೊಡು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮನ್ತೆರ್.

ಆನಿದ ಇರ್‌ಲ್ಡ್ ಬಾರಿ ಸುಳಿಗಾಳಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಗಾಳಿದ ಬರಮುಡು ಏಳ್‌ಪಡವುಲು ಕಡಲಕರೆದಂಡೆಗ್ ತಾಂಟ್‌ದ್ ಪುಡಾಂಡ್. ಮನದಾನಿ. ಬಂಗರಸು ಆ ಪಡಾವುಡಿತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಆಶ್ರಯಕೊರ್ದು ಬಂಗಾರ್ದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಅರಂತಡೆ ಸಾಗಾಯೆ. ಪರಕೆ ಪಂಡಿನ, ತರಾವು ಶರಭೇಶ್ವರ ದೇವಳೊದ ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ ಗೋಡೆದ ಬರಿಟ್ ಮಹಾಗಣಪತಿನ್ ತಾಪನೆ ಮನ್ಪಾದ್ ತರಾವುದ ಗಣಪತಿಂದ್ ನಿತ್ಯ ನೂತೆದ್ಮ ತಾರಾಯಿದ

ಗಣಹೋಮ ಮಲ್ಪಾವೊಂದು ಬರೊಂದಿತ್ತ್. ಆ ದೇವಳೊಗು ಉಂಬಳಿ ಉತ್ತಾರ ಬುಡಿಯೆ.

ಆನಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ದುಡ್ಡುದ ಮೇಲ್ಮೆಗ್ ಪಣವುದ ಬಂಗರಸುಂದು ಪುದರ್ ಪನ್ಪಾವೊಂಡೆಗೆ. ಕುಡಲದ ಆಳುವೆದ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಾಯೆ. ಮಂಗಳಾದೇವಿ ದೇವಳೊನು ಜೀರ್ಣೊದ್ಧಾರ ಮನ್ಪಾಯೆ. 2ನೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂಗರಸುಡ್ದು ಬುಕ್ಕ ಆಯನ ಮೆಗ್ಯೆ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1224ಟ್ ಪಟ್ಟೊಗು ಬತ್ತ್. ಈ ಪಾಂಡ್ಯಪ್ಪ ಬಂಗರಸುನ ಕಾಲೊಡು ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಪುದಾರ್‌ದ ಕೆಲಸ ನಡತಿಜಿ. ಆಯ ಜೊಕುಳುದಾಂತಿನೆಡ್ದಾವರೆ, ತಂಗಡಿ ವಿಠಲದೇವಿಗ್ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1230ಡು ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಆಳ್ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1264ಮುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯೊನು ಅಳಿಯೊಳು. ಆಳೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ೧ನೇ ಕಾಮರಾಯ ಬಂಗರಸು ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1264ಡ್ದ್ 1274ಮುಟ ಸೀಮೆನ್ ಅಳಿಯೆ. ಆಯಡಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಪದ್ಮಲದೇವಿ ಪಟ್ಟ ಏರ್‍ಯಳ್. ಮೋಳು ಕಾಮರಾಯನ ಮರ್ಮಳ್. ಕಿಸ್ತೆರ್ ವರ್ಸೊ 1274ಡ್ದ್ 1287 ಮುಟ್ಟ ಮರ್ಮಳ್ ಪದ್ಮಲಾ ದೇವಿನ ಆಳ್ವಿಕೆ ಆದ್ ಆಳೆನ ಮಗೆ ಒಂಜಿನೇ ಹಾವಳಿ ಬಂಗರಾಜೆ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1287ಟ್ ಪಟ್ಟೊ ಏರ್ದ್ ಸೀಮೆನ್ ಆಳೊಂದು ಬತ್ತ್. ಆಯನ ಕಾಲೊಡು ಬೋಳ್ತೇರ್ (ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ) ಕುತ್ಯಾರ್‌ಡ್ ಸೋಮನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ, ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಅರಮನೆ, ಬುಕ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಕೋಟೆ. ಕಟ್ಟಾದ್ ತಿರ್ತ್‌ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಸೆಟ್ಟಿಲೆಪೇಂಟೆ, ಗುರುವಾಯನ ಕೆರೆಟ್ ಬಸ್ತಿ ಪೂರಾ ಮನ್ಪಾಯೆ. ಆ ಕೋಟೆದ ಬಡಕಾಯಿಡ್ ವೀರಭದ್ರ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಾಯೆ. ಆ ಬಂಗರಸುಡ್ದು ಬುಕ್ಕ, ಆಯನ ತಂಗಡಿ ಶಂಕರೀ ದೇವಿಗ್ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1324ಟ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಆಳ್ 25 ವರ್ಸರಾಜ್ಯಭಾರಮನ್ತೊಳು. ಆಳೆನ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ಕುಡಲದ ಮಹಾಮಂಡಳೇಶ್ವರೆ ಆದ್ ಸೋಯಿದೇವ ಅಲುಪೇಂದ್ರೆ ಆಳೊಂದಿತ್ತ್. ಆಯಗ್ ಸಂತಾನ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಶಕಂರೀದೇವಿಗ್ ತನ್ನ ಏಳ್ ಬಲ್ಲಾಕುಳೆ ಸೀಮೆನ್ ಆಯೆ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ದು ಒಡೆಯಪನ್ಪಿ ಬಿದ್‌ಕೊರ್ಯೆ.

ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಹೊಯ್ಸಳೆರೆ ತಿತಿ ಬಾರೀ ಹೀನಾವಸ್ಥೆಗ್ ಮುಟ್ಟುದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಂಕರೀದೇವಿ ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್ ಬಂಗಸೀಮೆನ್ ಆಳೊಂದು ಬತ್ತೊಳು. ಆಳ್ ತೀರಿಬುಕ್ಯ ಆಳೆನ ಮಗೆ ರಡ್ದ್‌ನೇ ಹಾವಳಿಬಂಗರಾಜೆ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1349ಡ್ದು 1400 ಮುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮನ್ತೆ. 51 ವರ್ಸ ಇಂಬ್ಯರಾಜ್ಯಭಾರೊ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಆಯಡ್ದ್‌ಬುಕ್ಕ. ಕ್ರಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1400 ಟ್ ೧ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪರಸ ಬಂಗಗ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ೨ನೇ ಹಾವಳಿಬಂಗನ ಮೆಗ್ಯೆ ಆಯಿನ ಈ ಬಂಗರಸುಗು ಉಮ್ಮಣ್ಣ ಬಂಗ ಪನ್ಪಿ ವಾಡಿಕೆದ ಪುದರಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪಗ್‌ಲಾ, ನೀಲೇಶ್ವರದ ಮೂತರಸುಗುಲಾ ಲಡಾಯಿ ಆಂಡ್.

ಬಂಗರಸು ಸೋಪುನಕಾಲೊಡು ಬೆದ್ರದ ಚೌಟೆರ್ ಬಂಗರಸುಗು ಸಾಯೊ ಮನ್ತಿನೆಡ್ದಾವರೊ ಮೂತರರಸುನು ಸೋಪಾದ್ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1410ಟ್ ಚೌಟೆರೆಗ್ ಮಣೇಲ್, ಪೇಜಾವರ, ಮುಂಡ್ಕೇರ್ ಸೀಮೆನ್ ಸಾಯಕೊರಿನೆಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ಯೆಗೆ. ಆಪೊರ್ತುಡು ಬೈಲಂಗಡಿ ಮೂಲರೆಗ್‌ಲಾ ಬಂಗರಸುಲೆಗ್‌ಲಾ ಅಪಗಪಗ ಲಡಾಯಿ ಆಪೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ೧ನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನ ಕಾಲೊಡು ಉಬಾರ್‌ಡ್ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾಯೆ. ಅಂಚನೆ ನಂದಾರೊಡು ಒಂಜಿ ನಿಧಿತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಅರಮನೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾಯೆ. ಸುತ್ತ ಒಂಜಿ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟ್ಯಾಯೆ. ವೀರಭದ್ರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಪಿಲಿಚಂಡಿ ಗುಂಡ, ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣ ದೇವಸ್ತಾನ. ಆಧೀಶ್ವರ ಬಸ್ತಿ ಕಟ್ಟ್ಯಾಯೆ. ಚತುರಂಗ ಪೇಂಟೆದ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯನ ಕಾಲೊಡಾಂಡ್. ಆಯಗ್ ಸಜಿಪದ ಬಲ್ಲಾಳೆ ನಂದಿರಾಮ ಮಗಳ್ ದಾರಕ್ಕನ್ ಮದಿಮೆ ಮನ್ತ್ತ್ ಕೊರಿಯೆ.

ಆ ಕಾಲೊಡು ಸಜಿಪ ನಾಲ್ಕೈತಾಯಿಗ್‌ಲ ಗುಡಿಮಾಡ ಕಟ್ಟ್ಯಾದ್ ಕೊರ್ಯೆ. ಉಬಾರ್‌ಡ್ ಮಾಂಕಾಳಿ ಅಬ್ಬೆಗ್‌ಲ ಗುಂಡೊಕಟ್ಟ್ಯಾಯೆ. ಆಯೆ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1455ಟ್ ತೀರಿಬುಕ್ಯ ಆಯನ ತಂಗಡಿ ರಡ್ನೆ ಶಂಕರಿ ದೇವಿಗ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಈ ರಾಣಿ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1491ಮುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಭಾರ ಮನ್ತೊಳು. ಮೋಳೆನ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೋಡು ಮೊಳೆನ ಮಗೆ ೨ನೇ ಶಂಕರಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಬಂಗಾಡಿ ವೀರಭದ್ರ ದೇವಳೊಗು ಉಂಬಳಿ ಉತ್ತಾರ ಕೊರಿಯೆಗೆ. ೨ನೇ ಶಂಕರಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಕಾಮರಾಯೆ ಪಟ್ಟ ಏರ್ಯೆ. ಇಂಬ್ಯನ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆಂಡ್. ಆಕ್ಲೆನ ವೈಸರಾಯಿ ಲೋಪೇಜ್ ಡೀ ಸಂಪಾಯೋ ಕುಡಲದ ಅರಂತಡೆ ದಾಳಿಮನ್ತೆ. ಆ ಕಾಲೋಡು ಬಂಗರಸುಗಲಾ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆಗ್ ಲಡಾಯಿ ಆದ್, ಒಂಜಿ ಕರಾರ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಲಡಾಯಿನ್ ಉಂತಾದ್ 2,400ಮುಡಿ ಆರಿ, 1,000 ಬುದ್ದಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಸುಂಕೊ ಕೊರ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಕತೆ ನಡತ್‌ಂಡ್.

ಈ ಸಮಯೊಡು ಅರಬಿದ ಒರಿ ಸಾಹುಕಾರೆ ಕುಡಲಡ್ ಬೇರೊಗು ಶುರುಮನ್ತೆ. ಆಯಡ ಲಡಾಯಿಮನ್ತ್‌ದ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರ್ ಕುಡಲದಸೀಮೆಡ್, ಕಿಸ್ತಾನ್ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರೊ ಮನ್ತೊಂದು ಬಾರೀ ಬಲೊ ಪಡೆಯೆರ್ ೨ನೇ ಕಾಮರಾಯೆ ವಿಜಯನಗರೊಗು ಕೊರ್ಪಿ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಗೆ ಕೊರಂದಿನೆಡ್ದ್ ಕಿಸ್ತೆರ ವರ್ಸ 1520ಡ್ ಕೆಳದಿದ ಸದಾಶಿವನಾಯಕೆ ಕುಡಲಗ್ ದಂಡ್ ಕನತ್‌ದ್ ಬಂಗರಸುನು ಸೋಪಾದ್ ವಿಜಯನಗರೊದ ಕಪ್ಪೊನು ವಸೂಲು ಮನ್ತ್ತ್‌ದ್ ಕಿಷ್ಣದೇವರಾಯಗ್ ಒಪ್ಪಯೆ. ಆಯಡ್ಕ್‌ಬುಕ್ಕ, 3ನೇ ಹಾವಳಿಬಂಗರಸು ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1533ಡ್ದ್ 1545 ಮುಟ್ಟ ನಂದಾರೊಡು ಪಟ್ಟೊದ್ ಆಳಿಯೆ.

ಆಯನ ಕಾಲೊಡು ನಂದಾರೊಡು ಶಂಕರಾನಾರಾಯಣ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಾದ್ ಉತ್ರ ಉಂಹಳಿಬುಡಿಯೆ. ಈ 3ನೇ ಹಾವಳಿ ಬಂಗರ ಸುಡ್ಡುಬುಕ್ಕ ಆಯನ ಮೆಗಿಯೆ 2ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸುಗು ಕ್ರಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1545ಟ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಬೆದ್ರದ ಚೌಟರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ ಸೋಮಳಾ ದೇವಿಲ ಆಯ ಈರ್ವೆರ್ ರಾಣಿ ಯಡಿಕುಳು, ಇಂಬೈ ವಿಜಯನಗರದಕ್ಲೆನಸಾಮಂತ ಅರಸು ಆದ್ ಇಂಬೈ ಬಿರ್ದ್‌ಡ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಜಿಲೆರೆಗ್‌ಲಾ ಈ ಅರಸುಗುಲಾ ದುಡ್ಡುದ ನಾಯೊಡು ಪಗೆ ಬೂರ್ದು ಅಂಕೊಗುಂತುನಡೆಮುಟ್ಟ ಎತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಸಮಯೊಡು ಕಾಂತಾಡಿಗುತ್ತುದ ಬರಿಟತ್ತಿ ಮಣಿಮಜಲ್‌ಡ್ ದುಗಣ ಕೊಂಡೆ ಬಂಗರಸುನ ದಳವಾಯಿ ಆದಿತ್ತೆ. ಈ ದುಗಣ ಕೊಂಡೆನಾತ್ ಬಿರ್ಸೆ ದಳಾಯಿತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಏರ್ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂದರಸು ದುಗಣ ಕೊಂಡೆನ ಉಸ್ತುವಾರಿಡ್, ಅಜಿಲೆರೆಡ ಲಡಾಯಿಗ್ ದಂಡ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಏಣೂರ್ದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅಜಿಲೆರೆಗ್ ಬಾರಿಬೆಚ್ಚ ಆಪುಂಡು. ಅಜಿಲ ಸೀಮೆದ ಮರ್ಯಾದಿ ಒರಿತ್ ಕೊರೊಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆ. ದೇವು ಅಲೋಚನೆಮನ್ತೆ. ತಮ್ಮಲೆ ಕಾಂತಣಾತಿಕಾರಿನಡೆಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೂನೀರಣ ದೀದ್ ಆರುವತನ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಪಾದ್.

"ಓ ದೈಯ್ಯೋ ಈತ್‌ನೆಟ ನಂಬಿನಾಯಗ್ ಇಂಬುಕೊರ್ತಿ ಮಾಯಗಾರೆ ಈ. ಇನಿ ಪೆರಡೆದ ಬೆರಿಯೆ ಕಿನ್ನಿಲು ಪೋಯಿಲಕ್ಕೆ, ಪೆತ್ತದ ಬೆರಿಯೆ ಕಂಜಿ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ, ಈ ಎನ್ನ ಅರುವದಗ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಆದ್ ದಂಡ್‌ಡ್ ಗೇಲ್ ಕನತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು"ಂದ್ ನಟ್ಟೆ. ಮುಗೋಕು ಗಂಧಮುಟ್ಟಾದ್, ಆ ಗಂಧೋನು ದೇವುನ ಮುಂಡೊಗು ದೀಯೆ. ತನ್ನ ಅಂಕೊಸುರಿಯೊನು ಕೊರ್ಯೆ. ದೇವು ಪೂಂಜೆ, ತಮ್ಮಲೆ ಕಾರ್ ಪತ್ಯೆ. ಸೀದಾ ಅಜಿಲೆರೆನಡೆ ಬತ್ತೆ. ಅಂಕ ಬೂಳ್ಯ ಪಡೆಯೆ, ದಂಡ್‌ನ್ ಕೂಡಾವೊಂದು, ಚಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆ.

ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡಿ ದುಗ್ಗಣ ಕೊಂಡೆನ ಪರ ನುರ್ಕು ನೆಗತ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಅಯೆಲಾ ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ದಡೆ ಎತ್ತ್‌ದ್ ಲಡಾಯಿಗ್ ಉಂತ್ಯೆ. ಕೊಂಡೆಗ್‌ಲಾ ದೇವು ಪೂಂಜಗ್‌ಲಾ ಬಾರೀ ಲಡಾಯಿ ಆಂಡ್. ದುಗಣ ಕೊಂಡೆನ ತರೆನ್ ದೇವು ಪೂಂಜೆ ಕಡ್ತೆ. ಅಂಚನೆ ಅಜಿಲೆರೆ ಬೂಡೂಗಪ ಬರ್ಪೆ, ಅಜಿಲೆರ್ ದೇವು ಪೂಂಜಗ್ ಕೊರ್ಪಿ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರಾಂದೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಡ್ ಆಯೆ ಅಜಿಲಸೀಮೆನ್ ಬುಡಿಯೆ. ಬಂಗವಾಡಿಸೀಮೆಗ್ ಬತ್ತೆ. ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸು ಆ ಬೀರಗ್ ಆಶ್ರಯಕೊರ್ಯೆರ್. ಪುದ್ದೊಟ್ಟುಡು ಇಲ್ಲ್‌ಜಾಗ್ ಉಂಬಳಿಕೊರ್ಯೆರ್. ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಸ 1556ಟ್ ಈ ರಡ್ಡ್‌ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸು ಬೈಲಂಗಡಿದ ಲಡಾಯಿಡ್ ಸೈತೆ. ರಾಣಿಸೋಮಳಾದೇವಿ, ಕಂಡನೊಟ್ಟುಗು ತಾನ್‌ಲಾ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮನ್ತೊಂದು ಸೈತಳ್. ಆ ರಡ್ಡ್‌ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪನ ಅರುವತೆ 3ನೇ ರಾಮರಾಯೆ ಪಟ್ಟೊಗು ಬತ್ತೆ. ಈ

ಕಾಮರಾಯಗ್‌ಲ ಮಾಮಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿಗ್‌ಲ ಮನಸ್‌ದುಲಾಯಿ ಸರಿದಾಂತೆ ಇಂಬ್ಯೆ ಪೋರ್ಜುಗೀಸೆರೆಗ್ ಇಷ್ಟೆ ಆದ್ ಉಳ್ಳಾಲೊದ ಬಗೆಟ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸಾಯಕೊರ್‍ಯೆ. ತನ್ನ ತಂಗಡಿ ಕಾಮಲಾ ದೇವಿನ್ ಕಾರ್ಲದ ದಾವಣಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಭೈರವ ರಾಯೆ ಮದ್ಮೆ ಆಪುನು ನಿಶ್ಚಯ ಆಂಡ್. ತಾಳಿಬಂಧಿಸನ ಆಪುನಡೆ ಎತ್ತ್‌ನಗ, ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ಭೈರವರಸು ಬೆದ್ರದ ರಾಣಿ ತಿರುಮಲಾದೇವಿನ್ ಲಡಾಯಿಡ್ ಕೆರಿನೆಡ್ಡಾವರ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ ಮನ್ತಿ ಕಟುಕಗ್ ಎನ್ನ ತಂಗಡಿನ್ ಕೊರ್ಪುಜಿಂದ್ ಕಾಮರಾಯೆ ಮದ್ಮೆನ್ ಉಂತಾಯೆ. ಆ ಬೆಂಗ್‌ಡ್ ಕಾರ್ಲದ ಭೈರವರಸುಗುಲ ಕಾಮರಾಯಗ್‌ಲಾ ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ಕ್ಯೊಲದಲ್ಪ ಲಡಾಯಿ ಆಂಡ್. ಈ ಲಡಾಯಿಡ್ ಕಾಮರಾಯೆ ಸೋತುದು ಕೇರಳೊಗು ಬಲ್ತೆ. ಕಿಸ್ತರೆ ವರ್ಸ 1612ಟ್ ಕಾಮರಾಯೆ ತೀರಿಬುಕ್ಕ, ಆಯನ ಅರುವತೆ 3ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂಗಗ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಈ ಬಂಗರಸು ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆಗ್ ಇಷ್ಟೆ ಆದ್ ಇತ್ತೆ. ಇಂಬ್ಯೆ ಇಕ್ಕೇರಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪನಾಯಕಗ್ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ಕೊರಂದೆ ಆ ಅರಸು ಪದ್ರಾಡ್‌ಸಾರ ಮಂದೆಡದಂಡ್ ಕನತ್‌ದ್ ಕುಡಲ ಕೋಟೆನ್ ವಶ ಮನ್ತೆ. 3ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪೆ ಕಾಸರಗೋಡುಗು ಪಾರ್‍ಯೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರ್ ರಾಜಿಪಂಚಾತಿಕೆ ಮನ್ತ್‌ದ್ ಆ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪನ್ ಪಿರ ತರ್ಪುಡ್ದು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ಪಡೆವೊಂದು ಪೋಯೆ. ಆಂಡಲ ಈ ಬಂಗರಸು ದಂಗೆಲಕ್ಕ್‌ನಗ ಇಕ್ಕೇರಿದ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕೆ ಬಂಗರಸುನು ಸೋಪಾದ್, ಆಯೆ 3500 ವರಹ ಕಪ್ಪಕಾಣಕೆ ಕೊರ್ಪುನ ತಾಕಿತ್ ಮನ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯೆ. ಈ ಸಮಯೊಡು ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕೆ ಕೋತ್ತರಿ ಅರಸುನು ಸೋಪಾದ್ ಬೇಕಲ ಕೋಟೆನ್ ವಶಮನ್ತೆ. ಕಿಸ್ತರೆ ವರ್ಸ 1658ಡು 3ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪೆ ತೀರಿಬುಕ್ಕ 4ನೇ ಹಾವಳಿ ಬಂಗರಸು ಪಟ್ಟೊಗುಬತ್ತೆ. ಈ ಅರಸುನ ಕಾಲೊಡು ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕಗ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕಪ್ಪ ಸಂದಾಯ ಮನ್ಪಂದೆ.

ಈ ನಾಲ್ನೆಹಾವಳಿ ಬಂಗರಸುನು ಇಕ್ಕೇರಿಗ್‌ಪೋಯಿನಪಗ ಅಯನ್ ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಡ್ ಪಾಡ್ಪಾಯೆ. ಆ ಸಮಯೊಡು ಬಂಗರಸುನ ಕಡೆಕ್ಕ್ ಸಂದೊಡಾಯಿನ ಕಪ್ಪೊ್ವಕಾಣಿಕೆನ್ ಮೊಗೆರ್ನಾಡ್ ದಾಮರ್ಸಪ್ಪೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಂಗರಸುನ ಬೂಡ್ದಾಯೆಗೆ. ಈ ಬಂಗರಸು ತೀರಿಬುಕ್ಕ ಕಿಸ್ತರೆ ವರ್ಸ 1631ಟ್ ಅಯನ ತಂಗಡಿ 3ನೇ ಶಂಕರೀ ದೇವಿಗ್ ನಂದಾರೊಡು ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಆಳ್ 1653 ಇಸವಿಮುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯ ಭಾರಮನ್ತೊಳು. ಅಳೆಗ್‌ಲ ಇಕ್ಕೇರಿಗ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕಪ್ಪಕೊರ್‍ಯರೆ ಸಾಧ್ಯದಾಂತೆ, ದಳವಾಯಿ ತಿಮ್ಮಾತಿಕಾರಿನ ಸಂದಾನೊಡ್ದು ಅರಸು ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನಾಯೆಕೆ 20 ಸೀಮೆದ ಹಕ್ಕ್‌ನ್ ಮಾತ್ರ ಕೊರ್ದು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಗೆ ಗೆತೊಂದು ಪೋಯೆ.

ಮೋಳೆನ ಕಾಲೊಡು ಕೂಳೂರುಡ. ಒಂಜಿ ಅರಮನೆ ಕಟ್ಟಾಯೊಳು. ಕಿಸ್ತರೆ ವರ್ಸ

163ಟ್ ಶಂಕರೀದೇವಿನ ಮಗೆ, 5ನೇ ಹಾವಳಿಬಂಗರಾಜೆ ಪಟ್ಟ ಏರ್ಯೆ. ಅಯೆ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಷ 1699 ಮುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯವಾಳಿಯೆ. ಅಯಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ಆಯನ ಅರ್ರ್ವತೆ 4ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸು ಪಟ್ಟ ಏರ್ಯೆ. ಇಂಬ್ಯನ ಕಾಲೊಡುಲಾ ಇಕ್ಕೇರಿಗ್ ಕೊರ್ಪಿಕಪ್ಪ ಕೊರಂದೆ, ತಿಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ನಗ ಮೋಟೆಗೆ ಸಂಗಪ್ಪ ಸೆಟ್ಟಿಮಗೆ, ನಿರ್ವಾಣ ಸೆಟ್ಟಿ ಸಾಯಮನ್ತ್‌ದ್, ಇಕ್ಕೇರಿದ ಕಪ್ಪ ಸಂದಾಯಿ. ಕಿಸ್ತೆರೆವರ್ಷ 1763ಟ್ ಮೈಸೂರುದ ಹೈದರಾಲಿ ಇಕ್ಕೇರಿನ್‌ಲಾ, ತುಳುನಾಡ್‌ನ್‌ಲಾ ವಶಮನ್ತೊಂದು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನೊಗು ಸೇರ್ಸಯೆ. 4ನೇ ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪನ ನಂತರ ಆಯನ ಅರ್ರ್ವತೆ, 4ನೇ ಕಾಮಪ್ಪರಸಬಂಗಗ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಷ 1768ಡು ಇಂಗ್ಲೀಷೇರ್ ಕುಡಲಸೀಮೆನ್ ವಶ ಮನ್ತೆರ್. ಈ ಅರಸುಗು ಹೈದರಾಲಿಯೆ ಸಾಯಕೊರ್ಯೆ. ಆಂಡ ನಂದಾರ್ದ ಅರಮನೆನ್, ಸ್ಯಾರೆಬ್ಯಾರಿ ಸುಲಿಗೆ ಮನ್ತ್‌ದ್ ತೂಕೊರಿನೆಡ್ದಾದ್ ಕಾಮರಾಯಗ್ ದಿಕ್ಕ್‌ದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಈ ಸಮಯೊಡು ಈ ಬಂಗರಸುನು ಜಮಲಾಬಾದ್ ಕೋಟೆದ ಖಿಲ್ಲೇದಾರೆ, ಉಪಾಯೊಡು ತರ್ಪುಡ್ದು ಗಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಯೆಗೆ. ಆ ಕಾಮಪ್ಪನ ಮಗೆ 5ನೇ ಲಕ್ಷು ಮಪ್ಪೆ ಕಿಸ್ತೆರೆ ವರ್ಷ 1800ಟ್ ಪಟ್ಟ ಏರ್ಯೆ. ಈ ಸಮಯೊಡು ಇಂಗ್ಲೀಷೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಪೂರಾ ವಶ ಮನ್ತೊಂಡೆರ್. ಈ ಬಂಗರಸು ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಕಾಟ್‌ಕಾಯಿದೊಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್‌ದಂಗೆ ಲಕ್ಕಿನೆಡ್ದಾತ್‌ರ, ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆಡ್ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ್‌ಲಾ, ಈ ಬಂಗರಸುನುಲ ಗಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಲಕ್ಷುಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸು ತೀರಿಬುಕ್ಕ 6ನೇ ಕಾಮರಾಜೆ, ಶಾಂತರಾಜೆ, ಪದ್ಮ ರಾಜಗ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೀತಿಡ್ ಪಟ್ಟ ಆಂಡ್. ಕಡೇತ ಬಂಗರಸು ಪದ್ಮರಾಜ ಬಂಗರಸುಗು ಬಂಗಾಡಿಡೇ ಪಟ್ಟ ಆದ್ ಅಲ್ಪ ಎಲ್ಯ ಅರಂತಲ್ಲ್ ಬಾರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.

ಆಡೆ ಬಂಗವಂಶದ ಆಳ್ವಿಕೆಮುಗ್ಗಿಂಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷೆರ್, ಜಮಲಾಬಾದ್, ಕುದ್ರೆಮುಖ ಇಂದೆನ್ ವಶಮನ್ತೊಂದು ಪ್ರವಾಸಿಧಾಮ ಮನ್ತೆರ್.

ಉತ್ತರ ನಿಕುಲು ಪನ್ಲೆ

✍ ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ

ಉಂದು ವಿಜ್ಞಾನಯುಗ. ಆಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯೊಲೆದ ನಡುಟು ನಮ ಬಡಪತ್ತ್‌ನ್ ಮದತ್ತ್‌ದ್, ನಡತ್ತ್ ಬತ್ತಿನತಾದಿನ್ಲಾ ಮದತ್ತ್‌ದ್, ಐಸ್ರದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಬದ್‌ಕೊಂದುಲ್ಲ ಅಂಚೆನೇ ಬದ್‌ಕರೆ ಬಯಕೊಂದುಲ್ಲ.

ಆಂಡ, ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ನಕುಲು ಎಂಚ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್? ಅಕ್‌ಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಕಿರಿಯೆರಾದ್ ನಮ ಎಂಚ ಬದ್ಕ್‌ದ್ ಬಯ್ದ್ವ. ಅಪಗದ ನಮನ ಒಣಸ್ ತಿನಿಸುಲು ಮಾತಾ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಂಗ್-ತೊ-ಡುನು ದೆಂಗಾವರೆ, ಬಡವು -ಬಾಜೆಲ್‌ನ್ ತಲ್ಮೆನ ಮಲ್ಪರೆ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ನಕುಲು ಎಂಚಿನ ಮಾತಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಿಂಡಿ -ತಿನಿಸ್‌ಲೆನ್ ತಿಂದೊಂದು ಕಾಲೇಸನ ದೆತ್ತೊಂದು ಬಯ್ದೆರ್? ಆನಿದ ಒಣಸ್‌ತಿನಿಸ್‌ಲು ಇನಿಗ್ಲಾ ಬಳಕೆಡ್ ಉಂಡಾ? ಆನಿದ ತಿನ್ಪಿ ತಿನಿಸ್‌ಲೆಗ ಇತ್ತಿನ ರುಚಿ-ಸತ್ವ ಇನಿಗ್‌ಲಾ ಅಯಿತ ನೈಜತೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬಯ್ದ್‌ಂಡಾ? ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಆನಿಗ್ಲಾ ಇನಿಗ್ಲಾ ಎಂಚ ಉಂಡು? ತಿನ್ಪಿ ತಿನಿಸುವು ಮರ್ದ್ - ಮಾಯೆಲು ಆನಿಗ್ಲ ಇನಿಗ್ಲ ವಾ ಸ್ಥಿತಿಗ್ ಬತ್ ಎತ್‌ದ್‌ಂಡ್? ಒಂಜಿ ಚೂರು ಕುಲ್ಲುದು ಅಲಚೆನೆ ಮಲ್ಪುನಗ, ಇಂಚ ವಿಚಾರೊಲು ಮನಸ್‌ಗ್ ಪೊಗ್ಗುಂಡು.

ಪಿರಾಕ್‌ದಕ್ಲೆಗ್ ಅಕ್‌ಲಕ್‌ಲ್ನನೇ ಆಯಿನ ಬೇಲೆಲು ಕೈ ನಿಲ್ಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪುಲ್ಯ ಕಲೊಗೇ ಲಕ್‌ದ್ ಒರ್ವೊರದ ಬೇಲೆ ಆಯಿನೆ ತಂಜನೊಗು ಅಲೆ ಇಜಿಡ ಕೊಜಪು ಮೈತೊಂದು, ಕಾಯಿ ಮುಂಚಿ, ಉಪ್ಪುನುತೊರ್ಂದು, ಬಂಜಿ ನಿಲ್ಕೆ ಉಂಡುದು, ಬಾಕಿದ ಬೇಲೆಗ್ ಪಿದಾಡೆದೆರ್. ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಕತ್ತಲೆಮುಟ್ಟ ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟಾದ್ ಮೈ ಪೊಡಿಮಲ್ತ್ ಬೆನ್ಪೆದೆರ್. ಗಂಜಿದ ತೆಲಿಯೇ ಅಕ್‌ಲ್ನ ಜುವೊಗು ತಾಕತ್ತ್‌ದ ಟಾನಿಕ್ಕ್. ಬೇನೆ-ಸಂಕಡೊಲು ಬರ್ಪೆದಿನೇ ಕಮ್ಮಿ ತಿನ್ಪಿ ತಿನಿಸುಲ್ಲ ಎಡ್ಡೆ ಸತ್ವದ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೆ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತಿಲೆಕನೇ ಆಯನ್ ಬದ್ಕರೆ, ಗಾಳಿ, ನೀರ್, ಮರ, ದೈಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎತೀಪ್ಪ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತ್‌ನ್ಲಾ ಕೊರ್ತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಗು ತಕ್ಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಫಲ ಕೊರೊಂದುಂಡು.

ಜನೊಕುಲು ಅಯಿತ ಪ್ರಯೋಜನಗೆತೊನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾಡ್‌ಡ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಕಾಡುತ್ಪತ್ತಿ ಆಪೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. ನೇರೊಲ್ದ ಪರ್‌ಂದ್, ತಂಪುದ ಪರ್‌ಂದ್, ಕೊಟ್ಟೆಮುಳ್ಳುದ ಪರ್‌ಂದ್, ಕುಂಟಲ್ದ ಪರ್ಪ್, ಕುಕ್ಕು, ಗೋಂಕು, ಗುಜ್ಜೆ, ಇರೋಲು ಇಂಚ ಬೇತೆ -ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಪರ್‌ಂದುಲು ಕಾಡ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕೇದ್‌ಂಡ್. ಒರ್ಸೊಗು ಮೂಜಿ ಬುಲೆ ಕಂಡೊಡು ದೆಪ್ಪೇದೆರ್. ಕಂಗ್ ತಾರೆಲೆಡ್ ಒರ್ಸ ಇಡೀ ಪಲ ಬರ್ಪೇದ್‌ಂಡ್. ಕಾಯಿ ಕಜಿಪು ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಬುಲೆಪದ್ ಪಟ್‌ದ್ ತಿನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮರ್ಯೊಲೊಗು ಬೋಡಾಪಿ ತಿನ್ಪಿ ಸೊತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಅರೆಗಲೊಡೇ ದಾಸ್ತಾನ್ ಮಲ್ತ್ ದೀಪೇದೆರ್.

ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಅರೆಗಲೊಡು ದಾಸ್ತಾನ್ ದೀತಿನ ತಿನಿಸ್‌ಲು ಮರ್ಯಲೊಡು ಎನ್ನ್‌ನಗ ಎನ್ನಿಲೆಕ ತಿನರೆ ಆಪೇದಿನವು, ಸಾಂತನಿ, ಪುನ್ಕೆದಬಿತ್ತ್, ಪೆಜಕಾಯಿದ ಬಿತ್ತ್, ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲು, ಹಪ್ಪಳ, ರುಟ್ಟಿ, ಬಾಲ್ಗ, ಕುಮಂದ್ರ, ಇಂಚ ಮಾತಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀತಿನೆನ್ ಮರ್ಯಲೊಡು ತಿಂದ್‌ದ್ ತೊಡು ದೆಂಗವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ತೌತೆ, ಕೆಂಬುಡೆ, ಕುಂಬುಡ ಮಾತಾ ಮರ್ಯಲೊಗುಂದ್ ಮಡಲ್ದ ಒಲಿಟ್ಟ್ ಕಟ್‌ದ್ ಮಾಡ್‌ದ ಪಕ್ಕಾಸ್‌ಲೆಡ್ ನೇಲದ್ ಕಟೊಂದಿತ್ತೆರ್ ದಾಲ ಕಜಿಪುಗು ದಂತಿನಪಗ ಒಂಜೆಂಜಿ ದೆತ್‌ದ್ ಕಜಿಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದಾಂತಿನಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅಂಚೆನೇ ಕಾಯಿಗುಜ್ಜೆದ ಪಚ್ಚಿರ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬುಡ್ಪದ್, ಪೆಲತ್ತರಿ, ಕನ್ನಿರ್ ಮಾತಾ ದೆತ್‌ದ್ ಪಚ್ಚಿರ್‌ದ್ ತಿಗ್‌ತ್‌ದ್ ಎತೀಪ್ಪ ಉಪ್ಪುಡುಪಾಡ್ದ್ ನೇಲ್ನೇಲ್ಯ ಕರೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ದಿಂಜಾದ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್ ಬಾಯಿ ಕಟ್‌ದೀಪೆರ್ ನೆಕ್ಕಾ ನೀರುಪ್ಪಡ್, ಉಪ್ಪಡಚ್ಚಿರ್‌ಂದ್ ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಯೊಡುವ ಪಚ್ಚಿರ್ ರಡ್ಡ್ ಒರ್ಸಮುಟ್ಟಲಾ ಒರಿಯುಂಡು. ಅಯಿತ್ತ ಪೆಲತ್ತರಿಲ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತಾದ್ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮೊರೆತ್‌ದ್ ಕೊಟ್ಯದ ಒಂಜಿ ಮೂಲೆಡ್ ದೂಪೆ ಗೂರುದು ದೀಪೇದೆರ್. ಬೋಡಾನಗ ಉಪ್ಪಡಚ್ಚಿರ್ಲ ಪೆಲತ್ತರಿಲ ಪಾಡ್ದ್ ಕೋರಿ ಆಚಾಯಿಲೆಕ ಆಜವೆರ್ ಉನರೆಲ-ತೆನರೆಲ ಬಾರೀ ರುಚಿ.

ಗುಜ್ಜಿದ ರಚ್ಚೆ, ಗೂಂಜಿಲ ಅಂಚೆನೇ ನೇಲ್ಯ ಕರೊಕ್ಕುಲೆಡ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ದೀಪೇದೆರ್. ಅವ್ವತ್ತಂದೆ ಕೇನೆದ ದಂಟ್, ಪೆಜಕಾಯಿ. ಕುಕ್ಕು ಮಾತ ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಡ್ಯೊಲೆಡ್ ದಿಂಜದ್ ಬಾಯಿ ಕಟ್‌ದ್ ದೀಪೇದೆರ್. ಅನಪತ್ಯೊಗು ದೆತ್‌ದ್ ಜೀರಿಗೆ ಮುಂಚಿ ನುರ್ತುದು ಗಂಜಿ ಉನ್ಪೇದೆರ್. ಬಾಯಿಗ್ಲ ರುಚಿ, ಬಂಜಿಗ್ಲ ತಂಪು. ಉಂದೆಟ್ಟೇ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯೊನು ಕಾಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸೀಕ್-ಸಂಕಡೊಲು ಬರ್ಪೇದಿನಿ ಕಮ್ಮಿ ಬತ್ತ್ಂಡಲ ತನ್ಕ್‌ಲ್ಡನೇ ಮರ್ದ್‌ಲಾ ರಡಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಕೈಕ್ಕ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿ ಒಂಜಿ ದೈ ಬೇರ್ ತಪ್ಪುಲು ಒಂಜೆಂಜಿ ಸೀಕ್‌ಲೆನ್ ನಿರ್ನಾಮ ಮಲ್ಪುನ ಶಕ್ತಿನ್ ಪಡೆವೊಂದು ಬಯ್ಯಿನವು. ರಾಮ ಬಾಣದಂಚ ನಾಟುನ ಶಕ್ತಿದ ಮರ್ದುಲು ಅಕ್‌ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಉದಾರ್ನೆಗ್ ಕಿಂಚಿತ್ತ್‌ಡ್ ಪನ್ಪಿನಿಂದಾಂಡ ಚಾ-ಕಾಪಿದ ಮರ್ಲ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ. ಪರ್ಪಿನ ಬ್ರಮೆಕ್ಕ್, ಕುಂಟಲ್ದ ಕೊಡಿತ್ತ ಕಸಾಯ, ಪೊಣ್ಣಳಿಗೆದ ತಪ್ಪುದ ಕಸಾಯ, ತೊಜಂಕ್‌ದ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಕಾಫಿ, ಜೀರ್ದರಿತ್ತ ಕಸಾಯ, ಕಡೀರ ಬೇರ್ದ ಕಸಾಯ, ಇಂಚ ಮಾತ ನಾನಾ ನಮುನೆದ ತಪ್ಪು, ಬೇರ್, ಬಿತ್ತ್‌ದ ಕಸಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರ್ದ್ ತನ್ನೊಕ್ಲೆನ ಆರೋಗ್ಯ, ಅವುಷೊ ಕಾಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಸೀತ, ತೆಮ್ಮ, ಜರ, ಸುರುವಾಂಡ, ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಕಪ್ಪರ್ ಶುಂಠಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಮಾತಾ ಗುದುದು ಬೆಯ್ಪುದ್, ರುಚಿಕ್ಕ್ ಒಂತೆ ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲದ ಮಾತೆರ್ಲ ಪರ್ಪೆದೆರ್.

ಒಣಸ್‌ಗ್ ತಿಮರೆದ ಚಟ್ನಿ, ತೇವುದ ಇರೆತ ಚಟ್ನಿ, ತೊಜಂಕ್‌ದ ತೊಪ್ಪು, ಪುನರ್ ಪುಳಿತ್ತ ಕೊಡಿ, ಬಸಲೆ, ಪದ್ಪೆ, ತೇರೆದ ಕೊಡಿತ್ತ ಚಟ್ನಿ, ಸೀಗೆದ ಕೊಡಿತ್ತಪಲದ್ಯ, ಕುಡುತ್ತನೀರ್, ತೆಲಿತ್ತಸಾರ್ ಇಂಚ ಮಾತಾ ಅಗ್ಗೊದ ವಸ್ತುಲು ಅಟಿಲ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಪುಲ್ಪೆನದ ಒಣಸ್ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್. ಬಂಜರ ಉನರೆ ಆಪೇದ್‌ಂಡ್. ಜುವೊಗು ತ್ರಾಣ ಬರ್ಪೆದ್‌ಂಡ್ ಸೀಕ್-ಸಂಕಡ ಜನೊಕ್ಲೆಡ್ದ್ ದೂರ ಬಲ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ಆನಿಗ ತಂಜನ ತೆಲಿಕ್ಕ್ ಇತ್ತಿನ ತಾಕತ್ತ್ ಇತ್ತೆದ ಚಾ, ಕಾಫಿ, ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಬೋರ್ನ್‌ವಿಟಾ ಪರ್ತಿನ ಶರೀರೊಡು ಇಜ್ಜಿ.

ಇತ್ತೆ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಸರ್ಕಾರದ ಈಟ್ ದಾಂತೆ ವಾ ದೈಟ್ಲಾ ಪಲ ಬರ್ಪುಜಿ. ಡಾಕ್ಟೆರೆನಕ್‌ಲ್ನ ಮರ್ದ್‌ದಾಂತೆ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಗುಣ ಆಪುಜಿ. ಗುಜ್ಜೆ, ಗೂಂಜಿ, ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲತ್ತರಿ ತ ತಿಂದ್‌ಂಡ ಬಂಜಿಗಾಪುಜಿ. ವಾಯಿದ ಅಬತರ ಜಾಸ್ತಿಯಾಪುಂಡು. ಬಾಯಿಗ್‌ಲ ಪತ್ತುಜಿ.

ಕೆರೆಂಗ್‌ದ ಪೂಲು, ಸಾಂತನಿ ಪುನ್ಕೆದ ಬಿತ್ತ್‌ಂದ್ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ದಾದಂದೇ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಪರ ಊರುಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಊರುದ ತಿನಸ್‌ಂದ್ ಕೊರುಂಡ ಪುಸ್ಕ ಉಬ್ಬಿದ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿಪುವೆರ್.

ಇತ್ತೆ ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್, ಚಿಕನ್ ಚಿಲ್ಲಿ, ಚಿಕನ್ ತಂದೂರಿ, ಚಿಕನ್ ಕಬಾಬ್ ಚಿಕನ್

ಮಂಚೂರಿ, ಚಿಕನ್ ಟಿಕ್ಕ, ಉಂದೇ ಇತ್ತೆದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬೇಗ ಅರ್ಥ ಆಪುನ, ಬಾಯಿರುಚಿತ್ತ ತಿನಸ್. ಒಂಜಿ ಕೋರಿಗ್ ಏತ್ ನಮೂನೆದ ಏಸೊಲು. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಕೋರಿದ ಸಾರ್, ಕೋರಿ ಆಜಾದಿನ ಈತೆಟ್ಟ್ ವಾ ಮಲ್ಲ ಲೇಸ್‌ಲ ಮುಗ್ಯೆದ್‌ಂಡ್.

ಆರೋಗ್ಯಲಾ ಆತೇ ಒಂಜಿ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡೇ ಪದ್ನಾಜಿ ಪುದರುಲು. ಇರ್ವತ್ನಾಲ್ ಬಗೆತ್ತ ಮರ್ದುಲು. ಕಡೆಕ್ಕ್ ಆಯೆ ಮುಗ್ಗಿಯೆಂಡಲ ಆಯನ ಮರ್ದ್ ಮುಗ್ಯುಜಿ ವಾ ಕಸಾಯಲ, ಬೇರ್ ಮರ್ದ್ದಲುಲಾ ನಾಟುಜಿ. ಬಲಿಪೊಡು ಪೇಂಟೆದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್. ಅವುಷ ಗಟ್ಟಿ ಇತ್ತಿನಾಯೆ, ದೈವ -ದೇವೆರ್ನ, ಗುರು ಹಿರಿಯೆರ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಇತ್ತಿನಾಯೆ ಒಂತೆ ಹೆಚ್ಚ ಕಾಲ ಬದೇಕೆ.

ಪಿರಾಕ್‌ದ ಹಿರಿಯೆರ್ನಕುಲು ಎನ್ಪ ಒರ್ಸ ಮುಟ್ಟಲಾ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆದ ಜವನೆರ್ ನಲ್ಪೊಡೇ ಗಂಟ್-ಗಂಟ್ ಬೇನೆಡ್ ನರಳುವೆರ್. ದುಂಬುದ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ವಾದ್ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತ್‌ಲೆಡ್ ನಮ ಏತ್ ಆರೋಗ್ಯವಂತೆರಾದಿತ್ತ. ಇತ್ತೆದ ಕೃತಕ, ಕಲಬೆರಕೆಲೆದ ಆಹಾರೊಲೆಡ್ ನಮ ಏತ್ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಆರೋಗ್ಯವಂತೆರಾದ್ ಬದ್‌ಕೊಂದುಲ್ಲ.

ದುಂಬುದಕ್‌ಲ್ನ ಗಾದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಕೋರಿಗ್ ಎನ್ನ್‌ನಗ ಮರಣಗೆ' ಅವೆನ್ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗೊಟ್ಟು ಇತ್ತೆದಕುಲು ಪನೊಡಾಯಿನ ಪೊಸ ಗಾದೆ 'ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಎನ್ನನಗ ಮರಣಗೆ'ಂದ್ ಉಂದು ಆನಿಗ್ಲಾ ಇನಿಗ್ಲಾ ನಟುತೂವೊಂದು ಬತ್ತಿನತ್ತ್. ಅನುಭವಿತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಸತ್ಯ.

ಇತ್ತೆದ ಲೆಕ ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ ನೋಟುದ ಕಾಲ. ಪಿರಾಕ್‌ದವು ಅತ್ತ್ ದಾದ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಆನಿದವು ರುಯಿ, ಆಣೆ, ಪೈಸೆ, ಒಟ್ಟೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್ದ ಕಾಲ. ಏತ್ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಅರ್ಥೊಡು ರಾಮ ರಾಜ್ಯಂದೇ ಗೆರೆತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆರ್.

ರುಯಿ ಪೋದು ರುಪಾಯಿ ಆನಗ, ಕಾಲ ಪೋದು ಕಲ್ಜಿಗ ಆನಗ, ರಾಮರಾಜ್ಯ ಪೋದು ರಾವಣ ರಾಜ್ಯ ಆನಗ? ಉತ್ತರ ನಿಕುಲು ಪನ್ಲೆ.

ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ದ ಉಳಯಿ ಪಿದಯಿ

✍ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಕತೆಕುಲು (1996), ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್ (1997), ಪತ್ತ್‌ಪಜ್ಜೆಲು (2001), ಧರ್ಮೆತ್ತಿ ಮಾಯೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊಸದೇಖಿದ ಕಿನ್ಯ ಕತೆಕುಲ್‌ನ್, ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಕೊರ್ದು ಪುದರ್ ಪೊರಪು ಪಡೆಯಿ ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣರೆನ ಸುರುತ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಯಮುನಕ್ಕೆ ಒಂಜಿ ಗುತ್ತುದ ಕತೆ (2005) ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಉಂಡು.

ನೂದು ಒರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆರ್ (1889)ಬರೆಯಿ ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಕತೆ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಎಲ್ಪ ಒರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಪಣಿಯಾಡಿದಾರ್ ಬರೆಯಿನ ಸತಿಕಮಲೆ (1936) ಕಾದಂಬರಿಲೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾದ್ ಮೂಜಿ ಒರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರದಾರ್ (2002) ಬರೆಯಿ ಯುಗಮಗ್‌ರ್ನಗನೇ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿಲೆ ಬೊಳ್ಳಿ ಪರ್ಬೊ ತೂಯಿನವು.

ಇತ್ತೆ ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಪ್ರಾಯೊಗು ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಯಿತ ಜವನಾದಿಗೆದ ಕಾಲ ಉಂದು. Tulu novel has come of age. ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣೆರೆನ (2005) ಮಿತ್ತ ಬೈಲ್ ಯಮುನಕ್ಕೆ; ಒಂಜಿ ಗುತ್ತುದ ಕತೆ, ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ ಈ ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಮಿತ್ತ ಸಾಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲುನವು. ತುಳು ಕಾದಂಬರಿಲೆ ಮಜಲ್‌ಡ್ ಈತೊರ್ತುಡು ಮೇವಂದಿ ಪಡ್ಪುಡು ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣೆರ್ ಮೇಯರೆ ಜತ್ತಿನಾರ್. ಏರ್‌ಲಾ ಬೆನಂದಿ ಬೆನ್ನಿನ್ ಬೆಂದಿನಾರ್. ಅವು ಬುಡು ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಡ್ ಪಾಡಿ, ಪದವು, ಪಡ್ಲುಲೆಡ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬರೆತ ಬಾಯಿಗ್ ಎಕ್ಕಲ್‌ದ್ ಮಲೆತ್ತ ಪಂತಿಗ್ ಬಾಯಿ ಪಾಡು ಕಜ್ಜೊ ಆರೆನವು.

ಮುನ್ನೂದು ಪುಟೊಕುಲೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿದ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ಗೊಂಜಿ ಪೊಕರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಶ್ರೀ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಎಡ್ಡೆಮದಿಪು ಕೊರಿಲೆಕೊ "ವಡ್ಡಾರೊಡು

ಬೊಕ್ಕ ಗುಣ ಮಟ್ಟೊಡು ಈತೊಂಜಿ ಬಿಗುಸಗುತ್ತ ದುನ್ನೊ ಬನ್ನೊದ ಕಾದಂಬರಿ ತುಳುಟ್ಟು ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿಯಿಜಿ" ಅವು ಬಜೀ ಪೊರ್ತುಗ ಕಾಲೇಸ ಕಳೆಯೆರೆಗಾದ್ ಬರೆದ್ ಪಾಡಿನವತ್ತ್. ಈ ಕರೆನಾಡ್‌ದ ಪಂಡ ಇಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆಡ್ ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಬೇತೆನೇ ಆಯಿನ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇಡಿಯಾಯಿನ ಒಟ್ಟು ಬದಕ್‌ದ ಮಾತಾ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ನಾ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವು ಕಜ್ಜೊ.

ಉಂದೆನ್ ಒಂಜಿ ಸುತ್ತೊಂದು ನಮ ಸಂಪಲಿತ್ತ್ ದೆತ್ತ್ ದೀವೊಡು. ಆಂಡ ಅಂಚ ಬಜೀ ಕನ್ನಡಿದ ಕಬಾಟ್‌ದ ಉಳಯಿ ದೀದ್ ತೋಜಾವು ಸೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಅಪಗಪಗ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ತ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮಗ್ತ್ ಮಗ್ತ್ ತೂದು ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪಾಪೊ ಕಳೆಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ಬೋಡಾಯಿನವು ಉಂದು. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದೆನ್ ಇಂಚ ಮಾತ ತೂಪುನವೇ ಒಂಜಿ ಸಂಭ್ರಮ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಅಂಚೆನೇ ಓದುದು ಅಲ್ಮೆತ್ತ್‌ದ್ ಸುಗಿಪುನವು, ಸುಖಿಪುನವು ಬೊಕ್ಕ ಸಬಿಪುನವು...

ಮಿತ್ತ ಬಯಿಲ್‌ದ ಈ ಸುತ್ತುಮದಿಲ್‌ದ ಗುತ್ತು ಬಾಕ್ಯಾರ್‌ದ ಇಲ್ಲ ಅನೆ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಉಳಯಿ ಪೊಗ್ಗುನಗನೇ ಪೊರ್ಲುಪೊರ್ಲುದ ತೂನಗನೇ ಮೈ ಇರ್ಮೆನೆ ಪೋಪುನಂಚಿತ್ತಿ ಪತ್ತ್ ಪದಿನೆನ್ಮ ಅದೇಅದ್ದೆಯೊಲು ನಮನ್ ಎದಿಕೊನುವ. ಅವು ಆತೇ ಪೊರ್ಲುಪೊಲಿಕೆದ ಪುದರ್‌ಲೆಡ್ ಅಜಪಾಯಿನ ಅಜಕೆಲೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿಲಾ ಕಡ್ಪಿಲ್‌ದ ಕೆತ್ತನೆದ ಕಜ್ಜೊದವು ಆದ್ ಪೋತೊ.

ಪುದ್ವಾರ್‌ದೆಚ್ಚಿದ ನೇಮ., ಕಾಡ್ ಕದ್ತೆರ್, ಗುಡ್ಡೆ ಗರ್ತೆರ್, ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೆರ್., ಬೆನ್ನಿ ಕೊರ್ಪಾಯೆ, ಕುಣಲೆದ ಬಿತ್ತ್ ಬಿರ್ಕೆ., ಸುರುವಾಯಿ ಪಗೆ ಕೈದಾಯಿಜಿ., ತೆಡಿಲ್‌ದ ಕಿನ್ನಿ., ಗುಲ್ಲು ಗುಲ್ಲು! ಕಾಟಕಾಯಿ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ., ಕೈ ಮುಟ್ಟೆ ಕೈ ದಾರೆ ಮೈ ಮುಟ್ಟೆ ಮೈ ದೇಸೆ ಆಂಡ್., ಗಡಿಪತ್ತಿ ಗಂಧದ ಕೊರಡ್., ಗೆಂದಗಿಡಿ., ಜಾತಿ ಕೇದಗೆ ನೀತಿ ಸಂಪಗೆ., ರಾಮ ರಾಮಾ., ಅಸನಂದ ಕೋಡಿಡ್ ಮಸಣಂದ ಕಾಟ., ಮಾತ ದೇಸೊಡ್ಡು ಎಡ್ಡೆ ದೇಸ ಎನ್ನ., ಧರ್ಮೆತ್ತಿ ಮಾಯೆ., ಉರಿ ಉಷ್ಣದ ಮಾಯೆ., ಗಡಿಪತ್ತಿ ಗುರಿಕಾರೆ., ಆಟ ಮುಗಿಂಡ್...

ಇಂಚ ಒಂಜೆಡ್ಡೊಂಜಿ ಮೇಲ್ಮೆ ಗೆಲ್ಮೆದ ಅದೆ ಅದ್ದೆಯೊಲು ಉಂದು ಮಾತೊ ಈ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ.

"ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಎಚ್ಚಾಲ

ಪಂಚ ಪಾಂಡವೆರೆ ಪೊಲಿ ನಿಚ್ಚ ದೇವರ್ಕುಳೆ ಪೊಲಿ

ತುಪ್ಪೆ ಪಾಡೊಡು ಸಿರಿ ತೂವೊಡು

ಆ ಜಾಲ ಪೊಲಿ ಈ ಜಾಲ ಪೊಲಿ

ಅಜಿಪ್ಪತ್ತಾಜಿ ಜಾಲ್‌ದ ಪೊಲಿ ಎಲ್ಪತ್ತೇಲ್ ಕೋಟಿ ಪೊಲಿ

ಎನ್ನ ಉಳ್ಳಯ ಜಾಲ್‌ಗೇ ಬಲ ಪೊಲಿ" ಈ ಕಾದಂಬರಿದ ಸುರುತ ಅದ್ದೆಯ ಪುದ್ವಾರ್‌ದೆಚ್ಚಿದ ನೇಮ ಸುರು ಆಪುನೆನೇ ಇಂಚ.

ಅಲ್ಪ ಮಿತ್ತ ಜಾಲ್‌ಡ್ ತೋಜೊಂದುಂಡು ಮಾಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ. ಮುಲ್ಪ ತಿರ್ತಜಾಲ್‌ಡ್ ಇರ್ವೆರ್ ಮುಡಿಕಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಒರಿ ಕಲ್ಲೆ ಪಾಡ್ದ್ ಸುತ್ತು ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಕುತ್ತ ಉಂತಾದ್ ಪೊದ್ದಿದ್ ಕಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಕಟ್ಟ್‌ದಾಯಿನ ಮುಡಿನ್ ಅಂಚಿಂಚಿ ಪೊರೆಲ್ತ್ ಸಮ ಕಟ್ಟ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಉಂದೆನ್ ಮಾತೊ ಬಲಿಯೇಂದ್ರ ಪಾಡ್ದನ, ಜುಮಾದಿ ಸಂಧಿ, ಒನ್ನಮ್ಮಾ ಜೇವು ಪಾಡ್ದನ, ಮೈಸಂದಾಯ ಪಾಡ್ದನ, ಸತ್ಯನಾಪುರತ ಸಿರಿ, ತೋಡಕುಕ್ಕಿನಾರ್ ಪಾಡ್ದನ, ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ, ಕಾವ್ಯ ದೈವದ ನುಡಿಕಟ್ಟುಲೆ ಪೂಮಾಲೆಲೆಡ್ ಸಿಂಗರಿತ್‌ದ್, ತಮ್ಮಡಿ ಡೋಲು, ದುಡಿ, ತಾಸೆ ಪೊಕರೆ, ಕದಿಕೆ, ಮುಡಿ, ಅಣಿತೆಚ್ಚಿ ತೇರ್‌ದೊಲಸರಿ, ಬಾರೆಡ್ಪಿ ಬರೆಕಳ, ಕಂಬುಲ ದಪ್ಪು, ಕಂಡದ ಕೋರಿ, ಪಣೆಟ್ಟ್ ನೀರ್ ಒಯಿಪುನವು, ಕೊಂತೊಡು ನೀರ್ ಚೇಪುನವು, ಬಾರೆ ಕಡ್ಪುನವು, ಗಾಳಿ ಬರ್ಸೊಗು ತತ್ರ ಪನೊಲಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬೈಲ್‌ದ ಪಾಪುಡೆ ಪೋಪುನವು, ಪಜೆ ಕುರ್ವೆ ಮೊಡೆಪುನವು, ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುನವು, ಕೊಡಿ ಏರಾವುನವು, ಕೊಳಲ ಸಾದ್ಯುನವು, ಕತ್ತಿ ತಳವಾರ್ ಬೀಜಾವುನವು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಲಾವಿದೆ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಡ್ಕರ್ ಆರೆಡ ಬರೆಪಾಯಿ ತುಳುವೆರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಕಲೆ ಕಾರ್ನಿಕೊಲೆ ಚಿತ್ರೊಲೆಡ್ ತೋರಣ ಕಟ್ಟ್ಂದ್ ಪೊರ್ಲು ಮಂತ್ ಕೊರ್ತುನವು ಏರ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಯಿನವು. ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ಅಂಚೆನೆ ಜೋಡನೆ ಮಲ್ಪಿ ಪೊರ್ತು 'ಈ ಕಾಲ'ಬೊಕ್ಕ 'ಆ ಕಾಲ' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆಡ್ ತೊಜಪಾದಿನವು ಆತೇ ಪೊರ್ಲು

ಪೊಲಿಕೆದವು.

ಉಳಯಿ ಪೊಗ್ಗೆರೆ ಬುಡುತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಗುತ್ತುದ ಚಾವಡಿಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ಯಾನ್ ದಾದಲಾ ಬಗ್‌ಲ್ಯೆಂದಾಂಡ ಅಲ್ಪ ಉಳಯಿ ಅಂತರೊಡು ಯಮುನಕ್ಕೆ ಕೆಬಿ ಕೊರೊಂದು ಗಿಳಿ ಕಿಂಡಿಡ್ ನಿಲ್ಕ್ ತುವೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಗುತ್ತು ಬೂಡುಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ದಡಿಕೆ ಕೊಪ್ಪ ಮುಟ್ಟದ ಮಾತಾ ಜನೊಕುಲೆ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಕುಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುಲೆಕ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟುಲೆಕ ವರ್ಣಿತ್‌ದ್ ವಿವರಿಸ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕೆಲಸ ಮುಲ್ಪ ಮಸ್ತ್ ನಮೂನೆಡ್ ಆತ್‌ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ದ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಲು, ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಕರಿಪುನವು, ಪುದ್ವಾರ್ದ ಮೆಚ್ಚಿ, ಧರ್ಮ ನೇಮ, ಗುತ್ತುದ ಗಡಿಪತ್ತುನವು, ಮದ್ಮೆ ಮಸ್ರಿ, ಪರ್ಬ ಪುಣ್ಣಮೆ ಲೇಸ್ ಕೂಟೊಲೆಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಅಟಿಲ್ ಅರಗಣೆ, ಒನಸ್ ತೆನಸ್, ದುತ್ತು ಪೊದೆವು, ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ನಡಪುನ, ಆಪುನ ಪೋಪುನ ಕಂಡದ ಕೋರಿ, ಕುರುಂಟು ಒಯಿಪುನವು, ಪೊಕರೆ ಪಾಡುನವು, ಕಂಬುಳ, ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ, ಆಟ ಕೂಟೊಲು, ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾತಿಕೆ, ಬಿಸುತ ಸೇಜೆ, ಕಣಿ ದೀಪುನವು, ಇಲ್ಲೊಕ್ಕೆಲ್, ಕೆಡ್ಡಸ, ಬೋಂಟೆ ದೇರುನವು, ಕೊರಂಟ್ ಕೊಪ್ಪರದ ಬೇರ, ಪತ್ತನಾಜೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪರ್ಬಪುಣ್ಣಮೆ, ಕೂಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ ರಿವಾಜಿಲು ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಈ ತುಪ್ಪೆಡ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು.

ಕುಂಬಳೆ ಅರಸು ಮನೆತನದ ಸಂಗತಿಲು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟೊಗು ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತಿನವು, ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಕಾಟಕಾಯಿ, ಸುಬ್ರಾಯನ ಗುಲ್ಲು, ಸುಬ್ರಾಯ ಸೇನೆರ್, ಕೋಟ್ಯಾಣ್ಣಾಳ್ವೆ, ರಾಯಪ್ಪ ನಾಯ್ಕೆ, ಕೆಂಗಣ್ಣ ನಾಯ್ಕೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೀರೆರ್ ಬಿರ್ಸೆರೆ ಸಾದಗೊಲು, ಕುಂಬುಳೆ, ಕೂಡ್ಲೆಲ್, ಮಾಯಿಪ್ಪಾಡಿ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ವರ್ಕಾಡಿ, ಪಾವೂರು, ಬಡಾಜೆ, ಮುಜಂಗಾವು, ಉಳ್ಳಾಲ ಅಂಚೆನೆ ಮಜಲೋಡಿ, ಮಿತ್ತ ಬೈಲ್, ಕಜೆಕೋಡಿ, ಬಾರಬೈಲೆದ ಕೊಂತಿ ಊರುಲೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಎರ್ತೆಜಪ್ಪೆಲೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಗಟನೆಲೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಬಗೆತ ಪಾಕೊಡು ಈ ಕಾದಂಬರಿನ್ ಕಟ್‌ಕೊರ್ತೆರ್.

ಮಜಲೋಡಿ ಬೂಡುದ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕೂಡು ಕುಟುಮದ ತರವಾಡ್‌ಡ್ದ್

ಜತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ಂದ್ ಮಂಜಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಿನ್ಯನೆ ಪನ್ಪಿ ಇರ್ವೆರ್ ಜವನ್ಯೆರ್ ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ದ ಗುಡ್ಡೆ ಗರ್ತ್‌ದ್ ಕಾಡ್ ಕಡ್ತ್ಂದ್ ಕಂಡ ಸಾಗೊಳಿ ಮಲ್ತಿನವು ಅಂಚೆನೆ ಪೊಸ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟುನವು ಪೊಸ ಬದ್ಕ್‌ದ ಒಂಜಿ ಸಾದಿ. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟುಗೆ ಅಂಕ ತಂಕೊಡು ಬೀರೆ ಬಿರ್ಸೆ ಆಯಿ ಮಂಜಣ ಆಳ್ವೆ ಕುಂಬುಳೆ ಅರಸೆರೆ ದಂಡನಾಯಕೆ ಆದ್ ಮೆರಿಯಿನವು ಬೊಕ್ಕ ಗುತ್ತುದ ಗಡಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಯಜಮಾನಿಕೆ ತೂದು ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನವು. ಮಾಂಕರಾಲ್‌ಲೆಕಂತಿ ಅತ್ರೋಣದ, ಇಲ್ಲ್ ಬದ್ಕ್ ಮಾತ ಬುಡ್ದು ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಲೆಪ್ಪುಗು ಒಕೊಂದು ಗಾಂಧಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ಸುಬ್ಬಯಾಳ್ವೆ, ಗುತ್ತುದ ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಸಾದುಗ್ ಸಾದು, ಪೆರ್ಚಿಗ್ ಪೆರ್ಚಿ ತೋಜಪ್ಪಾದ್ ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಲೆಕ್ಕನೆ ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ತಿ ಯಮುನಕ್ಕೆ ಇಂಚ ಮಾತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸುಬಾವುದ ಜನೊಕುಲೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ಡ್ ಮೊಡೆದ್ ಕೊರಿನ ಕಜ್ಜೊ ಮುಲ್ಪ ತೋಜೊಂದುಂಡು.

ಅಂಚಾದ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಥನಲಾ ಅಂದ್. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪುರಾವೆಲೆ ಗ್ರಂತೊಲಾ ಅಂದ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪು ವರ್ಣಣೆಲೆದಲೆಕೊ ಪದಿನೆನ್ಮ ಅದ್ದೆಯದ ವರ್ಣನೆಲು ನಾನಾ ನಮೂನೆಡ್ ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುನೆಡ್ಡಾತ್ರ ಏನಿದ ಕಾಲೊಗುಲಾ ಉಂದು ಒಂಜಿ Classic ಆದ್ ಒರಿವುನಂಚಿತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆ ಗದ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಆದುಂಡು.

ಒಂಜಿ ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಆರೈಕೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿ ಸನ್ನಾಯದ ವಿವರ ತೂಲೆ (ಪು.184). ಗಾಡಿಡ್ ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಆರೈಕೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಕಟ್ಟಬೆಲ್ಲ, ಅಚ್ಚಿಬೆಲ್ಲ, ಓಲೆಬೆಲ್ಲ, ಬೊಳಂತೆ ಅರಿ, ಉರ್ಪೆಲ್‌ದ ಅರಿ ಗಾಡಿ ನಿಲಿಕೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕುರುವೆ ನಿಲಿಕೆ ತೆತ್ತಿ, ಭರಣಿ ನಿಲಿಕೆ ನೆಯಿ, ತಿಗತ್ತ ನೆಯಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಆರೈಕೆಗ್ ಕೋರಿದ ಕಿನ್ನಿಲು, ಪೆರಡೆ ಲಾಕಿಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಕಸಾಯೊಗು ಓಮ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಜೀರಿಗೆ, ಶುಂಠಿ, ಮೆಂತೆ, ಗೋಣಿ ಗೋಣಿಲೆಡ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಂ. ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ಗಾಡಿ ನಿಲಿಕೆ ಲಾಡ್, ತಡ್ಪೆ ನಿಲಿಕೆ ಹೋಳಿಗೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಜಲೊಡಿಡ್ ಗೌಜಿಯೋ ಗೌಜಿ, ಒಕ್ಕೆಲ್ ಸಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಲಾಡ್ ಹೋಳಿಗೆದ ತಮ್ಮನ.

ಇಂಚ ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಲೇಸ್‌ದ ವರ್ಣನೆ, ದೈವದೇವೆರೆಗ್ ಕರಿವುನ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆದ

ನಡಾವಳಿ, ಪರ್ಬ, ಉಚ್ಚಯ, ಸೂತಕ ಪಾತಕ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಒಂಜಿಗುತ್ತುದ ಕತೆತ್ತ ಅಡ್ಡಿಡ್ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ಡೆ ಮೊಡೆದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕಲೆ ಕಜ್ಞೊ ಉಂದು ಆದುಂಡು.

ತುಳುವೆರೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಲೋಕೊ ಪನ್ಪುನವು ನಿಲೆದಾಂತಿನವು. ಅಯಿತ ತೆರಕಾಯಿ ಗಾಂತೊ ಆ ಮೆಯಿಕ್ ಅಕಲ್‌ಗೇನೊ ಕೊರ್ದು ತೆರಿಯೊನ್ನೆರೆ ಅಸೆಪಡೆಯೊಂದುಪ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಗೊಂತು. ಅವು ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ನಿಲ್ಕ್ ತೂಯಿನಾತ್ ಅಡಿ ತೋಜಂದಿನವು. ಅಣ್ಣಾದ್ ತೂಯಿನಾತ್ ತರೆ ಆಂಜಂದಿನವು. ತಿರ್ಗ್‌ನಾತ್ ಮುಗಿಯಂದಿನವು. ಅಂಚಿತ್ತಿ ತುಳುವೆರ್ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಅಲ್ಮೆಗೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಕವಿ ಕಲ್ಪಕತೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್‌ಲಾ ತೂದು ಮುಲ್ಪ ಮಲ್ಲ ಬರವುದ ಒರುಟು ಅಯಿನೊಂಜಿ ತುಳುನಾಡ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕಥನ ರೂಪೊಡು ಈ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ತೋಜಿಪಾಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತಿ ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣೆರೆಡ್ದ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಜ್ಞೊ ನನಲಾತ್ ಆವಡ್‌ಂದ್ ಎಡ್ಡೆವುದ ಮದಿಪು ಬಾಮ್ಯೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಬಾಸೆದಾಂತಿನ

✍ ಕೌಡೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ನಮ್ಮ ತುಲುಟು 'ಬಾಸೆದಾಂತಿನ' ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಗು ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತ ಉಂಡು, ಎನ್ನ ಲೆಕ್ಕೊಡು. ಒಂಜಿ, ತುಲು ಬಾಸೆದ ಮಿತ್ತ್ ಅಭಿಮಾನ ದಾಂತಿನ ಅತ್ತ್‌ಡ ತುಲು ಬಾಸೆ ಸರಿ ಬರಂದಿನ ನರಮಾನಿ ಪಂದ್. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ 'ಸಂಸ್ಕಾರ' ಅತ್ತ್‌ಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ "ಮ್ಯಾನರ್ಸ್" ದಾಂತಿನ ಜನ ಪಂದ್. ಈ ರಡ್ಡನೆ ಅರ್ತನೇ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಉಂಡು.

ಎಂಕಲ್ನ ಇಲ್ಲದ ಚಂದು ಎಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುನಗ ಎಂಕಲಲ್ಪದ ಅನುಕೂಲಸ್ತ ಇಲ್ಲದ ಪೊಂಜೆವೆನ ಪೊಸ ಸೀರೆ ತೂದು ಕೇಂಡೆಗೆ "ಏರ್ ಕೋರ್ತಿನಿಯೇ ಈ ಸೀರೆ?" ಪಂದ್. ಪೋಂಜೆವೆಗ್ ಕಂಡಾಪಟ್ಟೆ ಗರುವ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, "ದಾನೆಂಬೆ, ನಿನ್ನಲೆಕ್ಕ ಏರೆರ್ ಕೊರಿನವ್ವೆನ್ ಪಾಡುನಾಲ ಯಾನ್? ಬಾಸೆದಾಂತಿನ" ಪಂದ್ ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಗದ್ದಾಯೆರ್ಗೆ. ಸತ್ಯೊಗಾಂಡ ಆ ಸೀರೆ ಅರೆಗ್ ಆರೆನ ಮಗೆ ಕೊರ್ತಿನಿ. ಚಂದು ಕೇನಿನ ಪ್ರಸ್ನೆನೇ ಈರ್ ಕೇಂದುವರ್ಡಾ ಆರ್ ಗರ್ವ(ಹೆಮ್ಮೆ)ಡ್ ಪಂತುವೆರ್ "ಎನ್ನ ಮಗೆ ಕೊರ್ತಿನಿ" ಪಂದ್. ನೆತ್ತ ಅರ್ತ ಪ್ರಸ್ನೆ ಕೇನುನ ಜನೊನು ಹೊಂದೊಂದು 'ಬಾಸೆ'ದ ಅರ್ತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಆಪುಂಡು ತೂಲೆ. 'ಬಾಸೆದಾಂತಿನ'ಗಲೆ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ, 'ಬಾಸೆ ಇತ್ತಿನ'ಗಲೆ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ. ಬಾಸೆ ಇತ್ತಿನಗುಲು ಗಂಜಿ "ಉನ್ಪಿನಿ", ಪಾಪದಗುಲು (ಬಾಸೆದಾಂತಿನಕುಲು) ಗಂಜಿ "ತಿನ್ಪಿನಿ, ನಾಯಿ ತಿನಿಲಕ್ಕ!

ಉನ್ಪಿನ ತಿನ್ಪಿನ ಪನ್ನಗ ನಿನೆಪು ಆಂಡ್, ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಹರ್ಸನ. ನಿಗುಲು ನನ ಆಯನ್ ಬಂಜೆಲೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಕಾಸುರೆ ಪಂದ್ ಗಿರೆಪಡೆ. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೊಯಿನ ಸುರುಟು ಆಯೆ ಎನ್‌ದಿನಿ ಇಂಚ, ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ತುಲು ಬರ್ಪಿನಗುಲು ಇಪ್ಪರ್ನೇ ಇಜ್ಜಿ ಪಂದ್. ಮುಕ್ಕಲ್ ವಾಸಿ ದಕ್ಸಿನ ಕನ್ನಡ ಮುಂಬಾಯಿಡೆ ಮುಕ್ಕಾಂ ಪಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನಾತ್ ಅಜ್ಞಾನಿ ಆದ್ ಇತ್ತೆ ಹರ್ಸೆ. ಅತ್ತ್‌ಡ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೆ. ಒರ ಒಂಜಿ ಜೇವೊಡು ಸಜ್ಜಿ ಇತ್ತಿನ ಪೊನ್ನು ಮಗಲೆನ್ ತೂದು ಕೇಂಡೆಗೆ ಒಟ್ಟುಡು ಇತ್ತಿನ ಗನೇಸಡ

"ವಾ ಅರಿತ ನುಪ್ಪು ಉನ್ಪಿನಿ ಮಾರಾಯ?" ಪಂದ್. ಆಲ್ ತಟ್ಟ್ ಪಂಡೊಲ್ಗೆ "ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮ ಗಂಟ್‌ದ ದಾಲ ಪೋಪುಂಡ?" ಪಂದ್. ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಗೊತ್ತು ಮಿನಿ ಆತ್‌ಂಡಾ, ಪೊನ್ನುಲೆಗ್ ತಮಾಸೆ ಮಲ್ಪುನ, ರಡ್ಡೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಗಂಟ್ ತಪ್ಪಾದುವೆರ್, ಕೈತ ಅತ್ತ್‌ಡಾ ಕಾರ್‌ದ. ಅಂಚ ಪಂದ್ ತಮಾಸೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿಯೆ, ಇಂಚ ಕೇನೊಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ "ಒವ್ವು ಕ್ಲಾಸ್?" (ಲೈಟ್ ವೆಯಿಟ್, ಹೆವ್ವಿ ವೆಯಿಟ್...)

ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ನಮ ಎನ್ನುನು ನಮ್ಮ ಎದುರ್ದಗಲೆಗ್ (ಎದುರ್ದ ಇಲ್ಲದಗಲೆ ಅತ್ತ್ ನಮ ಏರೆಡ ಪಾತೆರೊಂದು ಉಲ್ಲನ ಅಗುಲು) ಬಾಸೆ ಇಜ್ಜಿ ಪಂದ್. ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ, ಊರ್ದ ಎವುಲಿನ್ ಅಂಟಿಡ ಪಾತೆರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್, ಅಂಧೇರಿದ ಚಾಲಿ (ಕೋಲ್ ಇಲ್ಲ್)ದ ಕೊಲ್ಲಿ (ಬುಡಾರ, ರೂಮು)ದ ಎದುರುಡು. ಆತ್ ಆನಗ ಎದುರ್ದೆ ಒರ್ತಿ ಪೊನ್ನು ಮಗಲ್ ಪ್ಯಾಂಟ್, ಶರ್ಟ್ ಪಾಡೊಂದು, ಬಾಬ್ ಕಟ್ ತರೆನ್ ಪುಜೊಂದು 'ಪಾಸ್' (ಕಡತೊಲು) ಆಯೊಲು. ಕೆಕ್ಕಿ ಕೆಬಿಟ್ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಸಾದರ್ನ ನಲ್ಪ ವರ್ಸ ದುಂಬುದ ಕತೆ ತೂಲೆ. ಎವುಲಿನ್ ಅಂಟಿ 'ಕಮೆಂಟ್ ಪಾಸ್' ಮಲ್ತೆರ್ "ಇನಿ ಕೋಡೆದ ಕಾಲೊಡು ಪಿರವುಡ್ದು ತೂಂಡ ಆನ್ ಏರ್ ಪೊನ್ನ್ ಏರ್ ತೆರಿವುಜಿ". ಜೋಕುಲಾಟಿಗೆದ ಎನ್ನ ತಿದ್ದಿ ಕೇಂಡೆರ್ "ಎದುರುಡ ತೂಂಡ ಎಂಚ ತೆರಿವುಂಡುಯೇ?" ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ನಾಲೇಸಿ (ಇನ್‌ಸಲ್ಟ್) ಆಂಡ್, ತನ್ನ ಮೈತಿನೆ ಬೆಪ್ಪೆ ಪಂದ್. ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ದ ಪನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ "ಬಜೀಲ ಒಂಜಿ ಹೆಡ್ಡೆನ್ನಲ್ಕ ಮಲ್ಪುನು, ಬಾಸೆದಾಂತಿನ, ಆತ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಗೊತ್ತಾಪುಜಾ?" ಎನ್ನ ತಿದ್ದಿ ಬಾಸೆದಾಂತಿನಾರ್ ಅತ್ತ್‌ಡಾ ಹೆಡ್ಡೆ ಮಿನಿ ಅತ್ತ್. ಆರ್ ಹಿಂದಿದ 'ಪವುಂಚಿದಿನಾರ್' (ಮಿಕ್ಕಿನಾರ್). ಏರ್ನ ವಿಚಾರೊಡು ಎವುಲಿನ್ ಅಂಟಿ ಪಂತೆರಾ, ಆಲೆನ್ ಎದುರುಡ್ದ್ ಅತ್ತ್, ೩೬೦ ಡಿಗ್ರಿ (ಕೋನ)ಡ್ ತುಯ್ಯರ್‌ಡಲಾ ಪೊನ್ನ ಪನ್ಪಿನ ನಿಶಾನಿ ದೆರ್ತ್ ತೋಜುಜಿ. 'ಭಾರತ ಒಂದು ಬಡ ದೇಶ' ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಇತ್ತೆರ್/ಇತ್ತೊಲು. ಇತ್ತೆ ನಿಗುಲೇ ಪನಿ 'ಬಾಸೆದಾಂತಿನ'ಗುಲು ಏರ್?

'ಬಾಯಿ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಬಲಕೆ, ನೀರ್ ಇತ್ತಿನಾಯಗ್ ಕೊಲಕೆ' ಪಂಡೆರ್ ತುಲುವೆರ್. ಆಂಡಾ ಈ ಬಾಸೆದ ಬಳಕೆ ಸುರಿಟ್ ಆಜಿಡ ತೆಲಿಕೆ ಬರ್ಪುಂಡು ಜನೊಕುಲೆಗ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಾಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ 'ಬಾಸೆ' ಇಜ್ಜಿಡ ನಾಲ್ ಜನ ಸೇರಿನಲ್ಪ ತುಳು ಪಾತೆರುನ ಬಲಕೆ (ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ) ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂದ್ ಎನ್ನ ಕೇಳಿಕೆ. ಒರಿ ಸ್ವಘೋಷಿತ 'ಸ್ವಾಮಿಲು' ಬಾಸನ ಮಲ್ತೆರ್ಗೆ, ಯಕ್ಸಗಾನದ ಬಗ್ಗೆ. "ಯಕ್ಸಗಾನ ಒಂಜಿ ಇಸಯ,

ಒಂಜಿ ಇಸೇಸ. ಇ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಚೆಂಡೆ, ಮದ್ದೊಳಿ, ಬಾಂಗೊತೆರ್ ಮಾತ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂಜಿ ಇಸಯ, ಒಂಜಿ ಇಸೇಸ. ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಸಿರಿಪಿಸ, ಪುಂಡು ಏಸ, ಕಟ್ಟೇಸ, ತಟ್ಟಿ ಏಸ, ಹಾಸಿಗಾರೆ ಮಾತ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನ... ಏನ್ ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಪೋತೆ, ಮೈಸೂರ್‍ಗ್ ಪೋತೆ, ಬೆಂಗಲೂರ್‍ಗ್‍ಲಾ ಪೋತೆ, ಅಂಡಾ ಯಕ್ಷಗಾನದಿಂಚಿನ ಇಚಾರ ಅವುಲು ಓಲುಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂಜಿ... ಮರಾಸ್ಟ್ರೊಗು ಪೋತೆ, ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋತೆ, ಪೂನೊಗು ಪೋತೆ, ತಾನೊಗುಲಾ ಪೋತೆ, ಅಂಡಾ ಯಕ್ಷಗಾನದಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಕಲೆ ಅವುಲು ಓಲುಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನ..." ನನ ಆರೆನ ಬಾಸನದ ಪೂರಾ 'ಇಸಯ' ಪಂದ್ ಕುಲಿಯೆಡ ನಿಗುಲು ಎನ್ನ ಸಂತಾನ ಸಂತೇಸಿಗ್ ನೆರುವರ್. ಇತ್ತೆ ನಿಗುಲೇ ಪನಿ ಆ ಸ್ವಾಮಿಲೆಗ್ ಬಾಸೆ ಉಂಡಾ ಅತ್ತ್ ಬಾಸೆದಾಂತಿನಾರ ಪಂದ್.

ಅಪಗ ನನ ಒಂತೆ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬಳಕೆದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾತೆರ್ಗ. ಒರ್ತಿಗ್ ಓಡೊಡು ಪೋನಗ ಪೂಂಕಿ ಬತ್ತ್ಂಡ್‍ಗೆ. ನನ ನಾಲ್ ಜನ ಸೇರನಲ್ಪ ಹೇಸಿಗೆ ಆಪುಂಡು ಪೂಂಕಿ ಬುಡ್ಪಿನ ಕೇಂಡ ಪಂದ್ ಒಂಜಿ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆ ಲಕ್ಕಾಯೊಲ್ಗೆ. ಜೋರುಡು ಓಡ ಒಚ್ಚುನಾಯಡ ಕೇಂಡೊಲ್ಗೆ "ಅಂದಯಾ, ಆಟಿಡ್ ಏತ್ ಪೋಂಡು" ಪಂದ್. ಪನೊಂದು ಪನೊಂದು ಬುಡಿಯೊಲ್ಗೆ ಗಾಲಿ. ಆ ಓಡದಾಯೆಲಾ ನ್ಯಾಲ ಮಕ್ಕೊಗು ಪೋತಿನಯೆ. "ಆಟಿಡ್ ಏತ್ ಪೊಂಡ್ ಗೊತ್ತು ಇಜ್ಜಿ ಅಕ್ಕೆ, ಓಡೊಡು ರಡ್ಡ್ ಪೊಂಡು" ಪಂಡೆಗೆ. ಆಲ್ ಪಾಪದಾಲ್ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಏತನೇ ದಿನ ಪಂದ್ ಕೇಂದಿನಿ, ಈ ಬಾಸೆದಾಂತಿನ ಓಡದಾಯೆ ನಾದಯೆ ಅತ್ತಾ? ಆಯನ್ ನೀರ್ ದಾಂತಿನಲ್ಪ ಕೋನೊದು ತರೆ ಕಡ್ಪೊಡ್ಚ?

'ಓಡ ಒಚ್ಚುನು' ಪನ್ನಗ ಪಕ್ಕ ಎಂಕ್ 'ಗೋರಿ ಮುಟ್ಟುನ' ನಿನೆಪು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಒಚ್ಚುನು ಪನ್ನಗ ಕೆಲವೆರ್ 'ಗಟ್ಯೊನು', 'ಪೂಜಿನು' ಪಂದ್ ಅರ್ತ ಕಟ್ಟರೆ ಉಲ್ಲೆರ್. ನಮ್ಮ ತುಳು ನಾಡ್‍ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತುದೆಕ್‍ಲೆಡ್ ಓಡ ಜಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ನೂಕುನಾಂಡಲಾ, ಒಚ್ಚುನು ಪಂಡಾ ನಡಾಪಾವುನು ಪಂದೆ ಪನ್ಪಿನಿ. ಅಂಚೆನೆ ಎಂಕಲಂಚಿ ದತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಗೆಟ್ಟಿ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪರೆ (ಪೊಡಿ ಕಂಡ ಅಂಡ) ಅತ್ತ್‍ಡ ಗೆಟ್ಟಿ ನೀರ್ ಮಲ್ಪರೆ (ನೀರ ಕಂಡ ಆಂಡ) ಗೋರಿ ಅತ್ತ್‍ಡ ಪಲಾಯಿ 'ಮುಟ್ಟುವ'. ಎಂಕಲ್ನ ಅಲ್ತ್ ಒಂತೆ ಬಡಕಾಯಿದಗುಲು ಪಲಾಯಿ ಪಾಡುನು. ಅಕ್‍ಲ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಗೋರಿ 'ಮುಟಿ' ಪೆಟ್ಟ್‍ಗ್ ಗೆಟ್ಟಿ ಪೊಡಿ/ನೀರ್ ಆಪುಜಿ. ಅಪಗಾಂಡ ಕಂಡೊಗು, ಪಲಾಯಿ 'ಪಾಡಿ' ತಟ್ಟ್‍ಗ್ ಗೆಟ್ಟಿ ಪೊಡಿ ಆಪುಂಡಾ? ಪಲಾಯಿ ಎರ್ಲೆನ ನುಗೊಕು ಕಟ್ಟೊಡು, ಪಲಾಯಿದ ಮಿತ್ತ್ ನರಮಾನಿ ಉಂತೊಡು,

ಎರ್ನ್ಲ ಪಲಾಯಿ ಒಯಿತೊಂದು ಕಂಡ ಒರ್ಬಡಿ ಪೋವೊಡು, ಅತ್ತೆ? ಬಾಸೆದಾಂತಿನ (ಏರ್ ಅಗುಲಾ ಅತ್ತ್ ಎಂಕುಲಾ?) ತುಲುವೆರ್.

ಈ 'ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತುನು' ಪನ್ಪಿನೈಕ್ಲಾ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತ ಉಂಡು ತುಲುಟು. ಈ 'ಗ್ಯಾಸ್ಟ್ರಿಕ್' ತೊಂದೆರದ 'ಬಂಜಿಪೊತ್ತು' ನವ್ವೆನೆ ಎಂಕಲಂಚಿ 'ಪುಲಿ ಆಡಿಗೆ' ಬರ್ಪಿನಿ (ಅಸಿಡಿಟಿ) ಪನ್ಪೆರ್. ಆ ನನೊಂಜಿ ಅರ್ತ ಕನ್ನಡದ "ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿ". ಉಂದು ನನೊರಿಯನ ಏಲಿಗೆ ತೂದು ಆವು, ಕೈ ತತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ಸದಾವಕಾಶ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಆವು, ಕೈಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಬರಂದಿ ಬುಲೆ ಸಲೆತ ಬಗ್ಗೆ ಆವು. ಉದಾರ್ನೆಗ್ ಪಾಲ್‌ದಗಲ್ನ ಟಿವಿ, ಫ್ರಿಜ್ ತೂದು ಆಪಿನ 'ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತೆಲ್ಗ್' 'ಕಿಚ್ಚಿ' ಪನ್ಪೆರ್, 'ಮಚ್ಚರ' ಪನ್ಪೆರ್, ಅತ್ತ್‌ಡ 'ನಂಜಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಭಾವಾರ್ಥ ಪನರೆ ಪಿದಾಡ್ದಿನಿ ಅತ್ತ್, ವ್ಯಂಗಾರ್ಥ ಪನರೆ ಪಿದಾಡ್ದಿನಿ. 'ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತೆಲ್' ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಯೋಗ ಸುದ್ದ ತುಲು ಆಂಡಲ ಕೆಲವು ತುಲು ಬಾಸೆದ ಅರೆ ಜ್ಞಾನಿಲು ಕಿಸ್ಕ ತೆಲಿಪುವೆರ್. ಅಂಚದ್ 'ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತಿಗೆ' ಪಂದ್ ಸರಿ ಇತ್ತಿನೈನ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಪನ್ಪಿನೈಟ್ ತಪ್ಪು ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ ತೂಲೆ. ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ "ಎನ್ನ ಕನ್ನೆದೂರು ಬಾಟ್ಲಿ ದರಿದ್ ಒಡ್ಡೊಂದು ಪೊಯಿನ ಸ್ಕಾಚ್ ವಿಸ್ಕಿ ತೂದು ಎನ್ನ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತುಂಡು, ಆತ್ ಇತ್ ಅತ್ತ್". ಬಾಸೆದಾಂತಿನಯೆ, ಸೊಡ ಪಾಡಂದೆ ಬಜಿ ಬಂಜಿಗ್ ಅವ್ವೆನ್ ಪರ್ತುವೆಡಾ, ಐಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ ಪೊತುದು ಉಂಬ್ಯನ ಬಂಜಿ.

ಈ ಪೊತ್ತುನ ಇಚಾರ ಪನ್ನಗ ಕೊದ್ಯುನ ಇಚಾರ ಗೋಚರೊಗು ಬರ್ಪುಂಡು. ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ದ್ರವ ತನ್ನ 'ಕುದಿಯುವ ಬಿಂದು'ಡ್ದು ಹೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಆಪುಜಿ, ವಾತಾರವಣದ ಒತ್ತಡೊಡು ಪಂದ್ ನಿಕಲ್ನ ಭೌತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾಸ್ಟ್ರು ಪಂದ್ ಇಪ್ಪೆರ್. ಅಧುನಿಕ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್, ವಿಜ್ಞಾನದ ಈ ವಿಷಯ ಅವಿಷ್ಕಾರ ಆವೊಡ್ದು ಏತೋ ಶತಮಾನ ದುಂಬೇ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕೌಡೂರುದಕ್ಲೆ ಉಂದು ತೆರಿದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಐಕ್ ಅಕ್‌ಲೆನ ಬಾಸೆನೆ ಪ್ರಮಾಣ. ನೀರ್ ಬೆಚ್ಚ 'ಕೊದ್ಯುಂಡು' ಪನ್ಪೆರ್. ಎಂಕಲೆಡ್ದ್ ಒಂತೆ ತೆನ್ಕಾಯಿದಗುಲು ಈ ಇಚಾರೊಡು ಒಂತೆ ಪಿರ ಒರಿದೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಗುಲು ಬೆಚ್ಚ 'ಪೊತ್ತುಂಡು' ಪನ್ಪೆರ್. ಬೆಂದ್‌ರ್ದ ನೀರ್‌ಲಾ ಪೊತ್ತುನು, ಅವ್ವೆನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುನ ಕನಕ್‌ಲಾ ಪೊತ್ತುನು, ಲಚ್ಚಿಲ್ಗ್ ತೂ ಬೂರ್ದು ಮುಲಿಲಾ ಪೊತ್ತುನು, ಅವು ಎಂಚ? ಅವು ಸೈಯಡ್, ಎಂಕುಲು "ಬೆಚ್ಚ್‌ss ಕೊದ್ಪೆಲ್ ಕೊದ್ಪೆಲ್ ಚಾ ಪರಿಯ" ಪನ್ಪ, ಅಗುಲು "ಬೆಚ್ಚ್‌ss... ಚಾ ಪರಿಯ" ಪಂದ್ ಪನೊಡು ಆಪುಂಡಾ ಇಜ್ಜತ್ತಾ? ಅಂಚಾದ್ ಬಾಸೆದಾಂತಿನಗುಲು ನಿಗುಲಾ,

ಎಂಕುಲಾ ಪನ್ಪಿ ಚರ್ಚೆ ಬೊಡ್ಚಿ, ಎಂಕಲ್ನ ಬಾಸೆನ್ ಒತೊನ್ಲೆ ದಾನೆ.

ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಉಲ್ಲೆರ್, ಇರ್ನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ತಾಲರೆ ಇಜ್ಜಿ, ದೆರ್ತ್ ಪತ್‌ದ್ ಕಿಟಿ ಕಿಟಿ ತೆಲಿಪುವೆರ್, ಪಂಡಾ, ತತ್ ಮೋಸೊಡು ದಾಲ ಒಂಜಿ ಸಬ್ದ ಪನ್ನಗ ಅಂಚಿದ ಇಂಚಿ ಆಂಡ, ಅವ್ವೆನ್ ಸರಿ ಮಲ್ತ್ ಕೋನೊಪುಜೆರ್. ಒರ ದಾದ ಆಂಡ್ ಗೊತ್ತುಂಡೆ? ಯಾನ್ಲಾ ಒರಿ ಬಾಸೆದಾಂತಿನಾಯೆ, ಯಾನ್ ಪಂಜಿಡ ನಿಗಲೆ ಎಂಚ ಗೊತ್ತಾಪಿನಿ? ಯಾನ್ ಎಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪುನಗ ಎಂಕಲ್ನ ಬೈಲೂರ್ದ ಪೇಂಟೆಲಾ ಎಲ್ಯ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಯಾನ್ ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿನೈಕ್ ದಕ್ಕ ಅವುಲಾ ಮಲ್ಲೆ ಆಂಡ್. ಇಂಚಪ ಇಂಚಪ ಯಾನ್ ಒಂತೆ ಅಡ್ಡ ಬುಲೆಯೆ (ತೋರ ಆಯೆ), ಪೇಂಟೆಲಾ ಅಡ್ಡ ಬುಲೆವೊಂದು ಉಂಡು ಪನ್ಕ, ಅವು ಬುಡಿ. ಅವ್ವೇ, ಪಾಕ ಒರ್ಸ ದುಂಬು, ಉಡಿಪಿ-ಕಾರ್ಲ-ಉಡಿಪಿಗ್ ಪೋಪಿನ ಬಸ್ಸ್‌ಲು ಗಂಟೆಗೊಂಜಿ, ರಡ್ಡ್ ಗಂಟೆಗೊಂಜಿ ಇತ್ತಿನಿ. "ಅರ್ವತ್ತಮೂರು ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಕೊಂಡಾಡಿ ಒಂದೂವರೆ, ಅರ್ವತ್ತಮೂರು ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಅತ್ರಾಡಿ ಒಂದು ಆಮೇಲೆ ಹಿರಿಯಡ್ಕ ಒಂದು. ಆಯಿತು ರೈಟ್" ಪಂದ್ ಕಂಬೈಂಡ್ ಬುಕ್ಕಿಂಗ್ ಎಜೆನ್ಸಿನ ಏಜೆಂಟ್ ಜಗನ್ನಾತೆರ್ ಪಂದ್, ಬಸ್ಸ್ ಡುರು ಡುರು ಪಿದಾಡ್ರೆ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಮದ್ಯ ಪ್ರಾಯದರ್ ಒರಿ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ತೆಂಕಾವೊಂದು, ತೆಂಕಾವೊಂದು "ಜಗನಾತೆರೆ, ಜನಾತೆರೆ ಎನ್ನ ಬುಡೆದಿ ಬಂಜಿನಾಲ್, ರಡ್ಡ್ ಒಡ್ಪಿ"ಪಂಡೇರ್. ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಬಾಸೆದಾಂತಿ ಸಾಲೆದ ಜೋಕುಲು ತೆಲಿಪರೆ ಪತಿಯ. ಆರ್ ಅಮಸರೊಡು ಪನೊಂದು ಇತ್ತಿನೈತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಂಚ: "ಎನ್ನ ಬುಡೆದಿ ಬಂಜಿನಾಲ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಲೆಗ್ ಬೀಸ ಬೀಸ ಪಾರ್ದ್ ಬರಿಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ಬಸ್ಸ್ ಉಂತಾಲೆ, ದೂರ ಪೋಪಿನಗುಲು ಎಂಕುಲು ಉಡಿಪಿಗ್. ಅಂಚಾದ್ ಇರೆಗ್ಲಾ ಕಮೀಷನ್ ಹೆಚ್ಚ ತಿಕ್ಕುಂಡು". ಅತ್ತ್ಯೇ ಈತ್ ಮಾತ ಆರ್ ಪನೊಂದು ಕುಲ್ಲುದುವೆರ್ದ, ಇತ್ತೆದ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಬಸ್ಸಾಂಡ ಉಡಿಪಿಗ್ ಮುಟುದುವಂದಾ? ಬಾಸೆ ಉಂಡ ತೆಲಿಪುನಗಲೆ? ಪನ್ಪಿನಗಲೆಡ್ದ್ ಒಂತೆ ಹೆಚ್ಚ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ, ಕೇನುನಗುಲು ಸರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಕೇನೊಡ್ಚ?

ಅತ್ತ್, ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕೇನುನಗುಲುಲಾ ಬಾಸೆದಂತಿನಗಲ್ನಕ್ಕ ಕೇನುವೆರ್. ಕಣಂಜಾರ್ ಇಗರ್ಜಿದ ಮಸಣೊಡು ಗುರಿ ದೆಪ್ಪುನ ಬೇಲೆದಾರೆಡ ಏರಾ ಕೇಂಡೆರ್ಗೆ "ದಾನೆ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಚು ಪರ್ಬುಲೆ, ಕಾರ್ ಬಾರ್ ಏಂಚ?" ಪಂದ್. ಆರ್ ಸಟಕ್ಕ ಪಂದೆರ್ಗೆ "ಕಾರ್ ಬಾರ್ ಮನ್ಸ್, ಇಂಚ ಏರ್ಲಾ ಸೈಯರೆಲಾ ಸೈಪುಜೆರ್" ಪಂದ್. ಬಾಸೆದಾಂತಿ ಪರ್ಬುಲು, ಮೇರೆಡ್ದ್ "ಇಂಚಪ ಬ್ಯಾರ ಚಪ್ಪೆ" ಪನ್ಪಿ ದಾಕ್‌ದಾರ್ಲು (ಡಾಕ್ಟರ್)

ಪತ್ತ್ ಪಾಲ್ ಆವು. ಬೊಕ್ಕಲಾ ಒಂಜಿ, ಈ ಇಂಚಿ ಪರ್ಬುಲು ಆ ಡಾಕ್ಟ್ರೆಗ್ 'ಕಮೀಷನ್' ಕೊರ್ಜೆರ್‍ಡಾ, ಆರ್ ದಾಯೆಗ್ ಮೇರೆಗ್ 'ಕ್ಲೈಂಟ್ಸ್' ಕೊರೊಡು?

ಸೈಪಿನ ವಿಚಾರ ಪನ್ನಗ ಕುಡ ಒಂಜಿ ವಿಚಾರ ನಿನೆಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವೆರ್ ತನ್ನ್ಕಲೇ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಪಂದ್ ಗಿರೆತೊಂದು, ಎದುರ್ದಗಲೆನ್ ಕಿನ್ನಿ ಮಲ್ತ್ ಪಾತೆರುವೆರ್. ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಪಿದಾಯಿ ಊರುಡ್ದು ಬತ್ತಿನಾರ್ಡ ಊರ್ದ ಒರಿ ಮಲ್ಲ ಜನ ಕೇಂಡೆರ್ಗೆ "ಕರಿ ವರ್ಸ ತೀರ್ ಪೋಯಿನಿ ಈ ಅತ್ತಾ? ನಿನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆನಾ?" ಪಂದ್. ಆರ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ "ಎಂಕ್‌ಲಾ ಏರಾ ಪಂಡೆರ್, ಬೂರ್ದು ಪಿರ ಮಂಡೆಗ್ ಪೆಟ್ಟಾತ್‌ಂಡ್ ಪಂದ್. ಎಂಕ್ ಸಂಸಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇರೆಗಾ, ಇರೆನ ಮೆಗ್ಯಗಾ ಪಂದ್. ಇತ್ತೆ ಕಾತ್ರಿ ಆಂಡ್" ಪಂದ್. ಪಸಿರೂಪ ಎದುರ್ಡ್ ಉಂತುದಿನ ನರಮಾನಿಡ ಏರ್ಲಾ ಬಾಸೆ ಇತ್ತಿನಗುಲು "ಇ ತೈದ್‌ಜನಾ" ಪಂದ್ ಕೇನೆರಾ?

ಬಿರ್ಸೆರ್ನ ಇಚಾರ ಪನ್ನಗ, ಎಂಕಲಲ್ಪದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನ ವಿಚಾರ ಪಂಜಿಡ ಸರಿ ಆಪುಜಿ. ತನನ್ ತಾನ್ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸೆ ಪಂದ್ ಎನ್ನೊಂದು, ಬಾಕಿದಗಲೆಗ್ ಬುದ್ದಿ ಪನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗ್. ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಗುಡ್ಡೆ ಅಡ್ಡ ಉಂಡು ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ, ಕಿಟ್ಟೆಯಕ್ಕೆ ದಾಲ ಕಮ್ಮಿ ಅತ್ತ್ ಕಾನೂನು ಕಾಯಿದೆ ಪಾತೆರಿಯೆರೆ. ಒರ ಬೆಕ್ಕಣ್ಣನ ಜವಾಂದಿ ಪೊನ್ನುಲು ಕಿಟ್ಯಕ್ಕೆನ್ ದರ್ಖಾಸ್ಗ್ ಪೋದು ಬೀಜ (ಗೋಂಕುದ) ಕಂಡಿಯೆರ್ಗೆ. ಕಿಟ್ಟೆಯಕ್ಕೆ ತೂದು ಬೆಕ್ಕಣ್ಣನ ಇಲ್ಲ ಮುಟ್ಟ ಬೆರಿ ಪತಿಯೆರ್ಗೆ. ಬೆಕ್ಕಣ್ಣೆ ವಕಾಲತ್ತ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್ "ಕಿಟ್ಟೆಯೆ, ಈ ದಾನೆಂದ್ ಎನ್ನ ಜೋಕುಲೆನ್ ಬೆರಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಗಿಡಾರೊಂದು ಬತ್ತಿನಿ? ಇ ದಾನೆ ಏರೆನಲಾ ಮರತಟ್ಟಿ ಬೂರ್ದಿನ ಬೀಜ ಪೆಜ್ಜಿದ್‌ಜನಾ?" ಪಂದ್. ಕಿಟ್ಯಕ್ಕೆ ಪಂಡೆರ್ "ಮರತಟ್ಟಿ ಬೂರ್ದಿನಲಾ ಪೆಜ್ಜುವೆ, ಮರ ಮಿತ್ತದ್‌ಲಾ ಕೊಯಿಪೆ. ತೂದು ತಿಕ್‌ಬೂಂಡ ಮರಕ್ಕ್ ಕಟ್‌ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದಾಲ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಇರ್ನ ಜೋಕುಲೆಗ್‌ಲಾ ಅಂಚ ಮಲ್ಪೊಲಿಯಾ?" ಬೆಕ್ಕಣ್ಣೆ ಬಾಯಿ ಮುಚಿದ್, ಆರ್ ಅಂಚಿ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡೆರ್ "ಬಾಸೆದಂತಿನ ಮೊಲೆಡೆಂಚಿನ ಪಾತೆರ್ನ?"

ಜವಾಂದಿ ಪೊನ್ನುಲೆನ ವಿಚಾರ ಪನ್ನಗ ನನೊಂತೆ ಜವನೆರೆ ವಿಚಾರಲಾ ಪನೊಡಾಪುಂಡು ತೂಲೆ. ಒರ್ತಿ ಪೊರ್ಲುದ ಜವಾಂದಿ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಕೋರಿ ಬಲಸೊಂದು ಬತ್ತೊಲ್ಗ್. ಒರಿ ಜವನೆ ಪಂಡೆಗೆ "ಈ ಆವು". ಆಲ್ ತಟಕ್ಕ ಕೈಲ್ದ ಕಡೆ ಕೊಡಿ ಪಿಜಿತ್‌ದ್ ಕೆಂಡೊಲ್ಗ್ "ಯಾನ್ ಆವ, ಕೈಲ ಕಡೆ ಆವ?" ಪಂದ್. ಜವನೆ ಬ್ಬೆ ಬ್ಬೆ ಪಂದ್

ಪಂಡೆಗೆ "ಅಂಚತ್ತ್, ಇಯಾವು ಪನ್ನಿ"ಪಂದ್. ಐಕೆ ಅತೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಪಂತಿನಿ ಒತ್ತುವಲ್ಲಿ ಒತ್ತ ಬೇಕು, ಎತ್ತುವಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ಬೇಕು. 'ಕತೆ'ಯನ್ನು ಒತ್ತಿದರೆ 'ಕತ್ತೆ'ಯಾಗುತ್ತದೆ, 'ಲತೆ'ಯನ್ನು ಒತ್ತಿದರೆ 'ಲತ್ತೆ'ಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಲೇಸ್‌ದ ವಿಚಾರ ಪನ್ನಗ ಎಂಕಲೆ ಊರ್ದ ಪೋಲಿ ಜೋಕ್ಲೆನ ನಿನೆಪು ಬರ್ಪುಂಡು. ಬಲಸೊಂದು ಬರ್ಪಿನಕಲೆಡ "ಅಲೆನ್‌ಕೊರ್ಪರ, ಇರೆನ್ ಗೆಪ್ಪೊಡ?" ಪಂದ್ ಕೇನ್ಪೆರ್. ಬಾಸೆದಾಂತಿನಗುಲು ಎನ್ನರೆ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು, "ಒಲ್ಲಾ ಬಲಸುನಾರೆಗ್ ಜವಂದಿ ಮಗಲ್ ಇಪ್ಪೊಡು. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಜವನೆ ಕೇನುನು ಅಲೆನ್ ಎಂಕ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪರಾ, ಅತ್ತ್ ಇರೆನ್ ಗೆಪ್ಪೊಡ, ಪಂಡಾ ಕೆರೊಡ ಪಂದ್ ಪನ್ಪಿನಿ" ಪಂದ್. ಅಸಲ್ ಸಂಗತಿ ಇಂಚ, ನುಪ್ಪುಗು ಅಲೆ (ಮಜ್ಜಿಗೆ) ಕೊರ್ಪರ ಅತ್ತ್ ಉಣಸ್‌ದ ಇರೆ ಗೆಪ್ಪೊಡ ಪಂದ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ 'ಇರೆನ್ ಗೆತ್ತ್ ಗುರಿಕ್ ಪಾಡುವೆ' ಪಂದ್. ಅವು ಇರೆಗ್ ಪನ್ಪಿನಿ ಅತ್ತ್ ಅನ್ನಾ, ಬಾರೆದ ಇರೆಕ್, ಇರ್ ನನ ಬೆಚ್ಚ ಆಪಿನಿ ಬೊಡ್ಚಿ. ಇನಿ ಕೋಡೆದ ಜವನೆರೆಗ್ ಬಾಸೆ ಉಂಡ ಪನಿ ಮೇರೆ?

ಅಂಚ ಒರ ಬೊಜ್ಜದ ಉಣಸ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬತ್ತಿನ ಜೋಕುಲು ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಪಾತೆರೊಂದು ಇತ್ತಗೆ, "ವಡೆ, ಹೋಳಿಗೆ, ಪಾಯಸ... ಏತ್ ಮಾತ ತಿನಸ್ ಇತ್ತ್ಂಡತ್ತಾ, ನಮ ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಬೊಜ್ಜೊಗುಲಾ ಅಂಚೆನೆ ಮಲ್ಪೆರ್ ಅತ್ತಾ?" ಪಂದ್. ಅಲ್ಪನೆ ಬಾಕಿಲ್ದ ಪಲಾಯಿಡ್ ಕನ್ನ್ ಬಾಡವೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಎನ್ನ ಪಪ್ಪನ ತಮ್ಮಲೆ ಪೂಂಕ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ "ಎಂಚಿನದೆ, ಬಾಸೆದಾಂತಿನ ಓಲ್ಲಾ, ವಡೆ ತಿನರೆ ಎನನ್ ಕೆರ್ಪರಾ?" ಜೋಕುಲು ಎನ್ನ್‌ದಿನಿ ಆರ್ ಕನ್ನ್ ಮುಚಿದೆರ್, ಪಂಡಾ ನಿದಿರೆ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಪಂದ್. ಆರ್ ಕನ್ನ್ ಮುಚಿನಿ ಈ ಸಂಗತಿ ನಡತ್‌ದ್ ಇರ್ವ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ.

ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ದುಂಬುಡ್ದ್ಂಚಿಲಾ ಒಂತೆ ಜಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾ ಪಂದ್. ಎನ್ನ ಪಪ್ಪ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಪತ್ತೊಂಜಿ ವರ್ಸ ಪ್ರಾಯದರ್ ಪರವೂರು ಪತ್‌ದೆರ್. ಅಪಗ ಮಾತ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊಗೊರ ಎಡ್ಮ ವರ್ಸೊಗು ಒರ ಊರು ಜಪ್ಪುನತೆ. ಇತ್ತೆದಲ್ಕ ೧ಳ ಗಂಟೆಡ್ ರೈಲ್ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ದ್ ಊರು ಮುಟೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ದ್ ಪೂನ, ಪೂನೊಡ್ದು ಮೀರಜ್, ಮೀರಜ್‌ಡ್ದ್ ಹರಿಹರ ಮುಟ್ಟ ರೈಲ್. ಅಲ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗೊಡ್ದು ಆಗುಂಬೆಗ್ ಬಸ್ಸ್. ಆಗುಂಬೆದ ಗಟ್ಟ ಜಪ್ಪರೆ ಜೀಪ್, ಸೋಮೇಶ್ವರೊಡ್ದು ಕಾರ್ಲಗ್, ಕಾರ್ಲಡ್ದ್ ಬೈಲೂರ್ದು ಬಸ್ಸ್. ಅಲ್ತ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಯಿಬೆರೆಗ್

ಮಂಡೆಗ್ ಪತ್‌ದ್, ಮೂಜಿ ಮೈಲ್ ನಡತೊಂದು ಬರೊಡು ತೂಲೆ. ನಿಗಲೆ ಕೇಂದೆ ಸಾಕ್ ಆವು, ಅಗಲೆ ಮೂಜಿದಿನ, ರಡ್ಡ್ ರಾತ್ರೆ ಬಸ್ಸ್, ರೈಲ್ ಪಗತ್ ಪಗತ್ ಎಂಚ ಆವು ಪನಿ? ಅಂತೂ, ಅಪರೂಪೊಗು ಊರು ಜಪ್ಪುನು ಅದಗ. ಪಪ್ಪನ ಮೆಗ್ಯೆ ರಾಜು ತಿದ್ದಿ ಒಂಜಿ ವರ್ಸದಾರ್ಗೆ, ಪಪ್ಪ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋನಗ. ಪಪ್ಪ ಐನ್ ವರ್ಸೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ನಗ, ತಿದ್ದಿಗ್ ಗುರ್ತ ತಿಕ್‌ಜಿ. ತಿಕ್ಕುನು, ಮಗಲೆಡ ಪನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗೆ "ಅನ್ನೆ, ಅನ್ನೆ ಪನ್ಪಿನಿ ಉನರೆ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಆವೊಡು ಅತ್ತಾ, ಐಕ್‌ದೆ. ಬೊಕ್ಕ ಒಲ್ತ ಅನ್ನೆ, ಇಡೆ ಮುಟ್ಟ ಕನ್ನ್‌ಡ್ ಕಾರ್ಡ್ ತುವ್ವರೆ ದಾಂತಿನ? ಒಲಾ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಜೈದೆ" ಪಂದ್.

ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಜಾಲ್ದ ಅರುಟು ಒಂಜರೆ ರಡ್ಡ್ ಆಲ್ ಗಾಂತ್‌ದ್ ಎರು ಪೋಪಿನ ಒಂಕುರ್ಲ. ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಹರ್ಸೆ ಒರ ಬೂರ್ದು, ಬದ್ಕ್‌ದಿನ ಪುನ್ಯ. ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಎಂಕಲ್ನ ಮೈಯಾರ್ಗೆದ ದೈವ ಕುಪ್ಪೆ ಪಂಜುರ್ಲಿಯೇ ಆಯನ್ ಅದೆರ್ದಿನಿ. ಆರ್ ಗಲ್ಲಿಡ್ (ಒಂಕುರ್ಲಡು) ಇತ್ತೆರ್ ಇಂಬ್ಯನ್ "ಕ್ಯಾಚ್" ಪತ್ತೆರೆ. ಆರ್ ಕ್ಯಾಚ್ ಪತ್ತುಜೆರ, ಉಂಬೆ "ಔಟ್" ಆತುವೆ. ಅಂಚ ಆ ಗಾಂತ್‌ದ ಒಂಕುರ್ಲದ ಪೋಡಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆಲ್ಲೆಗ್. ಅಂಚಾದ್ "ಅಂಚಿ ಪೋವಡ ಮಗಾ, ಗುಮ್ಮೆ ಬರ್ಪೆ, ಗುಮ್ಮೆ ಕೊನೊಪೆ" ಪಂದ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪೋಡಿಗಟ್ಟಾವೊಂದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಒರ ಅಲ್ಪದ ಗುಮ್ಮ ನಾಯ್ಕೆರ್ ಬತ್ತೆರ್ಗೆ. ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾಲೆದ ಅಜ್ಜಿಗ್ ಸರಿ ತೋಜುಜಿ. ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಕೈ ಅಡ್ಡ ಪತ್‌ದ್, ಬಗ್ಗ್‌ದ್ "ಅವು ಏರ್ ಬರ್ಪಿನಿ, ಗುಮ್ಮೆನಾ?" ಪಂದ್ ಪಂತಿನನೇ ಗೊತ್ತು, ಬಾಲೆ ಒರಾನೆ ಕಲ್ಕ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಪೊದ್ದುದು ಜರ ಪಂದ್ ಕರ್ಬ ಕೈತ್ ನೀರ್ ಕೊರಿಯೆರ್ಗೆ. ಈ ಬಾಸೆದಾಂತಿನ ಅಪ್ಪೆಲು, ಗುಮ್ಮನ ದಾಯೆಗ್, ಪೊಲೀಸ್‌ದ ಪೋಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಾವರೆ ಆಪುಜಾ?

ಗುಮ್ಮನ ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರ್ನಗ ಗುಣಪಾಲನ ಸುದ್ದಿ ಗೋಚರೊಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ ಅಪಗ ಆಜಿ ವರ್ಸ. ಬೈಯನಗ ನಾಲ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಒಂಜಿ ಗೋನೆ, ಒಂಜಿ ಪಾರೊಲ್‌ನು ದೇರೊಂದು ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಪರ್ಲಾಂಗ್ ದೂರ ಪಾಡಿಡ್ ಮೇಪಾವೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಮೊಂಟಿಯಕ್ಕೆಗ್ ಜೋಕುಲು ಕನ್ನ ಎದುರು ಇಜ್ಜಡ ಜೀವ ಪಾರುಂಡು. ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಲೆತ್ತೆರ್. ಮೆರೆನ ಯಾಪದಲ ಇತ್ತೆನನೇ ರಾಗ ಪಂದ್ ಯಾನ್ ಒಕೊನುಜಿ. ಮುಲ್ಲ ಪಂದ್ರ್, ಕುಂಟಲ್ಪ ಪಂದ್ರ್ ಪೆಜ್ಜೊಂದು ಇತ್ತೆ.

ಅಪಗ ಅಲ್ಪೊಡ್ದು ಎನ್ನ 'ಕ್ಲಾಸ್‌ಮೇಟ್' ಗುಣಪಾಲೆಲಾ ಆಯನ ಅಪ್ಪೆ ಸುಂದರಿಯಕ್ಕೆಲ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಪೋಯೆರ್. ಎಂಕ್‌ಲಾ ಅಕ್‌ಲ್ನ ಬೆರಿಯೆನೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋವರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಡ, ಕೈಕಂಜಿ ಮಿನಿ ಸಾಯಿಬೆರ್ನ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಗ್ ಪೊಗ್ಗಿಯಡ, ಸಾಯಿಬೆದಿ ಎನ್ನ ಜಾತಕ ಪೂರಾ ಓದುವೆರ್, ರಂಗ ಭಟ್ರೆನಡೆ ಪೋವೊಡು ಪಂದ್ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚ ಒಂತೆ ತರಿದ್ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ದೆರೊಂದು ಕಿದೆಕ್ ಕೂಡಾದ್, ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿಡ ಕೇಂಡೆ "ಅಪ್ಪಾ, ಗುಣಪಾಲೆ ಬತ್ತೆನಾ?" "ಲೆಪ್ಪ ಲೆಪ್ಪ ಒಕೊನಂದೆ ಪಾಡಿಡ್ ಗುದ್ದೊಲಿ ಪೋದು, ಇತ್ತೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗೋನೆ ಪಾರೊಲ್ ಬೋದದನ ಕೆನುವನಾ?" ಪಂದ್ ಎನಡ್ದ್ ಉದ್ದ ಅಡರ್ ಒಯಿತೆರ್ ಕನಕೊಟ್ಯಡ್ದ್. ಆರ್ ತೀರ್ನಗ ಎಂಕ್ ಪದಿನೆಡ್ಮ ವರ್ಸ. ಅದ ಮುಟ್ಟಲಾ ಆರ್ ಅಡರ್ ಬೇರ್ದಿನಿ ಮಾತ್ರ, ಬಾರ್ಸದಿನಿ ಇಜ್ಜಿ. ಈ ಗುಟ್ಟು ಆ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೊಡೆ ತೇರಿದ್ ಇತ್ತೆ. ಅಂಚಾದ್ ದೈರ್ಯೊಡೆ ಕೇಂಡೆ, ಅತ್ತ್‌ಡಾ ಕಂಡೆಡ್ದ್ ಕಲ್ಕಿಯೆ "ಗುಣಪಾಲೆಯೆ". ಅಜ್ಜಿಲಾ ರವುಸುಡೇ ಪಂಡೆರ್ "ಅವ್ವೆದೆ, ಗೋನೆ ಪಾರೊಲ್, ನನ ಈ ಕತ್ತೆಲೆಡ್ ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಕೊಡತ್‌ಂಡ ತೋಜುಜಿ, ಓಡೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮಡೆ ನಾಡರೆ ಪೋಪಿನಿ" ಪಂದ್. ಆತ್ ಆನಗ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಬತ್ತೆರ್ ನಡುಕು. "ಇ ಎಂಚಿನಯ ಇಂಗ್ರಿಟ್ ಬಿಂಗ್ರಿಟ್ ಪಾತೆರುನು? ಆಯೆ ಇಗರ್ಜಿದ ಸುಂದರಿಯಕ್ಕೆನ ಮಗೆ ಗುಣಪಾಲೆ ಬೋದೆನಾ ಕೇನುವೆ, ಇ ಗೋನೆ ಪಾರೊಲ್ ಇಂತ" ಪಂದ್ ಪಂಡೆರ್. "ಅಂಚನ, ಸುರುಟೆ ಪನರೆ ಆತಿಜ, ಸಂಕಯ ಪುಲ್ಲಿ ಪಂದ್. ಈ ಕೊಟ್ಟದ ಪೊಸ ಪುದಾರ್ಲು ಮಾತ ಎಂಕ್ ಬರ್ಪುಂಡ?" ಪಂದ್ ಅಡರ್ ದಕ್ಕಿಯೆರ್ ಮೊಂಟಿಯಕ್ಕೆ ಅಲಿಯಾಸ್ ಕಮಲಕ್ಕೆ. ಅತ್ತ್ ಮೇರ್ನ ಕಂಡ್ಯಾನನ ಅರುವತ್ತೆ ಸಂಕಯ್ಯನ ಗುರ್ತ ಎಂಕ್ ಒಲ್ತು? ಆರ್ ಎಂಕ್ ಬುದ್ದಿ ತೆರೆಯೊಡ್ದುಂಬೆ ಸಂಕ (ಸೇತುವೆ) ದಾಂಟ್‌ದೆರ್ ಆಪೆಲ್‌ಗ್ (ಸ್ವರ್ಗೊಗು). ಪೊಸ ಪುದರ್ಗೆ, ಈ ಅಜ್ಜಿ ಎನ್ನ ತಂಗಡಿ ಸರೋಜಿನಿನ್ "ಸರ್ವಾಣಿ" ಪಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಬಾಸೆದಾಂತಿನ ಪಂದ್ ಪನರೆ ಆವಂದ್, ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲ ಪನೊಲಿ, ದಾಯೆ ಪಂಡ ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿನ ಭಾವ ಮಗಲ್ 'ಸರ್ವಾಣಿ', ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಪ್ರಾಯದಾರ್.

ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿನ ಇಸಯ ಪನ್ನಗ ದ್ಯಾಮಕ್ಕೆ ಮಗಲ್ ಕೂಸಜ್ಜಿನ ಇಸಯಲಾ ಪನೊಡು ಆಪುಂಡು. ಯಾನ್ ತೂನಗನೇ ಕೂಸಜ್ಜಿನ ಬೆರಿ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿನ ತಿದ್ದಪ್ಪೆ ಪೆರಿಯಪ್ಪೆಡ್, ಕೋಡಿ ಕೊಲ್ಪುಡು ಏರಾ 'ಕೂಸು' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ದ ಮಾಮಿಯಾ, ಮೈತಿದಿಯಾ ಇತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ 'ದ್ಯಾಮಕ್ಕೆ' ಮಗಲ್ ಪಂದೆ ಲೆತ್ತೊಂದು ಇತ್ತಿನಿ ಕೂಸಜ್ಜಿನ್. ಬಹುಶ್ಯ ದ್ಯಾಮಕ್ಕೆನ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಲಾ ತೂತುಜೆರ್, ಇಪ್ಪಡ್. ಕೂಸಜ್ಜಿನ

ಬೆರಿ ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಿಕ್ಕೆದ ಬೊಂಞ, ಕಿದೆತ ಗೊಬ್ಬರ ಬುಂಡಾ, ಇತ್ತೆದಲ್ಕ ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ, ಎಂಡೋ ಸಲ್ಫಾನ್ ಇಂಚಿತಿನ ಮಾತ ಸಂಕಮಸಣ ಕಂಡೊಗು ಪಾಡೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಜೆರ್ ತೂಲೆ. ಇಂತಿರ್ಪ ಕೂಸಜ್ಜಿ ತತ್ತ್‌ದ್‌ಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರೆನ ಸೋಪುಗು ಪೋತುಜೆರ್. ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣಿ ಭಂಡಾರ್‍ಲೆನ ಎನ್ನೆಡ್ಲಾ, ಪದ್ಮ ಪೂಜಾರ್‍ಲೆನ ಮಾತ್ರೆಡ್‌ಲಾ ಆರೆನ್ ಕೆಲಸ ಆವೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಾಯ ಆನಗ ಒಂತೆ ನಿಃಶಕ್ತಿ, ನಿತ್ರಾಣ, ಕೈಕಾರ್ ಪುಲೆವುನು ಉಂದು ಮಾತ ಸಹಜ ಅತ್ತೆ. ಅವು ದಾಯೆಡ್ ಪಂದ್ ಕೇನರೆ ಸುರುತ ಸರ್ತಿ ಭಟ್ರು ದಾಕ್‌ದಾರ್‍ಲೆನ ಸೋಪುದ ಮುಟ್ಲು ಮಿತರಿಯೆರ್ ಕೂಸಜ್ಜಿ. ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಬನ್ನಗ ಎಂಕ್ ತಿಕಿಯೆರ್ ಪೇಂಟೆಡ್. "ಏರ್ದೆ ಅವು, ನಾರಾಯಿನೆನಾ? ಕೇಂಡನ, ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಕೈಕಾರ್ ಬಚ್ಚುನು, ತಿಗಲೆ ಪಕ ನಲಿಪುನು, ನಾಲ್ ಎಜ್ಜ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಜಗೆ ಕುಟ್ಟುನು ಮಿತ್ತ್ ಮುಕ. ಐಕ್ ದಾಕ್‌ದಾರ್‍ಲೆನಡೆಗ್ ಪೋಯೆ. ಇರ್ನ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಇಂಜೆಕ್ಸನ್ ಕೊರೊಡು. ಅಂಡ ಇರೆನ ಮೆಯಿಟ್ ನೆತ್ತೆರೇ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಬದಲ್ಗ್ ಇಂಜೆಕ್ಸನ್‌ದ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರಿಯೆರ್ ಮಗ. ಈ ಇಂಗ್ಲಿಸ್ ಮರ್ದ್‌ಗ್ ತಂಪು ಮಲ್ಪೊಡ್ಗೆ, ಪೇರ್ ಪರೊಡುಗೆ. ಎನಡ ಬೊರಿಪಿನ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡೆ. ಐಕಾತ್ರ ಕುಡ ಪೇರ್ದ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರಿಯೆರ್ ಮಗಾ. ನನ ಈ ಕಲಿಕಾಲೊಡು ವಾ ವಾ ಮಾತ್ರೆಲು ಮಾತ ಬರ್ಪನಾ ಪನ್‌ಗೆ" ಪಂದ್, ಕೂಸಜ್ಜಿ ಆಜಿ ಮಲ್ಟಿ ವಿಟಾಮಿನ್ ಕ್ಯಾಪ್ಸುಲ್, ಆಜಿ ಶುಗರ್ ಕೋಟೆಡ್ ಮಾತ್ರೆ (ಬಹುಶ್ಯ ಐಬೋಪ್ರೂಫೆನ್), ಆಜಿ ಕಂಪ್ರೆಸ್ಸೆಡ್ ಮಾತ್ರೆದ ಕಟ್ಟ್ ಗಿತ್ತ್ ತೋಜಪಾಯೆರ್. ಬಾಸೆದಂತಿನ ದಾಕ್‌ದಾರ್‍ಲೆನಗುಲು, ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಬುಡ್ದ್ ಇಂಜೆಕ್ಸನ್‌ದ ಮಾತ್ರೆ, ಪೇರ್ದ ಮಾತ್ರೆ ಮಾತಾ ಕೊರ್ತೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಬಡವು ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರ್ತುವೆರ್ನಾ, ಆಣ್ ಬಾಲ್ಲುದಾಂತಿ ಕೂಸಜ್ಜಿಗ್ ಏತ್ ಉಪಕಾರ ಆತು? ಬಡವು ಆಪಿನ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರ್ಪಿ ದಾಕ್‌ದಾರ್‍ಲೆನಗಲೆನ ಗುರ್ತ ಪಾಕ ಅಪ್ಪೆಲೆಗ್ ಇಪ್ಪ್. ವರ್ಸದ ಬಾಲೆ ಒರೊಕ್ಕು ವರ್ಲ ಅರಿತ ಉಂಡಲಾ, ಅಪ್ಪೆಲೆನ ಒಂಜೆ ರಾಗ "ಎನ್ನ ಬಾಲೆ ಉನ್ಪಿನೇ ಇಜ್ಜಿ" ಪಂದ್. ಅಪಗ ದಾಕ್‌ದಾರ್ಲು ಕೊರ್ಪೆರ್, ಯುನಿ ಎನ್‌ಜೈಮ್‌ದ ಮತಾರೆ, ಸರಿ ಇತ್ತಿನ ಬಂಜಿನ್ ಹಾಲ್ ಮಲ್ಪೆರೆ, ಬಾಲೆದ ಅಮ್ಮನ ಕಿಸೆಕ್ ಹೋಲ್ (ಒಟ್ಟೆ) ಮಲ್ಪೆರೆ.

ಬಡವು ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಾತ್ರೆ ಪನ್ನಗ ಪಕ್ಕ ನಿನೆಪು ಆಂಡ್, ತುಲುತ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ/ಪಾತೆರ, "ಎಂಕೊಂಜಿ ಉಣಸ್ ಪಾಡಿಯಡ, ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಡವು ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರ್ಪೆ ಪಂದ್. ನಮ್ಮ ನಾಯ್ಕೆರ್‌ನಗುಲುಲಾ ಐನ್ ವರ್ಸೊಗೊರ (ಒರ

ಒರ ವರ್ಸೊಗೊರ) ಅವ್ವೆನೆ ಪನ್ಪಿನಿ "ಎಂಕೊಂಜಿ ಉಣಸ್ (ಓಟು) ಪಾಡಿಯೆಡ, ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಡವು (ಬಡಪತ್ತ್) ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ (ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ) ಮಾತ್ರೆ (ಸೇವೆ) ಕೊರ್ಪೆ" ಪಂದ್. ದಾಯೆಗಪ್ಪಾ ನಮ ಉಣಸ್ ಪಾಡೊಡು, ನಿನಡ ಇತ್ತಿನ ಆ ಮಾತ್ರೆ ದಿಂಗ್‌ದ್ ನಿನ್ನ ಬಡವು/ಬಡತನ ದೂರ ಮಲ್ಪು. ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪರೆ ಓಟುಡು ಗೆಂದ್‌ದೆ ಬರೊಡ? ನನೊರ ನಿಗಲೆ ಊರುಗು ಬತ್ತೆರ್ಡ ಈ ಬಾಸೆದಾಂತಿನ ನಾಯ್ಕೆರ್ನಗುಲೆಡ, ಕೇನ್ಲೆ "ಇ ಉಂತನಾ (ಉಣಸ್ ಮಲ್ದನಾ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಡೆ ಮುಟ್ಟ ಉಂತನಾ)?" ಪಂದ್. ಬಜಿ ಬಂಜಿಡ್ ಸೇವೆ ಏತ್ ಪೊರ್ತು ಮಲ್ಪೊಲಿ, ಕಡೆಕ್ ತರೆ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬುರುಜೆರಾ? ನಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪರೆ ಗೆಂದದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಡಪುಡ್ನ ಬುಡ್ದು, ಇಂಚ ಬಜಿ ಬಂಜಿಡ್ ಬೆನ್ಪದ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಡಪುಡ್ನ ಸರಿಯಾ ಪನ್ಲೆಗೆ?

ಮಾಮಿನ (ಕಂಡ್ಯಾನನ ಅಪ್ಪೆ), ಬಾವನ (ಕಂಡ್ಯಾನನ ಪಲಯೆ), ಮೈತಿದಿನ (ಕಂಡ್ಯಾನನ ಪಲ್ಲಿ) ಪುದರ್ ಪನರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಮ್ಮ ತುಳುವೆರ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಮುಪ್ಪ ಒರ್ಸ ದುಂಬು ಜೋರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡತ್ತೆ. ಎನ್ನ ಮಲ್ಲ ತಮ್ಮಲೆನ ಮೈತಿದಿನ ಬಾವೆ ಸೇಕರೆ, ಮಾಮಿ ಕಾಲಿ. ಪೊಸ ಮದ್ಮಲ್ ಪೋಯಿನಾರ್ ಚಾ ಮಲ್ಪರೆ ಸಕ್ಕರೆದ ಡಬ್ಬಿದ ಬಾಯಿ ದತ್ತ್‌ದ್ ಮಾಮಿನ್ ಲೆತ್ತೆರ್ಗೆ "ಮಾಮಿಯೆ, ಮಾಮಿಯೆ, ಸೆಕ್ಕರೆ ಡಬ್ಬಿ ಕಾಲಿ" ಪಂದ್. ಮಾಮಿ ಮುಕ್ಕುರು ದಕಿಯೆರ್ಗೆ "ಎಂಚಿನದೆ...". ಮರ್ಮಲ್ ಕುಡ ಒರ ಪಂಡೆರ್ "ಸೆಕ್ಕರೆ ಕಾಲಿ". "ಇನಿ ಕೊಡೆದ ಪೊನ್ನುಲೆಗ್ ಪರ ಪಗ್‌ರ್ ಇಜ್ಜಿ, ಬಾಸೆ ಐಡ್ದ್ ದುಂಬು ಇಜ್ಜಿ" ಪಂದ್ ಮಾಮಿ ಮಣ ಮಣ ಪಂಡೆರ್ಗೆ. ಅಂಚಾದೆ ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಪನೊಂದು ಇತ್ತಿನಿ "ಆಜಿಲ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ", "ಇನಿತ ಮರ್ದಿನ", ದಾಯೆ ಪನ್ಲೆಗೆ? ಅರೆಗ್ 'ಏಲ್' ಅತ್ತ್‌ಡ 'ಎಲ್ಲೆ' ಪನರೆ ಆಪುಜಿ, ಅವು ಆರೆನ ಬಾವನ ಪುದರ್ 'ಎಲ್ಲಪ್ಪ'ಗ್ ಕೂಡುಂಡು. ಅಂಚೆನೆ ಆರ್ 'ಮೀನ್' ಅತ್ತ್ ತಿನೊಂದು ಇತ್ತಿನಿ, 'ಪಡ್ದಾಯಿದ'. ಮರಕಾಲ್ದಿ ಪಡ್ದಾಯಿಡ್ದ್ ಅತ್ತ ಕನಪಿನಿ ಮೀನ್. ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಕಾಲೊಗಾನಗ 'ಸೈಕಲ್ದ' ತಿನರೆ ಪತಿಯೆರ್ ಅಪ್ಪೆಲಾ, ಮಗಲ್ಲಾ. ಈ 'ಸೈಕಲ್ದ' ಜಂಬುಲಿ ಕಟ್‌ದ್ ಮೀನ್ ಕನವೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಗುಲಾಂ ಸಾಯಿಬೆರ್ ಮಲ್ಪೆಡ್ದ್ ಬೈಲೂರುಗು ಬನ್ನಗ 'ಪಡ್ದಾಯಿ' ಅಂಡಲಾ, ಬೈಲೂರುಡ್ದ್ ಎಂಕಲ್ನ ಇಗರ್ಜಿ ಪೇಂಟೆಗ್ ಬನ್ನಗ ಬಡಕಾಯಿ ಆಪುಂಡು ತೂಲೆ. ಅಂಚಾದ್ 'ಪಡ್ದಾಯಿದ' ಪನ್ಪಿನೈಟ್ ಅರ್ತ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಮಾತ ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಎನ್ನ ಅಜ್ಜಿನ ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆನ ಮಾಮಿಯಲ್ಲೆನ (ತಿದ್ದಪ್ಪೆ ಪೆರಿಯಪ್ಪೆಡ್) ಪುದರ್ 'ಮೀನು'. ಒರ ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಪಂಡೆ "ಮಿತ್ತಲ್ದ ಕೋರಿಯಕ್ಕೆ ತೀರಿಯರ್ಗೆ, ಅಮ್ಮ ಪಂಡೆರ್".

"ಮಿತ್ತಲ್ಲಡ್ ಕೋರಿಯಕ್ಕೆ ಏರ್ ಉಂಬೆ?" ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ. "ಉಂಬೆ ಒರಿ ಒಂಜಿ ಪೊಸಾತ್ ಬತ್ತಿನಗಲ್ನಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನು, ಕೋರಿಯಕ್ಕೆ ನರ್ಸಿಯಕ್ಕೆನ ಪಲ್ದಿ" ಪಂದ್ ಪಂಡೆ ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಹರ್ಸೆ. "ಆರ್ನ ಪುದರ್ ಮೀನಕ್ಕೆ ಉಂಬೆ, ಅಮ್ಮಗ್ ಪನರೆ ಆಪುಜಿ. ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಆಪುಜಿ ನಿನ್ನ ಮಾಮಿನಲಾ ಪುದರ್ ಅಂಚನಾ?" ಕೇಂಡೆ. "ಪೊಕುಡ್ದೆ ಕುಂದಾಯ, ಯಾನ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಆರೆನ ಪುದರೇ ಕೋರಿಯಕ್ಕೆ ಪಂದ್ ಎನ್ನ್ ದಿತ್ತಿನಿ" ಪಂಡೆ. ಎನ್ನ ದೋಸ್ತಿ ಗಂಗಾದರ್‌ನ ಅಪ್ಪೆ 'ಮೋನೆ' ದೆಕ್ಕಂದೆ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟ ಅಜಿಪ ವರ್ಸ ಅಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ವದಿವೆ ಆಯಿನೈಡ್ದ್ ಇಂಚಿ ಆರ್ 'ವೋನೆ' ಅತ್ತ್ ದೆಕ್ಕುನು, 'ಮುಕ', ಇಜ್ಜಿಡ ಗಂಗಾದರ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ "ಮೋನಪ್ಪ"ಣ್ಣೆ ಸೂರಕ್ಕೆನ್ ಬುಡುವೆರಾ?

ಮೆಗ್ಯನ ವಿಚಾರ ಪನ್ನಗ ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಮೆಗ್ಯನ ವಿಚಾರ ನಿನೆಪುಗು ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಈ 'ಬೇರ್ ತಪ್ಪು' ಎಂಕಲೆ ಒಂತೆ ಅಪೂರ್ವ. ಕಂಡಲ್ಕೆ ಇಟ್ ನಾಯ್ಕೆರಡೆ ಪೋವೊಡು ದುಂಬುಡು (ಒರ ಒರ ನಡಿ ದೆಂಬುಡು ರಡ್ಡ್ ಮೈಲ್ ನಡಪೊಡು). ಒಂಜಿ ದಿನ ಇಗರ್ಜಿ ಸಾಲೆಡ್ದ್ ಬೈಯಡ್ ಬನ್ನಗ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆ ಎನ್ನ ಮೆಗ್ಯೆ ಜಯೆ, ಪಡ್ದಾಯಿ ಬಾಕ್ಯಾರ್ದ ಕೋಡಿಗ್, ರಡ್ಡ್ ನಾಯಿಲೆಡ್ದ್ ದುಂಬು. ತೆಂಕ ತೆಂಕದ್ ಪಂಡೆ "ಅನ್ನಾ, ಅನ್ನಾ, ಅಮ್ಮ ಬೆದ್‌ರ್ ತಪ್ಪುದ ನುಪ್ಪು ಮಲ್ದೆರ್". ಎಂಕ್‌ಲಾ ಬಾರಿ ವಿಚಿತ್ರ ತೋಜಿಂಡ್. ಬೆದ್‌ರ್ದ ಅರಿ ಕೇನ್ಡೆ, ತಪ್ಪುಲಾ ಆಪುಂಡ ತಿನರೆ? ನಮದಾನೆ ಆನೆನಾ? ಬೊಕ್ಕ ತೂಂಡ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ, ಪೊಡಿ ಬೊಲಂತರಿತ ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಆಜದ್, ಬೇರ್ ತಪ್ಪುದ ಒಗ್ಗರ್ನೆ ಕೊರ್ತಿನಿ, ಪರಿಮಲೊಗು. ಈ ಆನನ ಬಾಯಿಡ್ ಅವು ಆನೆ ತಿನ್ಪಿನ ಬೆದ್‌ರ್ ತಪ್ಪು ಆಂಡ್, ಏತ್ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು ತೂಲೆ? ಬಾಸೆದಾಂತಿನ...

ಕಾರ್ಲದ ಪೇಂಟೆಡ್ ದುಂಬು ಪೊಂಜೊವು ತರೆ ಪುದೆಟ್ 'ಉಂಡ್ಯ' ಪಂಡ ಬಯಿತ ಸೂಡಿ ಕನವೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗೆ, ಪೇಂಟೆದಗಲ್ನ ಪೆತ್ತೊಲೆಗ್ ಪುಲ್ಲೆಲ್ ಪೋವರೆ. ಪೇಂಟೆದ ಕೆಲವೆರ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗೆ "ಮುಂಡೆ, ಮುಂಡೆ ಮುಂಡೆಗ್ ಏತ್?" ಪಂದ್. ಪೊಂಜೊವು "ದಾನೆಯೆ, ಏರೆಗ್ ಮುಂಡೆ ಪನ್ನಿ?" ಪಂದ್ ಉಂಡ್ಯದ ಕಟ್ಟ ತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್, ಅಂಗಡಿದ ಮುಟ್ಟು ಮಿತ್ತರ್ಯೆರ್ಡ್ದ್, ಅಡೆಗೆ ಬೀಲ ಮಡ್ತ್ದ್ "ಅತ್ತ್‌ಯಾ ಉಂಡೆ ಪನ್ನಿ, ನಿಕ್ಕ್ ಅಂಚ ಕೇನ್ನಿ" ಪಂದ್ ಬಾಯಿ ಮೇಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ಗೆ. ಅಗಲ್ನ ನಾಲಾಯಿಗ್ ಪೆತ್ತ ಮುಟ್ಟರೆ, ಬಾಸೆದಾಂತಿನ.

ತರೆ ಪುದೆತ ಬಗ್ಗೆ ಪನ್ನಗ, ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪೆರ್ ಪಂತಿನ (ನಂಕ್ ಆರ್ ಪಂತಿನಿ, ಆರೆಗ್ ಏರ್ ಪಂತಿನಿ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ) ಕುಸಾಲ್ ನೆನೆಪ್ಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒರಿ ತರೆ ಪುದೆಟ್ ಊರೂರು ಕೊನೊ ಮಾರುನಾಯೆ, ಒರ ಪೂರ ಮಾರ್ದ್ ಆನಗ ಪೂರ ಕತ್ತಲೆ ಆಂಡ್. ತಾದಿಡ್ ಕಾಡ್, ಗುಡ್ಡೆ, ಕಂದೊಡಿ, ಕಡಂಬಲೆ, ಪಿಲಿ, ಬಲಿಪೆ ಮಾತ ತಿಕ್ಕುವ. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಊರುಡೆ ಒಲ್ಪಲ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ರಾತ್ರೆ ತಡೆವೊಡು ಪಂದ್, ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಬಾಕಿಲ್ ಬೊಟ್ಟಿಯೆರ್ಗೆ. "ಅನ್ನಾ ಒಂತೆ ಜೆಪ್ಪರೆ ಜಾಗ್ ಕೊರ್ಪರಾ" ಪಂದ್ ಕೇಂಡಿನೈಕ್, ಇಲ್ಲದ ಅಂಜೊವು "ಆಪುಜಿ, ಆಪುಜಿ ಮೂಲು ಪೊನ್ನು ಪೊಂಜೆವು ಉಲ್ಲೆರ್" ಪಂದ್ ದುಂಬು ಕಡಪುಡಿಯೆರ್ಗೆ. ಅಂಚನೆ ನಾಲಾಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಉತ್ತರ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮಾರುನಾರ್‌ಲಾ ಪನಿತ್ ಎನ್ನಿಯೆರ್ಗೆ. 'ಅಂಗ್ಯ ತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ' ಕೇನುನೈಡ್ದ್ ಸುರುಟೇ ಕಾತ್ರಿ ಮಲ್ಪೊನುಗ ಪಂದ್, ಜೋಕ್ಲೆಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಬಾಕಿಲ್ ಜತ್ತಿ ತಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕೇಂಡೆರ್ಗೆ "ಅನ್ನಾ ಮೂಲು ಪೊಂಜೆವು ಉಲ್ಲೆರಾ?" ಪಂದ್. ಇಲ್ಲದಾಯೆ ಪಂಡೆಗೆ "ಅಂದ್ ದಾಯೆಗ್?" ಮೇರ್ ಪಂಡೆರ್ "ಜೆಪ್ಪರೆ". ಬೊಕ್ಕ ದಾನೆ ಆಂದ್ ಪನೊಡ? ಪಾಪದಾರ್, ಈ ತುಲುಟು 'ಲಕ್ಕುನೈಕ್' ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ 'ಜೆಪ್ಪುನೈಕ್'ಲಾ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತ ಉಂಡು ಪಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಬಾಸೆದಾಂತಿನರ್.

ಒಂಜಿ ಸಬ್ದೊಗ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತ ಇಪ್ಪಡಪ್ಪ, ಒಂಜೇ ಸಬ್ದ ರಡ್ಡ್ ವಿರೋದ ಅರ್ತಲಾ ಕೊರ್ಪುಂಡತ್ತ! ಇಗರ್ಜಿಗ್ ಪೊಸತ್ ಬೈದಿನ ಗುರುಕುಲೆನ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಊರ್ದ ನಾಲಾಜಿ ಜನ ಪೋಯೆರ್ಗೆ. ಕುಶಲೋಪರಿ (ಬುಪತಃ ಬಜಿಲ್ ಉಪ್ಪು ಕರಿಲಾ) ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಗುರುಕುಲ್ದ ಪಂಡೆರ್ಗೆ "ಬರ್ಪೆ" ಪಂದ್, ಬೊಕ್ಕ ಪಿದಾಡಿಯೆರ್ ಅಗಲ್ನ ಅಗಲ್ನ ಇಲ್ಲಗ್. ಗುರುಕುಲು ಬೊಟ್ಲರ್ದ (butler) ಪಂಡೆರ್ಗೆ ಆಜಿ ಜನೊಕು ಆಪಿನಾತ್ ಅಟ್ಟಿಲ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪರೆ. ಮೊಗುಲು ಏರ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಿಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್ ಬೈಯದ ಉಣಸ್‌ಗ್. ಬೊಕ್ಕ ಒರ ತಿಕಿನಗಲೆಡ ಗುರುಕುಲು ಪಂಡೆರ್ಗೆ "ನಿಕುಲು ಆನಿ ಬರ್ಪೆ ಪಂದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನೆ ಇಜ್ಜಿ ಉಣಸ್‌ಗ್". ತುಳು ಬಾಸೆದಾತ್ ಸೌಜನ್ಯ ದಿಂಜಿನ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಉಂಡೆ? 'ಪೋಪೆ' ಪಂಡ ನಿಗಲೆಡ್ದ್ 'ದೂರ' ಆಪಿನಿ ಪಂದ್ ಅತ್ತೆ? 'ಬರ್ಪೆ' ಪಂಡ, ಇತ್ತೆ ಪೋಪಿನಿ ನನ ಒರ ಬರಿಯೆರೆ ಪಂದ್ ಅರ್ತ. ಅಂಚನೆ ತಾದಿಡ್ ತಿಕಿನಗಲೆಡ 'ಒಡೆಗ್' ಪಂದ್ ಕೇನರೆ ಆವಂದ್, 'ದೂರ' ಪಿದಾಡ್ದಿನಿ ಪಂದ್ ಕೇನೊಡು ತುಲುಟು.

ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊಂಬಿನಗಲೆನೆ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯೊಗು ವಿಪರೀತಾರ್ಥ ಬರ್ಪುಂಡು ತೂಲೆ. ಹಲ್ಲಿದ ಸಾಲೆದ ಟೀಚರ್ ಒಂಜಿ ಆನಡ ಕೇಂಡೆರ್ಗೆ

"ಕೋಡೆ ದಾನೆ ಸಾಲೆಗ್ ಪೈದ್‌ಜಾ?" ಪಂಡ್. ಆಸ್ ಪಂಡೆಗೆ "ಪೆತ್ತಗ್ ಏರು ಪತ್ತಾವರೆ ನರೊಲ್ಗೆಗ್ (ಇಲ್ಲದ ಪುದರ್) ದೆರೊಂದು ಪೋವರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್". ಅಪಗ ಟೀಚರ್ ಪಂಡೆರ್ಗೆ "ಉಂದು ಸಾಲೆ ಕಜ್ಜೆರಿನ್ಯೆಕ್ ಸಮರ್ಪಕ ಕಾರಣ ಅತ್ತ್. ಈ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪೊಲಿ". ಮುಡುಗೆ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ತೂದು ಮಹಾ ಅನುಭವಸ್ತೆರ್ಲೆಕ್ಕ ಮೆಲ್ಲ ಟೀಚರ್ಗ್ ಮಾತ್ರ ಕೇನುಲೆಕ್ಕ ಪಂಡೆಗೆ" ಇಜ್ಜಿ ಟೀಚರ್, ಐಕ್ ಕೊಟ್ಟೆದ ಮುಂಡೇ ಆವೊಡು". "ಬಾಸೆದಾಂತಿನ, ಅವು ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತು ಉಂಡು" ಪಂಡ್ ಟೀಚರ್ ತರೆ ಕಂತ ಪಾಡಿಯೆರ್ಗೆ.

ಸಾಲೆದ ವಿಚಾರ ಪನ್ನಗ ಎನ್ನ ಮಲ್ಲ ಸಾಲೆದ ಪೀಟರ್ ವಾಜ್‌ನ ಕುಡ್ಕ ಕುಸಾಲುಲು ಖಂಡಿತಾ ನೆನೆಪುಗು ಬರೊಡೆ. ಒರ ಕಾರ್ಲಡ್ಡ್ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಜಾರ್ಲದಲ್ಪ ಪರ್ಕಟ್ ಕುಟ್ಟೆ CPC ಬಸ್ಸ್ ರಸ್ತೆ ಬರಿಟ್ ಉಂತುದುಂಡು. ಎಂಕಲ್ನ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನ ಮಾತ ಜೋಕುಲು ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಎಕ್ಕ ಎಕ್ಕದ್ ತೂದು ಪಂಡೆರ್" ಸಿಪಿಸಿ ಬಸ್ಸ್ ಹಾಲಾತ್‌ಂಡ್, ಬಸ್ಸ್ ಹಾಲಾತ್‌ಂಡ್". ಬಸ್ಸ್ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನಗ ಮೂಂಕುಗು ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪೀಟರ್ ಪಂಡೆ " ಅಂದ್, ಹಾಲದ್ ಮಸ್ತ್ ಪೊರ್ತುರ್ ಆತ್‌ಂಡಾ ಪಂದ್. ವಾಸನೆ ಬರ್ಪುಂಡು". ಬಾಸೆದಾಂತಿನ, ಅವು ದಾನೆ ಪಜ್ಜಿ ಮೀನ ಹಾಲಾದ್ ವಾಸನೆ ಬರಿಯೆರೆ?

ಪಾತೆರ ಪೆಜ್ಪಿದ್ ಪತ್ತರೆ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜೆರ್ ಪನ್ಕ. ಒರ ಗಾಂದ್ಯೊಟ್ಟ ಬಿಡ್ಗಕ್ಕೆ ಕೇಂಡೆರ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಡ "ತೇರ್‌ಗ್ ಪೋತರ ಉಮ್ಮೊಟ್ಟಿಯೇ?" ತೇರ್‌ಗ್ ಪೋಯರೆ ಭಟ್ರೆನಗುಲು ಬುಡ್ಪುಜೆರ್‌ಯಾ. ಅಂಗನೊಗು ಪೋಯೆ, ತೇರ್ ಒಯಿಪುನ ತೂಯೆ" ಪಂಡ್ ಪಂಡೆರ್ ಎನ್ನಪ್ಪೆ. "ಮೇರೆಗ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಕುಸಾಲ್ ಲಕ್ಕುನು ಜೋಕುಲೆಕ್ಕ" ಪಂದ್ ಪಿನಿತ್ ತೆಲಿತೆರ್ ಬಿಡ್ಗಕ್ಕೆ, ಬಾಯಿದ ಬಚ್ಚಿರ್ ನೀರ್ ಉಬ್ಬಿದ್. 'ರಥ ಉತ್ಸವ' ಪನ್ಪಿ ಕ್ರಮ ಇಜ್ಜಿ ಎಂಕಲಂಚಿ. ತೇರ್ ಪಂಡ ರಥ ಉತ್ಸವ್ ಪಂದ್‌ಲಾ ಅರ್ತ. ಅಂಚನೆ 'ಬಾಕಿಲ್ ಜಪ್ಪುನ' ಉತ್ಸವಲಾ ಕಂಡಜಾರ್ (ಕಣಂಜಾರು)ದ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನವು. ಅಲ್ಪಲಾ ಕೆಲವೆರ್ ಕುಸಾಲ್ ಮಲ್ಪುನ ಉಂದು "ಇರ್ಯೇ ಇ ಇತ್ತೆ ಬಾಕಿಲ್ ಜತ್ತ್‌ಜಡ. ಭಟ್ರೆನಗುಲು ಜಪ್ಪುಜೆರಾ?" ಪಂಡ್. ಪರ್ಸೊಡು ಒರ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತೆ ಇ "ಬಾಕಿಲ್ ಜಪ್ಪು"ನ ಉತ್ಸವ, ದಿನಾಲ ಜಪ್ಪು ಬಾಕಿಲ್ಡ್ ದಾದೆ ವಿಶೇಷ? ಅಂಚ ಒರ ಪೊಲ್ಲಿಗೆದ ಜೊಗ್ಗಣ್ಣನ (ಅತ್ತ್‌ಡ ಟೈಲರ್ ಕೃಷ್ಣಣ್ಣನ) ಅಂಗಡಿಗ್ ಬತ್ತಿನ ಕಡಂಜಾರ್ದ್ ಪೋಂಜೊವು ರಾಕಿ ಪೊಲ್ಲರೆ ಪಾಡ್ದ್ "ಗೆಂಡ ದೊಂಕ್ಕರೆ ಬೋಡು. ಎಲ್ಲೆತ್ ಎಲ್ಲಂಜಿ ಮಿನಿ ಕೊರ್ಜಡ ಕೆರ್ ತಿಂತ ಎನನ್" ಪಂಡೆರ್. ನಂಬುಲೆ ಬುಡ್ಲೆ, ಯಾನ್ ಗಿರೆತಿನಿ

ಇಂಚ 'ಈ ಪೊಸ ರಾಕಿ ಕಾರ್ಗ್ ಕಟ್‌ದ್ ಗೆಂಡ ದೊಂಕುಂಡ, ಕಾರ್ದ ಅಡಿ ಪೊತ್ತುಜಿ' ಪಂದ್. ಅಂಚನೆ ಪಂಡೆ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಡ. "ಬಾಸೆದಾಂತಿನ, ಪರಕೆ ಪಂಡಿನಗುಲು ಗೆಂಡ ದೊಂಕುವೆರ್ ಬಜಿ ಕಾರ್‌ಡ್. ಬಾಕಿದಗುಲು ತುವರೆ ಪೋಪೆರ್. ಆರ್ ಪನ್ನಿ ಉತ್ಸವೊಗು ಪೋವರೆ ಪೊಸ ರಾಕಿ ಕೊರ್ಲ ಪಂದ್" ಪಂದ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡೆರ್ ಪನ್ಕ.

ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆಗೊಂಜಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ (ಎಂಕುಲು ಒಂಜಿ ಕೋಡಿದ್ ಉಂತುದು ಪಾತೆರ್ಜಡ) "ಇ ಒಂಜಿ ಕುಡ್ಡಲಕ್ಕ ಪಾತೆರೊಂದು ಪಾತೆರೊಂದು ಪೋಪಿನಿ ಒಡೆಗ್" ಪಂದ್. ಇತ್ತೆ ಅಪಗ ಕುಡ್ಡ ನಾಯ್ಕೆರ್ನ ಪಾತೆರದ ಶೈಲಿ ನಿಗಲೆ ಪನೊಡ್ಚುಂಬು, ಆರ್ನ ಆ 'ಮೋಸ್ಟ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್‌ಡ್ ಟೆಕ್ನಿಕ್'ದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂತೆ ಪನೊಡು ಆಪುಂಡು. ಕುಡ್ಡ ನಾಯ್ಕೆರ್ 'ಬಿಲ್ ಗೇಟ್' ಪುಟ್ಟೊಡ್ಚುಂಬೆ ಈ 'ಪ್ರಿ-ರೆಕಾರ್ಡೆಡ್ ಮೆಸ್ಸೆಜ್'ದ ಕಲ್ಪನೆಗ್ ಸಾಕಾರ ರೂಪ ಕೊರ್ತಿನ ಮಹಾನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ. ಇತ್ತೆ ಯಾಪಲ ಒರ ಊರುಗು ಪೋನ್ ಮಲ್ತರ್ಡ ಕೇನುಜಾ "ಈ ಮಾರ್ಗವು ಸದ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ" ಪಂದ್ ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್ ಪನ್ಪಿನಾ? ಉಂದೇ ಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕುಡ್ಡ ನಾಯ್ಕೆರ್ ಅಜ್ಜ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬು (ಯಾನ್ ಕೇನ್ಡ್ ನಲ್ಪ ವರ್ಸ ಆಂಡ್) ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತೆರ್. ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಈತೆ, ಇತ್ತೆದ ರೆಕಾರ್ಡೆಡ್ ಮೆಸೆಜ್ "ದುಗ್ಗ ಸೆಟ್ರೆ..." "ಅಬ್ಬಾಸ್ ಸಾಯಿಬೆರೆ..." ಅತ್ತ್‌ಡ "ಮೆನ್ನೊಡ್ದಿಯೆ..." ಪಂದ್ ಇರ್ನ ಪುದರ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮೆಸೆಜ್ ಪನ್ಪುಜಿ. ಆ ಇತ್ತೆದ ಮೆಸೆಜ್‌ಲೆಗ್ ಜಾತಿ, ನೀತಿ ಲಿಂಗ ಭೇದ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ನಪುಸಂಕ ಲಿಂಗ ಮಾತ್ರ. ಕುಡ್ಡ ನಾಯ್ಕೆರ್ನ 'ಮೊಬೈಲ್, ಪ್ರಿ-ರೆಕಾರ್ಡೆಡ್ ಮೆಸೆಜ್' ಕೇನ್ಲೆ. ಪಾಡ್‌ದಲ್ಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಮದ್ಯೊಡು ನಡಿಯಾಕ್ಕೆರ್ದ ಪುನಿಟ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್ಡ "ಹಾಂ, ದಾನೆಗೆ ನೀಲೊಡ್ಡಿಯೇ? ಸೌಖ್ಯನಾ? ನಾಯಿಲು ತುಚ್ಚುವನಾ? ನಾಯಿಲು ಕೊರಪಂಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಏರ್ ಮನ್ಸೆ ಕೊರೆಪುನಾ? ಯಾನ್ ಉಲ್ಲೆ, ಅಂಚಿ ಸೈಯಂದಿಲೆಕ್ಕ, ಇಂಚಿ ಬದ್ಕಂದಿಲಕ್ಕ. ದುಂಬುದಲ್ಕ ಆಪುಜಿಯೆ ಮರಡ್ದ್ ಬೂರಿ ಬೊಕ್ಕ. ನಾಲ್ ಕಟ್ಟ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಅವ್ವೆನ್ ಪತೊಂದು ಬೈಲೂರ್ದ ಸಂತೆಗ್ ಪೋಯೆ, ದಾಲ ಬೈಯದ ಪುಲಿಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡಾ ಪಂದ್. ಮರುವಾಯಿ ಬಂಗ್‌ಡೆ ಚಕ್ರೊಗು ಪದಿನೈನ್‌ಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ಚಕ್ರದ ಬೂತಾಯಿ ಕಂತಿನಿ. ಮಲ್ಲ ಪಲ್ಲಾಯಿಡ್ ಗೋರ್ದ್ ಪಾಡಿಯೆರ್ ಗುಲಾಂ ಸಾಯಿಬೆರ್. ಏತ್ ಉಂಡು ಪಂದ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಪೋದು ಗೇನ್ಪೊಡು. ಬರ್ಸ ದಾಲ ನಾಲ್ ಪನಿ ಕುಡ್ಪುನ ಅಂದಾಜಿ ತೋಜುಜಿ. ಒಂತೆ ಸುಗ್ಗಿದ ಕಂಡೊಗು ನೀರ್ ಒಯಿಪುನೈಕ್ ಆತು. ಕೆಯಿ ಸಾದಾರ್ನ ಉಂಡುಯೆ.

ನನ ಕೈಕ್ ಬನ್ನಗ ಗೊತ್ತಾವು, ಜಡ್ಡ್ ಏತ್, ಬಾರ್ ಏತ್ ಪಂದ್. ಮುವೊಡು ಒಂಜಿ ಜುಂಬು ಒಯಿತ್‌ದ್, ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಮಜಲ್ಡ್ ನಾಲ್ ಕೊಟ್ಟೆ ಬಾರ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಜಿ, ತಲು ಬೈ ಬುಂಡಾ...". ಇತ್ ಪನ್ನಗ ಆರ್ ನಡತೊಂದೆ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಈರ್ ಎಂಚಿನ ಂಡರ್ ಪಂದ ಆರ್ ಓಂಗೆಕೊನುನ ಬೇಲೆಗ್ ಪೋಪುಜೆರ್. ಅರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು ನಿಗಲ್ನ ಮಾಮೂಲಿ ಪ್ರಸ್ನೆಲು. "ದಾನಿಗೆ ಕುಡ್ಡ ನಾಯ್ಕರೆ? ದೂರ ಪಿದಾಡ್ಡಿನಿ? ಸೌಖ್ಯನಾ? ನಾಯಿಲು ಗುರೆಪುನು ಮಾತ್ರ, ತುಚ್ಚುಜ. ಮೀನ ಅಗ್ಗನ? ಈರ್ ದಾದ ಕನತರ್? ಕೆಯಿ ಎಂಚ ಉಂಡು?" ಇಂಚ ಮಾತ. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಆ ಪ್ರಸ್ನೆಲೆಗ್ ಉತ್ತರ ತಯಾರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 'ರೆಕಾರ್ಡ್' ಮಲ್ದೆರ್. ಪೊಸಕ್ಕೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಎಂಕಲ್ನ ಇಲ್ಲದ ಮದ್ಯದ ಬೇಲಿದ ತೊಡಮೆ ದಾಂಟ್‌ನಗ, ಅತ್ತ್‌ಡ ಎಂಕಲ್ನ ನಾಯಿಲು ಗುರಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನಗ "ಹಾಂದ, ದಾನೆಗೆ ಎಂಕಲ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಸಾಯಿಬೆರ್ನ ಇಲ್ಲದ ಮದ್ಯದ ಅಡ್ಡ ತೋಡುಗು ಜಪ್ಪುನಗ ಮೆಸೆಜ್ 'ರಿಪೀಟ್' ಆಪುಂಡು. "ಹಾಂ, ದಾನೆಗೆ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಸಾಯಿಬೆರೆ? ಸೌಖ್ಯನಾ? ನಾಯಿಲು ತುಚ್ಚುವನಾ?..."ನಾಯಿ ಒಂಜಿ ಇಪ್ಪು, ಅತ್ತ್‌ಡ ಇಪ್ಪಂದೆಲಾ ಇಪ್ಪು, ಅವು ಅರೆಗ್ ಮುಕ್ಯ ಅತ್ತ್. ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ನ ರೆಕಾರ್ಡೆಡ್ ಮೆಸೆಜ್‌ಗ್ ಇತೇ ಪಂದ್ 'ಡ್ಯುರೇಶನ್" ಇಜ್ಜಿ. ಆಯಾಯ ಇಲ್ಲದ ಗಡಿ ಬರ್ನ ಮುಟ್ಟ ಏತ್ ಆಪುಂಡಾ ಆತ್. ಅರ್ನ 'ಅಪ್ಟಿಕಲ್ ಸೆನ್ಸರ್' 'ಸಿಗ್ನಲ್' ಕಡಪುಡಿನದಗ (CPUಗು) ಪುದರ್ ಬದಲಾಪುಂಡು, ಬೊಕ್ಕ 'ಕಂಟಿನ್ಯೂ'. ಇತೊಂಜಿ 'ಬ್ಯಾಟರಿ ಡೌನ್' ಆವಂದಿನ, 'ಬಗ್' ದಾಂತಿನ (ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಗ್ಗು ಪಾತೆರಂದಿನ) 'ಅಡ್ವಾನ್ಸ್‌ಡ್ ಟೆಕ್ನೊಲೊಜಿ'ನ್ ಗೇಲಿ ಮಲ್ಪುನ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ 'ಕಂಪ್ಯೂಟರ್'ದ ಬಾಸೆದಾಂತಿನಾರ್ ಅತ್ತಾ?

ಈ ಸಂಕಲನದ ಲೇಖಕೆರ್

1) **ಡಾ. ಎಮ್. ಟಿ. ವಾಸುದೇವನ್ ನಾಯರ್**
ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಮಲಯಾಳಂ ಲೇಖಕೆರ್, ಕೇರಳ.

2) **ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ**
ನವದುರ್ಗಾ, ಕುಂಜಿಬೆಟ್ಟು ಅಂಚೆ, ಉಡುಪಿ - 576 102

3) **ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ**
ಪವನ, ಕಪಿಲ ಕಂಪೌಂಡು, ಹೇರೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಉಡುಪಿ - 576 102

4) **ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು**
ಸಾಮಾನ್ಯ ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ ಕಛೇರಿ, ಬಲ್ಮಠ, ಮಂಗಳೂರು - 575 001

5) **ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು**
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಹಳೆಯಂಗಡಿ.

6) **ಶ್ರೀನಾಥ್ ಮಂಗಲ್ಪಾಡಿ**
ನಾಗವಿಹಾರ, ಮಂಗಲ್ಪಾಡಿ ಅಂಚೆ, ಕಾಸರಗೋಡು - 671 324

7) **ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಮರಿಕೆ**
ಸಿಂಗಾರ, ಆರ್ಯಾಪು ಅಂಚೆ, ಪುತ್ತೂರು - 574 210

8) **ಕಾವೂರು ಕೇಶವ ಮ್ಯೊಲಿ**
ಶಿವನಗರ, ಮುಲ್ಲಕಾಡು, ಕಾವೂರು, ಮಂಗಳೂರು - 15

9) **ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್**
ದುರ್ಗಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

10) **ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ**
ಸಂದೇಶ ನಿಲಯ, ಅಂಚೆ ಬಂಗಾಡಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ - 574 216

11) **ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ**
ರಾಜೇಶ್ ನಿಲಯ, ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜ್ ಬಳಿ, ಕೊಡಂಗಲ್ಲು,
ಮೂಡಬಿದ್ರೆ - 574 227

12) **ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ**
ದೃಶ್ಯ, ಗೊಲ್ಲಚ್ಚಿಲ್, ಲೋಹಿತನಗರ, ದೇರೆಬೈಲು, ಮಂಗಳೂರು - 575 006.

13) **ಕೌಡೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ**
ವಯಾ ಮೊಂಟ್ಯೆ ಪೊಸ್‌ಲಿಯಾ, 4, 37063 : isoladelle Scala,
ವೆರೊನಾ ಇಟಲಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

ಪೊಸ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

ತುಳು ಶ್ರೀ ದೇವೀ ಮಹಾತ್ಮೆ	-	ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ಟ ಕಟೀಲು
ತುಳು ಲಿಪಿ ಪರಿಚಯ	-	ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು
ತುಳು ಗಾದೆಲು	-	ಶ್ರೀಮತಿ ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು
ತುಳು ಕಾವ್ಯೊ	-	ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ	-	ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ
ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತೊ	-	ಡಾ. ಕೆ. ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್
ಕರ್ಣ ಪರ್ವ	-	ಡಾ. ಎಸ್.ಆರ್. ವಿಘ್ನರಾಜ್
ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ-ಮೊಲಬು	-	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
ಎದುರು ಕತೆಕುಲು	-	ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ
ಜಾನಪದ ಕತೆಕುಲು	-	ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ
ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ	-	ಡಾ. ಎಸ್.ಆರ್. ಅರುಣ್ ಕುಮಾರ್
ತುಳುನಾಡ ಸಂಶೋಧನೆ	-	ಡಾ. ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ ಶೇಣಿ

ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್

ಕೆಲಿಂಜೆ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ	-	ಶ್ರೀ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಭಂಡಾರಿ
ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ	-	ಶ್ರೀ ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು, ಶ್ರೀಮತಿ ರೋಹಿಣಿ
ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ	-	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್	-	ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಂತಿ

ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನ

ನೂದು ಕಬಿತೆಲು	-	ಶ್ರೀ ಚಿದಂಬರ ಬೈಕಂಪಾಡಿ, ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎನ್. ಹರೀಶ್, ಬೋಳೂರು.